



דין וחשבון שנתי 2011

תוכן העניינים

עמוד	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות
6	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
8	הפעילות הכלכלית במשק
10	רווח ורווחיות
14	מבנה אירגוני ומערך הסניפים
15	מיגזרי פעילות
39	התפתחות סעיפי מאזן עיקריים
50	מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות
51	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
84	דיון בגורמי סיכון
85	באזל 2
88	פעילות הבנק בשוק ההון
89	משאבי אנוש
90	שירותי תפעול
91	הסכמים מהותיים
91	תוכנית העבודה
91	עניינים אחרים
91	עיקרי שינויי חקיקה במערכת הבנקאית
98	גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד
101	דווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית
115	הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים
116	סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעילותו
139	הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
141	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
142	דוחות כספיים

חברי הדירקטוריון

סמדר ברבר צדיק, יו"ר הדירקטוריון

אירית שלומי

איל קרוליצקי

ברוך לוי

דפנה פלי

דוד לוינסון

יהודה בוצר

יורם הסל

ירון מגל

סמדר אלחנני

עתליה ארד

רותם רודן

רענן כהן

שאול (שולי) אייל

שלומי (שלמה) אברהם

חברי ההנהלה

ישראל טראו – מנהל כללי
נועם קוטאי – משנה למנכ"ל הבנק, מנהל החטיבה הקמעונאית
ברוך גרנות – סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית
דורון כליף – סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית
דן טראוב – סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים
גילה יחזקאלי – סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק
אורית חורש – סמנכ"ל מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות
עופר סלפטר – סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

יעל רונן רו"ח – מבקר פנימי ראשי
סומך חייקין רואי חשבון – רואי החשבון המבקרים של הבנק

דוח הדירקטוריון לשנת 2011

דוח הדירקטוריון לשנת 2011

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 26 בפברואר 2012 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מגורמים מקרו כלכליים, גורמים רגולטוריים, גורמים תוך אירגוניים ועוד. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או ביטויים כגון: אנו "מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "אמור ל" וביטויים דומים להם בנוסף, לשמות עצם כמו: "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה" וכיוצ"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משם שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים, בין היתר: תחזיות והנחות לגבי התפתחויות מקרו כלכליות בארץ ובעולם, הנחות עבודה לגבי התפתחויות פנים ארגוניות, אומדנים לגבי השפעות שינויים בחקיקה על הארגון ועוד. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על תחזיות של יועצים כלכליים, תחזיות פנים ארגוניות, מידע ציבורי באשר לאומדני פרמטרים משפיעים ועוד.

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

אוצר החייל בע"מ נוסד בשנת 1946 על ידי קופות לעזרה הדדית שייסדו חיילים, משרתי הצבא הבריטי בתקופת מלחמת העולם השנייה. בשנת 1970 קיבלה החברה רשיון פעולה כבנק ושינתה את שמה לבנק אוצר החייל בע"מ.

הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון בנק, לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981. ב-65 שנותיו פיתח הבנק רשת סניפים ופעילות בנקאית ענפה בכל תחומי הבנקאות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו. חלקו של הבנק בענף הבנקאות על פי הדוחות שפורסמו ליום 30 בספטמבר 2011, לפי אמות מידה של היקף האשראי ושל היקף פיקדונות הציבור, היה 1.4%.

פעילות הבנק מאורגנת במסגרת חטיבות ובהתאם לשירות ללקוחותיו בתחומי בנקאות שונים: חטיבה קמעונאית המשרתת לקוחות משקי בית, לקוחות בנקאות פרטית ועסקים קטנים וחטיבה עסקית המשרתת לקוחות עסקיים.

הפעילות בכרטיסי אשראי – מתבצעת באמצעות חברות ישראלכרט בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ. חברות המנפיקות, משווקות ומתפעלות כרטיסי אשראי מסוג ישראלכרט, מאסטרקארד, ואמריקן אקספרס לשימוש בארץ ובחו"ל.

ניהול, תיקי השקעות של לקוחות – התבצע בשנת 2011 באמצעות "אוצרות" ניהול תיקי השקעות בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הבנק. בחודש אוגוסט 2011 נחתם הסכם בין מיטב ניהול השקעות בע"מ (להלן – "מיטב") ומיטב בית השקעות בע"מ לבין אוצרות והבנק על פיו נמכרה פעילות ניהול התיקים בחברה למיטב. בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות ובאישור בית המשפט העבירה החברה בחודש דצמבר 2011 את פעילות ניהול התיקים למיטב.



(1) מקום בו הזכות לקבלת רווחים שונה מן הזכות למנות מנהלים, הזכות לקבלת רווחים מצוינת בסוגריים.

השליטה בבנק

בעל השליטה בבנק הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - הבנק הבינלאומי). ביום 11 באוגוסט 2011 חתמו הבנק הבינלאומי וחבר על הסכם לפיו רכש הבנק הבינלאומי מחבר 2.1% מהון המניות ו- 2.67% מזכויות ההצבעה בבנק. כמו כן, הוארכה בהסכם תקופת האופציה שניתנה לחבר במסגרת רכישת הבנק על ידי הבנק הבינלאומי, למכירת מניות הבנק במחיר מוסכם עד ליום 17 באוגוסט 2013. לבנק הבינלאומי ניתנה הזכות להאריך את תקופת האופציה בחצי שנה נוספת ובנוסף נקבעו שינויים מסוימים בהתאמות מחיר המימוש. ביום 31 בדצמבר 2011 מחזיק הבנק הבינלאומי ב- 75.99% מהזכות לקבלת רווחים וב- 76.0% מזכות ההצבעה ומן הזכות למנות מנהלים וחבר משרתי קבע והגמלאים בע"מ (להלן - חבר) מחזיק 24.0% מהזכות לקבלת רווחים, מזכות ההצבעה ומן הזכות למנות מנהלים.

בהיתר השליטה שקיבלו הבנק הבינלאומי וחבר מבנק ישראל ביום 9 אוגוסט 2006, הותר, בין השאר, לבנק הבינלאומי ולחבר לשלוט יחד בבנק, וכן הותר לבנק הבינלאומי לשלוט ולהחזיק במישרין אמצעי שליטה עד לשיעור של 100% מכל סוג של אמצעי שליטה ובלבד שיחזיק בכל עת לפחות 67.99% בהון, 66% בהצבעה ו- 66.67% בזכות למנות דירקטורים בבנק. לחבר הותר להחזיק במישרין עד 24% בהון ובזכויות ההצבעה ועד 33.3% בזכות למנות דירקטורים בבנק. הותר שיתוף פעולה בין הבנק הבינלאומי וחבר בתנאים מגבילים, ונקבעו תנאים נוספים באשר לשליטה, למניעת תחרות ולשירותים אותם יקבל הבנק.

השקעות בהון הבנק

במהלך שנת 2011, לא הונפק הון, לא הוכרז ולא חולק דיבידנד.

התפתחות עיסקי הבנק בשנת 2011

בשנת 2011 נקט הבנק במספר יוזמות שיווקיות שמטרתן הרחבת בסיס הפעילות. פעילות זאת מתבצעת במקביל לפעילות לחיזוק הקשר עם אוכלוסיית הלקוחות הקיימת.

במטרה להביא למיצוי הפוטנציאל העיסקי של הבנק ולייעול פעילותו ננקטו במהלך שנת 2011 מספר צעדים וביניהם: איחוד פונקציות, התכנסות כח אדם במטה פרישה מרצון ועוד.

הפעילות הכלכלית במשק

סקירה כלכלית

הכלכלה העולמית

בראשית שנת 2011 שלושה גורמים העיבו על הצמיחה הגלובלית: האסון ביפן, התייקרות מחירי הנפט בעקבות "האביב הערבי" וסיום תוכנית ההזרמה של ה-FED בארה"ב. במהלך המחצית השנייה של השנה התגברו סימני ההאטה: הדירוג של ארה"ב ירד ל-"AA+" (מ-"AAA") על רקע קשיי הממשל להגיע למדיניות פискаלית מוסכמת, והאיום באירופה עבר ממדינות קטנות יחסית (יוון, פורטוגל ואירלנד) למדינות גדולות (איטליה וספרד). על רקע זאת, נראו בחודשים האחרונים של השנה ירידות חדות בשוקי המניות והסחורות והתחזקות הדולר בעולם. על רקע החשש למשבר פיננסי עד כדי אפשרות של התפרקות גוש היורו עלו מאוד התשואות הארוכות של האג"ח של יוון, איטליה ופורטוגל והגיעו לרמות שיא שאינן בנות קיימא. עלייה נרשמה גם במרווחי ה-CDS במדינות אלה.

אירופה: במהלך המחצית השנייה של השנה התכווץ התוצר בגוש היורו בכ-0.3% בהשוואה לצמיחה חיובית מתונה של כ-2% במחצית הראשונה של השנה. תחזיות הצמיחה עודכנו כלפי מטה תחת החשש מהעמקת המיתון למרות צעדים שננקטו להרגעת השווקים וביניהם: תוכנית מקיפה הכוללת מחיקה של 50% מהחוב היווני, הגדלת עוצמת קרן הסיוע (ה-EFSF) על ידי מינוף למיליארד יורו, העלאת שיעור הלימות ההון בבנקים האירופים, הסכמה על שורה של צעדים לכיוון אינטגרציה פискаלית עתידית, הגדלת האשראי למוסדות פיננסיים והחלטה על הקמת קרן חילוץ חדשה. **ארה"ב:** במחצית השנייה של השנה הייתה התאוששות בפעילות הריאלית בארה"ב שהתבטאה בגידול בשיעור הצמיחה בהשוואה למחצית הראשונה ובירידה בשיעור האבטלה. עדיין למרות סימנים חיוביים אלה יש לציין כי הצמיחה נשענה ברובה על ביקושי המיגזר הציבורי, ותמכו בה גם הצעדים המוניטאריים של ה-FED שעיקרם הקלות בשוק האשראי. **המשקים המתפתחים:** בניגוד לרוב המדינות המפותחות הציגו השווקים המתפתחים נתוני צמיחה נאים עד לרבעון הרביעי של השנה, כאשר מובילה את משקים סין עם שיעורי צמיחה של כ-10%. אולם, ברבעון הרביעי התפשטה האטה בפעילות העולמית גם לשווקים המתפתחים ותחזיות הצמיחה לגביהם עודכנו כלפי מטה.

בתחילת 2012 שבו והורדו הדירוגים לכמה מדינות באירופה: צרפת, איטליה, ספרד, פורטוגל, יוון, אוסטריה, מלטה, סלובקיה וסלובניה – הורדה זו עלולה להקשות על יכולת מדינות אלה לגייס חוב, מה שעלול להביא להחרפת המשבר.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

בשנת 2011 חלה האטה בקצב גידול הפעילות הכלכלית של המשך הישראלי, אשר הושפע בעיקר מהמתנתות הביקושים מחו"ל. ההאטה בצמיחה בישראל מושפעת מחוסר הוודאות לגבי התאוששות המשק העולמי וחוסר היציבות הגיאופוליטית. למרות התמתנות קצב הצמיחה, רמת הפעילות הייתה גבוהה ורוב האינדיקטורים הצביעו על התקרבות המשק לתעסוקה מלאה. עפ"י אומדן ראשוני, התוצר המקומי הגולמי גדל במחצית הראשונה של השנה ב-4.4%, ואילו במחצית השנייה הואט קצב גידולו ל-3.4%. תחזית הצמיחה לשנת 2012 עודכנה ע"י בנק ישראל לרמה של 2.8%, והיא הושפעה מהמשבר הפיננסי באירופה ומהצמיחה והסחר העולמיים. הגירעון הכולל בתקציב הממשלה בשנת 2011 הסתכם בכ-28.6 מיליארד ש"ח המהווים 3.3% תוצר לעומת יעד גירעון שנתי של 25.2 מיליארד ש"ח המהווים 2.9% תוצר. הסטייה מיעד הגירעון משקפת הכנסות מיסים נמוכות מהמתוכנן. בשנת 2011 הסתכם הגירעון המסחרי בכ-15.2 מיליארד דולר, בהשוואה לגירעון של 7.8 מיליארד דולר בשנת 2010. הגידול בגירעון המסחרי הושפע מעליות מחירי האנרגיה במקביל לעודף ייבוא. שיעור האבטלה במשק בחודשים יולי – נובמבר 2011 במגמת ירידה, והוא עמד עפ"י אומדן ראשוני על רמה של 5.4%.

מדד המחירים לצרכן ושער המטבע

מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2011 בשיעור של 2.2%, בתחום יעד האינפלציה שנקבע ע"י בנק ישראל בין 1%-3%. במחצית השנייה של השנה נותר המדד ללא שינוי. עליית המדד הושפעה מעליית סעיף הדיור ומעליות מחירי הסחורות, האנרגיה והמזון בעולם.

שער החליפין של השקל ביחס לדולר התאפיין במהלך שנת 2011 בתנודתיות גבוהה, והוא פחת בשיעור של 7.66% מתחילת השנה וב- 2.94% ברבעון הרביעי של השנה, לעומת תיסוף בשיעור של 3.78% במחצית הראשונה של השנה. ביחס לאירו פחת השקל בשיעור של 4.23% מתחילת השנה, ותוסף בשיעור של 2.09% ברבעון הרביעי של השנה. פחות שער החליפין של השקל מול הדולר הושפע מגירעון בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ומירידה של פער הריבית בין ישראל למדינות אחרות.

יתרות מטבע החוץ של בנק ישראל הסתכמו בסוף דצמבר 2011 בכ - 74.9 מיליארד דולר, עלייה בשיעור של כ- 5.6% מתחילת השנה.

חלקם היחסי של המשקיעים הזרים בשוק המט"ח בישראל פחת משיעור של 62% בשנת 2010 לשיעור של 47% בשנת 2011, על רקע מיסוי רווחי המק"מ וצעדי בנק ישראל נגד ספקולנטים זרים.

מדיניות מוניטרית

המדיניות המוניטרית של בנק ישראל, המכוונת להשגת יציבות במערכת הפיננסית המקומית ולעידוד הפעילות במשק, לוותה בשמירת רמה נמוכה של הריבית המוניטרית. ברבעון הרביעי של שנת 2011, ירדה ריבית בנק ישראל ב- 0.25% בכל אחד מהחודשים אוקטובר ודצמבר ובסוף חודש דצמבר היא הגיעה לרמה של 2.75%.

הריבית המוניטרית משקפת ריבית ריאלית בשיעור של 0.75% והיא גבוהה ב- 2.5% מהריבית הדולרית בארה"ב. הורדת הריבית משקפת את הירידה בציפיות לאינפלציה ואי וודאות גבוהה לגבי הפעילות הריאלית בעולם, והשפעתה על הצמיחה בישראל.

אמצעי התשלום במשק עלו מתחילת השנה בשיעור מתון של 2.5% והם הסתכמו בכ - 117.6 מיליארד ₪.

שוק ההון

שוק ההון הישראלי התאפיין בשנת 2011 במגמה שלילית והושפע מהתגברות אי הוודאות בשווקים הפיננסיים בעולם ובעיקר מהמשבר המתמשך באירופה.

מדד תל אביב 25 ירד מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 15.3% לאחר עלייה של 15.8% בשנת 2010. מדד הבלו טק ירד מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 8%. מדד מניות הנדל"ן ירד בשיעור נומינלי של 22.5% ומדד מניות הבנקים והביטוח ירד בשיעור נומינלי של 32.5%.

שוק אגרות החוב נסחר בשנת 2011 במגמה חיובית תוך גידול במחזורי המסחר. מדד אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 5% ומדד אגרות החוב הלא צמודות עלה בשיעור נומינלי של 5.2%. מדד אגרות חוב קונצרניות ירדו בשנת 2011 בשיעור של 1.8%.

רווח ורווחיות

בעקבות יישום חוזר המפקח על הבנקים הודן בהנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים בדרך של יישום למפרע, ראה גם ביאור 1.ד.18) לדוחות הכספיים, הוצגו מחדש יתרות נכסים והתחייבויות מסוימים וכן סעיפי רווח והפסד רלוונטיים.

בהתאם לכך, הנתונים המתייחסים לתקופות קודמות והסברים לשינויים הינם לאחר ביצוע ההתאמות הנדרשות מיישום החוזר.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2011 הסתכם ב- 84.5 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 32.6 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 159.2%.

השינוי ברווח הנקי בשנת 2011 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד משקף בעיקר:
- גידול בהכנסות מפעילות מימון הנובע מהשפעת העלייה בריבית בנק ישראל, עליית המרווח הפיננסי וגידול בהיקף הפעילות.

- ירידה בהוצאות התפעוליות ובעיקר בהוצאות הפחת ובהוצאות מחשב ותקשורת.
- הקטנה בהוצאות המס הנובעת מהשפעת החקיקה בנושא שיעורי המס העתידיים על יתרות המיסים הנדחים.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון מיוחס לבעלי מניות הבנק בחמש השנים האחרונות:

2007	2008	2009	2010	2011
17.50%	6.94%	7.17%	3.85%	9.83%

הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים הסתכם בשנת 2011 ב- 80.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 32.6 מיליון ש"ח בשנת 2010, עליה בשיעור של 146.3%.

תשואת הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים להון עצמי הגיעה בשנת 2011 לשיעור של 9.34% בהשוואה ל- 3.85% בשנת 2010.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים בשנת 2011 הסתכם ב- 117.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 53.7 מיליון ש"ח בשנת 2010, עליה בשיעור 118.2%.

תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים להון העצמי בשנת 2011 הגיעה לשיעור של 13.64% בהשוואה לשיעור של 6.34% בשנת 2010.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי הסתכם בשנת 2011 ב- 429.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 373.9 מיליון ש"ח בשנת 2010, עלייה בשיעור של 14.9%. הגידול ברווח מפעילות מימון משקף בעיקר:

- גידול במרווח הפיננסי בסך של 62.8 מיליון ש"ח הנובע בין היתר מהשפעת העלייה בריבית בנק ישראל.
- גידול בהכנסות הנובע מגידול בהיקף הפעילות המסתכם בכ- 16.7 מיליון ש"ח.
- קטון ברווח ממכירת ניירות ערך בסך של כ- 15.3 מיליון ש"ח.
- קטון בסך של כ- 10.0 מיליון ש"ח בהכנסות מגביית ריבית על חובות בעייתיים הנובע מיישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

ד. להלן תרומת הפעילות לפי מיגזרי הצמדה לרווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי

2010		2011		2010		2011	
הון פיננסי ממוצע (1)	היקף פעילות ממוצע (3)	הון פיננסי ממוצע (1)	היקף פעילות ממוצע (3)	תרומה לרווח	מרווח פיננסי	תרומה לרווח	מרווח פיננסי
במיליוני ש"ח							
901.3	11,993.8	406.4	3.28%	336.0	2.90%	336.0	2.90%
12.7	2,498.3	(9.0)	(0.39%)	(14.8)	(0.48%)	(14.8)	(0.48%)
(26.1)	2,019.0	17.8	0.95%	14.3	0.63%	14.3	0.63%

הכנסות המימון האחרות בשנת 2011 הסתכמו ב- 14.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 40.3 מיליון ש"ח אשתקד, קיטון בשיעור של 63.0%.

הרווח נטו ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה ומאגרות חוב למסחר הסתכם בשנת 2011 ב- 3.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 18.8 מיליון ש"ח בשנת 2010.

הכנסות הריבית שנגבו מחובות בעייתיים בשנת 2011 נכללו בעקבות יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" כחלק מן התנועה בהפרשות להפסדי אשראי. בשנת 2010 הסתכמו הכנסות אלה ב- 10 מיליון ש"ח ונכללו ברווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי. הוצאות המימון האחרות בשנת 2011 הסתכמו ב- 4.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 2.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות המימון האחרות כוללות בשנת 2011 בעיקר הפרשות לריבית בגין תקופות קודמות.

הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 הסתכמו ב- 29.9 מיליון ש"ח. עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור ד.1(4) לדוחות הכספיים) נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות.

ההוצאה בגין חובות אשר נמדדו על בסיס פרטני הסתכמה ב- 24.7 מיליון ש"ח. ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית בשנת 2011 הסתכמה ב- 5.2 מיליון ש"ח.

בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה ההוצאה בגין הפרשה לחובות מסופקים ב- 24.7 מיליון ש"ח, מזה כ- 24.3 מיליון ש"ח הפרשה ספציפית וכ- 0.4 מיליון ש"ח הפרשה נוספת.

פרטים על הרכב החובות הבעייתיים ראה בפרק "התפתחות סעיפי מאזן עיקריים" - "אשראי לציבור" להלן.

הרווח מפעילות מימון לאחר ההוצאות בגין הפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 הסתכם ב- 399.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 349.2 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור 14.5%.

הכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2011 ב- 218.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 217.8 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 0.1%. ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בשנת 2011 ב- 215.1 מיליון ש"ח, ללא שינוי בהשוואה לשנת 2010.

שינוי באחוזים	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
	במיליוני ש"ח		
(3.3%)	57.6	55.7	פעילות עוש
9.7%	36.0	39.5	אשראי וסחר חוץ
21.2%	28.3	34.3	כרטיסי אשראי
(9.0%)	87.5	79.6	פעילות בשוק ההון
-	1.9	-	הכנסות מיעודות לפיצויים
-	-	2.0	רווחים מהשקעות במניות, נטו
7.7%	6.5	7.0	הכנסות אחרות
0.1%	217.8	218.1	סך כל ההכנסות התפעוליות

היקף ההכנסות התפעוליות עלה כתוצאה מעלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי, בהכנסות מעמלות מאשראי וכן מרווחים שנתקבלו מהשקעות בקרן הון סיכון. עלייה זו קוזזה בירידה בהכנסות מפעילות בשוק ההון עקב ירידה בהיקף הפעילות וירידה בהכנסות מפעילות עו"ש המשקפת את ההטבות הניתנות במסגרת פעילות השיווק.

הוצאות התפעוליות הסתכמו בשנת 2011 ב- 500.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 513.3 מיליון ש"ח בשנת 2010, ירידה בשיעור של 2.5%. שיעור כיסוי ההוצאות התפעוליות בהכנסות תפעוליות ואחרות הסתכם בשנת 2011 ב- 43.6% בהשוואה ל- 42.4% בשנת 2010.

הוצאות השכר בשנת 2011 הסתכמו ב- 279.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 282.0 מיליון ש"ח בשנת 2010, ירידה בשיעור של 0.7%. הירידה בהוצאות השכר משקפת: - ירידה בתשלום מענקים אשר כללו אשתקד תשלום בגין השנים 2009 ו- 2010 וכוללים בשנת 2011 מענק בגין השנה אשר נרשם בהתאם להסכם קיבוצי שנחתם אשתקד המסדיר את תשלום המענקים בהתאם לרווחיות, וכן - ירידה בהיקף כח האדם המועסק בבנק. השפעות אלו קוזזו בחלקן בגידול בעלות השכר השוטף הנובע מהשפעת הסכמי השכר שנחתמו בשנת 2010.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2011 ב- 86.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 94.2 מיליון ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של 8.3%. הקיטון בהוצאות פחת מסתכם בכ- 9.3 מיליון ש"ח והוא נובע מביצוע הפחתה מואצת בשנת 2010 של תוכנות שאינן בשימוש ממועד הסבת מערכות המחשב וכן מקיטון ברכישת ציוד והפחתתו והכללת מרכיב זה בהוצאות מחשב המשולמות לחברת מת"ף. בהוצאות האחזקה האחרות נרשם גידול הנובע בעיקר מהפרשות בגין דרישות לתשלום ארנונה בגין שנים קודמות.

ההוצאות התפעוליות האחרות הסתכמו בשנת 2011 ב- 134.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 137.1 מיליון ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של 2.0%. עיקר הקיטון נובע מהוצאות עיבוד נתונים ותקשורת אשר הסתכמו ב- 88.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 95.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות אלה כללו אשתקד עלויות תקשורת לבנק הבינלאומי ולבנק הפועלים במקביל וכן עלויות הקשורות בהסבת מערכות המחשב. במקביל נרשם בין היתר, גידול בהוצאות על יועצים, הוצאות הדרכה והשתלמויות והוצאות שונות נוספות.

הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2011 ב- 36.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 21.1 מיליון ש"ח בשנת 2010.

שיעור הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות בשנת 2011 הסתכם ב- 31.4% בהשוואה לשיעור של 39.3% בשנת 2010.

שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2011 היה 34.48% בהשוואה ל- 35.34% בשנת 2010. הירידה בשיעור המס האפקטיבי נובעת בעיקר מהשפעת התיקון במס הסטטוטורי שיחול על תאגידים בנקאיים בעתיד כמפורט להלן. השפעת השינוי בשיעור המס כאמור על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 מתבטאת בגידול ביתרת המיסים הנדחים ובקיטון בהוצאות המס בסך 8.5 מיליון ש"ח.

ביום 14 ביולי 2009, חוקקה הכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך. בהתאם לתיקונים האמורים, שיעורי מס החברות החלים בשנת המס 2009 ואילך הינם כדלקמן: בשנת המס 2009 – 26%, בשנת המס 2010 – 25%, בשנת המס 2011 – 24%, בשנת המס 2012 – 23%, בשנת המס 2013 – 22%, בשנת המס 2014 – 21%, בשנת המס 2015 – 20% ובשנת המס 2016 ואילך יחול שיעור מס חברות של 18%.

ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב – 2011. בהתאם לחוק תבטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית, כאמור לעיל, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.

בעקבות התיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי החל על תאגידים בנקאיים עומד על 34.48% בשנת 2011. שיעורי המס הסטטוטורי אשר יחולו על תאגידים בנקאיים בשנת המס 2012 – 35.34% ובשנת המס 2013 ואילך – 35.06%.

המיסים השוטפים לתקופות המדווחות בדוחות הכספיים לשנת 2011 מחושבים בהתאם לשיעורי המס כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית.

יתרות המיסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2011 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש כפי שנקבע בחוק לתיקון נטל המס, בהתאם לשיעור המס הצפוי במועד ההיפוך.

בדבר נתונים נוספים בקשר עם הפרשה למס, שומות מס סופיות וההפרש בין שיעורי המס הסטטוטורי והמס האפקטיבי ראה באור 25 לדוחות הכספיים.

מבנה אירגוני ומערך הסניפים

הבנק פועל במספר מישורים של פעילות פיננסית: בנקאות אישית ופרטית, בנקאות מסחרית ועסקית, פעילות בשוק ההון עבור לקוחותיו ועבור עצמו, פעילות באמצעות כרטיסי אשראי ועוד.

עיקר פעילותו של הבנק הינה בתחום הבנקאות הקמעונאית והיא מתבצעת באמצעות 48 סניפים ושלוחות. המבנה הניהולי של הבנק מיועד לתמוך בתפיסה הרואה בהתאמת המוצר והשירות ללקוח את מרכז הפעילות. בין לקוחות הבנקאות הקמעונאית גדול חלקם של עובדי מערכת הביטחון ובהתאם מפעיל הבנק 14 סניפים ושלוחות במחנות הצבא או בקירבתם. המבנה האירגוני של מטה הבנק מותאם אף הוא לפעילות מוטת לקוח והוא מאורגן באופן המאפשר מתן שירותים לחטיבות הפועלות מול הלקוחות.

להלן תיאור תחומי העיסוק והאחריות של החטיבות בבנק:

החטיבה לבנקאות קמעונאית - מרכזת את פעילות הסניפים של הבנק בתחומי הבנקאות האישית, הפרטית והעסקים הקטנים וכן אחראית על קביעת דרכי השיווק והפרסום.

החטיבה לבנקאות עסקית – מנהלת את פעילות הבנק בתחום הלקוחות העסקיים, אחראית לקביעת מדיניות האשראי, אחראית לאישורי אשראי ללקוחות בסכומים שמעבר לסמכות החטיבה הקמעונאית, וכן אחראית לניהול מערך גביית חובות.

החטיבה הפיננסית – אחראית לניהול הסיכונים הפיננסיים, לפעילות הבינבנקאית, לפעילות הנוסטרו והביטוח, לתפעול מערך התשלומים לספקי שירותים ולפעילות האגף למידע ניהולי.

החטיבה לניהול נכסי לקוחות - מרכזת את הייעוץ וביצוע הפעולות בשוק ההון, את הטיפול בפקדונות הציבור ואת פעילות הייעוץ הפנסיוני. בשנת 2011 ריכזה החטיבה, באמצעות חברת הבת "אוצרות – חברה לניהול תיקי השקעות" את פעילות ניהול תיקי השקעות.

חטיבת המשאבים – אחראית לניהול משאבי אנוש, לפעילות מערכי ההדרכה ופעילות התפעול והלוגיסטיקה המתבצעת בעיקרה באמצעות הבנק הבינלאומי.

הייעוץ המשפטי – מעניק שירותי ייעוץ משפטי להנהלת הבנק ולסניפים ומייצג את הבנק בחלק מן התביעות המשפטיות נגדו.

החטיבה לחשבונאות ודיווח – מרכזת את ניהול החשבונות ואת פעילות הדווח לציבור ולרשויות.

מנהל הסיכונים הראשי הכפוף למנכ"ל ואחראי על יחידות הבקרה על סיכונים שוק ונזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים וכן על הפעילות הנעשית בבנק למניעת הלבנת הון ושמירה על הציות.

היחידה לביקורת פנים פועלת באמצעות מנהלת ביקורת הכפופה למבקר הפנים של קבוצת הבנק הבינלאומי וליו"ר הדירקטוריון.

חברות מוחזקות

פעילות ניהול תיקי השקעות עבור לקוחות התבצעה בשנת 2011 באמצעות חברת "אוצרות", חברה לניהול תיקי השקעות בע"מ. במהלך השנה מכרה החברה את פעילות ניהול התיקים לחברת מיטב ניהול השקעות בע"מ. באישור בית המשפט הועברה בחודש דצמבר 2011 פעילות החברה למיטב. פרטים נוספים על פעילות החברה בשוק ההון ראה בפרק פעילות בשוק ההון.

חברות אחרות, משמשות כתאגידי עזר ופעילותן אינה משמעותית. פרטים על השקעות בחברות מוחזקות ראה בביאור 5 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט מיגזרי הפעילות של הבנק

הפעילות העיסוקית מנהלת באמצעות חמישה מיגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המיגזרים.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העיסוקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות. נתוני תוצאות המיגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מיגזרי פעילות עיקריים". להלן מאפייני הלקוחות והפעילות המרוכזים במסגרת מיגזרי הפעילות:

מיגזר בנקאות אישית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר בנקאות פרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות וייעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר ופוטנציאל פיננסי מוערך בינוני עד גבוה.

מיגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ-5 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ-5 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו והביטוח של הבנק.

יש לציין כי השיוך למיגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו שצינו לעיל כגון: אופי הפעילות העיסוקית, מחזור העסקות ומורכבות הפעילות. כאשר מדובר בלקוחות פרטיים, כדובר בלקוחות פרטיים.

מדיניות הבנק הינה לשייך את הלקוחות למיגזרי הפעילות להם הם מתאימים על פי אופיים ופעילותם. עם זאת, התוצאות הכספיות בגין הלקוח נרשמות במיגזר בו מתנהל חשבונם בפועל אף אם הוא אמור על פי הקריטריונים לקבל שירות במיגזר אחר.

להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים:

הכנסות מימון - הפעילות עם ציבור הלקוחות במסגרת מערך הסניפים של הבנק, מזכה במרווח פיננסי על ההלוואות שנתנו ללקוחות ועל הפקדונות המופקדים על ידם. הרווח מפעילות מימון כולל את המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, והוא מחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין מחירי הכסף של הבנק בעת ביצוע העיסוק והנגזר ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במיגזרי ההצמדה הרלוונטיים. תוצאות הפעילות הנובעות מחשיפות מטבע נכללות במסגרת מיגזר הניהול הפיננסי.

הקצאת ההון וחישוב התשואה - מיגזרי הפעילות מזוכים בגין ריבית על ההון העצמי המיוחס למיגזר (ההון העצמי המיוחס חושב על בסיס נכסי הסיכון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-202 בדבר "מדידה והלימות הון" המשוייכים לכל מיגזר) ומחויבים בעלויות המימון העודפות, (מעבר לעלות גיוס המקורות), של כתבי ההתחייבות הנידחים המיוחסים למיגזר.

ההפרשה להפסדי אשראי – נזקפת למיגזר הפעילות בו נוצרה.

ההכנסות התפעוליות – נמדדות על בסיס ההכנסה בפועל.

הוצאות התפעוליות נמדדות כדלהלן:

שכר - נזקף לפי עלות המשרה בפועל. בעקבות יישום הנחיית המפקח על הבנקים בעניין חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים הוצגו למפרע הוצאות השכר לשנת 2010. השפעת יישום ההוראה התבטאה בגידול הוצאות השכר בסך של 0.5 מיליון ש"ח בחלוקה כדלקמן:
בנקאות אישית- תוספת הוצאה בסך של 0.3 מיליון ש"ח.
בנקאות פרטית- תוספת הוצאה בסך של 0.1 מיליון ש"ח.
עסקים קטנים – תוספת הוצאה בסך של 0.1 מיליון ש"ח.

הוצאות תפעוליות אחרות – נרשמות לפי הוצאה בפועל, או בשווה ערך ההוצאה.

עלויות עקיפות – כוללות זקיפת עלות יחידות המעניקות שירות ישיר ומזוהה לחטיבה הנמדדת, וכן עלות שירותים עקיפים הנזקפת בהתאם למפתח חלוקה מוסכם.

חיוב על שירותים בינמיגזריים – מיגזר אליו משוייך לקוח המקבל שירותים ממיגזר אחר, מחוייב על פי עבור השירותים שסיפק המיגזר האחר ללקוחותיו. בהתאם לכך מוקטנות העלויות של המיגזר מספק השירות ובמקביל ומוגדלות עלויות המיגזר מקבל השירות. פעילות זו באה לביטוי בעלות שמשלם המיגזר העיסקי למיגזר עסקים קטנים.

מיסים על ההכנסה – ההפרשה למס על הרווח בכל מיגזר חושבה על פי המס האפקטיבי בכל מיגזר.

נכסי סיכון - היתרה הממוצעת של נכסי הסיכון מוצגת בשנת 2011 על בסיס ההוראות למדידת נכסי סיכון על פי באזל 2.

להלן תמצית מידע לפי מיגזרי פעילות:

א. רווח נקי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2010	2011	
שינוי	(1)		
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
217.9%	(5.6)	12.2	מיגזר בנקאות אישית
247.5%	5.9	20.5	מיגזר בנקאות פרטית
95.3%	12.7	24.8	מיגזר עסקים קטנים
86.8%	10.6	19.8	מיגזר בנקאות עסקית
(20.0%)	9.0	7.2	מיגזר ניהול פיננסי
159.2%	32.6	84.5	סך הכל

ב. סך ההכנסות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2010	2011	
שינוי	(1)		
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
11.0%	269.9	299.5	מיגזר בנקאות אישית
8.3%	134.5	145.7	מיגזר בנקאות פרטית
13.4%	96.9	109.9	מיגזר עסקים קטנים
13.8%	65.1	74.1	מיגזר בנקאות עסקית
(26.9%)	25.3	18.5	מיגזר ניהול פיננסי
9.5%	591.7	647.7	סך הכל

ג. אשראי לציבור

ליום 31 בדצמבר			
	2010	2011	
שינוי			
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5.5%	5,385.5	5,682.7	מיגזר בנקאות אישית
7.4%	1,158.7	1,244.4	מיגזר בנקאות פרטית
7.9%	1,374.1	1,482.2	מיגזר עסקים קטנים
6.9%	2,156.9	2,305.3	מיגזר בנקאות עסקית
-	-	-	מיגזר ניהול פיננסי
6.3%	10,075.2	10,714.6	סך הכל

ד. פקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר			
	2010	2011	
שינוי			
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
8.4%	4,873.2	5,282.3	מיגזר בנקאות אישית
12.1%	4,486.6	5,029.4	מיגזר בנקאות פרטית
14.3%	912.2	1,042.9	מיגזר עסקים קטנים
(36.3%)	1,311.3	835.4	מיגזר בנקאות עסקית
(1.5%)	26.0	25.6	מיגזר ניהול פיננסי
5.2%	11,609.3	12,215.6	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בעניין חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור ד.1(18).

פעילות קימעונאית

כללי

פעילות הסניפים והשלוחות וכן פעילות הבנקאות בתקשורת מתנהלת במסגרת החטיבה הקמעונאית. הכנסותיה מהוות כ- 86% מהכנסות הבנק. החטיבה באמצעות הסניפים שבאחריותה מעניקה שירותים בנקאיים גם ללקוחות החטיבה העסקית. החטיבה מספקת שירותי בנקאות בין השאר בתחומי אשראי, פיקדונות, כרטיסי אשראי, יעוץ, בני"ע, ייעוץ פנסיוני ועוד.

החלוקה למיגזרי הפעילות מבוססת על סוגי הלקוחות, המוצרים והשירותים המותאמים להם. ככלל מכוונת פעילות החטיבה, כבעבר, לשמירת מעמדה הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בבנק בתחומי האשראי ובפעולות אחרות. בנוסף מתקיימת בחטיבה פעילות במיגזר עסקים קטנים המיועדת להרחבת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות לקוחות קיימים.

מיגזרי הפעילות של החטיבה הקמעונאית הנם:

מיגזר הבנקאות האישית - המספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר הבנקאות הפרטית - המספק מגוון שירותי בנקאות ויעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, לרבות שירותי יעוץ בהשקעות.

מיגזר עסקים קטנים - מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליון ש"ח.

הפעילות הקמעונאית כוללת את הבנקאות האישית, הבנקאות הפרטית והבנקאות העסקית. הפעילות מתבצעת באמצעות 41 יחידות בנקאות אישית, 25 יחידות בנקאות פרטית ו-19 יחידות בנקאות עסקית, הממוקמות במערך הכולל 48 סניפים ושלוחות.

מיגזר בנקאות אישית

מבנה המיגזר

מיגזר הבנקאות האישית מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי הבית. פעילות הלקוחות מתנהלת גם באמצעות ערוצים ישירים הכוללים פעילות באמצעות אינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

המיגזר מספק שירותים גם ללקוחות הבנק המשתייכים למיגזרים האחרים וכן ללקוחות מזדמנים. המוצרים הבנקאיים העיקריים שמספק המיגזר כוללים: שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פיקדונות, תכניות חיסכון, פעילויות בכרטיסי אשראי ומוצרי שוק ההון וייעוץ פנסיוני.

פעילות המשכנתאות של לקוחות המיגזר מתבצעת באמצעות דלפקי המשכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק, בהם ניתן השירות ללקוח. האשראי הניתן נרשם בספרי הבנק הבינלאומי.

לקוחות המיגזר נחלקים ל-3 קבוצות עיקריות:

- קבוצות עובדי מערכת הביטחון וגימלאיה - הקבוצה כוללת אנשי צבא קבע, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון, יחידות סמך של משהב"ט ועובדים נוספים של מערכת הביטחון.

- קבוצות עובדים מאוגדות.

- לקוחות קמעונאיים אחרים.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על מיגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד.

לתאור מקיף יותר ראה בפרק "שינויי יוזמות חקיקה ופסיקה שלהן השלכות על המערכת הבנקאית".

התפתחויות בשווקים, שינויים טכנולוגיים ושינויים במאפייני הלקוחות

מיגזר הבנקאות האישי מושפע מגורמים מקרו כלכליים המשפיעים, בין השאר, על שוק העבודה, על שווי תיק הנכסים הפיננסי שבידי הציבור ובכך על היקף הצריכה ועל רמת החיים של משקי הבית. הפעילות הכלכלית בשנת 2011, התאפיינה החל מן הרבעון השני בהאטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי, חוסר יציבות גיאופוליטית ותופעות של מחאה חברתית בישראל.

במהלך שנת 2010 הסתיימה פעילות הסבת מערכות המחשב של הבנק למערכות הבנק הבינלאומי, סיום ההסבה מאפשר שיתוף פעולה במתן שירותים בנקאיים בקבוצה.

הפעילות במיגזר מתאפיינת במגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים כגון: שירותי בנקאות באינטרנט, בנקאות ישירה, מערכות מקוונות לניהול השקעות וכן בשירותי תקשורת באמצעות שירות SMS ודואר און ליין, המשרת חלק ניכר מלקוחות הבנק. בשנת 2011 הושק שירות באמצעות אפליקציית אייפון אשר הוכח בחודשים הראשונים להשקתו כשירות מבוקש.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

- זיהוי ומענה לצורכי הלקוחות- איתור נכון של מכלול צרכי הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים אלו והעמדתם במועד שנדרשו (ראה פרק מוצרים ושירותים להלן).

- שירות פעיל ויזם מותאם לצרכי הלקוח.

- זמינות גבוהה של שירותי בנקאות ישירה, כגון: מוקד טלפוני, שירותי אינטרנט ועמדות לשירות עצמי.

- נגישות ליועצי השקעות ויועצים פנסיוניים הנתמכים על ידי מערכות מיכוניות תומכות החלטה.

- פעילות לשימור לקוחות- בשנת 2011, כבשנים קודמות, התמקד הבנק בפעילות לשימור לקוחות באמצעות יצירת חבילת שירות למספר שנים. במסגרת פעילות זו חודשו הסכמים לתקופות של מספר שנים עם קבוצת לקוחות מרכזית, חבר. כמו כן, הופעלו מערכות טכנולוגיות המאפשרות בקרה על רמת הפעילות של הלקוחות והרווחיות הנגזרת ממנה ותומכות בפעילות למניעת נטישה ובפעילות שיווקית יוזמת.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים במיגזר הפעילות

הפעילות במיגזר משקי הבית מחייבת השקעה בנושאים המפורטים להלן באופן המהווה חסם למתחרים וביניהם:

- הקמת מערך סניפים מותאם לצרכי האוכלוסייה הייחודית המאפיינת את הבנק ובייחוד מערך הסניפים בבסיסי הצבא.

- הכשרת כח אדם מיומן המסוגל להציע את השירותים והמוצרים הבנקאיים ולעמוד בדרישות הרגולטוריות.

- גישה וזמינה במכרזים למתן שירות ואשראי לפלחי אוכלוסייה הנמצאים במיקוד העיסוקי של הבנק.

- פיתוח מערכות טכנולוגיות למתן שירותים בנקאיים ובעיקר שירותים בנקאיים מחוץ לכותלי הסניף.

- פיתוח מאגרי מידע פנימיים לתמיכה במערכי השיווק היזום.

מוצרים ושירותים

הבנק פועל לשיפור וייעול תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

חלק ממוצרי הבנק מותאמים ללקוחות הבנקאות האישי ובעיקר ללקוחות מערכת הביטחון. בין המוצרים: הלוואות גישור, הלוואות שיקום ואשראי נוסף בתנאי מכרז משרד הביטחון, תכניות חיסכון, תוכניות הדרכה וייעוץ לפורשים, ועוד.

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק במכרז משרד הביטחון למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון, חיילים משוחררים וזכאי אגף השיקום. תוצאות המכרז מעניקות לבנק אפשרות לשימור הקשר עם אוכלוסייה מרכזית בבנק. פרטים נוספים באשר למכרז ראה בפרק "הסכמים מהותיים".

במהלך שנת 2011 הציע הבנק מספר מסגרות פעילות למספר שנים במסגרתן ניתנו הטבות שונות כגון: מענקים, הלוואות בריבית מועדפת, הנחות בעמלות ועוד. מתן ההטבות הותנה בשימור פעילות הלקוח בבנק למספר שנים. בין השאר נקבעו בהסכמים מסגרות הפעילות של אוכלוסיית חבר ושל אוכלוסיית עורכי הדין ורואי החשבון חברי מועדון "ממברס".

הבנק מאפשר בחלק מסניפיו קבלת הלוואה מובטחת במשכנתא מהבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בסניפי הבנק. הבנק רואה בהלוואות אלו מוצר משלים לסל השירותים הקיימים. היקף

המשכנתאות אשר בוצעו באמצעות דלפקים אלו הסתכם בשנת 2011 בכ- 744 מיליון ש"ח בהשוואה ל 780 מיליון ש"ח בשנת 2010.

הבנק נתן שירותי ייעוץ פיננסי בחלק מסניפיו וכן שירותי ייעוץ פנסיוני. הבנקים הם היחידים המאפשרים ניהול חשבון עו"ש, ומוצבו על ידי הרפורמה בשוק ההון כגורם העיקרי למתן ייעוץ אובייקטיבי ללקוחות בתחומי ההשקעה והפנסיה. מוצרים ושירותים אחרים כגון: אשראי צרכני, משכנתאות השקעות ופנסיה ניתנים גם על ידי גופים אחרים.

מבנה התחרות במיגזר

מיגזר משקי הבית נתון זה מספר שנים בתחרות, המתנהלת על ידי כל הבנקים. התחרות מושפעת ממספר מהלכים של חקיקה וביניהם: הורדת חסמי המעבר בין בנקים, חקיקה בנושאי עמלות וכן מהעמקת הפעילות בתחום משקי הבית על ידי בנקים אחרים בין השאר באמצעות שיווק אגרסיבי ותחרות על מחירי השירות.

הבנק מתחרה במיגזר זה מול כל הבנקים וחברות כרטיסי אשראי בישראל ובתחומים של השקעות ואשראי צרכני גם בבתי השקעות וחברות ביטוח. בתחומי הייעוץ הפנסיוני מתחרים בשוק גם סוכני הביטוח ויועצים פנסיונים אחרים.

על רקע זה, מתמקד הבנק באוכלוסיות מטרה ספציפיות במיגזר משקי הבית כגון: אוכלוסיות מערכת הביטחון, עובדים מאורגנים כקבוצות במסגרת מקום עבודתם ומועדוני צרכנים. ללקוחות בהם מתמקדת פעילות הבנק הוצעו מספר אפיקי שירות מוסדרים בהסכמים.

תנאי הפעילות ללקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון מוסדרים בהסכמים שתנאיהם חלים על אוכלוסייה זו. בין ההסכמים: הסכם למתן שירותים במחנות הצבא, הסכם למתן הלוואות ולמתן תנאי ניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון כאמור בפרק "מוצרים ושירותים" והסכם למתן שירותים לעמיתי ארגון "חבר". ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק. בחודש אוגוסט 2011 הוארכו תנאי ההסכם בשינויים מסויימים.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים הן בפניה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. הבנק משתמש ביישומים שונים של כריית נתונים המשמשים את גורמי השיווק במיקוד ובהתאמת המוצר ללקוח.

מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות מועברים באתר האינטרנט של הבנק, בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט עדכן), בשילוט, עלוני מידע וגלויות המופצות בסניף. עיקר מאמצי השיווק במיגזר משקי הבית מתמקדים במיצוי הפוטנציאל באיזור הגאוגרפי בו פועל כל סניף.

במהלך השנה התמקדו אמצעי השיווק של הבנק בעיקר בחיזוק הנאמנות שבין הבנק ללקוחותיו בין השאר באמצעות גיוס אוכלוסיית הלקוחות למאמצי השיווק וכן ביצירת קשר לתקופות של מספר שנים בין מחויבות למתן שירות ובין קבלת הטבות.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 473 מזה כ- 388 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ- 85 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

מספר משרות מנהלים במיגזר בשנת 2011 הסתכם בכ- 106 משרות, מזה כ- 73 משרות מנהלים ישירים וכ- 33 משרות מנהלים מועמסים.

בשנת 2010 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 486 מזה 376 משרות של עובדים ישירים במיגזר ו-110 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר.

מספר משרות מנהלים במיגזר בשנת 2010 הסתכם בכ- 109 משרות, מזה 73 משרות מנהלים ישירים וכ- 36 משרות מנהלים מועמסים.

בסניפים מועסקים עובדים קבועים זמניים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדי חברת כוח אדם בתפקידים בסיסיים (לאחר שעברו הכשרה מתאימה).

הסכמים מהותיים

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון, את ליבת העסקים בבנקאות האישית. פרטים על הסכמים שנחתמו בקשר עם מתן השירות לאוכלוסייה זו, ראה בפרק הסכמים מהותיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

שמירת המעמד הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בפעילות הבנק ממשיך להיות מוקד המדיניות העסקית של הבנק. בשנת 2012 ימשך המאמץ בגיוס נרחב של לקוחות מקרב אוכלוסיית הליבה ושימור לקוחות קיימים בקרב אותה אוכלוסייה בין השאר באמצעות:

- שיפור השירות ללקוח.
- שימור לקוחות
- חיזוק נאמנותה של אוכלוסיית מערכת הביטחון באמצעות הסכמים ארוכי טווח.
- שיפור איכות תיק האשראי.
- הרחבת סל המוצרים כך שיכלול מוצרים משלימים כגון: משכנתאות, ייעוץ פנסיוני ועוד.
- כמו כן יושקעו אמצעים לגיוס לקוחות בקרב אוכלוסייה אזרחית שאינה קשורה למערכת הביטחון.

הצפי, הכוונות והאסטרטגיה האמורים, כוללים מידע צופה פני עתיד. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד המבוסס על אינפורמציה הקיימת בבנק לתאריך הדוח וכולל הערכות של הבנק או כוונותיו נכון לתאריך הדוח.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במיגזר הבנקאות האישית בשנת 2011 הסתכם ב-12.2 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד נקי בסך של 5.6 מיליון ש"ח בשנת 2010.

שיעור תשואת הרווח (ההפסד) להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2011 ל-1.98% בהשוואה ל-(0.90%) בשנת 2010.

הרווח הנקי כולל רווח מיוחס מפעולות בלתי רגילות בסך של 0.5 מיליון ש"ח הנובע ממכירת פעילות ניהול התיקים של חברת אוצרות (פרטים בנושא זה ראה בפרק פעילות הבנק בשוק ההון), אשתקד לא נרשם רווח מפעולות בלתי רגילות. הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים הסתכם ב-11.7 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך 5.6 מיליון ש"ח אשתקד.

העלייה ברווח מפעולות רגילות משתקפת בעיקר מעלייה ברווח מפעילות מימון ונובעת מעליית המרווח הפיננסי במיגזר השקלי הלא צמוד. העלייה מושפעת מעלייה ברביית הפריים ובאה לידי ביטוי בעיקר בעליית המרווח על פקדונות לא צמודים.

הכנסות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-299.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-269.9 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 11.0%.

הפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2011 ב-16.5 מיליון ש"ח, שיעור הפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע הסתכם בכ-0.30%.

עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור ד.4) לדוחות הכספיים). נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות.

בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה הפרשה להפסדי אשראי ב-15.3 מיליון ש"ח. שיעור הפרשה להפסדי אשראי בשנת 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.29%.

ההוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2011 ב-266.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-263.7 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 0.9%. הגידול בהוצאות משקף בעיקר גידול בהוצאות שכר והוא נובע ממעבר עובדים בהנהלה שעלותם נזקפה ליחידה באופן חלקי אל היחידות בסניפים שם נזקפת עלותם במלואה.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2011 בכ-7.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-6.5 מיליארד ש"ח בשנת 2010.

להלן תמצית הפעילות של מיגזר משקי הבית:

לשנה שנסתיימה							
ביום 31 בדצמבר 2010				ביום 31 בדצמבר 2011			
כרטיסי		בנקאות		כרטיסי		בנקאות	
סך הכל	שוק ההון	שוק ההון	אשראי	סך הכל	שוק ההון	שוק ההון	אשראי
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
רווח מפעילות מימון							
לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:							
174.2	4.5	0.8	168.9	177.2	5.3	0.9	171.0
- מחיצוניים							
3.2	(3.2)	-	6.4	29.2	(2.8)	-	32.0
- בינמגזרי							
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
92.5	18.4	18.9	55.2	93.1	21.9	16.5	54.7
- מחיצוניים							
269.9	19.7	19.7	230.5	299.5	24.4	17.4	257.7
סך ההכנסות							
15.3	-	-	15.3	16.5	-	-	16.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
סה"כ הוצאות תפעוליות							
ואחרות (לרבות פחת):							
263.7	7.1	11.0 (1)	245.6	266.0	7.5	11.8	246.7
לחיצוניים							
רווח (הפסד) מפעולות							
(9.1)	12.6	8.7 (1)	(30.4)	17.0	16.9	5.6	(5.5)
רגילות לפני מיסים							
(3.5)	4.9	3.3 (1)	(11.7)	5.3	5.3	1.8	(1.8)
הפרשה למיסים על							
הרווח מפעולות רגילות							
(5.6)	7.7	5.4 (1)	(18.7)	11.7	11.6	3.8	(3.7)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים							
-	-	-	-	0.5	-	0.5	-
רווח מפעולות בלתי רגילות							
(5.6)	7.7	5.4 (1)	(18.7)	12.2	11.6	4.3	(3.7)
רווח (הפסד) נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק							
תשואת הרווח הנקי להון							
(1) (0.90%)				1.98%			
5,277.9	-	-	5,277.9	5,532.4	-	-	5,532.4
יתרה ממוצעת של נכסים							
5,157.1	-	-	5,157.1	5,682.5	-	-	5,682.5
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
4,828.2	-	-	4,828.2	4,821.3	-	-	4,821.3
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
1,345.6	-	1,345.6	-	1,399.1	-	1,399.1	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול							
(א) רווח מפעילות מימון לפני							
הוצאות בגין הפסדי אשראי:							
123.1	1.3	-	121.8	125.6	2.5	-	123.1
מרווח מפעילות מתן אשראי							
48.4	-	-	48.4	78.1	-	-	78.1
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
5.9	-	0.8	5.1	2.7	-	0.9	1.8
אחר							
סך כל הרווח מפעילות מימון							
177.4	1.3	0.8	175.3	206.4	2.5	0.9	203.0
לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי							
מחיצוניים ובינמגזרי							

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בעניין חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור ד.1.(18).

מיגזר הבנקאות הפרטית

מבנה מיגזר הפעילות

הבנקאות הפרטית מעניקה שירותים ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי גבוה ובינוני, ללקוחות בעלי שכר גבוה וכן ללקוחות המזוהים כבעלי פוטנציאל פעילות בשוק ההון. האחריות הניהולית על לקוחות הבנקאות הפרטית מופקדת בידי החטיבה הקמעונאית הנתמכת מקצועית בתחומי ההשקעות והייעוץ על ידי החטיבה לניהול נכסי לקוחות.

המיגזר פועל באמצעות מערך של יחידות בנקאות פרטית הפועלות ב- 25 מסניפי הבנק ובאמצעות ערוצים ישירים: אינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

ב 12 סניפים נוספים בהם אין יחידה פרטית, יש יועץ השקעות ומק"ל המעניקים ללקוחות הסניף הזכאים לשרותי בנקאות פרטית (לפי קריטריון של משכורת ו/או היקף תיק השקעות) אותה מעטפת שירות אותן מציעות יחידות הבנקאות הפרטית ללקוחותיהן. בסך הכל מעניקים 37 סניפים שירותי ייעוץ.

לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות בנקאות פרטית מבודלות בסניפי הבנק המספקות להם את מכלול השירותים הבנקאיים. ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", הכוללת קשר למנהל קישרי לקוחות או יועץ ההשקעות האחראי על מכלול השירות ללקוח ועל התאמת מוצרים לצורכי הלקוח.

יועצי ההשקעות ביחידות הפרטיות מעניקים תמיכה מקצועית, בתחום ההשקעות בכלל ובתחום ניירות הערך בפרט, לכל היחידות בסניף ומעניקים שרותי ייעוץ ללקוחות הנבחרים של הבנקאות העסקית והאישית.

חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידה המרכזית לייעוץ ללקוחות נבחרים. היחידה מסתייעת במערך המידע והייעוץ הקיים בחברה האם ומעניקה שירותי ייעוץ ללקוחות שהיקף השקעותיהם עולה על מיליון ש"ח. פעילותה מכוונת לשיפור שירותי הייעוץ ללקוח ולפינוי משאבים לשירותי הייעוץ ללקוחות בסניפים.

בנוסף, פועל במיגזר "מועדון טיטניום" ללקוחות אשר יתרת נכסיהם בבנק, לא כולל קופות גמל וקרנות השתלמות, עולה על מיליון ש"ח. ללקוחות המועדון מוענק שירות אישי וסול הטבות, שמטרתו בידול ויצירת תחושת שייכות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד. לתאור מקיף יותר ראה פרק "שינויי ויוזמות חקיקה ופסיקה שלהן השלכות על המערכת הבנקאית".

התפתחויות בשווקים ושינויים במאפייני לקוחות המיגזר

הלקוחות במיגזר הבנקאות הפרטית מאופיינים בהיקף נכסים גדול או פוטנציאל להיקף נכסים גדול בעתיד או בשכר גבוה. בדרך כלל יהיו ללקוחות הבנקאות הפרטית מספר חשבונות לצורך ניהול הנכסים הפיננסיים והם מאופיינים בדרישה לשירות אישי.

מטבע הדברים צורכים לקוחות אלה שירותי ייעוץ בניירות ערך והשקעה במוצרים מורכבים. במהלך שנת 2011 השתנתה המגמה בשוקי ההון בארץ ובעולם לכיוון שלילי, על רקע האטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי, חוסר יציבות גיאופוליטית ותופעות של מחאה חברתית בישראל. כל אלו גרמו לירידה בערך תיק הנכסים שבידי לקוחות המיגזר להאטה בפעילות וירידה בהכנסה מהפעילות בשוק ההון.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע על המיגזר

הבנק משתמש במערכת הייעוץ של הבנק הבינלאומי שהיא מערכת ייעוץ מתקדמת המשלבת מודל אפיון ממוחשב ממנו נגזר מבנה תיק ההשקעות המומלץ על פי צרכיו והעדפותיו של כל לקוח. המערכת הממוכנת מאפשרת ליועץ ההשקעות לזהות התפתחויות בתיק ההשקעות המחייבות התייחסות מיידי. בנוסף נעשה שימוש במערכות ממוכנות לדירוג מוצרים פנסיוניים ולתמיכה בתהליך הייעוץ הפנסיוני.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

- הפעילות במיגזר הבנקאות הפרטית מחייבת השקעה בין היתר בנושאים הבאים:
- הכשרת כח אדם מקצועי מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות על פי הוראות חוק הייעוץ וכן הכשרת כח אדם למתן ייעוץ פנסיוני.
 - שירות אישי ממוקד לקוח, תוך דגש על יחס אישי והתאמה לצרכים.
 - שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
 - מגוון של פתרונות פיננסיים מתחדשים בהתאם לתנאי השוק ומותאמים לאוכלוסייה.
 - מערך חדרי עיסקות קבוצתי ומערכות בנקאות ישירה המאפשרים ללקוחות גישה לשוק ההון והכספים.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מיגזר הפעילות ושינויים החלים בהם

- בהקבלה לגורמי ההצלחה בפעילות המיגזר, מהווים מרכיבים של טיב השירות את החסם העיקרי בהתפתחותו, ביניהם:
- הכשרת כוח אדם מיומן למתן ייעוץ פיננסי ללקוחות, על פי הוראות חוק הייעוץ.
 - פריסה נאותה של מערך הבנקאות הפרטית לצורך הגברת נגישות.
 - יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג של מערכות טכנולוגיות מתקדמות.
 - סל מוצרים ושירותים מותאמים לצרכי לקוחות הבנקאות הפרטית.
 - הקמת מערך בקרה הולם לשמירה על יישום הוראות רגולטוריות.

מוצרים ושירותים

ללקוחות מיגזר הבנקאות הפרטית מוצעים שירותי ייעוץ בהשקעות ומגוון רחב של מוצרי השקעה ברמות מורכבות וסיכון שונות, לרבות פקדונות, ניירות ערך ישראלים וזרים, מט"ח, מכשירים פיננסיים נגזרים, מוצרים מובנים, וכן מתן אפשרות לניהול תיקי השקעות על ידי מנהלי תיקים חיצוניים. החל משנת 2008 מעניק הבנק שירותי ייעוץ פנסיוני לאחר שקיבל רשיון מתאים ממשרד האוצר.

בנוסף נהנים לקוחות המיגזר משירותי ניהול חשבון ומאשראי צרכני, אשראי מועדף בהתאם להסכמים קבוצתיים ועוד. בחלק מסניפיו מאפשר הבנק קבלת הלוואה מובטחת במשכנתא מהבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בסניפי הבנק. הבנק רואה בהלוואות אלו מוצר משלים לסל השירותים הקיימים.

שירותי הבנקאות הפרטית ניתנים באמצעות מגוון של פלטפורמות שירות לרבות בסניפים, חדרי העסקאות בקבוצת הבנק הבינלאומי, בנקאות ישירה ועוד.

מבנה התחרות במיגזר

נוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית הגלומה בפעילות מיגזר הבנקאות הפרטית, התחרות במיגזר זה בעלת עוצמה ומתבטאת בכך שלחלק ניכר מלקוחות המיגזר חשבונות ביותר מבנק אחד.

התחרות בין הבנקים באה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמת המחירים, במסעי פרסום, בדגש על שירות אישי שמשמעותו מעטפת שירות מותאמת ללקוחות ובייעוץ אישי כחלק ממעטפת שירות זו, בחדשנות מתמדת במוצרים ובטכנולוגיה.

חלק מלקוחות הבנקאות הפרטית מנהלים, כאמור, חשבון ביותר מבנק אחד ועל כן חשופים יותר להשפעת מתחרים. המתחרים במיגזר זה הם כל הבנקים, בתי השקעות וחברות הביטוח הפועלים בישראל.

אוכלוסיית המיגזר כוללת לקוחות מקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון המושפעת, כמו גם לקוחות הבנקאות האישית, מהסכמים ייחודיים כאמור בפרק "מבנה התחרות" במיגזר הבנקאות האישית.

שיווק והפצה

הבנק משתמש ביישומים שונים של כריית מידע על מנת למקד את שווק המוצרים והשירותים לאוכלוסיית הבנקאות הפרטית.

דרכי השיווק וההפצה הייחודיות למיגזר הן:

- כנסי לקוחות המשמשים להידוק קישרי בנק לקוח.
- שיחות ייעוץ בסניפים להצעת מוצרים אותם יכול להציע היועץ בלבד.
- שיווק באמצעות פרסום, דיורר ישיר ובכל האמצעים כנזכר בפרק "שיווק והפצה" בבנקאות האישית.

יעדים ואסטרטגיה עיסקית

היעד העיקרי הוא הגדלת חלקו של מיגזר הבנקאות הפרטית, תוך שמירה על רמת פעילות גבוהה בתחומי ניירות ערך, מט"ח, מכשירים פיננסיים ומוצרים מובנים. במסגרת זו פועל הבנק לשימור והפעלת לקוחות קיימים וגיוס לקוחות בעלי פוטנציאל עתידי.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ- 199, מזה 152 של עובדים ישירים במיגזר וכ- 47 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר בשנת 2011 הסתכם בכ- 59 משרות, מזה כ- 42 משרות מנהלים ישירים וכ- 17 משרות מנהלים מועמסות.

בשנת 2010 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב-208, מזה 153 של עובדים ישירים במיגזר ו- 55 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר בשנת 2010 הסתכם בכ- 59 משרות, מזה 39 משרות מנהלים ישירים וכ- 20 משרות מנהלים מועמסות.

מסך המשרות של עובדים ישירים במיגזר בשנת 2011, 71 משרות הם של יועצי השקעות, שהוכשרו על ידי הבנק והוסמכו לייעוץ על ידי הרשות לניירות ערך (בשנת 2010 זהה). עובדים אלה השתתפו בקורס יועצים, עברו בחינות הרשות לניירות ערך והתמחות לצד יועץ ותיק. בנוסף, מועסקים במיגזר עובדים שאינם יועצים בתפקידים בסיסיים (מנהלי קישורי לקוחות), שעברו הכשרה מתאימה למתן שירות המותאם לצורכי לקוחות המיגזר.

שינויים בהיקף הפעילות במיגזר וברוח הנקי שלו

הרווח הנקי במיגזר הבנקאות הפרטית, מסתכם בשנת 2011 ב-20.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-5.9 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 247.5%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2011 ל-12.71%, בהשוואה ל-3.74% בשנת 2010.

הרווח הנקי כולל רווח מיוחס מפעולות בלתי רגילות בסך של 2.9 מיליון ש"ח הנובע ממכירת פעילות ניהול התיקים של חברת אוצרות (פרטים בנושא זה ראה בפרק "פעילות הבנק בשוק ההון"), אשתקד לא נרשם רווח מפעולות בלתי רגילות. הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים הסתכם ב- 17.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 5.9 מיליון ש"ח אשתקד, גידול בשיעור של 198.3%.

הכנסות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב- 145.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-134.5 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 8.3%.

הגידול בהכנסות משקף גידול בהכנסות מפעילות מימון הנובעת בעיקר מהשפעת העלייה בריבית השקלית הלא צמודה ועימה עליית המרווח על הפקדונות הלא צמודים שהם עיקר הפעילות הפיננסית במיגזר הבנקאות הפרטית. בהכנסות תפעוליות נרשמה ירידה, בעיקר מאלו הנובעות מפעילות בשוק ההון אשר הסתכמו בשנת 2011 ב- 58.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 62.1 מיליון ש"ח בשנת 2010.

הוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2011 ב- 119.3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-124.4 מיליון ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של 4.1%.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2011 ב- 12.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-12.5 מיליארד ש"ח בשנת 2010. השינוי בהיקף הנכסים נובע מגידול בהיקף ההשקעות בניירות ערך וכן מגידול בהיקף הפיקדונות הלא צמודים לטווחים הקצרים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר הבנקאות הפרטית:

לשנה שנסתיימה								
ביום 31 בדצמבר 2010				ביום 31 בדצמבר 2011				
כרטיסי		בנקאות		כרטיסי		בנקאות		
סך הכל	אשראי	שוק ההון	ופיננסים	סך הכל	אשראי	שוק ההון	ופיננסים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח				
3.5	1.1	1.9	0.5	(85.2)	1.2	2.7	(89.1)	רווח מפעילות מימון
48.4	(0.8)	-	49.2	151.4	(0.6)	-	152.0	לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
82.6	7.9	62.1	12.6	79.5	9.5	58.2	11.8	- מחיצוניים
134.5	8.2	64.0	62.3	145.7	10.1	60.9	74.7	- בינמגזרי
0.3	-	-	0.3	0.7	-	-	0.7	הכנסות תפעוליות ואחרות:
124.4	4.9	34.4 (1)	85.1	119.3	5.0	35.6	78.7	- מחיצוניים
9.8	3.3	29.6 (1)	(23.1)	25.7	5.1	25.3	(4.7)	סך ההכנסות
3.9	1.3	11.7	(9.1)	8.1	1.6	8.0	(1.5)	הוצאות/הכנסות בגין הפסדי אשראי
5.9	2.0	17.9 (1)	(14.0)	17.6	3.5	17.3	(3.2)	הוצאות תפעוליות
-	-	-	-	2.9	-	2.9	-	ואחרות (לרבות פחת):
5.9	2.0	17.9 (1)	(14.0)	20.5	3.5	20.2	(3.2)	לחיצוניים
(1) 3.74%	-	-	-	12.71%	-	-	-	רווח (הפסד) מפעולות
1,139.2	-	-	1,139.2	1,201.6	-	-	1,201.6	רגילות לפני מיסים
4,944.7	-	-	4,944.7	5,166.8	-	-	5,166.8	הפרשה למיסים על
1,223.6	-	-	1,223.6	1,259.6	-	-	1,259.6	הרווח מפעולות רגילות
7,513.1	-	7,513.1	-	7,609.5	-	7,609.5	-	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
13.6	0.3	-	13.3	11.8	0.6	-	11.2	רווח מפעולות בלתי רגילות
36.1	-	-	36.1	51.1	-	-	51.1	רווח (הפסד) נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק
2.2	-	1.9	0.3	3.3	-	2.7	0.6	תשואת הרווח הנקי להון
51.9	0.3	1.9	49.7	66.2	0.6	2.7	62.9	יתרה ממוצעת של נכסים
								יתרה ממוצעת של התחייבויות
								יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
								יתרה ממוצעת של ניירות ערך
								(א) רווח מפעילות מימון לפני
								הוצאות בגין הפסדי אשראי:
								מרווח מפעילות מתן אשראי
								מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								אחר
								סך כל הרווח מפעילות מימון
								לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
								מחיצוניים ובינמגזרי

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בעניין חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ד.18.

מיגזר עסקים קטנים

מבנה מיגזר הפעילות

במיגזר עסקים קטנים נכללים לקוחות במגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך, בעלי מורכבות עסקית נמוכה עד בינונית, אשר היקף האשראי ברמת הלקוח הינו ככלל עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר העסקים הקטנים מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים. המיגזר פועל באמצעות מערך של יחידות עסקיות הפועלות ב- 18 סניפי הבנק הפרוסיים ברחבי הארץ ובאמצעות ערוצים ישירים כגון: שירות לקוחות באינטרנט, מוקד טלפוני ושירות SMS בטלפון סלולרי.

האחריות המינהלית לפעילות המיגזר מופקדת בידי החטיבה הקמעונאית. מטה אשראי בחטיבה הקמעונאית, עוסק במתן אישורי אשראי לעסקים המתנהלים ביחידות אשראי בסניפים וכן עוסק במעקב עיסקי אחר לקוחות המיגזר ובסיוע לפעילות השיווק של היחידות העיסוקיות בסניפים.

חלק מפעילות המיגזר מתבצע באמצעות קרנות למימון בשיתוף עם גופים ציבוריים שונים. פעילות זו מסייעת לבנק בהפחתת הסיכון הכרוך במימון עסקים קטנים ובכך משרתת את מטרות פעילותן של קרנות המימון. ניהול הקרנות בבנק נמצא באחריות החטיבה העיסוקית העוסקת בין השאר בסגירת הסכמים מול הקרנות, ניהול כספי פקדונות, תאום בחינת תכניות עיסוקיות בסיוע גופים חיצוניים. ליחידות העיסוקיות ומטה האשראי בחטיבה הקמעונאית בכללן סמכויות מתן אישורי אשראי, מעקב אשראי, סיוע ולווי עיסקי.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילווצים מיוחדים החלים על מיגזר הפעילות

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד. לתאור מקיף יותר ראה פרק שינויי יוזמות חקיקה ופסיקה שלהן השלכות על המערכת הבנקאית.

התפתחויות בשווקים של מיגזר הפעילות או שינויים במאפייני לקוחותיו

מרבית לקוחות המיגזר פעילים בשוק המקומי והיקפי פעילותם תלוי במצב המשק הישראלי. הפעילות הכלכלית בשנת 2011 התאפיינה החל מהרבעון השני בהאטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי, חוסר יציבות גיאופוליטית ותופעות של מחאה חברתית בישראל. הפעילות הממשלתית המתבטאת בעידוד הפעילות באמצעות קרנות לסיוע (ראה מוצרים ושירותים להלן) מסייעת בהפחתת הסיכון העיסקי של הגופים הממומנים באמצעות הקרנות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

הפעילות במיגזר מתאפיינת במגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים (אינטרנט, בנקאות ישירה ומכשירים אוטומטיים). בשנת 2011 נמשכה מגמת התרחבות פעילות לקוחות באמצעות האינטרנט. בעקבות הסבת מערכות המחשב שהתבצעה במהלך 2010 תואמים השירותים הממוכנים שמעניק הבנק תאימות מלאה לשירותים שמקבלים שאר לקוחות הקבוצה. מערכות המידע המשותפות מסייעות בנייתו ובקרה של מצבו של הלקוח חשיפותיו לסיכונים אשראי וסיכונים נוספים, ההכנסה הנגזרת ממנו ועוד, ומאפשרות קביעת דירוג אשראי, שיעורי ריבית ועמלות דיפרנציאליים לכל לקוח.

גורמי הצלחה קריטיים במיגזר הפעילות

- יצירת כלים עסקיים ייחודיים תוך התאמת רמות מחירים על בסיס פילוח נאות המושתת על מאגרי מידע ומתחשב בסיכון האשראי, היקף פעילות הלקוח והפוטנציאל להרחבתו.
- פיתוח מיומנות ומקצועיות.
- פריסה ארצית של מערך הבנקאות לצורך הגברת הנגישות.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם, והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג של המערכות.

מחסומי כניסה ויציאה עיקריים של מיגזר הפעילות

- קיום מערך סינוף עם פריסה נאותה בעיקר בסמיכות לאיזורי מסחר ותעשייה.
- הכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכילים והשירותים הפיננסיים.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדם והשקעה קבועה בתחזוקה ובשדרוג המערכות.

מבנה התחרות במיגזר

התחרות בתחום העסקים הקטנים והבינוניים גדלה מאוד בשנים האחרונות ולוקחים בה חלק כל הבנקים הפועלים בישראל. התמחות בתחום קרנות אשראי לעסקים קטנים (כמפורט בפרק מוצרים ושירותים) מסייעת לבנק לפתח יתרונות תחרותיים במיגזר.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים במיגזר עסקים קטנים הינם אשראי, ערבויות, שירות פעילות פקטורינג, שירותי סחר חוץ ושאר שירותי בנקאות. חלק מפעילות המיגזר מתבצע באמצעות מגוון קרנות מימון, בחלקן קרנות ייחודיות לבנק. הבנק מפעיל קרנות מימון המספקות אשראי להקמה, וביסוס עסקים קטנים ובינוניים באמצעות שיתוף פעולה עם גורמים כגון: משרד האוצר, משרד התמ"ת, קרנות תורמים ועוד. מאפייני פעילות הקרנות היום:

- הקלה משמעותית ללקוח בצורך להעמיד בטוחנות, בשל ערבות הגופים השותפים לקרן.
- החלטת מימון מבוססת על בחינת התוכנית והפוטנציאל העסקי.
- יצירת חבילת מימון תואמת את צרכי העסק באמצעות שילוב אפשרי בין הקרנות השונות ובשילוב אשראי בנקאי רגיל.

הקרנות העיקריות אותן מפעיל הבנק הינן: קרן הסיוע לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה, קרן קורת, קרנות הסוכנות והקרן ליצואנים. באמצעות הקרנות אשר חלקן פעילות שנים רבות, ניתנו במשך השנים הלוואות לאלפי עסקים. היקף האשראי הניתן באמצעות הקרנות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2011 ב-1,098.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-951.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 15.5%.

שיווק והפצה

ראה פרק שיווק והפצה בפעילות מיגזר בנקאות אישית.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר בכ-148 מזה כ-107 משרות של עובדים ישירים במיגזר וכ-41 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר מסתכם בכ-51 מזה כ-31 משרות מנהלים ישירים וכ-20 משרות מנהלים מועמסים. בשנת 2010 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב-151 מזה 105 משרות של עובדים ישירים במיגזר ו-46 משרות של עובדי ההנהלה הראשית, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. מספר משרות המנהלים במיגזר מסתכם בכ-53 מזה כ-31 משרות מנהלים ישירים וכ-22 משרות מנהלים מועמסים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הפעילות במיגזר מכוונת להרחבת פעילות לקוחות עסקיים קטנים ובינוניים בעלי פוטנציאל צמיחה תוך מזעור סיכונים באמצעות פעילות קרנות משותפות המעניקות ערבויות ושיפור אמצעי הבקרה. בתחילת שנת 2012 צפוי משרד האוצר לקיים מרכז למתן אשראי באמצעות קרנות לעסקים קטנים ובינוניים. תוצאות המרכז עשויות להשפיע על היקף האשראי בבנק באמצעות קרנות אלו.

שינויים בהיקף פעילות המיגזר וברווחיותו

הרווח הנקי במיגזר העסקים הקטנים מסתכם בשנת 2011 ב-24.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל-12.7 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 95.3%. הגידול ברווח הנקי הוא משקף בעיקר גידול ברווח מפעילות מימון כמפורט להלן.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2011 ל-16.76%, בהשוואה ל-8.17% בשנת 2010.

הכנסות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-109.9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-96.9 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 13.4%. העלייה ברווח מפעולות רגילות מושפעת בעיקר מעלייה ברווח מפעילות מימון ונובעת מעליית המרווח הפיננסי במיגזר השקלי הלא צמוד. העלייה במרווח הפיננסי במיגזר מושפעת מעלייה בריבית הפריים הבאה לידי ביטוי בעיקר בעליית המרווח על פקדונות לא צמודים וכן מעליית המרווח הפיננסי על האשראי.

ההפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2011 ב-5.2 מיליון ש"ח, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-0.35%.

עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור.ד.4) לדוחות הכספיים, נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות.

בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב-6.7 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.51%.

ההוצאות במיגזר הסתכמו בשנת 2011 ב-68.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-69.4 מיליון ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של 1.3%.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בשנת 2011 ב-1.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-1.2 מיליארד ש"ח בשנת 2010.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר עסקים קטנים:

לשנה שנסתיימה							
ביום 31 בדצמבר 2010				ביום 31 בדצמבר 2011			
כרטיסי סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	כרטיסי סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	כרטיסי סך הכל	שוק ההון
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:							
80.9	0.3	0.3	80.3	96.8	0.4	0.5	95.9
(11.0)	(0.2)	-	(10.8)	(14.2)	(0.2)	-	(14.0)
- מחיצוניים							
- בינמגזרי							
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
27.0	1.9	3.5	21.6	27.3	2.7	2.9	21.7
96.9	2.0	3.8	91.1	109.9	2.9	3.4	103.6
- מחיצוניים							
סך ההכנסות							
6.7	-	-	6.7	5.2	-	-	5.2
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת):							
76.9	0.5	1.6 (1)	74.8	75.7	0.6	1.7	73.4
(7.5)	-	-	(7.5)	(7.2)	-	-	(7.2)
- מחיצוניים							
- בינמגזרי							
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים							
20.8	1.5	2.2 (1)	17.1	36.2	2.3	1.7	32.2
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות							
8.1	0.6	0.8	6.7	11.4	0.7	0.6	10.1
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים							
12.7	0.9	1.4 (1)	10.4	24.8	1.6	1.1	22.1
-	-	-	-	-	-	-	-
רווח מפעולות בלתי רגילות							
12.7	0.9	1.4 (1)	10.4	24.8	1.6	1.1	22.1
רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק							
תשואת הרווח הנקי להון							
(1) 8.17%				16.76%			
1,315.6	-	-	1,315.6	1,467.4	-	-	1,467.4
יתרה ממוצעת של נכסים							
900.0	-	-	900.0	1,023.5	-	-	1,023.5
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
1,205.6	-	-	1,205.6	1,156.0	-	-	1,156.0
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
280.6	-	280.6	-	270.7	-	270.7	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
(א) רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:							
59.1	0.1	-	59.0	66.8	0.2	-	66.6
מרווח מפעילות מתן אשראי							
7.8	-	-	7.8	12.8	-	-	12.8
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
3.0	-	0.3	2.7	3.0	-	0.5	2.5
אחר							
סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי							
69.9	0.1	0.3	69.5	82.6	0.2	0.5	81.9
מחיצוניים ובינמגזרי							

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בעניין חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ד.18.

מיגזר בנקאות עסקית

מבנה המיגזר

מיגזר בנקאות עסקית מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות העסקיים, הבינוניים והגדולים של הבנק. לקוחות המיגזר הם לקוחות עסקיים שמסגרות האשראי שלהם ככלל גבוהות מ- 5 מיליוני ש"ח. המוצרים והשירותים מותאמים לצרכים העסקיים של הלקוחות, וכוללים אשראי עסקי וערבויות, פעילות מט"ח וסחר חוץ, שירותי ייעוץ השקעות פעילות בניירות ערך מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד.

האחריות הניהולית ללקוחות המיגזר העסקי היא של החטיבה העסקית. החטיבה העסקית פועלת באמצעות מספר צוותי עבודה, הממונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות (להלן-"מק"ל"), שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. (לחלק מהמק"לים קיימת בנוסף התמחות ענפית, כגון: נדל"ן, רשויות מקומיות, פקטורינג). חשבונותיהם של לקוחות החטיבה מנוהלים בסניפי הבנק השונים, המספקים את כל השירותים הבנקאיים התפעוליים הנדרשים.

בנוסף, פועלים בחטיבה יועץ השקעות המספק שירותי ייעוץ השקעות ללקוחות המיגזר ויועצת משפטית המלווה את הפעילות העסקית. החטיבה העסקית אחראית בין השאר גם על פעילויות המטה העסקי, מטה הגבייה, ומחלקת תפעול מעקב ופיקוח אשראי.

הקריטריונים העיקריים לשיוך לקוח למיגזר הבנקאות העסקית הם בעיקר: היקף מסגרות האשראי שאושרו ללקוח, קיום פוטנציאל להרחבת הפעילות, ותחום עיסוקו של הלקוח.

במקרים מסוימים ובהתאם לעניין, מטפלים המק"לים גם בלקוחות שמסגרות האשראי שלהם קטנות מן המסגרת שצוינה, במידה שנמצא כי אופי פעילותם העסקית או פוטנציאל פעילותם העתידית מתאים לחטיבה העסקית.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילווצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון הביטוח והחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות-ניירות ערך, ועוד.

על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 312,313 ו-315 חלות מגבלות על גובה החבות המותרת ללווה בודד, לקבוצת לווים, לסך החבות הכוללת לשש קבוצות הלווים הגדולות בבנק, ללווים שסך חבותם נטו עולה על 10% מהון התאגיד, ללקוחות המוגדרים כ"אנשים קשורים" ומגבלת ריכוזיות ענפית. למגבלות אלו עלולה להיות השלכה על אופן והיקף פעילות המיגזר בבנק עם אותם לקוחות. בשנת 2011 לא חרג הבנק ממגבלות הוראות אלה. יישום הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 בדבר ניהול סיכונים אשראי עשוי להשפיע על תהליכי קבלת החלטות בתחום ניהול סיכונים אשראי. לתיאור מקיף יותר ראה פרק שינויי יוזמות חקיקה ופסיקה שלהן השלכות על המערכת הבנקאית.

בנוסף קבע דירקטוריון הבנק מגבלות מתן אשראי בענפים מסוימים כגון ענף הנדל"ן, הרשויות המקומיות, מגבלות על גודל חבות לווה, ומגבלות בקשר למימון עסקאות בעלות אופי מיוחד. המגבלות מתאימות למיקוד העסקי של הבנק שנקבע במסגרת מדיניות ניהול החשיפה הקבוצתית לסיכונים אשראי ולתיאבון הסיכון של הבנק. דירקטוריון הבנק מאשר מראש כל סטייה ממסגרת המגבלות שקבע.

בתחילת שנת 2011 יושומו לראשונה הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. תוצאות המדידה נאגרות ונלמדות וניתן להניח כי ליישום ההוראה השפעה על אופן ההתנהלות, הדירוג, הסיווג ותימחור האשראי בבנק.

התפתחות בשווקים בהם פועל המיגזר

מרבית לקוחות המיגזר פעילים בשוק המקומי, לחלקם פעילות יבוא וייצוא. ענפי המשק העיקריים בהם פועל המיגזר הינם: נדל"ן, רשויות מקומיות, מסחר ותעשייה. גורמים מאקרו כלכליים, הנוגעים לענפים אלו, משפיעים על פעילותם של לקוחות המיגזר, כגון: שינוי שערי מטבעות זרים, שינויים במחירי חומרי גלם מיובאים וכד'. ככלל, ניתן לאפיין את פעילות הלקוחות במיגזר כפעילות כלכלית מסורתית. הפעילות הכלכלית בשנת 2011 התאפיינה החל מן הרבעון השני בהאטה בצמיחה המלווה בחוסר וודאות לגבי המשק העולמי, חוסר יציבות גיאופוליטית ותופעות של מחאה חברתית בישראל

אלה נתנו את אותותיהם גם במיגזר בנקאות עסקית, בהרעה במצב חלק מהלווים במיגזר בהיקף פעילות ההשקעות והאשראי שלהם ובעלייה בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי כמפורט להלן. הפעילות הממשלתית המתבטאת בעידוד הפעילות באמצעות קרנות לסיוע (ראה מוצרים ושירותים להלן) מסייעת בהפחתת הסיכון העיסקי של הגופים המשוייכים למיגזר והממומנים באמצעות קרנות אלו.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על פעילות המיגזר

המיגזר נעזר במערכות טכנולוגיות שפותחו בבנק הבינלאומי. בקבוצה מושם דגש רב על שיפור התשתיות המיכוניות לניהול תהליכי קבלת החלטות. מערכות המידע מסייעות בנייתו ובקרה על מצבו של הלקוח, חשיפותיו לסיכונים אשראי וסיכונים נוספים, ההכנסה הנגזרת ממנו ועוד, ומאפשרות קביעת דירוג אשראי, שיעורי ריבית ועמלות דיפרנציאליים לכל לקוח.

גורמי ההצלחה הקריטיים במיגזר

- זיהוי והתאמה לצורכי הלקוח - איתור נכון של מכלול צרכיו הבנקאיים של הלקוח והתאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו תוך מעקב אחר שינויים במצבו ובמצב השוק.
- היכולת ליצור קשרי עבודה שוטפים עם הלקוחות למרות הריחוק הגיאוגרפי מחלק מהלקוחות.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את "תאבון הסיכון" של הבנק וניהול ובקרת סיכונים, בעיקר סיכונים אשראי לשמירה על מדיניות זו.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

הפעילות במיגזר עסקים כרוכה במתן אשראי בהיקפים גדולים יחסית לבנק ומצריכה ריתוק הון ויכולת גיוס מקורות מתאימים לטווחי זמן ומיגזר הצמדה.
בנוסף נדרש המיגזר
- להכשרת כוח אדם מיומן בהפעלת הכלים והשירותים הפיננסיים.
- ליצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת, והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג מערכות.
- ליצירת מגוון מוצרים המותאם לצרכי הלקוחות.

מוצרים ושירותים

המוצרים והשירותים העיקריים בפעילות המיגזר הם שירותי ניהול חשבון שוטף אשראי וערבויות לסוגיהם, פעילות סחר חוץ, פקדונות ופעילות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים.
- פעילות הפקטורינג - פעילות הפקטורינג ופעילויות מימון מיוחדות משמשות כפלטפורמה להרחבת פעילויות משלימות בסחר חוץ ובפעילות מט"ח, וכן בסיס להרחבת פעילות אשראי בקרב הלקוחות הפעילים במיגזר.
- בשנת 2011 פעל המיגזר, בין היתר, באמצעות קרן לעידוד עסקים בינוניים, באמצעותה ניתן אשראי בערבות מדינה. סכום המסגרת שהוקצה לפעילות הקרן הוא כ- 200 מיליון ש"ח עם אפשרות להגדילה עד כ- 400 מיליון ש"ח. המדינה מעניקה ערבות שירותית לאשראי זה בשיעור של עד 19.9% מסך ההלוואות שמעמיד הבנק ועד 70% להלוואה בודדת.
- יתרת הקרנות לעסקים בינוניים ליום 31 בדצמבר 2011 הינה כ- 307.5 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2010 כ- 228.9 מיליון ש"ח) פרטים על פעילות הקרנות לעידוד עסקים בבנק ראה גם בפרק "מוצרים ושירותים בבנקאות עסקים קטנים".

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

התחליף העיקרי של לקוחות המיגזר למוצרי האשראי הינו מימון על ידי אשראי חוץ-בנקאי באמצעות חברות ביטוח ומשקיעים מוסדיים. היקף הפעילות בשוק ההנפקות הציבוריות והפרטיות בשנת 2011 קטן ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

מבנה התחרות במיגזר והשינויים שחלו בו

הפעילות הבנקאית של המיגזר מאופיינת בתחרותיות גבוהה בין מספר רב יחסית של גורמים. התחרות קיימת בכל הפעילויות המנוהלות על ידי לקוחות המיגזר.
בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן ברמת השירות, הן בתחום שיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על ידי הבנקים המתחרים וגופים חוץ בנקיים והן בתחום רמת החשיפה (גובה האשראי אל מול הבטחות הנדרשים).

בתחום ההשקעות - התחרות באה לידי ביטוי ברמת השירות, ברמת היעוץ וברמת המחירים. המתחרים בתחום זה בנוסף לבנקים אחרים הינם, בין היתר, גופים ציבוריים ופרטיים, כגון: בתי השקעות ויועצים. בשנת 2011 חלה עלייה במרווח הפיננסי באשראי הניתן ללקוחות המיגזר בעקבות עליית סיכון האשראי.

דרכי שיווק והפצה

גיוס לקוחו עיסקיים, שיווק מוצרי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות צוותי המק"לים ובאמצעות מערך הסניפים בו מתנהלים חשבונותיהם של הלקוחות.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר הפעילות העסקית ב- 50 מזה 34 משרות של עובדים ישירים ו- 16 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/סניפים, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. בשנת 2010 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר הפעילות העסקית ב- 57 מזה 34 משרות של עובדים ישירים ו- 23 משרות של עובדי ההנהלה הראשית/סניפים, שעלות העסקתם הועמסה על המיגזר. ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי, ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות. מרבית העובדים בחטיבה העסקית הם אקדמאים, העוברים באופן שוטף הכשרות לפיתוח הידע והמקצועיות בתחום האשראי ובמגוון הפעילויות הפיננסיות האחרות.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים העיקריים המוגדרים בתכניות העבודה הם:
- גידול בסיס לקוחות המיגזר תוך התמקדות בלקוחות שהוגדרו במדיניות האשראי במסגרת המיקוד העיסקי של הבנק בקבוצה.
- שיפור השירות והזמינות ללקוחות.
- שמירה על תמהיל הכנסות מלקוח הכולל הכנסות תפעוליות והכנסות מאשראי.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של מיגזר עסקים בשנת 2011 הסתכם ב- 19.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 10.6 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 86.8%. השינוי ברווח הנקי משקף גידול ברווח מפעילות מימון כמפורט להלן וכן ירידה בהוצאות התפעוליות.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון במיגזר בשנת 2011 הגיע ל- 6.54% בהשוואה ל- 3.97% בשנת 2010.

הרווח הנקי כולל רווח מיוחס מפעולות בלתי רגילות בסך של 0.6 מיליון ש"ח הנובע ממכירת פעילות ניהול התיקים של חברת אוצרות (פרטים בנושא זה ראה בפרק פעילות הבנק בשוק ההון), אשתקד לא נרשם רווח מפעולות בלתי רגילות. הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים הסתכם ב- 19.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 10.6 מיליון ש"ח אשתקד גידול בשיעור של 81.1%.

הכנסות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב- 74.1 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 65.1 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 13.8%.

הפרשה להפסדי אשראי במיגזר הסתכמה בשנת 2011 ב- 7.5 מיליון ש"ח, שיעור הפרשה להפסדי אשראי בשנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-0.32%. עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור ד.1(4) לדוחות הכספיים), נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות.

בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב- 2.4 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בשנת 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.12%.

הוצאות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב- 38.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 45.3 מיליון ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של 15.0%, הנובע בעיקר מקיטון במספר העובדים הנזקפים לפעילות היחידה והעלויות הנלוות הקשורות אליהם.

היקף נכסי הציבור המנוהלים על ידי המיגזר בשנת 2011 הסתכם בכ- 4.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ- 4.9 מיליארד ש"ח בשנת 2010.

להלן תמצית הפעילות של מיגזר בנקאות עסקית:

לשנה שנסתיימה							
ביום 31 בדצמבר 2010				ביום 31 בדצמבר 2011			
כרטיסי		בנקאות	סך הכל	כרטיסי		בנקאות	סך הכל
שוק ההון	אשראי	ופיננסים		שוק ההון	אשראי	ופיננסים	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:							
94.4	-	0.4	94.0	125.3	-	0.4	124.9
(44.8)	-	-	(44.8)	(67.1)	-	-	(67.1)
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
15.5	0.1	3.0	12.4	15.9	0.2	2.0	13.7
65.1	0.1	3.4	61.6	74.1	0.2	2.4	71.5
2.4	-	-	2.4	7.5	-	-	7.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת):							
37.8	-	2.9	34.9	31.3	-	0.5	30.8
7.5	-	-	7.5	7.2	-	-	7.2
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים הפרשה למיסים על							
17.4	0.1	0.5	16.8	28.1	0.2	1.9	26.0
6.8	-	0.2	6.6	8.9	0.1	0.6	8.2
רווח מפעולות רגילות							
10.6	0.1	0.3	10.2	19.2	0.1	1.3	17.8
-	-	-	-	0.6	-	0.6	-
10.6	0.1	0.3	10.2	19.8	0.1	1.9	17.8
רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק							
3.97%				6.54%			
1,921.6	-	-	1,921.6	2,338.8	-	-	2,338.8
1,212.5	-	-	1,212.5	955.8	-	-	955.8
2,071.3	-	-	2,071.3	2,363.7	-	-	2,363.7
3,722.4	-	3,722.4	-	3,150.3	-	3,150.3	-
תשואת הרווח הנקי להון יתרה ממוצעת של נכסים יתרה ממוצעת של התחייבויות יתרה ממוצעת של נכסי סיכון יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
(א) רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
40.4	-	-	40.4	49.6	-	-	49.6
3.8	-	-	3.8	5.6	-	-	5.6
5.4	-	0.4	5.0	3.0	-	0.4	2.6
מרווח מפעילות מתן אשראי מרווח מפעילות קבלת פקדונות אחר							
סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי מחיצוניים ובינמיגזרי							
49.6	-	0.4	49.2	58.2	-	0.4	57.8

מיגזר הניהול הפיננסי

כללי

פעילות המיגזר כוללת את ניהול השקעות הבנק עבור עצמו (להלן "נוסטרו"), נזילות וניהול החשיפות לסיכוני שוק. פעילות זו מתבצעת באמצעות השקעות בניירות ערך, בפיקדונות בבנקים ועסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועוד. בנוסף כוללת פעילות המיגזר סיוע בתמחור ופיתוח מוצרים.

מבנה המיגזר

הפעילות העסקית במיגזר כפופה למנהל החטיבה הפיננסית האחראי על ניהול הנכסים וההתחייבויות, ניהול הנוסטרו, ניהול הנזילות ועל ביצוע פעולות באמצעות חדרי העסקאות בבנק הבינלאומי.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות הערך ועוד. בנוסף נקבעו הנחיות דירקטוריון באשר לחשיפות המותרות בקשר עם ניהול חשיפות שוק, חשיפות בסיס וסיכוני הנזילות. פרטים באשר למגבלות אלו ראה בפרק ניהול סיכונים.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במיגזר הניהול הפיננסי בשנת 2011 הסתכם ב- 7.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 9.0 מיליון ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של 20.0%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המחושב על בסיס רכיבי הסיכון הגיע בשנת 2011 ל- 9.50% בהשוואה ל- 12.73% בשנת 2010.

הכנסות המיגזר הסתכמו בשנת 2011 ב- 18.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 25.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 26.9%. הירידה בהכנסות נובעת בעיקר מקיטון בהכנסות ממימוש ניירות ערך ומניירות ערך למסחר אשר הסתכמו בשנת 2011 בכ- 3.5 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 18.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. במקביל גדלו הכנסות המיגזר מפעילות שוטפת במכשירים פיננסיים אחרים.

גורמי הצלחה בפעילות המיגזר הינם איכות המשאב האנושי, איכות המערך הממוחשב, רמת השליטה ושיתוף הפעולה התוך אירגוני ואיכות הבקורות.

הון אנושי

בשנת 2011 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 9, מזה 6 משרות עובדים ישירים ו- 3 משרות עובדי הנהלה מועמסים.

בשנת 2010 הסתכם מספר המשרות הממוצע במיגזר ב- 12, מזה 7 משרות עובדים ישירים ו- 5 משרות עובדי הנהלה מועמסים.

מריבית העובדים הינם בעלי מיומנות מקצועית גבוהה בתחומי המימון, הכספים והמט"ח.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות בשוק ההון לפי מיגזרי פעילות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
4.5	0.4	0.5	2.7	0.9	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
79.6	2.0	2.9	58.2	16.5	הכנסות תפעוליות ואחרות
84.1	2.4	3.4	60.9	17.4	סך ההכנסות
49.6	0.5	1.7	35.6	11.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
34.5	1.9	1.7	25.3	5.6	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
11.0	0.6	0.6	8	1.8	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
23.5	1.3	1.1	17.3	3.8	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
4.0	0.6	-	2.9	0.5	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
27.5	1.9	1.1	20.2	4.3	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
3.4	0.4	0.3	1.9	0.8	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
87.5	3.0	3.5	62.1	18.9	הכנסות תפעוליות ואחרות
90.9	3.4	3.8	64.0	19.7	סך ההכנסות
49.9	2.9	1.6	34.4	11.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
41.0	0.5	2.2	29.6	8.7	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
16.0	0.2	0.8	11.7	3.3	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
25.0	0.3	1.4	17.9	5.4	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן התפלגות תוצאות הפעילות כרטיסי אשראי לפי מיגזרי פעילות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
3.3	-	0.2	0.6	2.5	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
34.3	0.2	2.7	9.5	21.9	הכנסות תפעוליות ואחרות
37.6	0.2	2.9	10.1	24.4	סך ההכנסות
13.1	-	0.6	5	7.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
24.5	0.2	2.3	5.1	16.9	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
7.7	0.1	0.7	1.6	5.3	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
16.8	0.1	1.6	3.5	11.6	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
1.7	-	0.1	0.3	1.3	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
28.3	0.1	1.9	7.9	18.4	הכנסות תפעוליות ואחרות
30.0	0.1	2	8.2	19.7	סך ההכנסות
12.5	-	0.5	4.9	7.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
17.5	0.1	1.5	3.3	12.6	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
6.8	-	0.6	1.3	4.9	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
10.7	0.1	0.9	2.0	7.7	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

התפתחות סעיפי מאזן עיקריים

		ליום 31 בדצמבר		
שיעור השינוי		2010	2011	
אחוזים		מיליוני ש"ח		
2.4%	(1)	15,120.5	15,482.2	סך כל המאזן
6.3%	(2)	10,075.2	10,714.6	אשראי לציבור, נטו
(25.9%)		2,850.0	2,111.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
23.2%		1,964.1	2,419.7	השקעה בניירות ערך
(11.3%)	(1)	127.0	112.6	השקעות בבניינים וציוד
5.2%		11,609.3	12,215.6	פקדונות הציבור
5.9%	(1)	849.7	899.8	סך כל ההון
	(1)	5.6%	5.8%	יחס ההון לסך המאזן
	(1)	66.6%	69.2%	יחס האשראי לסך המאזן

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים. בעניין חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים בנושא חכירות (IAS17) ראה באור 1.ד.1 (18) ו-1.ד.1 (13) בהתאמה.

(2) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנת 2010 לא הוצגו מחדש, ולכן אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2011 אינו בר השוואה לנתון זה בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה בראור 1.ד.1 (4) בדוחות הכספיים.

האשראי לציבור ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב- 10,714.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 10,075.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, עלייה בשיעור 6.3%.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 כולל יתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי בסך של 1,097.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,101.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

יתרת התחייבויות הבנק לזכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי בסכומים זהים, נכללה בסעיף התחייבויות אחרות.

להלן הרכב האשראי לציבור לפי מיגזרי הצמדה:

חלק האשראי במיגזר					
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר			
	שיעור השינוי	2010	2011		
2010	2011	מיליוני ש"ח			
אחוזים					
85.0%	86.1%	7.7%	8,563.6	9,226.8	במטבע ישראלי לא צמוד
13.1%	11.6%	(6.0%)	1,324.6	1,245.5	במטבע ישראלי צמוד למדד
1.9%	2.3%	29.6%	187.0	242.3	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0%	100.0%	6.3%	10,075.2	10,714.6	סך הכל

סיכון האשראי לציבור, כולל אשראי לציבור, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים וכן סיכון אשראי חוץ מאזני הכולל ערבויות, עסקות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות להעמיד אשראי. נתוני סיכון האשראי הכולל לשנת 2011 מוצגים לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשות בגין הפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי). נתוני סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים לאחר ניכוי

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים בלבד. לפיכך הנתונים ליתרות בשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים ליום 31 בדצמבר 2010.

סיכון האשראי הכולל, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב- 15,808.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 15,401.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 2.6%.
הגידול בסיכון האשראי נובע בעיקר מ:

- גידול בסיכון האשראי המאזני בסך של כ- 579.8 מיליון ₪, מזה 260.7 מיליון ש"ח גידול באשראי בענף משק פרטיים ו- 319.1 מיליון ש"ח גידול באשראי עסקי.

- ירידה באגרות החוב של תאגידים בסך של 158.0 מיליון ש"ח, מסך של 262.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010 ל- 104.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011.

- ירידה בסיכון האשראי החוץ מאזני המסתכמת ב- 172.5 מיליון ש"ח הנובעת בעיקר מירידה בהתחייבויות עסקיות להעמיד אשראי.

בהתפלגות לפי ענפי משק מהווה סיכון האשראי לאנשים פרטיים את עיקר סיכון האשראי המאזני בבנק. ביום 31 בדצמבר 2011 היה חלקו של סיכון אשראי זה כ- 63.9% מסיכון האשראי המאזני בבנק, בהשוואה ל 65.0%, ביום 31 בדצמבר 2010.

פרטים מלאים על התפלגות סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני לפי ענפי משק ראה בתוספת ה' לסקירת ההנהלה.

בהתפלגות אשראי לפי גודל האשראי ללווה מתרכזת מרבית האשראי המאזני ליום 31 בדצמבר 2011 במדרגות שעד 300 אלפי ש"ח בדומה לפיזור האשראי ביום 31 בדצמבר 2010. שיעור האשראי במדרגות אשראי שעד 300 אלפי ש"ח מסך סיכון האשראי המאזני מסתכם בכ- 55.5% (אשתקד- 58.3%).

פעילות משכנתאות - האשראי לדיור ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב- 172.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 185.4 מיליון ש"ח בשנת 2010, ירידה בשיעור של 7.2%. היקף האשראי האמור מהווה כ- 1.1% מסיכון האשראי המאזני. פעילות המשכנתאות בבנק מתבצעת על ידי הבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק. יתרת האשראי שניתן באמצעות הבנק הבינלאומי ואינה רשומה בספרי הבנק מסתכמת ביום 31 בדצמבר 2011 בכ- 1,953 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 1,440 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

סיכון אשראי לציבור באגרות חוב של תאגידים – הבנק משקיע באגרות חוב של תאגידים מדורגות בישראל סחירות ושאינן סחירות וכן באגרות חוב של חברות ישראליות הנסחרות בחו"ל.

ביום 31 בדצמבר 2011 מסתכמת השקעה זו ב- 104.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 262.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

סיכון האשראי באגרות חוב של תאגידים מהווה כ- 1.0% מסיכון האשראי המאזני בהשוואה ל- 2.5% אשתקד. (פרטים נוספים לקביעת שווים ההוגן, וסחירותם ראה בפרק ההשקעה בניירות ערך להלן). השקעה זו כלולה בסיכון אשראי בפרוט לפי ענפי משק המוצג בסקירת ההנהלה וכן בפירוט אשראי לפי גודל הכלול בביאור 4 לדוחות הכספיים.

מידע על חבויות בעייתיות בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

החל מ-1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בדוחות כספיים מאוחדים אלה נכלל גילוי לפי המתכונת החדשה המותאם לדרישות הדיווח בהתאם להוראה כאמור. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, לצורך השוואתיות הגילוי, יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ל- 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרפורמה), לו ההוראה הייתה מיושמת לראשונה בשנה זו. נתוני הפרפורמה פורסמו לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2010. בעקבות הבהרות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ובדיקות שערך הבנק במהלך התקופה, הוצגו נתוני הפרפורמה מחדש.

להלן פילוח סיכון האשראי הבעייתי כולל רכיבים חוץ מאזניים:

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2010	
נתוני פרופורמה			
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי פגום	185.9	174.1	
סיכון אשראי נחות	1.9	29.4	
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת	78.0	97.0	
סך סיכון אשראי בעייתי לפי ההוראות החדשות	265.8	300.5	

נכסים שאינם מבצעים, חובות פגומים שצוברים הכנסות ריבית, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2010	
נתוני פרופורמה			
במיליוני ש"ח			
1. נכסים שאינם מבצעים			
אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית			
שנבדק על בסיס פרטני	179.8	164.0	
שנבדק על בסיס קבוצתי	-	0.6	
סך כל הנכסים שאינם מבצעים	179.8	164.6	
2. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית			
3. סיכון אשראי מסחרי בעייתי (1)			
סיכון אשראי מאזני בגין הציבור	157.4	209.1	
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין הציבור (2)	2.4	3.3	
סך כל סיכון האשראי המסחרי הבעייתי	159.8	212.4	
4. חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר	0.7	1.3	

(1) סיכון אשראי מאזני (אשראי, אגרות-חוב, חובות אחרים שהוכרו במאזן ונכסים בגין מכשירים נגזרים) וסיכון אשראי חוץ-מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, למעט סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין אנשים פרטיים.
(2) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי.

מדדי סיכון אשראי

31 בדצמבר 2010	31 בדצמבר 2011	
שיעור המדד	שיעור המדד	
1.63%	1.68%	שיעור יתרת אשראי פגום לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
0.01%	0.01%	שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.79%	1.13%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
48.30%	67.58%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הפגום לציבור, שאינו צובר הכנסות ריבית
1.38%	1.01%	שיעור סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

ניירות ערך

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2011 ב- 2,419.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,964.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 23.2%.

א. הרכב ניירות הערך בהתאם לסווגם המאזני

ליום 31 בדצמבר			
שינוי	2010	2011	
מיליוני ש"ח			
64.9%	120.4	198.5	תיק לפדיון
21.4%	1,827.5	2,218.6	תיק זמין למכירה
(84.0%)	16.2	2.6	תיק למסחר
23.2%	1,964.1	2,419.7	סך כל תיק ההשקעות

ב. להלן הרכב תיק ההשקעות לפי מנפיק, בערכם המאזני:

ליום 31 בדצמבר			
שינוי	2010	2011	
מיליוני ש"ח			
36.1%	1,699.1	2,312.7	ממשלתי
(63.8%)	156.0	56.4	אחר סחיר
(53.6%)	109.0	50.6	אחר לא סחיר
23.2%	1,964.1	2,419.7	סך הכל

ג. ביום 31 בדצמבר 2011 נמוך השווי ההוגן של ניירות הערך בתיק הזמין למכירה בכ- 13.6 מיליון ש"ח מעלותם המותאמת, בהשוואה לעודף שווי הוגן של ניירות הערך בתיק על עלותם בסך של 6.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

31 בדצמבר 2010			31 בדצמבר 2011			
הפרש	שווי הוגן	עלות מותאמת*	הפרש	שווי הוגן	עלות מותאמת*	
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח			
(4.2)	1,567.1	1,571.3	(13.6)	2,143.6	2,157.2	אג"ח ממשלתי
10.7	257.4	246.7	-	72.0	72.0	אג"ח קונצרני
-	3.0	3.0	-	3.0	3.0	מניות
6.5	1,827.5	1,821.0	(13.6)	2,218.6	2,232.2	סך הכל

*כולל מכשירים פיננסיים מגדרים.

ד. להלן פירוט הפער השלילי, לפני השפעת המס, בין השווי ההוגן של ניירות ערך זמינים למכירה ובין עלותם המותאמת בחלוקה לפי משך הזמן בו קיים פער שלילי

ליום 31 בדצמבר 2011					
משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה					
סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	9-6 חודשים	עד 6 חודשים	
					שיעור הירידה
21.0	5.4	4.2	11.3	0.1	עד 20%
-	-	-	-	-	20%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
21.0	5.4	4.2	11.3	0.1	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010					
משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה					
סך הכל	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	9-6 חודשים	עד 6 חודשים	
					שיעור הירידה
7.2	1.0	-	3.7	2.5	עד 20%
-	-	-	-	-	20%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
7.2	1.0	-	3.7	2.5	סך הכל

ירידת הערך בתיק אגרות החוב של החברות הינה בעלת אופי זמני. ירידות שאינן בעלות אופי זמני הופחתו לרווח והפסד. אדם כושר ההחזר של החברות המנפיקות נמצא נאות, למריבתן דירוג השקעה גבוה יחסית. בכוונתנו של הבנק וביכולתו להחזיק את אגרות החוב לתקופה מספקת אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.

השקעה בבניינים וציוד כוללת בניינים וציוד המשמשים את הבנק בפעילותו. ההשקעה מוצגת בסכומים מדווחים: ציוד שנרכש עד וכולל 31 בדצמבר 2003 הוצג על בסיס עלות מותאמת מופחתת במחירים מותאמים למדד דצמבר 2003, ציוד שנרכש לאחר מועד זה נרשם על בסיס עלות מופחתת בסכומים נומינליים. תקופת הפחת תואמת את הערכת ההנהלה לגבי תקופת השימוש בנכסים אלו.

יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2011 כוללת השקעה במבנים ושיפורים במושכר בסך של 96.9 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 15.7 מיליון ש"ח. יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2010 כוללת השקעה במבנים בסך של 106.6 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 20.4 מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2011 בבעלות הבנק שטחים בנויים בשטח של כשבעת אלפים מ"ר ב- 9 נכסים שונים בארץ. בנוסף שוכר הבנק כשניים עשר אלף מ"ר בנכסים שונים ברחבי הארץ. חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, לרוב ניתנת בהם אופציה להארכת תקופת השכירות. מידע נוסף באשר להשקעה בבניינים וציוד ראה באור 6 לדוחות הכספיים. בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS36 נבחנו קיומם של אינדיקטורים המצביעים על ירידת ערך. לא נמצאו אינדיקטורים לירידת ערך.

פקדונות הציבור ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו ב- 12,215.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 11,609.3 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 5.2%.

הרכב פקדונות הציבור לפי מיגזרי הצמדה:

חלק המיגזר מסך פקדונות הציבור ביום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	שינוי	2010	2011	
72.28%	75.79%	10.3%	8,391.9	9,258.2	לא צמודים
16.54%	14.52%	(7.6%)	1,919.9	1,773.9	צמודים למדד
11.18%	9.69%	(8.8%)	1,297.5	1,183.5	נקובים במט"ח
100.00%	100.00%	5.2%	11,609.3	12,215.6	סך הכל

האמצעים ההוניים של הבנק

יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב- 899.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 849.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 5.9%.

ביום 31 בדצמבר 2011 כולל ההון העצמי של הבנק הון מונפק ונפרע (לרבות פרמיה) בסך של 377.8 מיליון ש"ח, עודפים מרווחים שנצברו וטרם חולקו בסך של 530.1 מיליון ש"ח ויתרת הפסד בקרנות הון מהתאמה לשווי שוק של ניירות ערך זמינים למכירה בניכוי המס בסכום של 8.9 מיליון ש"ח.

ביום 31 בדצמבר 2010 כולל ההון העצמי של הבנק הון מונפק ונפרע (לרבות פרמיה) בסך של 377.8 מיליון ש"ח, עודפים מרווחים שנצברו וטרם חולקו בסך של 467.0 מיליון ש"ח ויתרת רווח בקרנות הון מהתאמה לשווי שוק של ניירות ערך זמינים למכירה בניכוי המס בסכום של 4.2 מיליון ש"ח.

ההון העצמי כולל מניות בכורה וצוברות ומשתתפות ואינן ניתנות לפידיון בערך נקוב של כ- 8 אלפי ש"ח. על פי תנאיהן צוברות מניות בכורה אלו דיבידנד בשיעור של 30% מערך הנקוב המשולם להן בכל עת שיחולק דיבידנד וכן משתתפות בחלוקת דיבידנד לפי חלקן היחסי בערך הנקוב הכולל. פרטים נוספים על הרכב הון המניות המונפק והנפרע והזכויות הנלוות למניות ראה בבאור 12 לדוחות הכספיים.

כתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק אינם המירים למניות. בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב- 236.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 229.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010. מריבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2011 ל- 397.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 328.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010 גידול בשיעור של 21.1%.

מח"מ כתבי ההתחייבות הצמודים למדד הוא 4.37 ושיעור התשואה הפנימי שלהם 4.32%.
מח"מ כתבי ההתחייבות שאינם צמודים למדד הוא 4.24 ושיעור התשואה הפנימי שלהם 8.08%.

הנפקת כתבי התחייבות נדחים

ברבעון הראשון של שנת 2011 הנפיק הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים לא סחירים בסך של 90 מיליון ש"ח. כתבי ההתחייבות שהונפקו צמודי מדד, נושאי ריבית בשיעור של 3.78% ומח"מ של 8.2 שנים. ברבעון השלישי של השנה הנפיק הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים לא סחירים בסך של 20 מיליון ש"ח. כתבי ההתחייבות שהונפקו צמודי מדד, נושאי ריבית ממוצעת בשיעור של 4.02% ומח"מ של 9.7 שנים. יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2011 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם הסתכמה ב- 448.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 406.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

דירוג הבנק

חברת "מידרוג" העלתה בחודש ספטמבר 2011 את דירוג הבנק לדירוג Aa2 עם אופק יציב. דירוג פקדונות הבנק לזמן קצר נותר P-1 אופק יציב ודירוג כתבי ההתחייבות הנדחים נותר בדירוג Aa3 עם אופק יציב.

הלימות ההון

להלן פרטים על הרכב ההון ויחס ההון לנכסי סיכון המחושב על פי הוראת השעה "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון"

א. רכיבי ההון לצורך חישוב הלימות ההון

ליום 31 בדצמבר 2010 (1)	ליום 31 בדצמבר 2011	מיליוני ש"ח
		הון רובד 1/ראשוני
16.6	16.6	הון מניות נפרע
358.7	358.7	פרמיה
467.0	530.1	עודפים
0.7	0.8	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
-	8.9	סכומים שהופחתו מההון
843.0	897.3	סך כל ההון ההון רובד 1
428.4	467.5	סך כל ההון רובד 2 אחרי ניכויים*
1,271.4	1,364.8	סך כל ההון הכולל הכשיר

* פרטים על הרכב הרובד השני של ההון לצרכי חישוב הלימות ההון ראה באור 3.א12. לדוחות הכספיים.

ב. יחס הון כולל ויחס הון של רובד 1 של הבנק

ליום 31 בדצמבר 2010 (1)	ליום 31 בדצמבר 2011	
8.40%	8.67%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
12.67%	13.19%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.18) ובהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ד.13) להלן.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי ועל פי גילוי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכתה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים והערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי אומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן ובכלל זה התממשות שונה של האירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות – תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים; (ראה באור 1.ד.4) לתמצית הדוחות הכספיים).

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת ההנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. לגבי לווה הנבחן פרטנית מבוצעת הערכה של הסכומים הניתנים לגבייה בהתאם למקורות הפירעון של החוב, הן אלו הנובעים מפעילות הלווה עצמו והן אלו הנובעים ממימוש בטוחות שהעמיד תוך התחשבות במועדי הפירעון הצפויים. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי הינה הפער בין סכום החבות ובין הסכום שהוערך כניתן לגבייה מהוון בריבית החוב המקורית או השווי ההוגן של הבטוחות במועד הדווח. חובות שמאמצי הגבייה בגינם ארוכי טווח (ברוב המקרים למעלה משנתיים) יימחקו חשבונאית.

הערכת הסכום הניתן לגבייה מבוססת מטבע הדברים על אמדנים, הערכות ומשתנים שאינם בשליטת הבנק כגון: מצב כלכלי, ערך מימוש נכסים, מצב שוקי ההון ועוד. מכיון שכך, אין וודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאמדין.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החייבים בכל ענף ובשל מדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם, למעט בענף משק פרטיים ובענפי משק "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק בענפים אלו נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסוקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו-2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011, תוך התחשבות בנתונים נוספים. שיעור ההפרשה הקבוצתית נסמך על עצם סיווג החוב כבעייתי ועל עיתוי הסיווג.

גובה ההפרשה הקבוצתית נסמך אם כן אף הוא על אמדנים שבבסיסם אמדין יכולת הפירעון של הלווה. השפעת יישום ההוראה לראשונה בסך 21.4 מיליוני ש"ח (נטו ממס) נזקפה כהקטנת יתרת העודפים ל-1 בינואר 2011. השפעת יישום ההוראה על ההפרשה להפסדי אשראי כלולה בביאור 4. "כללי", לדוחות הכספיים.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשית על ידי הבנק וזאת על סמך חוות דעת משפטית של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, ניסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן בנושאים של אי וודאות מובהקת – גם על סמך "חוש המומחיות של המשפטן". הערכת הסיכון נתמכת ומבוקרת על ידי הלשכה המשפטית של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועלת החטיבה המשפטית במספר מישורים:
1. הכרת הדין הכללי

קיימת הקפדה, שיש לה אף ביטוי בנהלים הפנימיים של הלשכה המשפטית, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגוניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על היערכויות בעקבות אירועים שארעו בבנקים אחרים.

2. טיפול בתביעות ותלונות נגד הבנק.

כנגד הבנק תלויות ועומדות מספר תביעות משפטיות (לרבות בקשות להכיר בקצתן כתובענות ייצוגיות) בנושאים השונים. (לפירוט נוסף ראה באור 17.2).

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של הלשכה המשפטית, המטפלת בתביעות באמצעות יועץ משפטי בכיר, שזו התמחותו. חלקן של התביעות מטופלות על ידי הלשכה המשפטית וחלקן מועברות לטיפולם של עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח יועץ משפטי בכיר ובאישור היועצת המשפטית הראשית. לכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, באישור היועץ המשפטי הבכיר. בתיקים בסכומים גבוהים, קיימת גם בקרה של היועצת המשפטית הראשית של הבנק. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי אמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. המנכ"ל, חברי ההנהלה, ומנהלת הסיכונים הראשית מקבלים דוח רבעוני על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי התביעות ותלונות נגד הבנק.

חוות הדעת המתקבלות מידי רבעון לגבי הסיכון הגלום לבנק בתלונות ובתביעות נגדו, הינן סובייקטיביות ומתייחסות בחלקן לניסיון העבר בתביעות מסוג דומה, ובחלקן לנושאים שהניסיון והידע שנצטברו בהם עד כה, אינם מספיקים על מנת שניתן יהיה לחוות דעה לגביהן, כגון בקשות מסוימות לאישור תובענות ייצוגיות.

יחד עם זאת, לגבי כל התביעות והתלונות ישנם אומדנים לרמת החשיפה שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות בגין תלונות שסיכון התממשות החשיפה לגביהן עולה על 70%. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלונות מהותיות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל- 70% ואשר לא נעשתה בגינן הפרשה. בתביעות ותלונות שהתממשותן מוערכת כקלושה (פחות מ- 20%) ניתן גילוי אם החשיפה הגלומה בהן הינה מהותית, בהתייחס להון העצמי של הבנק.

כמו כן ניתן גילוי לתלונות מהותיות בגין תביעות ייצוגיות או תביעות להכרה באותן תביעות כייצוגיות. לגבי חלק מהן אין ביכולתם של היועצים המשפטיים לחוות דעה לגבי רמת החשיפה של הבנק. פרטים נוספים בדבר מדיניות הגילוי בדוחות הכספיים ראה בבאור 1.ד.19).

ג. התחייבויות לזכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

לפי ההנחיות, על הבנק להכיר בהתחייבויות בגין זכויות עובדים גם אם לא קיימת התחייבות משפטית או חוזית וכן להכיר במחויבות הנובעת מצפייה כי ישלם לקבוצת עובדים שיעזבו הטבות מעבר לתנאים החוזיים, בהתחשב בשיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכנית פרישה מראון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ובהטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

ההנחיות הכלולות בחוזר יושמו החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של 2011. השפעת היישום לראשונה נכללה בדרך של יישום למפרע.

החייבויות האקטואריים מתבססים ברובם על החלטות הנהלה והערכותיה, על ניסיון העבר ועל מידע סטטיסטי.

שינוי במאפיינים המשמשים לאומדן האקטוארי יביא לתוצאות שונות מאלה המתקבלות כיום. הערכת האקטואר הכלולה בדוחות אלה כוללת ניתוח השפעת שינויים בפרמטרים על תוצאת החישוב.

פירוט העתודות לזכויות עובדים וערך, המוצגות על פי אומדן אקטוארי בביאור 14 לדוחות הכספיים.

ד. מדידות שווי הוגן

חלק מן המכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק נמדדים על פי שווים ההוגן. בין המכשירים: ניירות ערך בתיק הזמין למכירה, ניירות ערך בתיק למסחר ומכשירים פיננסיים נגזרים.

שווי הוגן הינו הסכום שבו היה אפשר לרכוש או למכור נכס (ליטול או לפרוע התחייבות) בעסקה שוטפת בין צדדים הפועלים בהתאם לרצונם, כלומר בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק.

לצורך הערכת השווי ההוגן נעשה שימוש במידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ובמקרים בהם אין מידע שכזה נעשה שימוש בהנחות ובמודלים המביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנמדד. בין היתר

מובאים חשבון סיכונים השוק סיכונים האשראי וכו'.

את מקור המידע המשמש לאומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ניתן לדרג כלהלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים משווקים פעילים לנכסים ולהתחייבויות זהים.

נתוני רמה 2: מחירים הנגזרים ממודלים אשר הנתונים העיקריים בהם ניצפים בשוק או נתמכים על ידי נתונים ניצפים בשוק וכן מחירים מצוטטים משווקים פעילים לנכסים ולהתחייבויות דומים או מחירים מצוטטים משווקים שאינם פעילים לנכסים ולהתחייבויות זהים.

נתוני רמה 3: נתונים הנובעים ממודלים אשר הנתונים העיקריים בהם אינם ניצפים בשוק.

הבנק עושה שימוש במידע הנצפה בשוק במידת האפשר. למריבית המכשירים הפיננסיים המוצגים בשוויים ההוגן מחירים מצוטטים בשוק פעיל (ראה המפורט להלן).

להלן יתרות המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן הכלולים במאזן ליום 31 בדצמבר 2011:

31 בדצמבר 2011				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים		מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	
		במיליוני ש"ח		
2,215.6	-	-	407.8	1,807.8
2.6	-	-	-	2.6
15.7	(3.5)	-	15.0	4.2
2,233.9	(3.5)	-	422.8	1,814.6
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב ממשלתיות למסחר				
נכסים בגין נגזרים				
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין נגזרים				
סך כל התחייבויות				
63.5	(3.5)	-	62.8	4.2
63.5	(3.5)	-	62.8	4.2

ה. הפרשות לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון

הבנק בוחן מדי תקופת דיווח אם ירידה בשווי ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

בחנית אופי ירידת הערך כוללת מספר שלבים שנקבעו במדיניות הבנק. הקריטריונים המשמשים לבחינה האם ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני הינם:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עלייה בשווי ההוגן או עד לפדיון.
- דירוג האשראי של נייר הערך ע"י סוכנויות דירוג בינלאומיות, ו/או מקומיות.
- עומק ירידת הערך של הנייר – שיעור הירידה מסך העלות.
- משך הזמן בו השווי ההוגן של הנייר נמוך משווי העלות.
- היקף שווי הבטחונות המגבים את הנייר וכריות הבטחון (אם יש).
- הרעה במצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית.
- בחינת אירועים לאחר תאריך המאזן.

מדיניות הבנק היא להכיר בירידת ערך של נייר ערך כבעלת אופי אחר מזמני אם מתקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
- נייר ערך אשר הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר בסמוך למועד פרסום הדוח לציבור.
- אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית, סווגה ע"י הבנק כבעייתית או שחל לגביה כשל בתשלום.
- נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב- העלות המופחתת), והשווי ההוגן שלו נמוך מהשווי בו נרכש מעל ל- 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות אשר מוכיחות ברמה גבוהה של בטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר ערך, תופחת עלותו לשווי ההוגן ליום המאזן ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה ייקף לדוח רווח והפסד.

מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות

בשנת 2011 שמר הבנק על נכסים נזילים בהיקף הגדול מסך התחייבויותיו הנזילות הן בשקלים והן במט"ח בהתאם למודל נזילות פנימי. מידע נוסף ראה בפרק הדין בניהול החשיפה לסיכון הנזילות.

המקורות השקליים הלא-צמודים שגויסו על ידי הבנק מציבור הלקוחות ביום 31 דצמבר 2011 הסתכמו ב- 9,258.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 8,391.9 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 10.3%.

היקף המקורות הצמודים למדד בפקדונות ובתוכניות חסכון בבנק הגיע ביום 31 בדצמבר 2011 לסך של 1,773.9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 1,919.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, קיטון בשיעור של 7.6%.

היקף פקדונות הציבור במט"ח והצמודים למט"ח ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו ב- 1,183.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 1,297.5 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2010, קיטון בשיעור של 8.8%.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

- פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהמהותיים מביניהם הינם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. כל אחד מסיכונים אלה מנוהלים על ידי חברי הנהלה. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל 2. בגין יתר הסיכונים אליהם חשוף הבנק מתבצעת הקצאת הון משלימה במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית המבוצע במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 2 - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Assessment Process).

- מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מותאמת למדיניות בקבוצת הבנק הבינלאומי ומכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו ולהגדלת תוחלת הרווח - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה וביקורת נאותים.

- המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר הנחיות הקשורות בניהול סיכונים. הוראות אלה קובעות, בין היתר, עקרונות יסוד לניהול סיכונים ובקרתם ובכלל זה: מעורבות נאותה והבנה של דירקטוריון והנהלת הבנק בניהול הסיכונים, קביעת מדיניות סיכון ותאבון סיכון, קבלת דיווחים תקופתיים על ההתפתחויות בחשיפה לסיכונים וקיומם של מנגנוני פיקוח ובקרה ההולמים את פרופיל הסיכון של הבנק.

- תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועם העקרונות המנחים של וועדת באזל ומושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות חשיפה לתחום והגדרת היקף ועומק החשיפה, מערך בקרה וביקורת, מערך דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.

ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה מעגלי בקרה וביקורת עיקריים: מעגל בקרה ראשון של האחראיים על יצירת הסיכון וניהול הסיכון המקיימים בקרות שונות בעת נטילת הסיכון. מעגל הבקרה השני מבצע בקרה לאחר אך בסמוך לנטילת הסיכון באמצעות יחידות הכפופות למנהל הסיכונים הראשי שהינו בלתי תלוי, מעגל בקרה שלישי של מטה הביקורת הפנימית.

ביום 27 בפברואר 2011 מינה דירקטוריון הבנק את גב' רותי לפיד כמנהלת סיכונים ראשית. מנהלת הסיכונים, כפופה למנכ"ל ומכוונת מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.
- בנק ישראל אישר כי מנהל הסיכונים הראשי בבנק לא יהיה חבר הנהלה. החלטה זו עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בפרופיל העיסוקי של הבנק, מורכבותם ומהותיותם לחברה האם.

- היעד העיקרי של מנהל הסיכונים הראשי הינו להטמיע בבנק תרבות ניהול סיכונים תוך התווית מדיניות התואמת את הנחיות המפקח על הבנקים. היחידה שהוקמה בבנק כוללת את: בקר סיכוני האשראי וסיכונים תפעוליים, בקר סיכוני שוק ונזילות והיחידה לניהול החשיפה לסיכוני ציות והלבנת הון.

- במקביל אחראים חברי הנהלה לסיכונים בתחומי פעילותם:
מר ברוך גרנות, מנהל החטיבה הפיננסית אחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות.
מר דורון כליף, מנהל החטיבה העיסוקית אחראי לניהול סיכוני האשראי.
מר דן טראוב, מנהל חטיבת המשאבים אחראי לניהול הסיכונים התפעוליים.
עו"ד גילה יחזקאלי, היועצת המשפטית הראשית, אחראית על ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים.

- הסיכונים הנוספים אליהם חשוף הבנק - סיכון אסטרטגי, סיכון מוניטין, סיכוני רגולציה וחקיקה וסיכונים הקשורים למשק הישראלי - מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על-ידי כל אחד מחברי הנהלה בתחום הנתון לאחריותו, ובמקביל, כחלק מניהול הסיכונים הקבוצתי האינטגרטיבי, גם על-ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.

ממשל תאגידי ומעורבות ההנהלה והדירקטוריון

בחודש דצמבר 2010 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא עבודת הדירקטוריון המאמצת את עקרונות באזל בתחום הממשל התאגידי וניהול הסיכונים. במהלך חודש מרס 2011 אישר דירקטוריון החברה האם מסמך תשתית בעניין עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בקבוצה על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 301, עקרונות באזל 2 והנחיות בנק ישראל האחרות. המסמך משמש מצע מחייב עבור הבנק בכל הנוגע לתפישת הממשל התאגידי ולמתכונת ניהול הסיכונים. בחודש יולי 2011 דן דירקטוריון הבנק במסמך זה ואישר אותו לאחר התאמתו לבנק בשינויים המחויבים.

החברה האם מגבשת בימים אלו תכנית עבודה בשיתוף יועצים חיצוניים לסגירת הפערים שזוהו בהשוואה להוראת ניהול בנקאי תקין 301 לצורך שיפור ושדרוג תשתית הממשל התאגידי וניהול הסיכונים. הבנק שותף לתוצרי תוכנית העבודה.

התייחסות הדירקטוריון והנהלה לסוגיית ניהול הסיכונים

השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון וועדותיו ועל ידי ועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים. הפעילויות העיקריות של גורמי הפיקוח והבקרה הן:

- דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את תכנית העבודה השנתית ומדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים השונים וקובע, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים השונים וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים.
- הדירקטוריון מקיים דיון אחת לרבעון במסמך החשיפות הכולל ובו דווח על חשיפות אשראי, חשיפות לסיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ורגולטורים. כן מתקיים דיון במסגרת בקרת חשיפות שוק ובקרת סיכונים אשראי.
- ועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים מקיימת אחת לרבעון דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, ובמסמכי בקרת חשיפות שוק וסיכונים אשראי. כן מקיימת דיון אחת לשנה במסמכי המדיניות של הסיכונים השונים.
- ועדת הביקורת של הדירקטוריון דנה כאחת לחודש באופן שוטף בדוחות ביקורת מהותיים של הביקורת הפנימית ומידי חצי שנה גם בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית תוך ביצוע מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה.
- ועדת האשראי של הדירקטוריון, דנה כאחת לחודש באופן שוטף בבקשות אשראי ומידי שנה גם במדיניות האשראי של הבנק, במגבלות הרצויות של שיעור החשיפה באשראי לפי פרמטרים שונים, במדיניות הביטחונות ומרווחי האשראי, בנוהל מתן אשראי וניהולו השוטף ובמדיניות ניהול סיכונים אשראי.
- במסגרת ההערכות ליישום הוראת נוהל בנקאי תקין 301 והשפעתה על סמכויות האשראי של הדירקטוריון וועדותיו, אישר הדירקטוריון ביום 26 ביוני 2011 את מתכונת מעורבות הדירקטוריון וועדת אשראי באישורי האשראי באופן המגדיר מגבלות פרטניות תוך צמצום מעורבותו באישורי אשראי רק למקרים חריגים ביחס למדיניות האשראי.
- ההנהלה בראשות המנכ"ל, חברי ההנהלה ומנהלת מטה הביקורת מתכנסת פעמיים בשבוע. בישיבותיה נידונים, בין היתר, מסמכי חשיפה, תכניות עבודה, תוצאות סיקרי סיכונים וכו'.
- אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.
- צוות ניהול נכסים והתחייבות בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לחודש ודן, בין היתר: בהתפתחויות המרכזיות בחשיפות הפיננסיות בבנק לאור ההתפתחויות והתחזיות בתחום המאקרו, במגבלות החשיפה לסיכונים הפיננסיים בכניסה לפעילויות חדשות, במסמך בקרת חשיפות שוק ובהתפתחות תיק הנוסטרו.
- צוות נזילות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן כ- 5 פעמים בשבוע בנושאי נזילות וסיכונים שוק.
- צוות פיננסי בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן אחת לשבוע בנושאי השקעות ומצב הנזילות.

- צוות אשראי בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לשבוע, ודן באישורי אשראי מעל סמכות מנהל החטיבה העסקית, וכן דן במתן המלצות לבקשות אשראי בסמכות ועדת אשראי של הדירקטוריון. בנוסף מבצע, בין היתר, מעקב שנתי אחר לווים בנושאים מהותיים הקשורים לפעילות עסקית. הצוות דן בדיווחים שונים של עמידה במגבלות שקבעו הדירקטוריון והנהלת הבנק, באישור הסדרי חוב/ מחיקות/ ויתור על חוב ובגיבוש המלצות לגבי מדיניות האשראי וניהול סיכוני האשראי של הבנק.
- פורום הנהלה לסיכונים תפעוליים ומשפטיים, מעילות והונאות בראשות מנהל חטיבת המשאבים דן בנושאים אלו אחת לרבעון.
- מנהלת הסיכונים הראשית משתתפת בפורום ניהול סיכונים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים הקבוצתי הראשי במסגרתו מובאים לדיון דרכים ואפשרויות לקידום ניהול הסיכונים על בסיס קבוצתי תוך האחדת שיטות המדידה, מתודולוגיות ניהול הסיכונים ומנגנוני הבקרה בקבוצה.
- בקרת סיכוני שוק, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים מתבצעת על ידי בקרי הסיכונים בהתאמה הכפופים למנהלת הסיכונים הראשית ומבצעים בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על החשיפות לסיכונים אלו בהתאמה.
- יישום נדבך 2 של הוראות באזל 2 מתבצע באמצעות צוות בראשות מנהלת החטיבה לנכסי לקוחות ובהשתתפות מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק. במסגרת התהליך מיושמות ההוראות כחלק מקידום ושיפור מערך ניהול הסיכונים הכולל של הבנק.
- הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הפיקוח, הבקרה והדיווח הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית, ובזמן אמת על חשיפת הבנק לסיכונים השונים וכן כדי להטמיע את תפישת הניהול הקבוצתית בבנק.

ניהול סיכונים אשראי

א. כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון לפגיעה בשווי נכסי הבנק וברווחיו עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם ו/או הרעה באיכות הלווים או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.
כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לוויים/ענפים במיגזרי הפעילות והמוצרים השונים.

ב. הקצאת ההון בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי

במסגרת יישום הוראות באזל 2 מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי.
ההון הנדרש לעניין זה לפי 9% דרישת הון מינימלית ביום 31 בדצמבר 2011 היה 832.4 מיליון ש"ח, מזה כ-67.7% בגין יחידים ועסקים קטנים.
להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 31 בדצמבר 2011		סוג החשיפה
דרישות ההון(9%)(2)	נכסי סיכון	דרישות ההון(9%)(2)	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח				
5.9	65.1	6.3	70.0	ריבונות
14.7	163.6	18.3	203.1	יישיות סקטור ציבורי
15.2	169.1	16.6	184.1	תאגידים בנקאיים
203.0	2,255.4	200.8	2,231.1	תאגידים
471.4	5,237.3	490.3	5,448.2	קמעונאים ליחידים
70.9	787.2	73.0	811.4	עסקים קטנים
8.5	95.0	8.1	90.3	בגין משכנתאות לדיור
(1) 18.1	201.2	19.0	211.4	נכסים אחרים
807.7	8,973.9	832.4	9,249.6	סך הכל בגין סיכונים אשראי
0.8	8.6	0.9	10.2	סיכונים שוק
94.6	1,051.0	97.9	1,087.5	סיכון תפעולי
903.1	10,033.5	931.2	10,347.3	סך כל נכסי הסיכון
ליום 31 בדצמבר 2010 (1)	ליום 31 בדצמבר 2011			
8.40%	8.67%			יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
12.67%	13.19%			יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%			יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה באור 1.ד.(18) ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ד.(13).

(2) מחושב לפי דרישת הון של 8% בגין נדבך 1 בתוספת 1% בגין הנדבך השני.

ג. מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות ניהול סיכונים האשראי של הבנק מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק והסקטורים העסקיים השונים. מדיניות זו מושתתת על בחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

מדיניות ניהול סיכונים האשראי נסקרת על ידי מנהלת הסיכונים הראשית ונדונה ומאושרת אחת לשנה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק

במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק כללים לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון האשראי הכוללת כיווני פעולה מנחים לרבות שווקי יעד וכן הנחיות המתחשבות בהלימות ההון הנדרשת ביחס לאשראי הניתן. בשנים האחרונות מכוונת מדיניות האשראי לשמירת מרכזיותה של הפעילות הקימעונית בבנק וכוללת מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים בבינלאומי. מגבלות אלו נועדו לצמצם, בין היתר, את החשיפה לריכוזיות ענפית ולגודל החבות של לווה בודד וקבוצת לווים.

במסגרת מדיניות האשראי בקבוצה הגדיר הבנק את קבוצת המיקוד העיסקי שלו במונחים של גודל אשראי ללווה בבנק, תוך התייחסות לחבות הלווה בכלל המערכת הבנקאית.

כחלק מניהול סיכונים האשראי השוטף ויישום מדיניות הדירקטוריון נבחנים, על בסיס שוטף, מאפייני הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, המיגזר הענפי בו הוא פועל ופרמטרים כגון: תלות גבוהה בלקוחות, ספקים וכיו"ב. וכן נבחנים פרמטרים כלכליים שיש להם השפעה על בחינת סיכון האשראי.

הבנק פעל ופועל לשיפור המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות, כך שישקפו את רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל.

הבנק בוחן תקופתית את המגבלות שהשית על עצמו ומעדכן בצורה דינמית על פי התפתחויות במצב המשק, המיגזרים הענפיים, ומדיניות ותפישת הסיכון של הבנק.

התיאבון לסיכון אשראי בבנק, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני בהשוואה למגבלות הרגולטוריות. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות אשראי ללווה בודד, לענפים מסוימים (ענף הבניה ורשויות מקומיות), לתאגידים בעלי מאפייני סיכון ייחודיים (כגון אגודות ספורט, גופים פוליטיים, תעשיית ההיי טק) לפעילויות בעלות מבנה עיסקי מיוחד כגון: פעילות פקטורינג וכן מגבלות וסמכויות למתן אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים ללא זכות חזרה ללווה.

להלן פרטים על האשראי לענפי הפעילות בהם נקבעה מגבלת חבות על ידי הדירקטוריון:

ענף הבינו והנדל"ן - סיכון האשראי הכולל לענף הבינו והנדל"ן ביום 31 בדצמבר 2011 מסתכם ב- 778.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 835.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010 ומהווה כ- 4.9% מסיכון האשראי הכולל וכ- 4.4% מסיכון האשראי המאזני (ביום 31 בדצמבר 2010 - 5.4% ו- 4.2% בהתאמה).

רשויות מקומיות - היקף סיכון האשראי הכולל לרשויות מקומיות ולגופים קשורים אליהן ליום 31 בדצמבר 2011 הינו 632.6 מיליון ש"ח המהווה כ- 4.0% מסיכון האשראי הכולל.

ביום 31 בדצמבר 2010 הסתכם סיכון האשראי הכולל לרשויות המקומיות ב- 616.2 מיליון ש"ח המהווה כ- 4.0% מסיכון האשראי הכולל.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות אשראי

המדיניות הקבוצתית שמגמתה לשמר את המאפיינים הייחודיים שיש לכל בנק בקבוצה ולכוון כל אחד מן הבנקים אל קבוצות המיקוד התואמות מאפיינים אלו נמשכה גם ב שנת 2011.

ד. אמידה וניהול של סיכוני האשראי

- הבנק אימץ מודל פנימי אובייקטיבי של החברה האם לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות לקוחות הבנקאות הקמעונאית. כמו כן, במהלך הרבעון הנוכחי השלים הבנק אימוץ מודל החברה האם לדירוג הלקוחות הגדולים. המודל מושתת בחלקו על אינדיקטורים אובייקטיביים ובחלקו על אינדיקטורים סובייקטיביים.

- המודלים מסייעים בקביעת מסגרות אשראי, בהתאם לרמת הסיכון ובהתאם למאפייני פעילות הלקוח ביחד עם מערכת למדידת רווחיות לקוח מתאפשר תהליך של התאמת הקשר בין רמת הסיכון והרווחיות.

- מערכות ממוכנות מספקות למנהלי סיכוני האשראי, הן בדרגי השטח והן בדרגי המטה, מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי. בנוסף מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי למשקי בית אשר משפרת ומייעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.

- הנהלת הבנק פועלת לשיפור כלי המדידה, הדווח והבקרה הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבה העיסוקית של מקבלי האשראי.

- הבנק בוחן את עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור במגבלות ריכוזיות לווה וקבוצת לווים וחשיפה ענפית ובמגבלות הענפיות שהוטלו על ידי הדירקטוריון.

קיימות שתי שיטות מקיפות לחישוב ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי. בחלופה אחת, הגישה הסטנדרטית, נמדד סיכון האשראי באופן סטנדרטי בהסתמך על דירוגי אשראי חיצוניים. חלופה זו משמשת את הבנק במדידת סיכון האשראי.

הבנק עושה שימוש בכלי הדירוג של חברות שהותרו על ידי המפקח על הבנקים. דירוג האשראי האמור רלוונטי בדוחות הבנק במדידת סיכון האשראי לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, לאג"ח מדינת ישראל ואג"ח של חברות ישראליות נסחרות בחו"ל המהווים חלק קטן בחשיפת האשראי.

ה. להלן פרטים על חשיפות האשראי:

1) סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו, וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 31 בדצמבר 2011		
יתרת החשיפה לאחר הפרשה אשראי ברוטו ממוצעת (2)	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי ממוצעת (2)	יתרת החשיפה לאחר הפרשה אשראי ברוטו ממוצעת (2)	יתרת החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי ממוצעת (2)	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
12,585.0	12,827.9	12,837.0	12,847.2	הלוואות
1,614.0	1,945.0	2,038.0	2,414.1	אגרות חוב
64.0	37.2	49.0	40.4	נגזרים (OTC)
5,183.0	5,126.9	4,984.0	4,932.5	חשיפות חוץ מאזניות
(1) 351.5	335.0	342.0	340.5	נכסים אחרים
19,797.5	20,272.0	20,250.0	20,574.7	סה"כ חשיפת אשראי ברוטו

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור ד.1.18) ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור ד.1.13).

(2) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע בין יתרות הסגירה הרבעוניות.

(2) התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

סה"כ חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות (2)	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	סוג החשיפה
במיליוני ש"ח						
3,901.0	-	-	-	2,310.1	1,590.9	ריבונות
490.0	-	31.2	-	29.7	429.1	יישיות סקטור ציבורי
451.9	-	9.3	35.8	2.8	404.0	תאגידים בנקאיים
2,787.9	-	603.7	0.7	71.5	2,112.0	תאגידים
10,914.1	-	4,075.1	3.9	-	6,835.1	קמעונאים ליחידים
1,519.9	-	213.2	-	-	1,306.7	עסקים קטנים
169.4	-	-	-	-	169.4	בגין משכנתאות לדיור
340.5	340.5	-	-	-	-	נכסים אחרים
20,574.7	340.5	4,932.5	40.4	2,414.1	12,847.2	סך הכל

התפלגות החשיפה לאחר הפרשה לחובות מסופקים לפי סוג ענף או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

סה"כ חשיפת אשראי ברוטו	נכסים אחרים	חשיפות חוץ מאזניות (2)	נגזרים (OTC)	אגרות חוב	הלוואות	סוג החשיפה
במיליוני ש"ח						
4,117.1	-	-	-	1,682.9	2,434.2	ריבונות
419.3	-	33.1	-	1.8	384.4	יישיות סקטור ציבורי
372.9	-	-	28.8	42.0	302.1	תאגידים בנקאיים
2,871.1	-	855.8	2.8	218.3	1,794.2	תאגידים
10,556.2	-	4,041.7	5.4	-	6,509.1	קמעונאים ליחידים
1,415.0	-	196.3	0.2	-	1,218.5	עסקים קטנים
185.4	-	-	-	-	185.4	בגין משכנתאות לדיור
335.1	335.1	-	-	-	-	נכסים אחרים
20,272.1	335.1	5,126.9	37.2	1,945.0	12,827.9	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור ד.1 (18) ו-ד.1 (13).

(2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראות.

3א) סיכון אשראי כולל לפני הפחתות סיכון בכל משקל סיכון

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

								חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%			
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	350.0	3,551.0	3,901.0	ריבנות	
-	-	-	489.9	-	-	-	489.9	יישויות סקטור ציבורי	
-	-	-	278.8	-	173.1	-	451.9	תאגידים בנקאיים	
45.5	2,611.9	-	39.7	-	-	-	2,697.1	תאגידים	
0.7	4.2	10,886.2	-	-	-	-	10,891.1	קמעונאים ליחידים	
-	-	1,506.8	-	-	-	-	1,506.8	עסקים קטנים	
0.3	3.4	77.3	-	87.7	-	-	168.7	בגין משכנתאות לדיור	
-	211.4	-	-	-	-	129.1	340.5	נכסים אחרים	
46.5	2,830.9	12,470.3	808.4	87.7	523.1	3,680.1	20,447.0	סך הכל	

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

								חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%			
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	325.4	3,791.7	4,117.1	ריבנות	
-	-	-	419.3	-	-	-	419.3	יישויות סקטור ציבורי	
-	-	-	286.4	-	86.5	-	372.9	תאגידים בנקאיים	
50.1	2,784.2	-	36.8	-	-	-	2,871.1	תאגידים	
2.4	5.5	10,548.3	-	-	-	-	10,556.2	קמעונאים ליחידים	
0.4	0.6	1,414.0	-	-	-	-	1,415.0	עסקים קטנים	
0.1	3.2	71.5	-	110.6	-	-	185.4	בגין משכנתאות לדיור	
-	201.1	-	-	-	-	134.0	335.1	נכסים אחרים ⁽¹⁾	
53.0	2,994.6	12,033.8	742.5	110.6	411.9	3,925.7	20,272.1	סך הכל	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.ד.18) ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17) ראה באור 1.ד.13).

(2) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי אשראי (ביום 31 בדצמבר 2010 לאחר הפרשה לחובות מסופקים) ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים וכן לפני הפחתת סיכון.

(ב) סיכון אשראי כולל אחרי הפחתת סיכון בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח):

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

							חשיפת		סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	אשראי נטו ⁽²⁾		
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	350.0	3,551.0	3,901.0	ריבנות	
-	-	-	431.3	-	-	-	431.3	יישויות סקטור ציבורי	
-	-	-	306.6	-	173.1	-	479.7	תאגידים בנקאיים	
43.2	2,506.3	-	39.7	-	-	-	2,589.2	תאגידים	
0.7	1.2	10,761.7	-	-	-	-	10,763.6	קמעונאים ליחידים	
-	-	1,229.2	-	-	-	-	1,229.2	עסקים קטנים	
0.3	3.6	76.8	-	82.5	-	-	163.2	בגין משכנתאות לדיור	
-	211.4	-	-	-	-	129.1	340.5	נכסים אחרים	
44.2	2,722.5	12,067.7	777.6	82.5	523.1	3,680.1	19,897.7	סך הכל	

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

							חשיפת		סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	אשראי נטו ⁽²⁾		
במיליוני ש"ח									
-	-	-	-	-	325.4	3,791.7	4,117.1	ריבנות	
-	-	-	353.3	-	-	-	353.3	יישויות סקטור ציבורי	
-	-	-	303.6	-	86.5	-	390.1	תאגידים בנקאיים	
49.5	2,695.9	-	36.7	-	-	-	2,782.1	תאגידים	
2.4	0.9	10,429.3	-	-	-	-	10,432.6	קמעונאים ליחידים	
0.3	0.4	1,167.3	-	-	-	-	1,168.0	עסקים קטנים	
0.1	3.1	70.8	-	110.2	-	-	184.2	בגין משכנתאות לדיור	
-	201.1	-	-	-	-	134.0	335.1	נכסים אחרים ⁽¹⁾	
52.3	2,901.4	11,667.4	693.6	110.2	411.9	3,925.7	19,762.5	סך הכל	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור ד.1 (18) ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17) ראה באור ד.1 (13).

(2) לאחר הפרשה להפסדי אשראי (ביום 31 בדצמבר 2010 לאחר הפרשה ספציפית לחובות מסופקים), לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת בטחונות.

4) פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממזין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

תקופה לפירעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	4,547.2	356.7	4,785.2	29.5	179.1	9,897.7
מעל שנה ועד חמש	5,058.3	687.2	120.9	10.1	-	5,876.5
מעל חמש שנים	3,148.6	1,370.2	26.4	0.8	-	4,546.0
ללא מועד פרעון	93.1	-	-	-	161.4	254.5
סכום כולל	12,847.2	2,414.1	4,932.5	40.4	340.5	20,574.7

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

תקופה לפירעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים ⁽¹⁾	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	5,148.2	170.6	4,824.5	23.8	168.4	10,335.5
מעל שנה ועד חמש	4,558.8	617.1	205.9	9.8	-	5,391.6
מעל חמש שנים	2,967.4	1,157.3	96.5	3.6	-	4,224.8
ללא מועד פרעון	153.5	-	-	-	166.7	320.2
סכום כולל	12,827.9	1,945.0	5,126.9	37.2	335.1	20,272.1

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור ד.1. (18) ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17) ראה באור ד.1. (13).

ו. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

- לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההשענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאושרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים.
- במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויון לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה ונלקחים בחשבון משתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.
- כמו-כן, נקבעו נוהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן ומערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות.
- סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.
- במהלך הרבעון השני של שנת 2011 הוכנסה לשימוש מערכת ממוכנת המנהלת את ביטחונות הלווה ו/או קבוצת הלווים מול החבויות. במקביל, מנהלת מערכת המסמכים המשפטיים את תיעוד מסמכי הביטחונות. במהלך שנת 2012, מתוכננת בניית ממשק בין שתי המערכות אשר יביא לשיפור תהליך ניהול הסיכונים באשראי.

השימוש בבטחונות להפחתת סיכון האשראי הנמדד לצרכי הלימות הון בהתאם להוראות באזל 2

- בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, הותרה בגישה הסטנדרטית הפחתת סיכון אשראי המובטח במלואו או בחלקו בביטחונות כגון מזומנים, ניירות ערך, ערבות צד שלישי או פקדונות כאשר הפחתה זו ממלאת אחר הדרישות לוודאות משפטית כפי שתוארה בהוראות.
- הבנק בחן את כשירותם של הביטחונות השונים המשמשים בפעילותו השוטפת לצורך הפחתת סיכון האשראי הנמדד במסגרת הוראות באזל 2. להלן פרטים על היקף הפחתת סיכון האשראי בהתאם להוראה.

התפלגות החשיפה לפי סוגי החשיפה וכיסויי בביטחון כשיר

יתרות ליום 31 בדצמבר 2011

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה על ידי ערבויות	סה"כ חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי		חשיפת אשראי נטו (3)
			שכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	
במיליוני ש"ח					
ריבונות	3,901.0	-	-	-	3,901.0
יישויות סקטור ציבורי	489.9	-	33.3	91.9	431.3
תאגידים בנקאיים	451.9	-	27.8	-	479.7
תאגידים	2,697.1	46.8	-	61.1	2,589.2
קמעונאים ליחידים	10,891.1	1.8	-	125.7	10,763.6
עסקים קטנים	1,506.8	12.5	-	265.1	1,229.2
בגין משכנתאות לדירור	168.7	-	-	5.5	163.2
נכסים אחרים	340.5	-	-	-	340.5
סך הכל	20,447.0	61.1	-	549.3	19,897.7

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה על ידי ערבויות	סה"כ חשיפה שמכוסה על ידי נגזרי אשראי		חשיפת אשראי נטו (3)
			שכומים שנוספו	חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	
במיליוני ש"ח					
ריבונות	4,117.1	-	-	-	4,117.1
יישויות סקטור ציבורי	419.3	-	21.6	87.6	353.3
תאגידים בנקאיים	372.9	-	17.2	-	390.1
תאגידים	2,871.1	26.6	-	62.4	2,782.1
קמעונאים ליחידים	10,556.2	0.4	-	123.2	10,432.6
עסקים קטנים	1,415.0	11.8	-	235.2	1,168.0
בגין משכנתאות לדירור	185.4	-	-	1.2	184.2
נכסים אחרים ⁽⁴⁾	335.1	-	-	-	335.1
סך הכל	20,272.1	38.8	-	509.6	19,762.5

- (1) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי אשראי (ביום 30 ביוני 2010 וביום 31 בדצמבר 2010 לאחר הפרשה לחובות מסופקים), לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולפני הפחתת סיכון אשראי.
- (2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (3) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת סיכון אשראי.
- (4) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות ראה באור ד.1 (18) ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17) ראה באור ד.1 (13).

פיקוח ובקרה על השימוש בבתחנות

כל חביונות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכות בקרה שונות באמצעותן מבצע הבנק מעקב שוטף של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי. מעקב שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים ובחטיבה העיסוקית באמצעות דוחות יעודיים ממערכות התפעול בהם מפורטות כל חביונות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, ומתקבלת תמונת מצב שלמה על חשיפת הלקוח. במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה גם במערכי בקרה נוספים כאמור בפרק "פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי" דלעיל.

ז. חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

בבנק קיימים תהליכים מובנים המסודרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. כמו כן, קיימים ומוסדרים בנהלים תהליכי עבודה מוגדרים בהתייחס לתהליך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי, המשקפים הערכה שמרנית להפסדי האשראי הצפויים לבנק. מערכת ממוכנת המשמשת בבנק לאיתור חובות בעייתיים מחייבת את האחראים לטיפול בחוב ביחידות השונות לבצע פעולות גבייה בפרק זמן קצוב מראש לכל שלב ובסדר פעולות הולך ומחמיר שבסופו מועבר החוב לגבייה באמצעים משפטיים ואחרים במטה הגבייה. מטה הגבייה - היחידה בסיוע עורכי דין חיצוניים אחראית להליך הסדרי חובות, מימוש בטחונות והפעלת אמצעי גבייה. כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואמדנים חשבונאיים קריטיים יושמו מתחילת שנת 2011 הוראות המפקח על הבנקים בנושא "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

להלן התפלגות הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור והפרשות להפסדי אשראי לפי צד נגדי:

ליום 31 בדצמבר 2011			
יתרת הפרשות קבוצתיות	יתרת הפרשות פרטני	הלוואות בפיגור לפני הפרשות להפסדי אשראי	הלוואות פגומות
במיליוני ש"ח			
-	-	-	-
27.7	61.4	69.5	152.0
-	-	-	-
15.5	3.5	0.9	18.6
12.0	0.7	-	8.7
0.6	0.1	2.6	0.5
55.8	65.7	73.0	179.8

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

מערך ניהול סיכונים האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות שונות הנקבעות ומאושרות על ידי הדירקטוריון וכן על נהלי אשראי, אשר מגדירים את תהליך אישורי האשראי ואת תהליך הבקרה. ניהול סיכון האשראי מתבצע בחטיבה הקימעונאית ובחטיבה העיסוקית הנבדלות ביניהן בפרופיל הלקוח המתבטא בגודל האשראי, סיכון הלקוח, מורכבות ודרישות התמחות ועוד.

בחטיבה הקימעונאית מנוהל סיכון האשראי במטה אשראי בהנהלה הראשית ובסניפים, בהתאם למדרג סמכויות. בחטיבה העיסוקית מנוהלים הסיכונים על ידי מנהלי קישרי לקוחות, מחולקים לסקטורים של פעילות, המנהלים את כל פעילות הלקוח. בנוסף קיימת בחטיבה העיסוקית מחלקה למימון מתמחה המרכזת את פעילות הפקטורינג וכן פועל מטה עיסקי המרכז את פעילות האשראי במסגרת קרנות מימון לעידוד עסקים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה מתבצעים על ידי וועדות ופורומים ייעודיים, ברמת הדירקטוריון, ההנהלה ודרגי הביניים שהמרכזיים שבהם הינם:

הדירקטוריון וועדותיו

- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את האסטרטגיה ותוכנית העבודה השנתית על בסיסה קובע את מדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים אשראי, הכוללת בין היתר את: תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים השונים, וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים אשראי.
- ועדת האשראי של הדירקטוריון, דנה אחת לחודש באופן שוטף בבקשות אשראי ומידי שנה גם במדיניות האשראי של הבנק, במגבלות הרצויות של שיעור החשיפה באשראי לפי פרמטרים שונים, במדיניות הביטחונות ומרווחי האשראי, בנוהל מתן אשראי וניהולו השוטף ובמדיניות ניהול סיכונים אשראי.
במסגרת ההערכות ליישום הוראת נוהל בנקאי תקין 301 והשפעתה על סמכויות האשראי של הדירקטוריון וועדותיו, אישר הדירקטוריון ביום 26 ביוני 2011 את מתכונת מעורבות הדירקטוריון וועדת אשראי באישורי האשראי באופן המגדיר מגבלות פרטניות תוך הגדלת סמכות דרגי ההנהלה.
- אחת לרבעון מתקיים דיון בדירקטוריון במסמך החשיפות הכולל של הבנק והקבוצה, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים אשראי, ועמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

יחידה לבקרת סיכונים אשראי הכפופה למנהל הסיכונים הראשי, ומבצעת באופן שוטף הערכת רמת הסיכון של לקוחות וקבוצות לקוחות. היחידה פועלת באופן בלתי תלוי על פי נוהל בנקאי תקין 319 ("בקרת אשראי").

- הביקורת הפנימית מעריכה את התהליך הכולל של הבנק בניהול סיכון האשראי ואת יישום המדיניות וביצוע החלטות הדירקטוריון בנושאי ניהול סיכון האשראי, העמידה במגבלות ומהימנות זמינות המידע הניהולי.
הביקורת הפנימית מבצעת ביקורות בכל יחידות הבנק ובודקת את מידת הציות לנהלים והאפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול סיכונים אשראי.

ההנהלה וועדותיה

- וועדת אשראי מתכנסת לפחות פעם בשבוע בראשות המנכ"ל.
- וועדת חובות במעקב בראשות מנהל החטיבה העיסוקית, מתכנסת אחת לחודש ובהתאם לצורך לפני פרסום דוחות כספיים ודנה בחובות במעקב המאושכלים לצוותי המק"לים בחטיבה העיסוקית.
- וועדת חובות בעייתיים בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית, מתכנסת אחת לחודש ובהתאם לצורך לפני פרסום דוחות כספיים ודנה בחובות בעייתיים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- ועדה לדיון בכשלי אשראי מתכנסת מדי רבעון ודנה בכשלי האשראי בתקופה.
- צוות לנושא יישום הוראת חובות פגומים בראשות מנהל מטה החטיבה העיסוקית, דן ביישום הוראת בנק ישראל בנושא חובות פגומים ומתכנס על פי הצורך.

יחידות, פורומים ומערכי בקרה

המחלקה לתפעול מעקב ופיקוח אשראי בחטיבה העיסקית

המחלקה בלתי תלויה בפעילות העיסקית וכפופה למנהל החטיבה העיסקית. המחלקה עוסקת באיתור מוקדי סיכון אשראי בכל הבנק באמצעות מקורות מידע שונים כגון: דוחות ייעודיים, מערכות תפעוליות של התראות וסיווגים ומקורות חיצוניים. בנוסף מבצעת המחלקה בקרות ספציפיות על תיקי לווים לפי תוכנית מפורטת, בהתאם לנהלים פנימיים המסדירים פעילות זו.

פעילות הבקרה כוללת בנוסף לאיתור מוקדי סיכון כאמור לעיל גם מתן הנחיות לביצוע מעקב ביחידות אשראי בסניפים ויחידות אשראי אחרות וכן תמיכה וסיוע מיקצועי ליחידות אשראי בביצוע פעילות שוטפת.

יחידות לבקרה עסקית

על מנת למצות את מלוא הפוטנציאל העסקי הגלום בפעילות הלקוחות, בין השאר באמצעות קשר בין המרווח הפיננסי וסיכון האשראי, פועלות מספר יחידות הבוחנות את התפתחות הרווחיות הכוללת של הלקוחות במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות. פעילות זו מתבצעת על ידי האגף למידע ניהולי בחטיבה הפיננסית, על ידי המטה העיסקי בחטיבה העיסקית באמצעות נתונים המועברים מן האגף למידע ניהולי ועל ידי האגף לניהול מכירות בחטיבה הקמעונאית.

היחידה לניתוח פיננסי ומידע עסקי בחטיבה העיסקית

עוסקת בניתוח אנליטי של דוחות כספיים ותוכניות עסקיות ללקוחות החטיבה העסקית. היחידה בלתי תלויה בפעילות העסקית, הניתוח כולל הערכה לרמת הסיכון על בסיס הדוחות הכספיים.

הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרן. במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ט. ניהול סיכונים סביבתיים

במחצית השנייה של 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים. מובהר כי מצופה מתאגידים בנקאיים לקיים מערך ניהול סיכונים ביחס לסיכונים אלה שיכלול נהלים וכלים לזיהוי סיכונים אלה בעת מתן האשראי ולאורך חיי האשראי. הבנק נערך להטמעת עיקרי החוק במסגרת תכנית קבוצתית להערכות הכוללת תכנית אכיפה פנימית מותאמת למאפיינים הייחודיים לבנק.

י. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

ההנהלה, דירקטוריון הבנק, ועדת אשראי וועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובחתכים שונים על-ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, מדווחת החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות לניהולם במסגרת "מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך החשיפות נדון אחת לרבעון בהנהלה ובוועדת אשראי או בוועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים לפי העניין ובמליאת הדירקטוריון.

כחלק מהיערכותו ליישום הוראות נדבך 2 של באזל 2 וקידום ניהול הסיכונים בבנק, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכונים השוק, הנזילות והאשראי. תוצאות תרחישי הקיצון ומשמעותיהם, נדונו בהנהלה ובמליאת הדירקטוריון, כחלק ממסמך ה-ICAAP השנתי של הבנק.

יא. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים (זרים ומקומיים)

פעילות לקוחות הבנק ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העסקות בבנק הבינלאומי. חשיפות הנוצרות בגין פעילות שוטפת בחדרי העסקאות הינן מול הבנק הבינלאומי בלבד.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מצומצם של מכשירים פיננסיים נגזרים ובעיקר עיסקות FORWARD. פעילות הבנק באופציות נעשית ללא חשיפת שוק. עיקר האופציות הקיימות בבנק הינן אופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל. פעילות הבנק באופציות ובתחום המוצרים המובנים המשוקים ללקוחות נעשית תוך כיסוי מלא של ההתחייבות ללקוח בהתחייבות מקבילה של החברה האם. האופציות הכלולות בפקדונות המקנים למפקיד ברירה בין הצמדה לש"ח או לדולר מנוהלות במסגרת ניהול חשיפות השוק הכולל של הבנק.

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים כוללת, בין היתר, התייחסות לפעילות מכשירים נגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש - מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים והוועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.

פעילות לקוחות ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העיסקות של הבנק הבינלאומי. הבנק אינו חבר במסלוקת הבורסה ומסלוקת המעו"ף והוא פועל בתחומי ניירות ערך ומעו"ף באמצעות הבנק הבינלאומי. החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן בריבית כתוצאה מפעילות זו נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס ובריבית.

סיכון במוצרים מובנים

הבנק משווק מוצרים מובנים (Structured Products) בפקדונות, המאפשרים ללקוח סיכוי לתשואה גבוהה ביחס למוצרים שגרתיים, כנגד לקיחת סיכון של הפסד הריבית האלטרנטיבית וזאת מבלי לסכן את קרן הפיקדון במטבע הבסיס. התשואה במוצרים מותנית בפרמטרים כגון: טווח השתנות מוגדר מראש של שערי החליפין, שיעורי הריבית, או מדדי מניות רבות השתתפות בעליה או בירידה של שערי חליפין, מדד חוזי סחורות, מדדי סחורות או סל מניות. הבנק קשור בהסכם עם החברה האם על פיו תשלם לו החברה האם את הסכומים בהם התחייב הבנק ללקוחותיו בעקבות מכירת מוצרים בהסכמים כאמור.

סיכויי האשראי במכשירים פיננסיים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. מדיניות האשראי של הבנק כוללת בתוכה, בין היתר, התייחסות לאופי החשיפה, הבטחונות הנדרשים ובקרה ופיקוח

פרטים על היקף העיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועל היקף החשיפה לצרכי הלימות ההון (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2011

ביטחונות						שווי	
חשיפה	מניות בתא	ניירות ערך	סכום החשיפה מזומן	סכום נקוב	הוגן	ברוטו	סוג החשיפה
לאחר	100	ממשלתיים			חיובי		
ביטחונות							
במיליוני ש"ח							
1.7	-	-	-	1.7	256.0	1.5	נגזרי מדד
3.1	-	-	-	3.1	499.6	-	נגזרי ריבית
19.5	0.1	-	-	19.6	831.6	9.2	נגזרי מט"ח
9.0	0.5	0.5	2.0	12.1	375.1	6.4	נגזרי מניות
4.0	-	-	-	3.9	16.5	2.1	נגזרי סחורות ואחרים
37.3	0.6	0.5	2.0	40.4	1,978.8	19.2	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010

ביטחונות						שווי	
חשיפה	מניות בתא	ניירות ערך	סכום החשיפה מזומן	סכום נקוב	הוגן	ברוטו	סוג החשיפה
לאחר	100	ממשלתיים			חיובי		
ביטחונות							
במיליוני ש"ח							
1.0	-	-	-	1.0	101.6	0.4	נגזרי מדד
4.3	-	-	-	4.3	477.8 *	0.3	נגזרי ריבית
17.3	-	-	0.3	17.6	1179.5 *	4.5	נגזרי מט"ח
8.1	0.3	0.2	5.7	14.3	828.8	7.7	נגזרי מניות
30.7	0.3	0.2	6.0	37.2	2,587.7	12.9	סך הכל

* הוצג מחדש

פיקוח ובקרת ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים

החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני, המובא לדיון לאישור בהנהלה, בועדת הדירקטוריון לתפעול נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון.

חשיפה וניהול סיכונים שוק (סיכונים פיננסיים)

א. כללי

סיכון השוק הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם הוא פועל והמשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון השוק מובנה בפעולות כל היחידות העיסוקיות בבנק הכוללות את החטיבה הקמעונאית, החטיבה העיסוקית והחטיבה הפיננסית. פעילות החטיבה הפיננסית באמצעות כלים העומדים לרשותה מכוונת למדידת סיכון השוק הנוצר ולגידורו בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת התאבון לסיכון. התאבון לסיכון שוק מפורט בכל אחד ממרכיבי סיכון זה (סיכון בסיס, סיכון ריבית).

לבנק מדיניות ניהול סיכונים פיננסיים המפרטת, בין היתר, את החשיפה לסיכונים שוק ומאשרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר: תיאבון כולל לסיכונים שוק ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים והפעילים בהם בבנק, דיווח תקופתי לדירקטוריון על החשיפה לסיכונים, בחינת שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק, הגדרת הגופים המעורבים בתהליך ניהול, מדידה, הבקרה והפיקוח על הסיכונים.

אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה, ובוועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך החשיפות הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים.

ב. דרישת ההון בגין סיכונים שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל 2 בחר הבנק ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכונים מטבע בכלל הבנק ועל סיכונים ריבית בתחומי המסחר בלבד.

להלן דרישת ההון בגין סיכונים שוק:

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 31 בדצמבר 2011	
סיכון כללי	סך הכל	סיכון כללי	סך הכל
במיליוני ש"ח			
0.6	0.6	0.1	0.1
0.1	0.1	0.7	0.7
0.7	0.7	0.8	0.8
		סך כל דרישות ההון בגין סיכונים שוק	

ג. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים שוק

הבנק מנהל ומבקר את החשיפה לסיכונים שוק בין היתר על פי חישובי VAR רבעוניים ותרחישי קיצון כמפורט להלן: ה-VAR- הערך הנתון לסיכון, מודד את ההפסד הצפוי בשווי ההוגן של הבנק (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון (10 ימי עסקים) בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%). ה-VAR-המחושב בבנק מתבסס על שיטת ה-VAR ההיסטורי.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע כי סך החשיפה לסיכונים שוק בתיק למסחר כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה-VAR) לא תעלה על 1% מן ההון העצמי של הבנק.

ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ערך ה-VAR של התיק הבנקאי בכ- 10.2 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ- 4.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

תרחישי קיצון לבחינת גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה השחיקה המקסימלי בשווי הוגן של הבנק בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכוני השוק. סך המגבלות בתרחישי קיצון של שינוי בעקומי הריבית מסתכם ב- 10% מהונו העצמי של הבנק.

תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית והשפעת התממשות תרחישי קיצון על יחס ההון לרכיבי סיכון

כחלק מהיערכותו ליישום הוראות נדבך 2 של באזל 2 וקידום ניהול הסיכונים בבנק, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי. תוצאות תרחישי הקיצון ומשמעותיהם, נדונו בהנהלה ובמליאת הדירקטוריון, כחלק ממסמך ה-ICAAP השנתי של הבנק.

ד. חשיפת הבסיס

כללי

סיכון הבסיס הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שוויי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת בכל אחד ממיגזרי ההצמדה השונים: המיגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המיגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעת ההון במיגזר שאינו המיגזר השקלי מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול חשיפת הבסיס

ניהול סיכוני הבסיס והשקעת ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים נעשה בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון. תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במיגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מיגזר. במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות עודף או (חסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי: - סך עודף הנכסים על התחייבויות במיגזר השקלי הלא צמוד לא יעלה על 150% ועודף התחייבויות על הנכסים ולא יעלה על 150% מההון הפנוי של הבנק. עודף הנכסים על התחייבויות במיגזר צמוד המדד לא יעלה על 100% מההון הפנוי, ועודף התחייבויות על הנכסים לא יעלה על 100% מההון הפנוי וכן, עודף הנכסים על התחייבויות במיגזר המטח והצמוד למטח לא יעלה על 25% מההון הפנוי ועודף התחייבויות על הנכסים לא יעלה על 25% מההון הפנוי. דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן בתרחישי קיצון בתחום החשיפה לסיכוני בסיס. המגבלה שנקבעה היא עד 5.5% מההון העצמי. בנוסף למגבלות על ההון הפנוי, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות פרטניות על תיק הנוסטרו.

החשיפה בפועל ליום הדוח

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון:

מגבלת הדירקטוריון	כחלק מההון הפנוי		ליום 31 בדצמבר		
	ביום 31 בדצמבר 2010 (1)	ביום 31 בדצמבר 2011 (1)	2010 (1)	2011	
-150%/150%	83.1%	85.3%	595.5	659.0	מיגזר שיקלי לא צמוד
-100%/+100%	15.4%	13.8%	110.6	106.6	מיגזר שיקלי צמוד מדד
-25%/+25%	1.5%	0.9%	10.6	7.3	מט"ח וצמוד מט"ח
	100.0%	100.0%	716.7	772.9	סך הכל

השיעורים השלייים מבטאים עודף התחייבויות על נכסים.

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה באור ד.1 (18) ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17) ראה באור ד.1 (13).

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוף מאזניים:

ליום 31 בדצמבר 2011

ליום 31 בדצמבר 2011				
מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
	מיליוני ש"ח			
דולר	0.2	0.4	(0.2)	(0.4)
אירו	0.2	0.4	(0.2)	(0.4)

ליום 31 בדצמבר 2010

ליום 31 בדצמבר 2010				
מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
	מיליוני ש"ח			
דולר	-	0.1	-	(0.1)
אירו	-	-	-	-

הערות:

- (1) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (2) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (3) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

דרישת ההון בגין סיכונים בסיסיים

במסגרת יישום הוראות באזל 2 מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. במסגרת זאת נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכונים בסיסיים הנגזרים מסיכונים בסיסיים במטח בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין סיכונים בסיסיים במט"ח ביום 31 בדצמבר 2011 על פי הוראות באזל 2 הסתכם בכ- 0.7 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 0.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל 2, הבנק משלים ושומר הון בגין סיכונים בסיסיים הנגזרים מחשיפה לסיכונים בסיסיים במיגזר המדדי. בשנת 2011 עמד הבנק במגבלות חשיפת הבסיס שנקבעו על-ידי הדירקטוריון.

ה. חשיפת הריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להיווצר בגין הפער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הריבית בין הנכסים וההתחייבויות למיניהם בכל אחד ממיגזרי הפעילות. הסיכונים בריבית, לכלל התיק, הינם הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.

ניהול חשיפת הריבית

ניהול חשיפת הסיכונים לריבית נעשה תוך פיזור נאות של השקעת ההון הפנוי בין טווחי הזמן השונים, וצמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית. החשיפה לריבית נמדדת על ידי בקר סיכוני שוק ונזילות מידי רבעון. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד ובמיגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכוני הריבית באמצעות תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי עם שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית במיגזר הצמוד, במיגזר השקלי ובמיגזר המט"ח. - מיגזר פעילות צמוד מדד: מגבלה בשיעור של 4% מההון העצמי. - מיגזר פעילות שקל לא צמוד: מגבלה בשיעור של 5% מההון העצמי. - מיגזר פעילות מטח וצמוד מטח: מגבלה בשיעור של 1% מההון העצמי. דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלית בשווי ההוגן בתחום החשיפה לסיכוני ריבית. המגבלה שנקבעה היא עד 10% מההון העצמי. בנוסף נקבעו לפעילות יחידת הנוסטרו מגבלות אפיקי השקעה ומגבלות חשיפה במונחים של VAR.

החשיפה בפועל ליום הדוח

החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד והיא נובעת ממאפייני ההשקעה הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה. - חשיפת הריבית במיגזר צמוד המדד מושפעת ממשך החיים הארוך של ההתחייבויות ביחס למשך חיי הנכסים, על רקע גיוס כתבי התחייבות נדחים ששימשו להגדלת בסיס ההון של הבנק. - במיגזר המט"ח וצמוד המט"ח, החשיפה נמוכה יחסית למיגזרים אחרים, זאת, בין היתר, בשל הפעילות במכשירים פיננסיים שונים, ובעיקר בעסקאות החלפת ריבית אשר תורמות לצמצום החשיפה להשתנות הריבית במיגזר זה. - השפעת פרעונות מוקדמים של הלוואות ושל פקדונות ללא זמן פרעון שולית.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במיגזר

ליום 31 בדצמבר 2011

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית):

סך הכל	מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
15,168.9	234.4	517.8	2,276.0	12,140.7	נכסים פיננסיים*
1,567.4	276.5	847.0	201.2	242.7	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***
14,464.4	341.7	898.6	2,396.0	10,828.1	התחייבויות פיננסיות*
1,615.2	164.3	463.1	50.3	937.5	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים
656.7	4.9	3.1	30.9	617.8	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

סך הכל	מטבע ישראלי		מטבע חוץ**		שינויים בשיעורי הריבית
	לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	
שינוי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית****					
		השפעות			
שינוי בשווי הוגן	סך הכל	מקדמות	ש"ח	אחר	דולר
באחוזים					
(2.03%)	(13.3)	643.4	-	5.4	2.4
(0.21%)	(1.4)	655.3	-	4.9	2.8
2.21%	14.5	671.2	-	4.0	3.4
גידול מידי מקביל של אחוז אחד	600.7	34.9	600.7	34.9	34.9
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	616.3	31.3	616.3	31.3	31.3
קטון מידי מקביל של אחוז אחד	637.4	26.4	637.4	26.4	26.4

ליום 31 בדצמבר 2010

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית):

סך הכל	מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
15,078.1	204.2	426.8	2,436.0 (1)	12,011.1	נכסים פיננסיים*
1,738.0	329.0	1,122.3	101.5	185.2	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***
14,204.7	348.4	1,076.9	2,504.7 (1)	10,274.7	התחייבויות פיננסיות*
1,783.3	182.8	471.1	- (1)	1,129.4	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים
828.1	2.0	1.1	32.8	792.2	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית****								
מטבע ישראלי		מטבע חוץ**		שפעות			מטבע ישראלי	
לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	מקזזות	סך הכל	בשווי הוגן	שינוי	סך הכל
שינויים בשיעורי הריבית								
גידול מידי מקביל של אחוז אחד								
790.3	35.6 (1)	0.3	2.2	-	828.4	0.3 (1)	0.04%	באחוזים
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז								
792.1	33.0 (1)	0.9	2.1	-	828.1	(0.0) (1)	(0.00%)	
קיטון מידי מקביל של אחוז אחד								
795.0	30.3 (1)	1.7	2.0	-	829.0	0.9 (1)	0.11%	

הערות:

* לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, שהם מהווים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן בכל שאר המטבעות ושאינם דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.

**** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מיגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במיגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שיעורי הריבית במיגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מיגזרי ההצמדה. (1) סווג מחדש.

ו. סיכוני אופציות

כללי

סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע ביחס לפעילות המותרת באופציות כי לא תותר כל חשיפה וכי כל עיסקה באופציה שיבצע הבנק עבור לקוחותיו תהיה מכוסה בעיסקה נגדית כך שסך החשיפה של שתי העיסקות במונחי חשיפת שוק יהיה אפס, למעט אופציות גלומות בתוכניות ברירה שקל-דולר שהחשיפה בגינן מנוהלת במסגרת ניהול חשיפות הבסיס.

ניהול החשיפה

הבנק עוקב אחר העמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון. המעקב אחר אופציות מט"ח מתבצע על ידי היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות.

במהלך שנת 2011 עמד הבנק במגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

ז. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני השוק

הניהול והבקרה של החשיפה לסיכוני שוק מבוססים על זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים, ובהם, בין היתר:

הדירקטוריון וועדותיו

דירקטוריון הבנק קובע אחת לשנה את מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים הכוללת, בין היתר, את: תאבון הסיכון הכולל,

מסגרות הסיכון ותקורות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים. וועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים - וועדה ייעודית לתחומי הניהול הפיננסי וניהול הסיכונים. הוועדה מקיימת דיון ראשוני במרבית הנושאים הקשורים לתחום הניהול הפיננסי בבנק, בטרם מובאים נושאים שונים בתחום לדיון והחלטה במליאת הדירקטוריון. הוועדה מבצעת מעקב ופיקוח אחר התפתחויות בחשיפה לסיכונים הפיננסיים השונים, מקיימת דיון באופי והיקף המגבלות הפיננסיות הרצויות, ומנהלת מעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה שנקבעו וכן מעקב ובקרה אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים, ומערך בקרת הסיכונים. הוועדה עוקבת אחר מצב השווקים הפיננסיים וסביבתו העסקית של הבנק ומעריכה את ההשלכות האפשריות על רמת החשיפה וניהולה. הוועדה מתכנסת לפחות שש פעמים בשנה. אחת לרבעון מתקיים בוועדת דירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים, ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

ההנהלה וועדותיה

וועדה לניהול נכסים והתחייבויות (נ"ה) - וועדה בראשות מנכ"ל הבנק, דנה ועוקבת אחת לחודש, אחר יישום מדיניות הסיכונים הפיננסיים כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון ודנה בהתפתחויות המרכזיות בחשיפה לסיכונים שוק על סמך מכלול דיווחים המועברים לה. צוות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית, דן מידי יום במצב החשיפות לסיכונים פיננסיים בבנק, ובדרכים לשיפור ושכלול אמצעי השליטה והבקרה בתחום זה.

גורמי פיקוח נוספים

היחידה לבקרת ניהול סיכונים שוק ונזילות - היחידה, כפופה ישירות למנהלת הסיכונים הראשית ואחראית על בקרת סיכונים השוק והנזילות בבנק. היחידה הפועלת מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין 339 ("ניהול סיכונים") בוחנת את התאמת חשיפות הבנק למגבלות שנקבעו ומדווחת על חריגות ממגבלות אלו אם היו. אחת לרבעון מוגש לדירקטוריון ולהנהלה דוח הבקר המפרט את מצב החשיפות והעמידה במגבלות.

הביקורת הפנימית - מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנים יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ניהול על בסיס קבוצתי של החשיפות לסיכונים השוק

המסגרות לחשיפה לסיכונים שוק המגדירות את התאבון לסיכון מפורטות במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסית של הבנק המושתתת על המדיניות הקבוצתית והותאמה לבנק.

ח. דיווח על החשיפות לסיכונים שוק

החשיפות לסיכונים השוק בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, והסמכויות לניהול מרוכזות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני נדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 339. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה ובוועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון.

ניהול סיכוני נזילות

א. כללי

סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים - לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות.

הבנק מיישם מדיניות לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

בהתאם למתחייב אישר דירקטוריון הבנק מדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, וקבע מגבלות, בין היתר, על פער יחס הנזילות במצב רגיל ובתרחיש קיצון. המדיניות כוללת, בין היתר, התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות.

הבנק מפעיל כלי ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על הנזילות, המבוססים, בין היתר, על מודל כמפורט להלן כחלק מעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 342.

ב. התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות ומודלים למדידה וניהול של החשיפה

התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח, הן בתרחיש של מצב עסקים רגיל, והן תחת תרחיש המדמה מצבי קיצון ולחץ.

מודל פנימי במטבע ישראלי ובמט"ח

לצורך ניהול הנזילות הכולל, נמדד ומנוהל סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק הבינלאומי ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחיש של מצב עסקים רגיל והן תחת תרחיש המדמה מצב לחץ וקיצון. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח מדי יום ולתקופות שונות.

המודל הפנימי אומד את רמת ההסתמכות האפשרית על נכסי הבנק השונים כברי מימוש בתקופות שונות וכן את רמת ההתחייבויות התזרימיות הצפויות לתקופות פירעון שונות בשני התרחישים. בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס שני מדדים כמותיים: פער הנזילות יחס הנזילות לפי תקופות פרעון.

העקרונות העומדים בבסיס המודל גורסים כי ככל שיש בידי הבנק יותר נכסים נזילים ביחס להתחייבויות הצפויות להתמש על פי המודל הפנימי, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בכל צרכי הנזילות. המודל נסמך על מבדקים שונים שנעשו בבנק הבינלאומי הנשענים על בחינה היסטורית של התנהגות היתרות המאזניות והחץ מאזניות בבנק הבינלאומי.

עם הצטברות נתוני הבנק במערכות הבנק הבינלאומי, ישמשו הנתונים שיצטברו במודל הנזילות ובתרחישי הקיצון. המודל משמש כלי ניהול דינמי, בתדירות יומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכוני הנזילות. תוצאות המודל מוצגות בישיבה יומית של צוות ניהול פיננסי ומבוקרות על ידי הגורמים הרלוונטיים ובכללם יחידת בקרת סיכוני שוק ונזילות.

מודל "קצר ארוך" במט"ח

פעילות המערכת הבנקאית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות במיגזר המטח מאופיינת ביצירת שימושים ארוכי טווח הממומנים ממקורות קצרים. פעילות זו נובעת בעיקרה מחוסר זמינות של מקורות מט"ח ארוכי טווח ו/או מעלותם היקרה. פעילות כאמור חושפת את הבנק לסיכונים פיננסיים משני סוגים: נזילות ומרווח. לצורך ניהול והגבלת הסיכונים הפיננסיים, מנהל הבנק את הסיכונים האמורים באמצעות מודל, באמצעות מוערכים היקפי עודף השימושים לתקופות ארוכות בהתאם למבנה המקורות בבנק.

מערכת זה"ב (RTGS) ניהול נזילות תוך יומית במטבע ישראלי

הבנק משתמש במערכת פנימית שפותחה לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה. המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונות.

תרחישי קיצון

במסגרת מודל הנזילות הפנימי במטבע ישראלי ובמט"ח מבצע הבנק לצורך בחינת הנזילות במצבי קיצון, תרחיש יומי על בסיס נתוני המודל הפנימי. התרחיש משקף את מצב הנזילות במצבי קיצון על בסיס שילוב הפרמטרים המחמירים שנצפו בבנק הבינלאומי על פני נתוני 24 החודשים האחרונים בכל אחד מהסעיפים המאזנים והחוזף מאזנים. בנוסף לתרחישי הקיצון המבוצעים על בסיס יומי במסגרת מודל הנזילות היומי כמפורט לעיל, עורך הבנק תרחישי קיצון המשלבים גם תרחישי לחץ בשוקי ההון והכספים בישראל, ובוחן את השפעתם גם על בסיס ההון ויחס ההון של הבנק. יצוין כי תרחישי הקיצון המבוצעים על ידי הבנק, המסתמכים על תרחישי הקיצון של הבנק הבינלאומי, חמורים יותר מכל תרחיש שהתנסה בו הבנק בעבר.

ג. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

פרטים על התייחסות הדירקטוריון והנהלה לפיקוח ולבקרה בנושא ניהול החשיפה לסיכון נזילות ראה בפרק "פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני שוק ונזילות" דלעיל.

ד. דיווח על חשיפה לסיכוני נזילות

דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ניתן במסגרת דיון המתקיים בחטיבה הפיננסית מדי יום. דיווח על חשיפות הנזילות מרוכז ב"מסמך החשיפות" הרבעוני הנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 339. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בוועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים, ובמליאת הדירקטוריון.

ניהול הסיכונים התפעוליים

א. כללי

- סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

- הסיכון התפעולי גלום בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והאחרות המתבצעות בבנק. משכך מושם עיקר הדגש בניהול החשיפה לסיכון התפעולי על מיפוי, איתור וזיהוי מוקדם ככל שניתן של מוקדי הסיכון העיקריים, אומדן ומיזעור הסיכונים באמצעות הטמעת בקורות מונעות מפצות וביצוע מעקב קפדני אחר יישומן.

- הבנק רואה בניהול הסיכונים התפעוליים חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים כבסיס לפעילותו העסקית. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות ותהליכי העבודה בבנק, במגוון המוצרים והמערכות, ובשל כך מהווה ניהול הסיכונים התפעוליים חלק אינטגרלי מניהול הפעילות העסקית.

- מנהל הסיכונים התפעוליים, הנהלת הבנק והגורמים האחראים לתחומי הפעילות השונים משקיעים מאמצים רבים כדי לשפר את כלי המדידה, הפיקוח והבקרה הקיימים בבנק, במטרה למזער את הסיכונים התפעוליים בתחומים השונים, בהתאם למדיניות קבוצתית ובשיתוף עם מומחים חיצוניים.

- הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות האירגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם ל-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים.

- הבנק נערך ליישום הוראת בנק ישראל מספר 350 בנושא "ניהול הסיכון התפעולי" במסגרת הקבוצה.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח.

- המדיניות המבוססת על מדיניות החברה האם, מתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין, על ה-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים ועל פרקטיקות מקובלות בתחום ניהול הסיכון התפעולי.

- דירקטוריון הבנק מינה מנהל סיכונים תפעוליים האחראי לגיבוש ויישום, באמצעות יחידת יישומים, אינטגרציה וסיכונים תפעוליים, של המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים שאושרה על ידי הדירקטוריון, להנחיית החטיבות השונות בבנק, לעיגון סטנדרטים של מעקב, דיווח ובקרה, וליישום והטמעת המדיניות בבנק.

ג. ניהול החשיפות

איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

סקר מיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים הינו אחד הכלים המרכזיים לשליטה ובקרה בהם. הסקר כולל אומדן של הנזק הפוטנציאלי הנובע מכל סיכון שאותר והמלצות על דרכי הפעולה למזעור הסיכונים. כמו כן ממופות הבקורות הקיימות. הבנק אימץ את מתודולוגית החברה האם, מיפה את תהליכי העסקיים הייחודיים וביצע תהליך מובנה של מיפוי הסיכונים התפעוליים הייחודיים ביחידות הבנק השונות.

הבנק סיים את ביצוע סקרי הסיכונים על התהליכים העסקיים הייחודיים לו ואימץ את סקרי הסיכונים של החברה האם בתהליכים דומים, תוך התאמתם לתהליכי הבנק.

- במסגרת הסקר נכלל גם נושא מיפוי החשיפה לסיכונים הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל.
- הבנק מבצע באופן שוטף סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון בפעילויות ויחידות חדשות בבנק.

- הבנק הגדיר אינדיקטורים למרבית התהליכים העסקיים ומטפל בהשלמת הגדרת אינדיקטורים ליתרה, לאיתור מוקדם של הסיכון התפעולי, (Key Risk Indicators -KRI), על ידי מנהלי התהליכים ובקר הסיכונים.

מנהלי תהליכים

לכל תהליך בבנק מונה מנהל תהליך האחראי לקיום הבקורות, למזעור הסיכונים התפעוליים ולדווח למנהל הסיכונים התפעוליים.

איסוף אירועי כשל

הבנק אוסף ומתעד אירועי הפסד ו/או כמעט הפסד בבסיס נתונים המשמש לאימות הערכות של מומחי התוכן, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים וביחידות ארגוניות, לשמירת היסטוריית כשלים ולהפקת לקחים ושיפור תהליכים.

הבנק מינה נאמני סיכונים תפעוליים בפריסה ארצית אשר אמונים על דיווח בדבר כשלים תפעוליים.

איסוף הנתונים, המתודולוגיה וספי הדיווח עוגנו בנוהל עבודה מפורט המעגן בין היתר את אופן תיעוד האירועים ובדיקת כיוסי הסיכונים הרלוונטיים במסמך. בהתאם לנוהל, מונו נאמני דווח בסניפים וביחידות ההנהלה והתקיימו הדרכות לנאמנים. אירועים מדווחים רבעונית להנהלה, לדירקטוריון ולפורום לסיכונים תפעוליים בהתאם לספי דווח שנקבעו, ומשמשים להפקת לקחים ועדכון מפת החשיפות.

שיפור ושדרוג מנגנוני הבקרה ותהליכי העבודה

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה. הבנק נערך להשלמת צמצום פערים בין המצב הקיים בניהול הסיכון התפעולי לבין הוראת ה-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים, ולשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון.

ד. המשכיות עסקית

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. היערכותו של הבנק מורכבת מכמה נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, המבוססת על מדיניות המשכיות העסקית הקבוצתית ואושרה על ידי דירקטוריון הבנק, תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים.

בבנק קיים חדר מצב ופורום הערכות לשעת חירום בראשות מנהל חטיבת משאבים המרכז פעילות זו. נציג הבנק משתתף בפורום היערכות לשעת חירום קבוצתי. הפורום הפנימי של הבנק מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הבנק למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לחצי שנה. ההנהלה והדירקטוריון מקיימים דיון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום אחת לשנה.

הבנק נערך ליישום הוראת בנק ישראל בנושא המשכיות עסקית במסגרת הקבוצה.

ה. אבטחת מידע

בחודש יולי 2010 מינה דירקטוריון הבנק את מנהל אבטחת המידע הקבוצתי כמנהל אבטחת המידע של הבנק. ההנהלה ודירקטוריון הבנק קבעו מדיניות מפורטת בנושא אבטחת מידע המבוססת על מדיניות החברה האם. חברת מת"ף מבצעת בבנק את כל הסקרים והמיפויים כמתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 357 ומכל הוראת הסדרה אחרת לעניין אבטחת מידע, ומדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

ו. סיכוני מעילות והונאות

דירקטוריון הבנק החליט כי מנהל הסיכונים התפעוליים, יהיה אחראי גם על נושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.

ז. כיסוי ביטוחי

הבנק מבטוח בביטוח משותף לקבוצת הבנק הבינלאומי המחזיקה ליום הדוח שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

- 1) כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B.), גבול האחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט:
 - פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוני העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.
 - פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.
 - פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.

- 2) פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי החברה, כאשר נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה, חבות כספית שתוטל עליו לטובת אחר. הבנק מבטוח בביטוח Run Off לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק ושל קופות הגמל שהיו בבעלותו, בתקופה שלפני שינוי הבעלות על הבנק ומכירת פעילות קופות הגמל.

- 3) פוליסת ביטוחים אלמנטאריים: עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות, ביטוח תאונות אישיות וביטוח כספים.

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון, ההנהלה ודרגי הביניים, שהמרכזיים שבהם הינם:

הדירקטוריון וועדותיו

- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את מדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים תפעוליים, הכוללת, בין היתר, את הסטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים.
- בחודש אוקטובר 2011 מינה דירקטוריון הבנק את מר אמנון בק מנכ"ל מת"ף למנהל טכנולוגיית המידע בבנק ואת מר דן טראוב, מנהל חטיבת המשאבים, כאחראי על השליטה, הבקרה וקבלת שירותי טכנולוגיית המידע בבנק.
- אחת לרבעון מתקיים דיון בדירקטוריון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים תפעוליים.
- הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ההנהלה וועדותיה

אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים תפעוליים.

יחידות, פורומים ומערכי בקרה

יחידת יישומים אינטגרציה וסיכונים תפעוליים משמשת כמוקד הידע המתודולוגי והזרוע הביצועית בתחום, באמצעות נאמני סיכונים תפעוליים בסניפים וביחידות המטה אשר תפקידם לטפל בסיכונים התפעוליים של יחידתם ולאסוף אירועי כשל וכמעט כשל.

בעת התרחשות אירוע בעל אפיונים תפעוליים והעומד בקריטריונים לדיווח כמפורט בנהלי הבנק, מועבר למנהל הסיכונים התפעוליים דיווח ביחס לאירוע. מנהל הסיכונים ממליץ לגורמים העסקיים לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון שנוצר ונעזר לשם כך, על פי הצורך, בעובדי יחידת הסיכונים הקבוצתית, בעובדי הביקורת הפנימית, מנהלת הסיכונים הראשית ועובדי הבנק הרלוונטיים. אירועים מהותיים מדווחים באופן מיידי למנכ"ל הבנק לפי ספי הדיווח שנקבעו ע"י פורום סיכונים תפעוליים.

בנוסף מתקיימים הפורומים והיחידות הבאות :

- הפורום לניהול סיכונים תפעוליים, בראשותו של מנהל הסיכונים התפעוליים, מקיים מעקב שוטף אחר מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים כפי שעולה מסקרי הסיכונים השונים, וכן אחר הפעולות הננקטות על-ידי היחידות השונות, למזער חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכונים מעילות והונאות.

- הבנק משתתף בועדה לאבטחת מידע בראשות מנכ"ל מת"ף.

- הבנק משתתף בפורום סיכונים תפעוליים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי ומנכ"ל החברה האם.

- מנהל חטיבת המשאבים משתתף בפורום המשכיות עסקית בשעת חירום הקבוצתי.

- יחידת יישומים, אינטגרציה וסיכונים תפעוליים, הפועלת מטעמו של מנהל הסיכונים התפעוליים, אחראית על הטמעת מתודולוגיות למדידה, ניטור ובקרת הסיכונים התפעוליים באופן בלתי תלוי ביוצרי הסיכון.

- בקר הסיכונים התפעוליים, כפוף למנהלת הסיכונים הראשית, משתתף כגורם בקרה בלתי תלוי בפורום לניהול סיכונים תפעוליים, ופועל בשיתוף עם מנהל הסיכונים התפעוליים לשיפור סביבת הבקרה.

ט. דיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הנדון אחת לרבעון, בהנהלה ובדירקטוריון. בעקבות הטמעת מתודולוגיית החברה האם ומעבר לניהול סיכונים עפ"י תהליכים, לכל תהליך מרכזי בבנק מונה מנהל תהליך האחראי לבקרה ומיזעור הסיכונים התפעוליים בתהליך ודיווח למנהל הסיכונים התפעוליים.

י. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים התפעוליים

הבנק מבסס את מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים ומתודולוגיית הניהול על מדיניות החברה האם.

ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

א. כללי

סיכון משפטי מוגדר בבנק כסיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית.

ב. מדיניות וניהול הסיכון המשפטי והרגולטורי

הבנק פועל על בסיס ובהתחשב במדיניות הקבוצתית לניהול הסיכון המשפטי ובהתאמה לצרכי הבנק. המדיניות מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון מדי שנה - במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. תאבון הסיכון המשפטי בבנק מוגדר בקריטריונים איכותיים ("סיבולת סיכון") ולא כמותיים. הבנק ינקוט במדיניות שמרנית של סיבולת סיכון נמוכה ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ושל אפס סובלנות, בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין פליליות, משמעתיות או צרכניות.

במסגרת ניהול הסיכון, פועל הבנק לאיתור מראש של סיכונים משפטיים הכרוכים בתהליכים השונים על כל שלביהם. על פי מתכונת זו בוחנת הלשכה המשפטית של הבנק כל מוצר/שירות חדש או פעילות חדשה ואף עורכת את מכלול המסמכים המיוחדים, ככל שנדרש, הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נוקט הבנק באמצעי איתור ומיפוי שוטפים, לרבות באמצעות סקר סיכונים במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים הקשורים לעבודת הלשכה לייעוץ המשפטי ובאמצעות תהליכי הפקת לקחים לשם מניעת הישנות הסיכון.

הלשכה המשפטית של הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בהוראות הדין, בחקיקה, בתקינה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של יחידות הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, הלשכה המשפטית עורכת, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במערך המסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, אם לא שונו על ידי החברה האם, ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף נקבעים בבנק נהלים המבוססים על הנהלים המופצים ע"י החברה האם, למעט נהלים עצמאיים בנושאים היחודיים בבנק ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.

ג. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים ורגולטוריים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון תפעולי, מועבר למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח ביחס לאירוע. מנהלת הסיכונים המשפטיים ממליצה לגורמים העסקיים לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעורכי דין בלשכה המשפטית, בעובדי הביקורת הפנימית, מנהלת הסיכונים הראשית ועובדי הבנק הרלוונטיים, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים מדווחים באופן מיידי למנכ"ל הבנק.

ד. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

המערך המשפטי של החברה האם פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתיים.

חברות הבנות בקבוצה והבנק בינהן, הונחו ליישם, בשינויים המחוייבים, את מדיניות החברה האם בכל הנוגע לניהול הסיכונים המשפטיים כאמור, לקבל את ההכוונה המקצועית של ראש המערך המשפטי של החברה האם ולדווח לה, הן דיווח פרטני לפי הצורך והן דיווח תקופתי, על סיכונים משפטיים שאותרו על ידן. כמו כן הוקמה וועדה לניהול סיכונים משפטיים בקבוצה המתכנסת תקופתית ונידונים בה נושאים וחשיפות משפטיים מהותיים.

ניהול סיכוני ציות

א. כללי

הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

סיכון ציות על פי הוראה זו נובע מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, לרבות הוראות רגולטוריות צרכניות המחייבות את התאגיד הבנקאי - דהיינו, הוראות חוק ורשויות אשר חלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר וקובע אחת לשנה את תוכנית העבודה של מנהלת הסיכונים הראשית המשמשת כקצינת הציות של הבנק. עיקרי תוכנית הציות כוללים את תפקידי ותחומי האחריות של קצין הציות, את הכלים והאמצעים לשם בקרה ותמיכה שוטפת בנושא הציות ואת מנגנוני הדיווח לשם אכיפת הציות.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון, אשר אחראית גם ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור.

- יחידת הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות צרכניות בהתאם לתכנית הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק, כמו גם בחינת מוצרים חדשים ו/או פעילויות חדשות על מנת לוודא כי הם תואמים את ההוראות הרגולטוריות השונות בתחום הצרכני ובתחום איסור הלבנת הון.

היחידה עוקבת באופן שוטף, בסיוע הלישכה המשפטית, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, בזיקה להוראות צרכניות.

- בהתאם לנוהל בנקאי תקין 308, על הבנק לערוך סקר תשתיות ומיפוי הוראות צרכניות מדי חמש שנים.

הבנק נסמך על סקר התשתיות אשר נערך על ידי החברה האם.

- לצד מנהלת הסיכונים הראשית פועלים נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של היחידה.

ד. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית להנהלת הבנק על פעילותה במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות צרכניות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין הפרות ומניעת הישנות.

- החשיפה לסיכוני ציות מרוכזת במסמך החשיפה הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון.

- אחת לשנה מציגה מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק את תוכנית העבודה השנתית לשנה הבאה.

- בנוסף, בתכנית הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים בקרות אירוע.

ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.

- על המיגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר את מסמך מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק, אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון אשר אחראית גם על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. יחידת איסור הלבנת הון אחראית על:
- טיפול בדיווחי הסניפים על פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון.
- פיקוח ובקרה על פעילות הסניפים באמצעות המערכות הממוכנות והדוחות אשר בשימוש המחלקה, במטרה לאתר פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק.
- הטמעה ויישום של דרישות וחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב העובדים, וכן רענון הידע בנושא, באופן שוטף, באמצעות למידה ארגונית בכל הרבדים.
- לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של הוראותיו מינה הבנק בסניפים ובחטיבה העיסוקית נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים.
- הבנק עורך ימי עיון מפעם לפעם לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. בנוסף, מקיים הבנק מבדק שנתי לבחינת הטמעת הוראות החוק בקרב העובדים. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות.
- הלשכה המשפטית מבצעת מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכונים איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

ד. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה מדווחת מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק. הדוח כולל, בין היתר, סיכום פעילות היחידה, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם וכן תכנית עבודה שנתית.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון הוגדרו דיווחים בקרות אירוע.
- החשיפה לסיכונים איסור הלבנת הון מרוכזת במסמך החשיפות הרבעוני הנדון אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

- סיכון מוניטין הינו הפוטנציאל שפרסומים שליליים, נכונים או שגויים המתייחסים לבנק, יגרמו למצב של חוסר אמון באיתנותו, אמינותו, מהימנותו או ביושרו של התאגיד, לירידה מיידית או הדרגתית בבסיס הלקוחות, לעלויות משפטיות גבוהות ו/או לירידה בהכנסות. ידיעות בתקשורת על ערוציה השונים ו/או שמועות בשוק משפיעות על התפיסה הציבורית את הבנק ומהוות פקטורים משמעותיים בקביעת רמת הסיכון בקטגוריה זו.
- סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').

סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי

- סיכון התחרות** נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עיסוקו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים.

סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון הנגזר מהחלטות עיסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. הסיכון נובע גם, בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים, רכישות ומיזוגים והגדלת השקעה בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העיסקית. סיכון זה הינו פונקציה של ההתאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התוכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

במסגרת תהליך הערכת גורמי הסיכון והתאמת ההון הנדרש בגינם, בחן הבנק בשנת 2011 את גורמי הסיכון בטבלה לעיל והתאימה כמפורט להלן:

- סיכון הציות והסיכון בגין מעבר על הוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור הוגדרו בנפרד מן הסיכונים המשפטיים.
- השפעת הסיכון הרגולטורי הוגדרה כקטנה (אשתקד הוגדרה כבינונית).
- הוגדר סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי והוא כולל את סיכון התחרות הנובע מהתנהלות קבוצות לקוחות מאורגנות שהוצג בעבר כסיכון נפרד.

התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות להון הבנק. עיקר פעילותו של הבנק הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

טבלת גורמי סיכון
להלן דרוג גורמי הסיכון שפורטו לעיל בהתאם להשפעת הסיכון הכוללת הגלומה בהם:

גורם הסיכון	תאור הסיכון	השפעת הסיכון הכוללת
השפעה כוללת של סיכויי אשראי	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו הנובע מאי יכולת של חייבים לעמוד בהתחייבויותיהם.	בינונית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	סיכון הנובע מפגיעה ביכולת ההחזר השוטפת ומהיקף הבטחונות ואפשרות מימושם בזמן סביר ותוך אבדן ערך ועלות מינמליים.	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים על ענף משק בעל מאפיינים דומים, על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק והונו.	קטנה
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים ללווים בעלי קשרי בעלות משותפים על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו.	קטנה
השפעה כוללת של סיכויי שוק	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי בשווקים בהם פועל הבנק.	קטנה
סיכון ריבית	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינויים בשיעור הריבית בשוק	קטנה
סיכון אינפלציה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיעור האינפלציה	קטנה
סיכון שער חליפין	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשערי החליפין של מטבעות שונים בהם מושקע הון הבנק.	קטנה
סיכון מחירי מניות	סיכון להפסד כתוצאה מירידת ערכם של מניות.	קטנה
סיכון מזילות	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה מאי יכולת לעמוד בהתחייבויות העומדות לפרעון.	קטנה
סיכון תפעולי	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון כתוצאה מכשל בתהליכים, בתפקוד כח אדם, או אירוע חיצוני.	בינונית
סיכון משפטי	סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם.	קטנה
סיכון רגולטורי	סיכון לפגיעה ברווחים או בהון כתוצאה מחקיקה פוגעת.	קטנה
סיכון ציות	סיכון לפגיעה ברווח או בהון העלול להוצר מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, המחייבות את הבנק ובכללן הוראות חוק ורשויות בתחום יחסי הבנק עם לקוחותיו.	קטנה
סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור	סיכון לפגיעה ברווח ובהון העלול להוצר כתוצאה מאי עמידה בהוראות החוק והרגולציה בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות הסיכון עלולה לגרום עיצומים כספיים משמעותיים, הוצרות של אחריות פלילית של הבנק והתממשות סיכון מוניטין.	קטנה
סיכון מוניטין	סיכון לפגיעה ברווח או בהון כתוצאה מפגיעה בתדמית הבנק אצל לקוחותיו, אצל גופים הקשורים עימו.	קטנה
סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי	סיכון התחרות הוא סיכון לשחיקה ברווחים על רקע לחץ תחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים. הסיכון האסטרטגי הוא סיכון הנגרם מהחלטות שגויות, יישום בלתי נאות של החלטות והינו פונקצייה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק התכניות העיסוקיות, המשאבים המוקצים ואיכות היישום.	קטנה

באזל 2

א. רקע

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון (להלן - "באזל 2") פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה. ההנחיות מתייחסות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, על פי הגישות השונות.

נדבך שני - תהליך הערכה פנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק, מערכי הפיקוח, הבקרה והביקורת שמיישם הבנק, וסביבתו העסקית. המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. הנ"ל כולל, בין היתר, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת ועיגון מסגרת מתודולוגית סדורה להערכת החשיפה למכלול הסיכונים, כחלק מתהליך בחינת הנאותות ההונית. התהליך כולל גם סיכונים שאינם נכללים בנדבך הראשון - לרבות: ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור.

ב. הוראות בנק ישראל

בשנת 2010 איגד בנק ישראל את הנחיות באזל 2 השונות במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות בנושא מדידה והלימות הון.

להלן הוראות עיקריות נוספות שפורסמו במהלך שנת 2011:

- נוהל בנקאי תקין מספר 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית – הוראה זו משתלבת עם פעולות הפיקוח לחיזוק ניהול הסיכון התפעולי והמוכנות לשעת חירום בתאגידים הבנקאיים.
- טיוטת נוהל בנקאי תקין מספר 339 בנושא "ניהול סיכונים".
- טיוטת נוהל בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות".
- נוהל בנקאי תקין מספר 350 בנושא "ניהול סיכון תפעולי".
- נוהל בנקאי תקין מספר 307 בנושא "פונקצית ביקורת פנימית".
- הליכי ההכרה בחברות דירוג אשראי חיצוניות, ומיפוי דירוגיהן למשקלי סיכון, למטרת חישוב הלימות ההון - מסמך הנחיות לפיקוח על הבנקים ולחברות דירוג האשראי החיצוניות בכל הקשור להגשת בקשה להכרה בהן, ולבחינת עמידתן בקריטריוני הכשירות.

- תיקוף מודלים - על רקע השימוש ההולך וגובר במערכת הבנקאית במודלים שונים, פרסם המפקח על הבנקים הנחיה, לפיה על התאגידים הבנקאיים למפות את כל המודלים בהם הם עושים שימוש ולאשר מדיניות לתיקופם במסגרת לוחות זמנים שנקבעו. על רקע הוראת המפקח על הבנקים נערך הבנק וביצע מיפוי של כל המודלים המשמשים לניהול ובקרת סיכונים בקבוצת הבנק ועל בסיס מיפוי זה אושרה בדירקטוריון הבנק ביום 22 במרס 2011 מדיניות רב שנתית לתיקופם.

הוראות באזל 3

בחודש דצמבר 2010 פרסמה ועדת באזל לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מערכת בנקאית עמידה יותר" הכוללות התמקדות בהון המניית, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של הון הבנק וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עיקביות בהגדרת ההון בעולם וחוסר גילוי מידע שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בעולם. במסגרת זו יחס הון הליבה יועלה בהדרגה מ- 2% ל- 7% עד לסוף שנת 2018.

בנק ישראל קבע מדיניות הון לתקופת ביניים, לפיה יחס הון הליבה לא יפחת מ- 7.5% כבר בשנת 2010.

כמו כן יחס הון רובד 1 יועלה בהדרגה מ- 4% ל- 8.5% עד סוף שנת 2018. המפקח על הבנקים הצהיר כי המערכת הבנקאית בישראל תאמץ את המלצות באזל 3, לאחר שיגובשו, ותוך ביצוע התאמות להוראותיו, לפי העניין. בהתאם לכך, הוקמו לאחרונה בפיקוח על הבנקים צוותי עבודה, אשר יגישו המלצות מקצועיות בדבר אופי האימוץ.

ג. הערכות הבנק

הנדבך הראשון - לפי הוראות בנק ישראל, הבנק החל ליישם את הוראת באזל 2 החל מיום 31 בדצמבר 2009. סיכוני אשראי - הבנק מיישם בשלב זה את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל.

סיכונים תפעוליים - הבנק החליט ליישם את הגישה הבסיסית (BIA).

סיכוני שוק - הבנק בחר ליישם את הגישה הסטנדרטית. במסגרת זו נבחן הצורך בחישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק הסחיר.

הנדבך השני - על-פי הנחיית המפקח על הבנקים פטורות החברות הבנות הבנקאיות של הבנק הבינלאומי והבנק בכללן, מהגשת מסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) אולם עליהן לבצע תהליך פנימי לבחינת הנאותות ההונית. תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות וזאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון.

בנוסף, נדרש במסגרת הנדבך השני, לבחון האם יש לבנק די אמצעים הוניים בכדי להתגונן בעת מצבי שפל ומשברים כלכליים העלולים להתרחש ולהשפיע על הבנק (Stress Tests and Stress Scenarios). תרחישי הקיצון מהווים כל חשוב בהערכת הנאותות ההונית אליה נדרש הבנק.

במקביל, נדרש הפיקוח על הבנקים לבצע תהליך סקירה והערכה של ה-ICAAP של התאגידים הבנקאיים במסגרת תהליך ה- Superviory Review and Evaluation Process (SREP), על מנת לקבוע אם ההון ויעדי ההון הולמים. במסגרת סקירה זו עשוי הפיקוח לדרוש מן הבנק תוספת הון או צעדי תיקון לרבות בדרך של חיזוק הממשל התאגידי ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיים.

במהלך חודש פברואר 2012 אישרו ההנהלה והדירקטוריון של הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2011. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק. במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו על מנת להלוו את פרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם. תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגילי והן תחת תרחישי קיצון.

דירקטוריון הבנק החליט כי עד להשלמת תהליך בדיקת הנאותות על ידי הפיקוח על הבנקים לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ- 13%.

ברבעון הראשון של שנת 2011 ביצע הבנק תיקונים והתאמות בהפרשה להפסדי אשראי, הנובעים מיישום הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים. כמו כן, יושרו למפרע ברבעון השני של 2011 הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, בעקבותיהם נרשמה הפחתה בהון רובד 1 והפחתה ביחס ההון בפועל אל מתחת ליעד שנקבע לשנת 2011. דירקטוריון הבנק עדכן את דרישת ההון המזערי, קבע כי יחס ההון המזערי לא יפחת מ-12.5% ואימץ מתווה לעלייה ביחס ההון המזערי עד לחודש מרס 2012. ביום 31 בדצמבר 2011 מסתכם יחס ההון לנכסי סיכון ב 13.19%, גבוה מיעד ההון שקבע הדירקטוריון למועד זה.

כחלק מהיערכות הבנק ליישום הוראות הנדבך השני ביצע הבנק את הפעולות והמהלכים כמפורט:

עריכת סקרי פערים ובניית מפת הפערים של הבנק;

- הבנק השלים את ביצועם של סקרי פערים ביחס ל- 14 עקרונות ה BIS כפי שנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

- מתודולוגית סגירת הפערים שגובשה הינה מתודולוגיה קבוצתית, ככל הניתן, כך שביחס לכל פער שיהיה משותף לחברה האם ולבנק, הפתרון לסגירת הפער יגובש ויתווה ברמת הקבוצה ויועבר ליישום בבנק בהתאמות ובשינויים המתבקשים.

- הבנק ביצע התאמות במדיניות ניהול הסיכונים בתחומים שונים ובנהלים על בסיס הפערים שזוהו בסקרים.

- הנהלת הבנק אישרה תכנית עבודה תלת שנתית מונחית שיקולי הון, לסגירת הפערים שזוהו בסקרי הפערים.

הנדבך השלישי - דיווח מפורט של דרישות הגילוי הכלולות בהוראת השעה בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון.

מס' טבלה	גילוי כמותי	עמוד	גילוי איכותי	עמוד
1. טבלה 2	דוח על השינויים בהון העצמי	150	ביאור 12 לדוחות הכספיים – מבנה ההון	205
2. טבלה 3	א. הלימות ההון – נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי ב. ביאור 12 א' לדוחות הכספיים – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים	54	באזל 2	85
3. טבלה 4 א', ב'	סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	57	א. פרק מדיניות ניהול סיכונים – ניהול סיכוני אשראי	54-64
טבלה 4 ג'	תוספת ו' לסקירת ההנהלה – חשיפה למדינות זרות	134	ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים – הפרשה להפסדי אשראי	46-47
טבלה 4 ד'	התפלגות החשיפה לפי סוג ענף או צד נגדי, ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	56		
טבלה 4 ה'	פיצול כל התיק לפי יתרה חוזית לפרעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	60		
טבלה 4 ו'	תוספת ה' – סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	132		
טבלה 4 ז'	תוספת ו' לסקירת ההנהלה – חשיפה למדינות זרות, טור סיכון אשראי בעייתי	134		
טבלה 4 ח'	תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי: ביאור 4 לדוחות הכספיים – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	195		
4. טבלה 5	סיכון אשראי כולל לפני ואחרי הפחתות סיכון בכל משקל סיכון	58-59	ניהול סיכוני אשראי – הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי	54
5. טבלה 7	התפלגות החשיפה לפי סוגי החשיפה וכיסוי בביטחון כשיר	61	ניהול סיכוני אשראי – מדיניות ניהול מערך הבטחונות	60-62
6. טבלה 8	פרטים על היקף העיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועל היקף החשיפה לצרכי הלימות ההון	66	א. ניהול סיכוני אשראי צד נגדי	
			ב. ניהול סיכוני אשראי – מדיניות ניהול מערך הבטחונות	60-62
8. טבלה 10	דרישת ההון בגין סיכוני שוק	67	החשיפה והניהול של סיכוני שוק	67-73
9. טבלה 13	גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי – ביאור 3 לדוחות הכספיים – ניירות ערך	192, 194	א. דיון בגורמי סיכון	84
			ב. מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים – שווי הוגן של ניירות ערך – ירדת ערך בעלת אופי אחר מזמני	50
10. טבלה 14	סיכון הריבית בתיק הבנקאי	71-72	החשיפה והניהול של סיכוני שוק – חשיפה בריבית	70-72

פעילות הבנק בשוק ההון

הכנסות הבנק בשוק ההון מתבססות על פעילות לקוחותיו בני"ע בבורסה בת"א, מניירות ערך זרים, מפעילות במכשירים פיננסיים הנסחרים בבורסה ועמלות הפצה בקרנות נאמנות.

ביום- 31 בדצמבר 2011 הסתכם תיק ניירות הערך למשמרת בכ- 10.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ליתרה של כ- 13.4 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. עיקר הקיטון נובע מהפסקת פעילות לקוח מוסדי גדול.

פעילות בבורסה לניירות ערך

בעקבות הסבת מערכות התפעול של הבנק למערכות הבנק הבינלאומי, הופסקה חברותו במסלקת הבורסה ובמסלקת המעו"ף. פעילות הסליקה של הבנק עבור עצמו ועבור לקוחותיו מתבצעת באמצעות הבנק הבינלאומי.

לקוחות נבחרים

בשנת 2011 התרחב השירות שנותנת היחידה ללקוחות נבחרים והוא מקיף את כל סניפי הבנק. היחידה ללקוחות נבחרים נותנת שירותי יעוץ ללקוחות נבחרים בעלי עושר פיננסי גבוה אשר מעונינים בפעילות דינמית בשוק ההון. ביחידה יועצים מקצועיים אשר נותנים ללקוחות שירות אישי ומקצועי בהשקעות.

"אוצרות" חברה לניהול תיקי השקעות בע"מ

בשנת 2011 עסקה החברה בניהול תיקי השקעות ללקוחות פרטיים ומוסדיים בהתאם לרישיון הרשות לניירות ערך. בחודש אוגוסט 2011 נחתם הסכם בין מיטב ניהול השקעות בע"מ ומיטב בית השקעות בע"מ לבין החברה ובנק אוצר החייל בע"מ (להלן- "הבנק") על פיו נמכרה פעילות ניהול התיקים בחברה למיטב ניהול השקעות בע"מ (להלן- "מיטב"). בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות ובאישור בית המשפט העבירה החברה בחודש דצמבר 2011 את פעילות ניהול התיקים למיטב.

הרווח הנקי ממכירת פעילות ניהול התיקים מסתכם בכ- 4.0 מיליון ש"ח. חלק מהכנסות החברה ממכירת הפעילות התקבלו במזומן וחלקן יתקבלו לשיעורין בתקופה של 36 חודשים שהחלה ביום 1 באוקטובר 2011 על פי מפתח תשלומים שהוסכם בין החברה ובין מיטב.

חלק זה מן התמורה מותנה בפעילות לקוחות החברה במיטב ועשוי להתברר כגבוה מן הסכום המינימאלי שנרשם. במקביל וכפועל יוצא ממכירת הפעילות כאמור בוטל רשיון החברה לעסוק בניהול תיקי השקעות, הופסקה עבודתם של עובדי החברה בהתאם לחוזים שנחתמו עימם, הוחלפו דירקטוריון החברה ומנהלה וננקטו מספר צעדים בנושאי תפעול וביטוח המכונים לצמצום פעילותה.

שיעור החזקת הבנק בחברה הוא 100%. הון החברה ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב- 18.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 14.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

ייעוץ פנסיוני

החל מהרבעון השני של שנת 2008 החל הבנק במתן שירות של ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים. לבנק יועצים פנסיוניים מנוסים ויועצים פיננסיים בעלי רשיון לייעוץ פנסיוני. הבנק משתמש במערכות לייעוץ פנסיוני אשר פותחו בבנק הבינלאומי (חברת האם).

המערכות שפותחו תומכות בייעוץ במערך הפנסיוני, שירותי התפעול ניתנים ע"י מת"ף (חברה בת של הבנק הבינלאומי). הכנסות הבנק מדמי הפצה הנובעים מייעוץ פנסיוני בשנת 2011 מסתכמות בכ- 2.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1.5 מיליון ש"ח בשנת 2010.

משאבי אנוש

אוכלוסיית עובדי הבנק כוללת עובדים קבועים, עובדים זמניים, עובדים בחברות בת ועובדי חברות כח אדם.

	2010	2011	
מספר משרות ביום 31 בדצמבר	906	847	
ממוצע שנתי של מספר המשרות	914	879	

הגיל הממוצע של עובדי הבנק הוא כ- 40.2 שנים. הותק הממוצע הוא כ- 12.8 שנים. כ-53% מעובדי הבנק בעלי השכלה אקדמאית. כ- 30.6% מעובדי הבנק הם עובדים זמניים.

הכשרה מקצועית ופיתוח משאבי אנוש

הרחבת הידע המקצועי בתחומי בנקאות ופיננסיים ושימוש בידע הנרכש במתן שירות ללקוח הינו מן היעדים החשובים של הבנק.

מטרת ההכשרה המתבצעת בבנק הינה לפתח ולהדריך את העובדים והמנהלים בתחום המקצועי הניהולי וההתנהגותי ולהקנות את המיומנויות הנדרשות לעמידה ביעדים העסקיים של הבנק. היקף ההדרכה בשנת 2011 הסתכם בכ- 5,000 ימים.

ניוד עובדים

הבנק קבע תכנית רב שנתית לניוד עובדים ומנהלים. תכנית זו נותנת מענה להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חובת ניוד ורוטציה כחלק ממנגנון גידור הסיכונים של הבנק וכן לצרכי הבנק, להעשרה מקצועית, לקידום ולניהול הקריירה של העובדים. במהלך שנת 2011 נמשכה הרוטציה בתפקידים בהתאם לסוג התפקיד והצרכים הפרסונאליים.

מדיניות התגמול

עובדי הבנק זכאים להטבות שונות מעבר לשכרם וביניהן: השתתפות בשכר לימוד, השתתפות בביטוח רפואי, שי לחגים ולאירועים אישיים, ומענקי וותק. פרטים נוספים ראה בביאור 14 לדוחות הכספיים. בנוסף, מדיניות הבנק הינה לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם עם ארגון העובדים.

בהתאם להוראות המפקח מחודש אפריל 2009, דן דירקטוריון הבנק במדיניות התגמול למנהלים ובמתודולוגיה ליישומה. מטרת המדיניות לאזן בין הרצון לעודד מוטיבציה, לשמר ולתגמל מנהלים והישגיות וליצור זהות אינטרסים של המנהלים עם הבנק לטווח הארוך ובין הצורך למנוע לקיחת סיכונים מופרזת. המדיניות מתייחסת למנכ"ל הבנק וחברי הנהלת הבנק, והיא חלק ממדיניות קבוצתית שגובשה בשיתוף החברה האם. המדיניות המתייחסת למנכ"ל הבנק ולחברי הנהלה הובאה לדיון בדירקטוריון הבנק וטרם אושרה על ידו.

יחסי עבודה והסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב 1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה ומתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. חברי הנהלת הבנק ומספר מצומצם של עובדים בתפקידים ייחודיים מועסקים בהסכמים אישיים. לבנק "ספר תפקוד" הקובע את רשימת התפקידים בטווחי השכר שלהם ונלווי השכר הצמודים אליהם. הסכם שכר אחרון נחתם בנובמבר 2010. על פי ההסכם ישמרו הצדדים על שקט תעשייתי בכל עניין שהוסדר בו עד לחודש מרס 2013.

פרישה מוקדמת

עקב השינויים במערך האירגוני שחלו בעקבות הסבת מערכות המחשב ושילוב חלק מיחידות המטה עם הבנק הבינלאומי הוצעו לעובדים שתפקידם התייתר תכניות פרישה פרטניות בהסכמה.

תרומה לקהילה

הבנק מעודד את עובדיו להשתלב בפעילות של תרומה לקהילה. הבנק מקיים 2 מסלולי תרומה קבועים, האחד בשיתוף עם "מתן – הדרך שלך לתת" במסגרתו תורמים העובדים והבנק בצורה מאורגנת לצרכים חברתיים ולאומיים שונים. השני עם "פתחון לב" במסגרתו אוספים עובדי הבנק מצרכי מזון עבור נזקקים לקראת פסח וראש השנה. הבנק מאמץ גדוד תותחנים במסגרת "אמץ לוחם". האימוץ בא לידי ביטוי בתרומה כספית ובהשתתפות באירועים. הבנק מעניק תמיכות וחסויות שונות לצרכים חברתיים וכן עובדי הבנק תורמים בסיוע לצרכים שונים בקהילה. תרומות הבנק למטרות שונות הסתכמו בשנת 2011 בכ- 210 אלף ש"ח בהשוואה ל- 360 אלף ש"ח בשנת 2010.

קוד אתי

בבנק אוצר החייל קיים קוד אתי החל משנת 2005. הקוד האתי של הבנק פותח במתודולוגית "המרחב הפתוח" בו השתתפו כל עובדי הבנק, והוא מקיף את העובד בשלושה מעגלי העבודה: העובד והבנק, העובד והלקוח, העובד והסביבה. בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד האתי מפורסם בפורטל הבנק ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. כמו כן, מרוענן בהשתלמויות שונות ובחוזרי רענון. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה הממונה על המשאבים, ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

שירותי תפעול

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים, החל מ 27 במאי 2010 מועד הסבת מערכות התפעול של הבנק ממערכות בנק הפועלים למערכות הבנק הבינלאומי, באמצעות חברת מת"ף-חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. מתף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד, קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי. מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרייקטים עתידיים. בחודש מאי 2011 אושרו בדירקטוריון העקרונות על פיהם ישלם הבנק את עלות שירותי המיחשוב ואבטחת המידע שהוא מקבל מחברת מתף.

הסכמים מהותיים

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום. ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישולמו בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2009. במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את הפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין הלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות. הזכייה במכרז תאפשר לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

הסכם חבר

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. בשנת 2007 נחתם הסכם עם חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ, ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק. בחודש אוגוסט 2011 הוארכו תנאי ההסכם בשינויים מסוימים.

תוכנית העבודה

המידע המפורט בפרק זה, מידע צופה פני עתיד, על כל המשתמע מכך כאמור בפרק "מידע צופה פני עתיד". בחודש דצמבר 2011 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה לשנת 2012, המקיפה את כל תחומי הפעילות העסקית של הבנק ומציבה יעדים להרחבת פעילות המיגזר הקמעונאי, העסקי וניהול הנכסים. שנת 2012 תעמוד בסימן של שיפור השירות והרחבת הפעילות העסקית.

היעדים שנקבעו לשנת 2012 כוללים, בין היתר:

- פעילויות לשימור לקוחות.
- ייחוד השרות ללקוח תוך יצירת מעטפת שירות מותאמת ורב ערוצית, יצירת מוצרים ושירותים מותאמים לצרכי הלקוח, לצורך הרחבת הפעילות עם לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.
- פיתוח והגברת השיווק בקרב האוכלוסייה האזרחית (קמעונאות ועסקים).
- הגברת הבקרה ושיפור איכות תיקי האשראי - גידול זהיר בפעילות האשראי, תוך צמצום הפעילות במיגזרים בעלי סיכון גבוה והרחבת הפעילות במיגזרים דומיננטיים.
- המשך הפעילות שהחלה בשנת 2011 שמטרתה ייעול פעילותו של הבנק באמצעות מספר צעדים וביניהם: איחוד פונקציות, התכנסות כח אדם במטה, פרישה מרצון ועוד.

עניינים אחרים

בדבר תביעות משפטיות ראה באור 17 2) לדוחות הכספיים.

עיקרי שינויי חקיקה במערכת הבנקאית

להלן עיקרי שינויי חקיקה בעניינים הקשורים במערכת הבנקאית שחלו בשנת 2011.

בנקאות

עמלות ריביות וריבית זכות

על שולחן הכנסת מונחות כיום הצעות חוק ויוזמות חקיקה שונות שעניין הטלת מגבלות על פעילות הבנקים בתחום עמלות וריביות, מול לקוחותיהם. הלוגיקה שעומדת בבסיס מרבית ההצעות הינה שהלקוחות הקמעונאיים של הבנקים יקבלו מחיר אחיד לשירותים השונים ויוכלו להשוות את המחירים בין הבנקים. למחאה החברתית היתה השפעה על יוזמות החקיקה בתחום זה. דוגמאות ליוזמות חקיקה, דרישה לביטול עמלות עו"ש (הנושא עלה בדיוני הכנסת טרם גובש להצעת חוק), הצעה לאסור גביית עמלות בגין ניהול חשבון נ"ע של לקוחות, דרישה מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת להפחתת עמלת הערבות הבנקאית (המפקח פנה לבנקים בעניין זה והעמלה אכן הופחתה אצל חלק מהבנקים), יוזמת חקיקה בעניין איסור גביית עמלת פרעון מוקדם במקרה שהלקוח מגיע למצב חדלות פרעון, והבנק מממש את הדירה ששימשה כבטוחה להלוואתו, יוזמה של ועדת הכלכלה של הכנסת לדון בנושא מרווחי הריבית למשקי בית, הגבוהים לדעתם מהריבית למיגזר העיסקי (ועדת הכלכלה בקשה מב"י להסדיר נושא זה, טרם הוחל בהליכי חקיקה). יוזמות חקיקה בעניין חובת תשלום ריבית על יתרות זכות.

כל יוזמות החקיקה הללו מטופלות ע"י הבנקים באמצעות איגוד הבנקים מול גורמים שונים בכנסת ובבנק ישראל. הבנק עוקב אחרי התפתחות החקיקה.

שיקים משורטטים כברירת מחדל

בחודש אוקטובר 2011 נכנס לתוקפו חוק הקובע כי ברירת המחדל בהנפקת שיקים ללקוחות פרטיים תהיה של שיקים משורטטים למוטב בלבד.

תיקון לחוק בנקאות (רישוי) ולפקודת הבנקאות

בוודת הכספים של הכנסת מתקיימים דיונים ביוזמות חקיקה שמטרתן הגבלת מצבים בהם תתקיים שליטה על בנק מבלי שהגורם השולט בה יקבל היתר מבנק ישראל. כדי למנוע מצב זה הצעת החוק מבקשת לשנות את החוק כך שבמקרים של בנקים ללא גרעין שליטה, יוצעו, למשל, הדירקטורים ע"י ועדה ציבורית או באמצעות בעלי מניות המרכזים 2.5% ממניות הבנק לפחות, בבנקים עם גרעין שליטה ההצעה היא להעביר את הסמכות לבחירת דירקטורים מהדירקטוריון לאסיפה הכללית בלבד. עוד מוצע להגביל את משך הכהונה של הדירקטורים (הפנימיים) לשלוש שנים שבסיומן יתחייב תהליך של אישור מחדש.

צווים בעניין עיצומים כספיים (הפחתה של סכומי העיצום הכספי) מכוח דברי חקיקה שונים המסמיכים את הנגיד להטיל עיצומים כספיים

הצווים פורסמו ביום 28 ביוני 2011. בצווים נקבעו מקרים, נסיבות ושיקולים שבעטים יהיה ניתן להפחית את העיצום הכספי הקבוע בחוקים שונים (חוק בנק ישראל, חוק מערכות תשלומים, חוק הבנקאות (רישוי), חוק הבנקאות (שירות ללקוח), פקודת הבנקאות), בשעורי הפחתה מירביים קבועים בצווים. לדוגמה, הפחתה של עד 50% מסכום העיצום אם ההפרה היא הפרה ראשונה, הפחתה של עד 15%, אם המפר הפסיק את ההפרה מיוזמתו ודיווח עליה למפקח או אם המפר נקט פעולות למניעת הישנות ההפרה ולהקטנת הנזק.

פונקציית הביקורת הפנימית

ב- 25 בדצמבר 2011 פורסמה הוראת נוהל בנקאי שמטרתה להסדיר את עבודת פונקציית הביקורת הפנימית בהסתמך על מסמך באזל בנושא זה, חקיקה ורגולציה מקומית רלוונטית ומקורות בינלאומיים.

נוהל המשכיות עיסקית

בחודש דצמבר 2011 פורסמה הוראת נוהל המשכיות עיסקית. מטרת ההוראה להבטיח אימוצם וישומם של נהלים נאותים לניהול המשכיות עיסקית ברוח הנחיות באזל. ההוראה קובעת את אחריות הדירקטוריון וההנהלה הבכירה להטמעת מסגרת העבודה ולקיום פיקוח מתאים.

חוזר – תיקון חוזים בהתאם לפסיקת בית הדין לחוזים אחידים ובית המשפט העליון

החוזר פורסם ביום 5 בדצמבר 2010, בעקבות פסקי הדין של בית הדין לחוזים אחידים בבקשת היועץ המשפטי לממשלה לביטול או לשינוי תנאים מקפחים בחוזה "התנאים הכלליים לניהול חשבונות/פקדונות" של בנק לאומי לישראל בע"מ (18 בפברואר 2010) ובבקשת המפקח על הבנקים לביטול או לשינוי תנאים מקפחים בחוזה ההלוואה לדיור של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ (5 במאי 2009).

המפקח על הבנקים הורה לבנקים המסחריים לתקן סעיפים שונים בחוזה העו"ש ובחוזה ההלוואה לדיור להתאימם לפסקי הדין הנ"ל במועדים שנקבעו בהוראה, וכן לתקן הסכמים נוספים בהם קיימים סעיפים דומים לאלו שנדונו בפסקי הדין.

לגבי לקוחות קיימים, הורה המפקח לפרסם את פסקי הדין באתרי האינטרנט של התאגידים הבנקאיים. הבנק נערך בשיתוף חברת האם לתיקון ההסכמים המבוקשים בהתאם למועדים שנקבעו בחוזר. הבנק יישם את ההוראה לגבי פרסום פסקי הדין באינטרנט ותיקן התנאים הכלליים לניהול חשבונות עו"ש בהתאם למועדים הקבועים בהוראה.

נוהל בנקאי תקין מס' 313 בעניין מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

ביום 8 במאי 2011 פרסם בנק ישראל תיקון לנוהל בנקאי תקין מס' 313 בעניין מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

להלן פירוט עיקרי השינויים המהותיים לנוהל:

1. מגבלת קבוצת לווים לא תעלה על הגבוה מבין שיעור של 25% מההון העצמי של הבנק (במקום 30% כיום) או 250 מיליון ש"ח. הוראה זו נכנסה לתוקף ב-31 בדצמבר 2011.

2. הוחלט להחיל מגבלת חבות גם על חשיפות לבנקים, והוספה הגדרה נפרדת של "קבוצת לווים בנקאית" (להבדיל מקבוצות לווים "ריאליות"). על קבוצת לווים בנקאית תחול רק מגבלת קבוצת לווים. יובהר כי תאגידים השייכים לקבוצה הבנקאית מעניקת האשראי פטורים מהמגבלות.

3. סך כל החבויות נטו של לווים, קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות, שחבותם נטו לתאגיד הבנקאי היא יותר מ-10% מהונו של התאגיד הבנקאי, לא יעלה על שיעור של 120% מהון התאגיד הבנקאי. בחישוב המגבלה לפי סעיף זה על חבויות של לווים לחברת כרטיסי אשראי לא תיכללנה חבויות של קבוצות לווים בנקאיות. המגבלה דלעיל תכנס לתוקף בהדרגה החל מינואר 2012 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, כשבכל רבעון תופחת המגבלה ב- 3.75% עד שתגיע ל- 120%.

4. הבנק נדרש לדון ולקבוע מגבלות פנימיות מחמירות בדבר חשיפות אשראי מירביות ולשקול, בין היתר, גורמים דוגמת מאפייני התאגיד הבנקאי, מאפייני חשיפות, רמות דירוג האשראי ורמת ריכוזיות האשראי הכוללת בתאגיד הבנקאי ובקבוצה הבנקאית.

שוק ההון

חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה) התשע"א-2011

ביום 27 בינואר 2011 פרסם ברשומות חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011. בהתאם לדברי ההסבר לחוק, מטרת החוק הינה לייעל את האכיפה של הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ("חוק ני"ע"), חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה – 1995 ("חוק הייעוץ") וחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד – 1994, לקצר את משך הזמן שבין ביצוע ההפרה לבין הטלת העונש ולהתאים את הענישה לחומרת ההפרה.

ביום 17 בפברואר 2011 פרסמו תקנות ניירות ערך (הפחתה של סכומי עיצום כספי), התשע"א – 2011, הקובעות את הכללים לאפשרות הפחתת עיצום כספי המוטל על ידי רשות ניירות ערך.

עיקר התיקון נכנס לתוקפו ביום 27 בפברואר 2011. הכללים בדבר פעילות ועדת אכיפה מינהלית ייכנסו לתוקפם במועד פרסום סדרי הדין של ועדת אכיפה מינהלית. כלל שינויי האכיפה יחולו רק על עבירות או הפרות שבוצעו לאחר יום התחילה – דהיינו, לאחר ה- 27 בפברואר 2011. בנוסף נקבעו הוראות מעבר בעניין עבירות / הפרות שבוצעו קודם לתיקון.

ביום 15 באוגוסט 2011 פרסמו ע"י רשות ניירות ערך הקריטריונים להכרה בתוכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות ערך המפרטים את המלצות הרשות לניירות ערך לצורך הכנת תוכנית אכיפה פנימית.

הבנק נערך להטמעת עיקרי החוק, ובכלל זה לאימוץ תוכנית אכיפה פנימית באחריות ממונה על אכיפה, במסגרת מערך ניהול הסיכונים בבנק. במסגרת זו מבצע הבנק, בשיתוף עם החברה האם, בסיוע יועצים חיצוניים, מיפוי של הוראות דיני ניירות ערך הרלוונטיות לפעילות הבנק לשם סקירת נהלי ותהליכי הבנק לרבות הבקורות הקיימות, לצורך איתור חשיפות ופערים, והסדרתם במסגרת נהלי ותהליכי הבנק לצד תוכנית אכיפה פנימית מתמשכת.

רשימת נסיבות לבחינת פגם במהימנות גופים מפקחים ע"י הרשות

פורסמה ב- 4 בדצמבר 2011 על ידי רשות ניירות ערך.

הרשימה הכוללת רשימת נסיבות אשר הרשות הגדירה כנסיבות הפוגעות במהימנות של בעל רישיון ועלויות להוות עילה לשלילת רישונו. על נסיבות אלה נמנות הרשעה בעבירה, הגשת כתב אישום או חקירה פלילית בקשר עם ביצוע עבירה (בעיקר עבירות כלכליות), הטלת אמצעי אכיפה מנהליים, ממצאי ביקורת ותלונות לקוחות, פיטורין בגין ממצאים המעידים על התנהגות לא נאותה לכאורה שיש בהם זיקה לפעילות המפוקחת, פירוק בשל חדלות פרעון, הכרזה כפושט רגל או אי עמידה בהתחייבויות כלכליות מהותיות הקשורות בתחום העיסוק המפוקח ועוד.

חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011

ביום 17 באוגוסט 2011 פורסם ברשומות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. מטרת החוק הינה להגביר את יעילותה וגמישותה של מערכת האכיפה הקיימת בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הביטוח"), בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק קופות הגמל") ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הייעוץ הפנסיוני").

במסגרת תיקוני החקיקה הכלולים בחוק ביחס לחוק הביטוח ולחוק קופות הגמל, בין היתר, הורחבו סמכויות הפיקוח של הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה") והוענקו לו סמכויות פיקוח וביטור מינהלי רחבות מסמכויותיו כיום. כמו כן, בוטלה האבחנה בין קנס אזרחי ועיצום כספי, כאשר סנקציות אלה אוחדו תחת סמכות העיצום הכספי, וכן הורחב מנין ההפרות שבגינן ניתן להטיל עיצום כספי, ובכלל זה הפכו חלק מההפרות שנקבעו כעבירות פליליות להפרות שבגינן ניתן להטיל עיצום כספי. במסגרת החוק עודכנו (במרבית המקרים הוגדלו) סכומי העיצום הכספי, כאשר גובה העיצום הינו נגזרת של חומרת ההפרה, זהות המפר, ובמקרים מסוימים היקף הנכסים המנוהלים על ידו. בנוסף לכך, החוק כולל, בין היתר, מנגנון של קבלת התחייבות להימנע מהפרה כתחליף להטלת עיצום כספי, מסמיך את הממונה להטיל על מפרים תשלום לנפגעי הפרה וכן מפרט אמות מידה ושיקולים להטלת עיצום כספי בסכום מופחת לעומת הסכומים הקבועים בחוק או לצורך קביעה כי העיצום יהיה על תנאי. במקביל אוסר החוק על ביטוח ושיפוי אדם בקשר עם עיצום כספי (למעט בשל תשלום לנפגע הפרה או בשל הוצאות שהוציא אדם בקשר עם הטלת עיצום כספי בעניינו).

יצוין, כי החוק קובע חובת פיקוח של מנכ"ל תאגיד, על פיה מנכ"ל התאגיד חייב לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים בנסיבות העניין למניעת ביצוע הפרה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו. החוק קובע כי אם בוצעה הפרה, חזקה היא כי המנכ"ל הפר את חובת הפיקוח האמורה ואפשר להטיל עליו עיצום כספי בסכום של מחצית מסכום העיצום שהיה אפשר להטיל עליו אילו הוא היה המפר, אלא אם יוכיח שמילא את חובתו הנ"ל. במקביל קובע החוק תנאים שבהתקייםם חזקה כי המנכ"ל קיים את חובת הפיקוח.

במסגרת החוק נקבע, כי תחילתן של הוראות חוק הביטוח וחוק קופות גמל לעניין עיצומים כספיים, הכלולות בחוק, תהיה שנה מיום פרסום החוק.

לענין חוק הייעוץ הפנסיוני, היקף התיקון הכלול בחוק הגברת האכיפה הנ"ל הינו מצומצם יותר, ומתייחס, בעיקרו, להרחבת סמכויות הפיקוח של הממונה ולהענקת סמכויות פיקוח וביטור מינהלי רחבות מסמכויותיו כיום, אך אינו כולל הוראות חדשות בנושא האכיפה המנהלית, כמו אחריות פיקוחית ועוד.

חובות דיווח על עסקאות מט"ח ומכשירי חוב

בחודש יולי 2011 נכנס לתוקפו צו בנק ישראל המטיל חובת דיווח לבנק ישראל על עסקאות המרה עתידית, ועסקאות החלף במט"ח. על פי הצו החדש מחוייבים מבצעי עסקאות בהיקף של 10 מיליון דולר ומעלה, ביום עסקים אחד, לדווח על העסקה לבנק ישראל. הצו רלוונטי לתושב חוץ ולתושבי ישראל כאחד, והוא נועד להרחיב את המידע המועבר לבנק ישראל. חובת הדיווח תחול על מבצע העסקה וגם על התאגיד הבנקאי שמבצע אותה, בבנק יהיה פטור מחובה זהו ביחס לעסקאות שבגינן הוא מוסר כבר דיווח שוטף, גם אם במתכונת שונה. כמו כן הוטלו חובות דיווח על עסקאות באג"ח של המדינה במק"מ ועסקאות מכר חוזר בני"ע כאמור, עם תושבי חוץ ועבורם הצו נכנס לתוקפו ב- 1 ביולי 2011. הבנק נערך ליישום ההוראה במסגרת הערכות קבוצתית.

THE FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT – FATCA

בארה"ב נחקקה חקיקה מחמירה החלה על גופים שאינם אמריקאיים ובכללם בנקים ומוסדות פיננסיים ברחבי העולם. מטרת החקיקה להעמיק את הגביה מישויות אמריקאיות (לרבות בעלי חשבונות פרטיים) שבבעלותן נכסי מחוץ לגבולות ארה"ב. כל בנק שיש לו לקוחות שהינם ישויות אמריקאיות או שמבצע השקעות אמריקאיות עבור עצמו או עבור גורמים אחרים, יחויב לבצע בדיקות נאותות ולמסור לרשות המיסים האמריקאית מידע על פי תקנות שיפורסמו. החוק קובע כי על הבנק לחתום על הסכם עם רשות המיסים האמריקאית, לפיו על בנק שיחליט לא לחתום על ההסכם יחולו סנקציות שונות ובין היתר ינוכה מהכנסותיו בארה"ב או מהכנסות לקוחותיו בארה"ב מס במקור של 30%.

החוק היה עתיד להיכנס לתוקפו בינואר 2013, אך בעקבות תגובות המבוקרים, נדחה הביצוע בחלקו ליום 1 בינואר 2014 ובחלקו ליום 1 בינואר 2015.

הבנק ייערך ליישום ההוראה במסגרת ההערכות הקבוצתית.

הנושא מטופל גם במסגרת איגוד הבנקים הנעזר לשם כך במשרד עו"ד מקומי ובמשרד עו"ד אמריקאי.

חוזר לבעלי רישיון, לתאגידים הבנקאיים העוסקים ביועץ השקעות, לתאגידים המורשים, למנהלי קרנות ולמנפיקי תעודות סל בדבר הגדרת "כנס מטעם" בהוראות ליועצי השקעות בקשר להשתתפות בכנסים וקבלת מוצרים פרסומיים ממנהלי נכסים פיננסיים (נוסח חדש – 2010).

בהמשך להוראות ליועצי השקעות בקשר להשתתפות בכנסים וקבלת מוצרים פרסומיים ממנהלי נכסים פיננסיים (נוסח חדש-2010), אשר פורסמו בינואר 2010 וקבעו, בין היתר, כללים בנוגע להשתתפותם ללא תשלום מלא של יועצי השקעות בכנסים הנערכים בחסות מנהלי נכסים פיננסיים, פורסם ביום 1 בינואר 2012 החוזר הנדון הקובע כי החל ממועד פרסום חוזר זה מצופה מיועץ השקעות כי יתייחס לכל הזמנה לכנס שקיבל, בה לא מצוין מפורשות כי הכנס אינו בחסות בית השקעות, כאל הזמנה ל"כנס מטעם" כהגדרתו בהוראה מחודש ינואר 2010 בעניין ההשתתפות בכנסים, (בכפוף לכל הכללים המפורטים בהוראות).

כמו כן, יועץ השקעות שהשתתף ב"כנס מטעם" שלא התקיימו בו התנאים שנקבעו בהוראות, יימצא מפר את הוראות החוק, גם אם לא ידע בטרם הגיעו לכנס כי מדובר ב"כנס מטעם", אלא אם כן צוין בהזמנה כי הכנס אינו בחסות בית השקעות כלשהו.

איסור הלבנת הון

חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן

ביום 8 באפריל 2008 התקבל חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח-2008. החוק קובע איסור להשקיע, לרבות בדרך של החזקת ניירות ערך או בדרך של מתן הלוואות מסויימות, בתאגיד המקיים קשר עסקי מהותי עם איראן כהגדרתו בחוק. כן נקבע כי השקעה אסורה בתאגיד, אשר הוכרז ע"פ החוק כתאגיד כאמור, וכן אי מכירה של החזקות קודמות, הינן עבירות. ביום 15 ביוני 2011 אושרה בקריאה טרומית הצעת חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן (תיקון-איסור התקשרות), התשע"א-2011, המטילה את האיסור גם על גופים ציבוריים ופרטיים ועל אנשים פרטיים וכן מרחיבה את הסנקציות על העבירות.

בהקשר זה, פרסם המפקח על הבנקים ביום 26 בדצמבר 2011 חוזר בדבר סיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות בינלאומיות כמסייעים לתוכנית הגרעין של איראן והתוכניות הנלוות לה. החוזר מפנה את התאגיד הבנקאי לרשימות שפורסמו ע"י גופים בינלאומיים ובהן שמות של גופים שנקבע כי הם מקיימים קשרים אסורים עם איראן, וכן נקבע כי על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות בנושא הסיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות האמורות. הוראת ניהול בנקאי תקין 411 תוקנה בהתאם.

תיקון צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישום של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור) (תיקון) – התשע"א-2011

נוספו הוראות לפתיחת חשבון במערכת סגורה שמטרתן להקל על לקוחות להפקיד כספים או לבצע פעולות בקרנות נאמנות בתאגיד בנקאי בו לא מנוהלת פעילותם הבנקאית השוטפת. בחשבונות אלו לא יחולו הוראות הבאות: זיהוי פנים אל פנים, הוראות אימות פרטים, דרישת מסמכים והדרישה לקבלת הצהרת נהנים.

דיור

הודעה מוקדמת לפני העמדת הלוואה לפירעון מיידי

בחודש נובמבר 2011 אושרה יוזמת חקיקה על פיה יחוייב הבנק לשלוח ללקוח שתי התראות בדואר רשום, בטרם הוא ינקוט נגדו בפעולות. הודעה אחת 14 ימים בטרם נקיטת צעדים והאחרת כעבור שבוע. על ההודעות להיות מנוסחות באופן שיבטיח את הבנת הלקוח למשמעויות שיגזרו מהליכים שננקטו. ההצעה עברה לדיון בועדת הכלכלה. הנושא מטופל ע"י איגוד הבנקים.

הוראת המפקח על הבנקים בעניין הלוואות לדיור בריבית משתנה

ביום 3 במאי 2011 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה. בהתאם להוראה יכול תאגיד בנקאי לאשר הלוואה לדיור רק אם היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה לבין סך ההלוואה לדיור אינו עולה על 33.3%. בהתאם להוראה יחול האמור בה על הלוואות שניתן להן אישור עקרוני מיום 5 במאי 2011 ואילך ועל הלוואות שהתאגיד הבנקאי אישר את מיחזורן החל מהמועד האמור (למעט מיחזור שבמסגרתו הוקטן משקל רכיב ההלוואה לדיור בריבית משתנה וסכומו).

כללי

פעולות הרשות למשפט טכנולוגיה ומידע

הרשות למשפט טכנולוגיה ומידע (רמו"ט) פירסמה הנחיות בתחום הגנת הפרטיות שיש להן השלכה על העבודה הבנקאית השוטפת.

הנחיה בעניין איסור על גופים פיננסיים לעשות שימוש לצרכים עצמיים במידע אודות צווי עיקול הנרשמים אצלם

ההנחיה קובעת כי מידע הכלול בצו עיקול, נמסר לצד שלישי אך ורק למטרת קיום הצו (איתור נכסי חייב, הקפאתם ומסירתם להוצאה לפועל בהתאם לצו השיפוטי). צד שלישי אינו רשאי לעשות במידע כל שימוש החורג ממטרת הצו ללא הסמכת החייב בכתב ומראש לשימוש במידע ע"י הבנק, הנחיה זו מעוררת קשיים בצד היישומי ובצד המהותי.

באיגוד הבנקים נערכים להתמודד עם ההנחיה והשלכותיה.

הגנה על מידע במצבי מיקור חוץ

מטרת ההנחיה להבטיח כי השימוש של ארגונים במיקור חוץ לא יפגע באינטרסים של אזרחים שהמידע עליהם יופץ. ההנחיה מפרטת את הפעולות הנדרשות לקיום חובותיהם של בעל המאגר והמחזיק בו לגבי עיבוד הנתונים אגב מיקור חוץ. ההוראה רלוונטית לבנקים גם בכובעם כנותני שירות מיקור חוץ (כגון שירותי תפעול קופ"ג) ובעיקר כמי שמשתמשים באופן אינטנסיבי בשירותי מיקור חוץ. לגבי גופים המפוקחים ע"י המפקח על הבנקים נקבע כי יראו את דרישות המינימום המפורטות בהנחיה כמתקיימות אם יש בידם הוכחות שהם עומדים בהוראה נוהל בנקאי תקין 357.

הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 12) (סמכויות אכיפה)

מטרת התיקון לשפר את יכולת הפיקוח והאכיפה להבטחת קיום הוראות חוק הגנת הפרטיות הנוגעות לפרטיות במאגרי המידע.

חוק החברות (תיקון מס' 16) התשע"א-2011

ב- 15 במרס 2011 פורסם תיקון החוק, העוסק בעיקר בממשל תאגידי בחברות ציבוריות. נקבעו, בין היתר, נורמות מומלצות בתחום הממשל התאגידי, הוארכה תקופת הכהונה של דירקטור חיצוני, שונו כללים מסוימים בעניין כשירות דירקטור חיצוני, הרכב ועדת ביקורת ותפקידיה ועוד. על הבנק כתאגיד פרטי חלות חלק מההוראות מתוך כך שהמחוקק החיל זאת מכוח נוהל בנקאי 301 או מתוך כך שהבנק הינו חברת בת של חברה ציבורית.

הבנק נערך להטמעת הוראות החוק בשיתוף עם החברה האם.

גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי. כהונתה של הגב' יעל רונן, רו"ח, הנה בתוקף מיום 23 במאי 2011. בתקופה שעד ה- 18 במרס 2011 כיהן בתפקיד מר ניר אבל, רו"ח (כיהן החל ממאי 2006), ובתקופה שבין ה-19 במרס 2011 ועד ה- 22 במאי 2011 שימש מר קובי בן שושן, סגן המבקר הפנימי, כממלא מקום המבקר הפנימי.

פרטי המבקר הפנימי

המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית והוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הביקורת של הבנק ביום 15 במאי 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במאי 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינה יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית נסמכת על תכנית עבודה רב שנתית (ל- 4-5 שנים) ממוקדת סיכונים. בבניית תוכנית הביקורת הרב שנתית מתבסס המבקר הפנימי על מכלול גורמים, וביניהם: מיפוי היחידות השונות וקווי העסקים והתהליכים בארגון; מיפוי והערכת הסיכונים הגלומים ביחידות ובתהליכים אלה (סיכונים אשראי, שוק ותפעול); סקר סיכונים תפעוליים שנערך בבנק (לרבות סיכונים מעילות והונאות); הוראות כל דין והנחיות המפקח על הבנקים; אירועי כשל, אשר היו בעבר בארגון ו/או בארגונים מקבילים במערכת.

תוכנית עבודת הביקורת לשנת 2011, נגזרה משורה של משתנים שונים, אשר עומדים בבסיס בניית תוכנית העבודה. עיקרם: תוכנית עבודה רב שנתית עדכנית, הוראות ניהול בנקאי תקין, סקרי סיכונים שנערכו בבנק, הנחיות ועדת הביקורת, תחומי פעילות חדשים ושינויים במבנה הארגוני, ממצאי דוח הביקורת המפורט שהוצא על ידי רואה החשבון המבקר, ממצאי דוחות ביקורת בנק ישראל, משאבי הביקורת, המלצות בעלי תפקידים בבנק וממצאים קודמים. תוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית הנגזרת ממנה, אושרו על ידי ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינו עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית עמד באוצר החייל על כ- 10.8 משרות (כולל ניהול, מזכירות, הכשרה, אירועים ובלתי מתוכננות). היקף משרות זה, נגזר מתוכנית העבודה הרב שנתית, תחלופת כוח אדם במהלך השנה ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) ועל פי תקנים מקצועיים מקובלים – "הסטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת פנימית" של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל, בכל הקשור לבדיקת תקינותן של פעולות הארגון מבחינת שמירה על חוקים, על ניהול התקין, על טוהר המידות ועל חסכון ויעילות, אי תלות בגוף המבוקר, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, וכן הנחיות גופים רגולטורים אחרים. יצוין, כי נערך כתב מינוי לביקורת הפנימית, אשר מבסס את מעמדה וסמכותה בתאגיד. כתב המינוי אושר כנדרש בוועדת הביקורת ובדירקטוריון והופץ בין כלל עובדי הבנק.

גישה למידע

למבקר הפנימי ניתנת גישה חופשית ובלתי אמצעית, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב – 1992, לכל מערכות הבנק ומערכות חברות הבנות, ובכלל זה למערכות המידע ונתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

המבקר הפנימי מדווח לוועדת הביקורת, בכל הנוגע לתהליכי עבודת הביקורת ונהליה הפנימיים. המבקר הפנימי מדווח באופן שוטף ליו"ר ועדת הביקורת. הדיווח כולל העתק של כל דוחות הביקורת, וכן מוגשים סיכומי פעילות הביקורת לתקופות שונות (דיווחים רבעוניים וסכומי פעילות חצי שנתי ושנתי). יו"ר ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימי, ותוך יידוע יו"ר הדירקטוריון להתייחסותו, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת.

כמו כן, דוחות ביקורת נבחרים, לפי העניין, נדונים בישיבות אצל המנכ"ל, עם הגורמים המבוקרים הנוגעים, טרם הצגתם בוועדת הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת.

במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי לממלאי התפקידים הנ"ל. ביום 6 במרץ 2011 נדון בוועדת הביקורת סיכום פעילות הביקורת לשנת 2010, ביום 8 בספטמבר 2011 נדון בוועדת הביקורת סיכום פעילות הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2011 וביום 9 בינואר 2012 נדונה תוכנית העבודה של הביקורת לשנת 2012.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימי הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

המבקר הפנימית מקבלת את שכרה מן הבנק הבינלאומי..

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2011 המשיך דירקטוריון הבנק את פעילותו בקביעת מדיניות הבנק והקווים העקרוניים לפעולתו, בקביעת הנחיות ובקיום פיקוח ובקרה על הפעילות השוטפת של הבנק. המליאה וועדותיה קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק. במהלך שנת 2011 התקיימו 16 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, וכן התקיימו 33 ישיבות של ועדות הדירקטוריון, מתוכן ישיבה אחת ללא התכנסות.

ועדת אשראי מקבלת סקירות מקיפות על לווים בעלי חבות מעל גודל מסוים, מאשרת מסגרות אשראי או אשראי חדש ללקוחות, דנה בהסדרי חוב משמעותיים ובחובות קשי גבייה שסכומם מהותי, מקבלת סקירות ענפיות, דנה ומאשרת את מדיניות האשראי ואת תוכנית העבודה השנתית של יחידת בקרת האשראי.
ועדת אשראי קיימה 13 ישיבות במהלך שנת 2011, מתוכן ישיבה אחת ללא התכנסות.

ועדת ביקורת ועסקאות עם אנשים קשורים, מאזן וחברות בנות (להלן: "**ועדת ביקורת ומאזן**") דנה בישיבותיה במדיניות החשבונאית של הבנק ובדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות; מקבלת סקירות מאת רואי החשבון המבקרים על פעולת הביקורת וממצאיה בקשר עם סקירת הדוחות הרבעוניים וביקורת הדוח השנתי; מקיימת דיון בממצאים העיקריים המוצגים בפניה על-ידי רואי החשבון, במסגרת ה- Long Form Report. כמו כן, דנה הועדה בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים של חברות הבת ובכל שינוי מהותי במבנה או במדיניות של אחת או יותר מחברות הבת.

בנוסף, דנה הועדה בדוחות הביקורת של בנק ישראל המועברים אליה במהלך השנה, ובדוחות המהותיים ו/או הבולטים של הביקורת הפנימית. הועדה מקבלת דיווחים על סיכומים תקופתיים של יחידת הביקורת הפנימית ועל תכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית.

בישיבותיה כועדה לעסקאות עם אנשים קשורים דנה הועדה בעסקאות עם בעלי עניין ועם אנשים קשורים, על-פי הגדרות בנק ישראל, באישור מתן אשראי לגופים אלה ובקביעת דרכי פעולה לטיפול בהם.

ועדת ביקורת ומאזן קיימה 13 ישיבות במהלך שנת 2011, מתוכן קיימה הועדה דיון במאזן הבנק ובמאזן חברות הבת ב- 4 ישיבות, ודיון בדוחות ביקורת ובעסקאות עם אנשים קשורים, ב- 9 ישיבות.

ועדת השכר דנה וממליצה בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון בדבר תנאי העבודה והפרישה של נושאי המשרה בבנק, מאשרת תכניות פרישה, דנה במדיניות התגמול, מאשרת את מדיניות משאבי האנוש, מקבלת דיווח שנתי בנושא מצבת כח-האדם והשינויים שחלו בה, דיווח בנושא חובת הניוד, ודיווח בנושא העתודה הניהולית של הבנק. הועדה דנה על שינויים בהסכם השכר לפני ביצועם וכן בכל שינוי מהותי במבנה הארגוני, בתנאי השכר ובתנאי העבודה של עובדי הבנק. ועדת השכר קיימה 2 ישיבות במהלך שנת 2011.

ועדת תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים דנה בישיבותיה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ואופן יישומה, במדיניות המחשוב וטכנולוגיית המידע, במדיניות ההמשכיות העסקית, וכן בתקציב השקעות התפעול והוצאות התפעול השנתי של הבנק.

בנוסף, דנה הועדה במדיניות ניהול הנוסטרו ובקביעת המגבלות על תיק הנוסטרו, בחשיפת הבנק לסיכונים השונים, במעקב ובקרה אחר היקף המגבלות הפיננסיות בבנק, במעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה, במעקב אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים ובקרת החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים השונים, ובאישור פעילות במוצרים פיננסיים חדשים או פעילות נוסטרו חדשה, וכן באישור מערך הבקרת וניהול הסיכונים לפעילות זו.
ועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים קיימה 5 ישיבות במהלך שנת 2011.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

בהתאם להוראות בנק ישראל בחוזר מיום 11 בדצמבר 2004 נדרש הבנק ליישם הנחייה של הרשות לניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה"). על פי ההנחיה, על כל חברה לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים שהנם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו ובמיוחד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

ההנחיה הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית", כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, נסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח הכספי של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

ההנחיה הודגש, כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההנחיה, כי בדוח הדירקטוריון יצוין מהם הדירקטורים "בעלי המיומנות החשבונאית והפיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 29 במרס 2005, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית עפ"י חוק החברות, התשנ"ט 1999.

להלן פרטים אודות חברי הדירקטוריון שהנם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לפי הצהרתם, השכלתם ונסיונם, כהגדרתה בהוראת בנק ישראל דלעיל:

יו"ר הדירקטוריון

סמדר ברבר-צדיק: מנכ"ל הבנק הבינלאומי, בעלת תואר בוגר בכלכלה וחשבונאות באוניברסיטה העברית, תואר מוסמך במנהל עסקים התמחות במימון באוניברסיטה העברית, רואת-חשבון, יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (U.K.) PLC LONDON, יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (SWITZERLAND) Ltd, חברה בועד המנהל של עמותת "מתן".

דוד לוינסון:

בעל תואר בוגר כלכלה וסטטיסטיקה מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. מנכ"ל ד.ל. נחשן בע"מ, דירקטור באקסלנס נשואה שרותי בורסה בע"מ ובחב' גב-ים לקרקעות בע"מ. משמש כיועץ בנושאי מימון ובנקאות לגופים שונים. שימש בתפקידים בכירים בבנק הפועלים בע"מ, כיהן כמנהל כללי של גרנית הכרמל אחזקות בע"מ, מנכ"ל בנק הספנות לישראל בע"מ, מנכ"ל פי בי בנק (UK) לונדון וכמנכ"ל בנק קונטיננטל לישראל.

יהודה בוצר:

בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ולימודי תעודה במנהל עסקים. ממלא תפקידים במערכת הבנקאית מאז שנת 1975. סמנכ"ל מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי, בעבר ניהל מספר סניפים ושימש כקצין אשראי באגף עסקים בבנק הבינלאומי.

רענן כהן:

מכהן כיו"ר ועדת השקעות בחברת "שלמה ביטוח", וכדירקטור בחברות: "זרח חיפושי נפט וגז בע"מ", "ב. גאון אחזקות בע"מ", "נטו מלינדה סחר בע"מ", "קווינקו בע"מ", "רפא"ל – מערכות לחימה מתקדמות בע"מ וגוליבר אנרג'י בע"מ".
בעבר כיהן כיו"ר הבנק לפיתוח התעשייה משנת 2002 ועד 1.2.2010, וכדירקטור בחברת ביטוח "הפניקס הישראלי" עד אוגוסט 2007.
בעל הכשרה מקצועית בתחומים שונים: תורת ההשקעות, דיני הבראת חברות, ניהול פיננסי, ניהול סיכונים, תורת ההשקעות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים. לימודי חשבונאות ופיננסיים במדרשה למנהל של הסתדרות העובדים בישראל.

אירית שלומי:

בעלת תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת חיפה.
שימשה בתפקיד סמנכ"ל – ראש אגף בנקאות בבנק הבינלאומי.
מכהנת כדירקטורית בבנק מסד ובחברת אמיליה פיתוח בע"מ.
משמשת בתפקיד מנכ"ל בחברת א. שלומי יעוץ בע"מ.
בעבר: שימשה כמשקיפה מטעם הבנק הבינלאומי בדירקטוריון בנק מסד, כיהנה כדירקטורית מטעם הבנק הבינלאומי בויזה כ.א.ל.

ירום הסל:

בעל תואר B.Sc. בכלכלה, M.Sc. ביחסים בינלאומיים
London School of Economics and Political Science, University of London
שימש כראש אגף במשרד ראש הממשלה, מנכ"ל קולברט קראון בע"מ (2003-2005). ממלא תפקיד מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ, נשיא חברת IntelliTech International LCC (USA). מכהן כחבר דירקטוריון בחברות: אשטרום נכסים בע"מ, אשלד בע"מ, אפקון החזקות בע"מ, מספנות ישראל בע"מ, לוג'יק אינדוסטריז בע"מ, תדיראן אחזקות בע"מ ו- ג'.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ). חבר הנשיאות, לשכת המסחר הבינלאומית, ועדה לאומית ישראלית.

ירון מגל:

בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.
כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות, ובחברת כפי – קופת גמל מרכזית לקיצבה. שימש כגזבר חברת החשמל וכמנהל אגף הכספים בחברת החשמל.
מכהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ.

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדווח לציבור של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

1. שם הדירקטור: סמדר ברבר-צדיק

תאריך תחילת כהונה: 18.10.2010 כדירקטור, 31.10.2010 כיו"ר הדירקטוריון.

חברות בועדות הדירקטוריון: תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, שכר

כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן.
השכלה: תואר שני במנהל עסקים (MBA) התמחות במימון וחשבונאות האוניברסיטה העברית ירושלים, תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה האוניברסיטה העברית ירושלים.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

משנת 2007 מנכ"ל הבנק הבינלאומי, בין השנים 2005-2007 – ראש אגף עסקים, משנה למנכ"ל, ממלאת מקום מנכ"ל בבנק הבינלאומי.

יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (U.K.) PLC LONDON, יו"ר דירקטוריון FIBI BANK (SWITZERLAND) Ltd, דירקטורית בחברת ש.י.ש.י. (1999) בע"מ, עידן שיש בע"מ, חברת הועד המנהל בעמותת "מתן".

2. שם הדירקטור: יורם הסל⁶

תאריך תחילת כהונה: 24.11.2011

נתיבות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת ומאזן, שכר, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים
כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.Sc. בכלכלה, M.Sc. ביחסים בינלאומיים ובכלכלה בינלאומית

London School of Economics and Political Science, University of London

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

איש עסקים פרטי (החל מ- 2003), מנכ"ל קולברט קראון בע"מ (2003-2005), מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ, נשיא חברת IntelliTech International LCC (USA), יו"ר משותף וחבר בדירקטוריון DynaTrage Inc. (USA) (2003-2008), חבר ועדת הייעוץ האסטרטגית של קבוצת אלול בע"מ (2004-2008), חבר מועצת עמותת "אגמון" (2003-2009), כיהן כחבר דירקטוריון במעריב החזקות בע"מ (2010-2011), מעריב הוצאת מודיעין בע"מ (2010-2011).
חבר דירקטוריון בחברות: אשטרום נכסים בע"מ, אשלד בע"מ, אפקון החזקות בע"מ, מספנות ישראל בע"מ, לוג'יק אינדוס טריז בע"מ, תדיראן החזקות בע"מ ו- ג.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ). חבר הנשיאות, לשכת המסחר הבינלאומית, ועדה לאומית ישראלית.

3. שם הדירקטור: ירון מגל⁹

תאריך תחילת כהונה: 22.12.2011

נתיבות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A. בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות

(2009-2011), דירקטור בחברת כפי – קופת גמל מרכזית לקיצבה (2005-2010). שימש כמנהל אגף הכספים בחברת

החשמל (2006-2008). מכהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ.

4. שם הדירקטור: רותם רודן¹⁰

תאריך תחילת כהונה: 15.1.2012

נתיבות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת ומאזן, אשראי, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: M.A. במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב, B.A. בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: משמש כסמנכ"ל כספים בחברת ואהו

קוסמטיקס. שימש כסמנכ"ל כספים ותפעול בחברת מרקורי מוצרי מדע (2006-2011).

5. שם הדירקטור: דפנה פלי

תאריך תחילת כהונה: 2.7.2002

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, ביקורת ומאזן (עד 29.12.2011), תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, שכר כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A בכלכלה ויחסים בינלאומיים, האוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

חברת דירקטוריון בחברות: חברה בועד המנהל ובעדת הכספים של המכללה האקדמית להנדסה בירושלים וחברה בועד המנהל של קרן גבריאיל שרובר.

בנק הפועלים - יו"ר דירקטוריון בנק אוצר החייל עד אוגוסט 2006.

כיהנה כחברת דירקטוריון בחברת ישראל כרטיס בע"מ ובירופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ עד ליום 31.12.2009.

6. שם הדירקטור: אירית שלומי

תאריך תחילת כהונה: 17.8.06

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, ביקורת ומאזן

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.

השכלה: B.A בכלכלה, אוניברסיטת חיפה

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מכהנת כדירקטורית בבנק מסד וחברת אמיליה פיתוח בע"מ. משמשת כמנכ"ל חברת א. שלומי יעוץ בע"מ. כיהנה בעבר כדירקטורית מטעם הבינלאומי בויזה כ.א.ל. שימשה כמנכ"ל, חברת הנהלה וראש חטיבת בנקאות בבנק הבינלאומי, וכיו"ר בינלאומי ליסינג בע"מ.

7. שם הדירקטור: דוד לוינסון

תאריך תחילת כהונה: 17.8.06

חברות בועדות הדירקטוריון*: ביקורת ומאזן, אשראי.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A בכלכלה וסטטיסטיקה האוניברסיטה העברית, M.A במנהל עסקים אוניברסיטת ת"א

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מנכ"ל ד.ל. נחשון בע"מ, דירקטור באקסלנס נשואה שרותי בורסה בע"מ ובחב' גב-ים לקרקעות בע"מ. משמש כיועץ בנושאי מיומן ובנקאות לגופים שונים. שימש בעבר בתפקידים בכירים בבנק הפועלים בע"מ, כיהן כמנהל כללי של גרנית הכרמל אחזקות בע"מ, כמנהל כללי של בנק הספנות לישראל בע"מ, מנכ"ל פי בי בנק (UK) לונדון וכמנכ"ל בנק קונטיננטל לישראל בע"מ.

8. שם הדירקטור: עתליה ארד

תאריך תחילת כהונה שניה: 1.6.2011

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים, אשראי

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: תואר שני בסוציולוגיה מהאוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מכהנת כדירקטורית במפעלי נייר אמריקאיים ישראלים בע"מ.

בעבר: מנהלת מחלקת חקירות ברשות ניירות הערך, ראש מפלג חקירות בדרגת סגן-ניצב, היחידה הארצית לחקירות הונאה, משטרת ישראל.

9. שם הדירקטור: אייל קרוליצקי⁷*

תאריך תחילת כהונה: 17.11.2011

חברות בועדות הדירקטוריון: שכר

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון במדעי ההתנהגות ובלומודים כלליים במדעי הרוח והחברה – בחטיבות למנהל עסקים ולניהול משאבי אנוש מאוניברסיטת בן-גוריון, תואר שני במדיניות ציבורית למנהלים (Executive M.P.P) מאוניברסיטת תל-אביב.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

ראש מחלקת משאבי אנוש באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה בצה"ל ויו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ". מכהן כיו"ר דירקטוריון מועדון חבר צרכנות בע"מ, מכהן כדירקטור באגודה למען החייל (ע.ר.), ש.י.ר.ן מיסוד האגודה למען החייל, בא.ש.ל.ח מיסוד האגודה למען החייל, ובחברת ארגון וניהול פנסיית קבע ייחודית מקיפה בע"מ.

* מכהן כיו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק

10. שם הדירקטור: שאול (שולי) אייל⁸*

תאריך תחילת כהונה: 14.12.2011

חברות בועדות הדירקטוריון: שכר

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון במדעי ההתנהגות ומנהל עסקים מאוניברסיטת בן-גוריון, תואר שני במדעי המדינה מאוניברסיטת חיפה + מב"ל.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: תפקידי ניהול ופיקוד בתחום משאבי אנוש בצה"ל. ראש מחלקת הפרישה והתשלומים והשירות לפרט. מכהן כדירקטור ב"חבר" משרתי קבע והגמלאים בע"מ ובמועדון חבר צרכנות בע"מ.

* דירקטור ב"חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק

11. שם הדירקטור: סמדר אלחנני

תאריך תחילת כהונה: 23.4.2009

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, שכר, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: BA בכלכלה ובהיסטוריה כללית מהאוניברסיטה העברית.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

חברת הדירקטוריון של YMCA ירושלים. חברת הועד המנהל של מיח"א (מחנכי ילדים חרשים) תל אביב, חברת ועדת

הביקורת במועצה ציבורית יד בן צבי. בעבר: היועצת הכלכלית לועדת הכספים של הכנסת.

12. שם הדירקטור: שלומי (שלמה) אברהם*

תאריך תחילת כהונה: 1.6.2009

חברות בועדות הדירקטוריון: תפעול נוסטרו וניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה ומדע המדינה מאוניברסיטת חיפה, תואר שני במנהל עסקים (EMBA) מאוניברסיטת

ת"א.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

ראש ענף תכנון ומנהל כ"א באגף כ"א, ראש מנהל לכ"א טכנולוגי ומחקר באגף כ"א.

מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" ומנכ"ל מועדון "חבר" צרכנות.

* מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק.

13. שם הדירקטור: יהודה בוצר

תאריך תחילת כהונה: 4.3.2010

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: כן. סמנכ"ל מנהל מח' אשראי בחטיבה

העסקית בבנק הבינלאומי.

השכלה: BA בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

כיהן כדירקטור ביובנק החל מינואר 2007 ועד 4.3.2010 - מועד מינויו לדירקטור בבנק אוצר החייל.

14. שם הדירקטור: ברוך לוי

תאריך תחילת כהונה: 15.4.2010

חברות בועדות הדירקטוריון: תפעול נוסטרו וניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: Ph.D. במדיניות חברתית, אוניברסיטת ברנדייס, בוסטון, ארה"ב, MA בחינוך מאוניברסיטת תל-אביב, BA

בסוציולוגיה ומדע המדינה מהאוניברסיטה העברית, LLB במשפטים מהאוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

יו"ר "צוות" ארגון גמלאי צה"ל, יו"ר העמותה לסייע לנוער במסגרת צה"ל, מכהן כנשיא המועצה הלאומית להתנדבות, כיהן

כדירקטור חיצוני ב"פטרו גרופ" עד מאי 2009, וכדירקטור ב"עמיגור" עד ספטמבר 2010.

15. שם הדירקטור: רענן כהן

תאריך תחילת כהונה: 1.8.2010

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, תפעול נוסטרו וניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: ד"ר לפילוסופיה מאוניברסיטת תל-אביב, MA בלימודי היסטוריה של המזרח התיכון מאוניברסיטת תל-אביב, B.A

בהיסטוריה כללית מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי מנהל ציבורי וסטטיסטיקה במכללת בית ברל, לימודי חשבונאות

ופיננסים במדרשה למנהל של הסתדרות העובדים בישראל.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן.

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כיו"ר הבנק לפיתוח התעשייה משנת

2002 ועד 1.2.2010, וכדירקטור בחברת ביטוח "הפניקס הישראלי" עד אוגוסט 2007.

מכהן כיו"ר ועדת השקעות בחברת "שלמה ביטוח", וכדירקטור בחברות: "זרח חיפושי נפט וגז בע"מ", "ב. גאון אחזקות

בע"מ", "נטו מלינדה סחר בע"מ", "קווינקו בע"מ", רפאל"ל – מערכות לחימה מתקדמות בע"מ וגוליבר אנרג'י בע"מ. משמש

כיו"ר השוק הסיטוני גוש דן.

שינויים בדירקטוריון

- 1 אייל חנקין סיים כהונתו כדירקטור חיצוני ביום 16.9.2011
- 2 ראובן גרונאו סיים כהונתו כדירקטור חיצוני ביום 16.10.2011
- 3 גלית אברג'יל סיימה כהונתה כדירקטורית ביום 31.10.2011
- 4 צחי עין-גל סיים כהונתו כדירקטור ביום 17.11.2011
- 5 רוני טל סיים כהונתו כדירקטור חיצוני ביום 15.1.2012
- 6 יורם הסל מונה כדירקטור חיצוני ביום 24.11.2011
- 7 אייל קרוליציקי מונה כדירקטור ביום 17.11.2011
- 8 שאול (שולי) אייל מונה כדירקטור ביום 14.12.2011
- 9 ירון מגל מונה כדירקטור חיצוני ביום 22.12.2011
- 10 רותם רודן מונה כדירקטור חיצוני ביום 15.1.2012

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

1.שם: ישראל טראו

תאריך תחילת כהונה: 17.8.2006

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מנכ"ל הבנק

השכלה: B.A במדעי הרוח אוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנכ"ל הבנק החל מ- 17.8.2006. סמנכ"ל, ר' אגף בנקאות ושיווק בבנק הבינלאומי (17.8.2006 - 1.4.2005), מנהל סניף ראשי תל-אביב של הבנק הבינלאומי (1.2.2002 – 1.4.2005)

2.שם: נועם קוטאי

תאריך תחילת כהונה: 27.3.2006

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: משנה למנכ"ל הבנק,

מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק

השכלה: עו"ד, L.L.B מכללת שערי משפט, הוד השרון

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית בבנק

3.שם: ברוך גרנות

תאריך תחילת כהונה: 1985

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר,

מנהל החטיבה הפיננסית בבנק, דירקטור בחברות בת של הבנק

השכלה: B.A בכלכלה חטיבה לחשבונאות אוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק

4.שם: דורון כליף

תאריך תחילת כהונה: 1.4.2002

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל

החטיבה העסקית

השכלה: לימודי חשבונאות וכלכלה – אוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית בבנק

5.שם: דן טראוב

תאריך תחילת כהונה: 1.1.1997

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל בכיר, מנהל

חטיבת המשאבים בבנק, יו"ר החברה לנכסים, חברה בת של הבנק.

השכלה: B.A בסוציולוגיה ומדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים בבנק.

6.שם: גילה יחזקאלי

תאריך תחילת כהונה: 1.8.2000

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, יועצת משפטית

ראשית ומזכיר הבנק

השכלה: עו"ד, L.L.B אוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא

ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכיר הבנק

7.שם: אורית חורש

תאריך תחילת כהונה: 10.6.2001

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק, דירקטורית בחברות בת של הבנק
השכלה: B.A – מדעי המדינה אוניברסיטת תל-אביב, M.A – מנהל עסקים אוניברסיטת מנצ'סטר
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין אחר בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל, מנהלת החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק

8.שם: עופר סלפטר

תאריך תחילת כהונה: 17.1.2008

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: סמנכ"ל, חשבונאי ראשי בבנק.
השכלה: רו"ח מוסמך, B.A – בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל (החל מ-2008), חשבונאי ראשי

מבקר פנימי

שם: יעל רזן

תאריך תחילת כהונה: 22.5.2011

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: מבקר פנימי ראשי של הבנק, מבקר קבוצת הבנק הבינלאומי ממאי 2011.
השכלה: רואה חשבון מוסמך, B.A בכלכלה ופסיכולוגיה מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי חשבונאות באוניברסיטת תל-אביב, הסמכה בינלאומית בביקורת מערכות מידע - CISA, הסמכה בינלאומית בביקורת פנימית - CIA.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנהלת מחלקת SOX ב"כלל חברה לביטוח בע"מ" משנת 2007, מנג'ר במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע ב"KPMG סומך חייקין" משנת 2001 עד 2007.

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך-חייקין, רואי חשבון

שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים

א. יו"ר הדירקטוריון מכהנת בתפקידה ללא שכר.
 ב. שכר מבקר הפנים של הקבוצה והבנק בכללה משולם ע"י החברה האם.
 ג. להלן פרוט השכר, שווי ההטבות ותשלומי המעביד לחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק בשנים 2010 ו-2011 באלפי ש"ח בסכומים מדווחים:

שנת 2011										
שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק (3)	שווי רכב	תגמולים, פיצויים, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל ומחלה, ביטוח לאומי והטבות נוספות			הלוואות שניתנו בתנאים נלוות (1)	הלוואות שניתנו בתנאים נלוות (2)
						סך הכל שכר והוצאות	מענק יובל	סך הכל שכר והוצאות		
טראו ישראל	מנהל כללי	100%	1,290	232.0	93	188	1,803	-	-	
קוטאי נועם	מנהל למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	985	161.0	72	275	1,493	409	-	
טראוב דן	סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים	100%	902	145.0	69	311	1,427	632	-	
כליף דורון	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	100%	897	144.0	69	281	1,391	169	-	
גרנות ברוך	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית	100%	898	144.0	67	276	1,385	-	-	

שנת 2010										
שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק (4)	שווי רכב	תגמולים, פיצויים, קרן השתלמות, חופשה, מענק יובל ומחלה, ביטוח לאומי והטבות נוספות			הלוואות שניתנו בתנאים נלוות (1)	הלוואות שניתנו בתנאים נלוות (2)
						סך הכל שכר והוצאות	מענק יובל	סך הכל שכר והוצאות		
טראו ישראל	מנהל כללי	100%	1,282	200	81	271	1,834	-	-	
קוטאי נועם	מנהל למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	979	115	81	265	1,440	795	-	
טראוב דן	סמנכ"ל בכיר, מנהל חטיבת המשאבים	100%	883	108	81	269	1,341	566	-	
כליף דורון	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	100%	901	107	81	229	1,318	193	-	
גרנות ברוך	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית	100%	890	100	81	217	1,288	4	-	

(1) לא כולל מס שכר

(2) כולל הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהם נקבעו על פי קריטריונים אחידים.

(3) סכום המענק לכל אחד מחברי הנהלת הבנק טרם אושר על ידי הגורמים המתאימים. הסכום שנרשם משקף את החלק הרלוונטי בהפרשה הכללית הכלולה בדוחות הכספיים.

(4) מענק שאושר בשנת 2010 בגין שנת 2009.

הערה:

התנאים לניהול החשבונות נושאי המשרה בבנק, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

פרוט הסכמי השכר האישיים עם נושאי המשרה

ישראל טראו –מכהן כמנכ"ל הבנק מיום 24 באוגוסט 2006 בתנאי עבודה המפורטים בהסכם אישי מיום 16 באוגוסט 2006 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר טראו לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו. משכורתו של מר ישראל טראו צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

נועם קוטאי –מועסק בבנק מיום 1 באוקטובר 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 9/2005 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר קוטאי לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכומים אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר קוטאי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

דן טראוב –מועסק בבנק מיום 1 באוגוסט 1980 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר טראוב לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר טראוב צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

דורון כליף –מועסק בבנק מיום 4 במאי 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 4/2002 לתקופה בלתי קצובה.

כל אחד מהצדדים להסכם ראשי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר כליף לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר כליף צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

ברוך גרנות – מועסק בבנק מיום 1 במרץ 1981 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1/1997 לתקופה בלתי קצובה.

כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר גרנות לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרו האחרון. מסכום אלו יופחתו ערך פדיון הפיצויים בקרן הפנסיה אליה הפריש הבנק כספים לטובתו.

עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.

במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.

במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת.

משכורתו של מר גרנות צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד.

שכר רואי החשבון המבקרים (1) (2) (3)

2010	2011	
אלפי ש"ח		
		עבור פעילות הביקורת (4):
1,319	1,804	רואי החשבון המבקרים
		עבור שירותים אחרים:
180	44	רואי החשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט – 1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי, ביקורת דוחות מס וסקירת דוחות ביניים.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים הינם מנכ"ל הבנק מר ישראל טראו והחשבונאי הראשי מר עופר סלפטר האחראי על החטיבה לחשבונאות.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המחילות את הוראות SOX 302 ו-404 מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות כל מנהלי החטיבות בבנק ורואי החשבון המבקרים של הבנק. הוועדה דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על הנתונים בדוחות הכספיים וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דוח כספי ומעקב אחר תיקונם. הדוחות הכספיים מוצגים לחברי וועדת הגילוי במלואם ומתקיים דיון בסוגיות מהותיות ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם. דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומאשר את הדוחות הכספיים של הבנק.

דירקטוריון הבנק קבע כי ועדת ביקורת ועסקאות עם אנשים קשורים, מאזן וחברות בנות (להלן: "ועדת הביקורת"), תבחן את הדוחות הכספיים ותמליץ בפניו על אישור הדוחות. הוועדה מונה 7 חברים, מהם 5 דירקטורים מקרב הציבור 3 מחברי הוועדה הם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בדיוני הוועדה בנושא דוחות כספיים משתתפים, בנוסף לחבריה, גם רואי החשבון המבקרים של הבנק, סומך חייקין רואי חשבון ומופיעים בפניה המנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי.

ועדת הביקורת דנה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של הבנק ובכלל זה, בהיקף ההפרשות לחובות מסופקים, בחוות דעתם של רואי החשבון המבקרים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי ונאותות הדוח ועוד.

במסגרת הליך אישור הדוחות, מקבלים הדירקטורים חברי ועדת הביקורת את טיטוט הדוחות הכספיים ודו"ח הדירקטוריון לפני ישיבת הוועדה וכן חומר עזר, מצגות ומידע נוסף. במהלך הישיבה המתכנסת לדיון בדוחות הכספיים, ניתנת לדירקטורים האפשרות להפנות שאלות לחברי ההנהלה המופיעים בפניה ולרואי החשבון המבקרים של הבנק, ולהעיר את הערותיהם לדוחות קודם שימליצו בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

בין היתר, מקבלת ועדת הביקורת דוח ומקיימת דיון, על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו. כמו כן, מקבלת הוועדה דוח על כל תרמית, אם וככל שנמצאה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית על הדוח הכספי, מידע זה נמסר גם ליו"ר הדירקטוריון, כנדרש בהוראה 645 להוראות הדוח לציבור של המפקח על הבנקים (הצהרה לגבי גילוי).

חברי הדירקטוריון מקבלים טיטוט הדוחות הכספיים לפני הישיבה הדנה בדוחות הכספיים.

בישיבה זו, משתתפים כל חברי הנהלת הבנק ורואי החשבון המבקרים. במסגרת הדיון במליאה מציג המנכ"ל את תוצאות הפעילות שהוצגו בדוחות הכספיים וכן מידע מפורט ונתוני עזר נוספים. בדיון משיבים נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים ככל שנשאלו. בתום הדיון מתקבלת החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח כספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. בעקבות היישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, חל במהלך שנת 2011 שינוי מהותי בתהליכי האיתור וההפרשה להפסדי אשראי ולפיכך חל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. הבנק מיפה את סביבת הבקרה הקשורה לתהליכים אלה, יישם בקורות מפתח מפצות הקשורות לשלמות הנתונים וסבירות התוצאות ובחן את אפקטיביות הבקורות הרלוונטיות. עם זאת, המערכות הממוכנות החדשות שפותחו לצורך יישום הוראת חובות פגומים, כמו גם אפיונים חדשים למערכות קיימות, החלו לפעול לראשונה בשנת 2011 ובמקרים שנתגלו בהן ליקויים ננקטה פעולה לתיקונם. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחת בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2011 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

הדירקטוריון מודה לעובדי הבנק ולהנהלתו על המאמצים שהשקיעו במהלך השנה ביישום המדיניות העיסקית של הבנק.

ישראל טראו
מנהל כללי

סמדר ברבר-צדיק
י"ר הדירקטוריון

רמת גן, 26 בפברואר 2012

סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו*

סקירת ההנהלה נערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכוללת הדיווחים הבאים:

תוספת א' מאזן מאוחד – מידע רב תקופתי.

תוספת ב' דוח רווח והפסד מאוחד – מידע רב תקופתי.

תוספת ג' שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד.

תוספת ד' חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית – מאוחד.

תוספת ה' סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק – מאוחד.

תוספת ו' חשיפות למדינות זרות – מאוחד.

תוספת ז' מאזן מאוחד לסוף כל רבעון – מידע רב רבעוני.

תוספת ח' דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון – מידע רב רבעוני.

* כל הפעילות בישראל בלבד.

סקירת ההנהלה תוספת א'
מידע רב תקופתי

מאזן מאוחד לשנים 2007-2011
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר

	2007	2008	2009	2010	2011	
						נכסים
	2,191.8	1,862.8	3,489.1	2,850.0	2,111.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
	1,360.1	2,485.4	1,185.0	1,964.1	2,419.7	ניירות ערך
(1),(2)	8,713.7 (1),(2)	9,280.6 (1),(2)	9,629.0 (1),(2)	10,341.9	10,836.1	אשראי לציבור
(1),(2)	(240.2) (1),(2)	(243.4) (1),(2)	(240.6) (1),(2)	(266.7)	(121.5)	הפרשה להפסדי אשראי
	8,473.5	9,037.2	9,388.4	10,075.2	10,714.6	אשראי לציבור, נטו
	0.9	0.1	1.9	13.0	10.4	אשראי לממשלה
(3)	157.5 (3)	162.8 (3)	145.9 (3)	127.0	112.6	בניינים וציוד
(2)	27.7 (2)	22.1 (2)	15.4 (2)	12.9	15.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(2)(3)	53.8 (2)(3)	78.1 (2)(3)	96.9 (2)(3)	78.3	97.3	נכסים אחרים
	12,265.3	13,648.5	14,322.6	15,120.5	15,482.2	סך כל הנכסים
						התחייבויות והון
	9,925.8	11,035.8	11,414.0	11,609.3	12,215.6	פקדונות הציבור
	76.0	49.6	97.4	522.9	155.9	פקדונות מבנקים
	115.5	129.4	188.2	246.8	235.4	פקדונות הממשלה
	389.3	520.1	546.7	557.6	633.4	כתבי התחייבות נדחים
(2)	16.4 (2)	75.6 (2)	48.1	58.2	63.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1)(2)(3)	1,040.5 (1)(2)(3)	1,098.3 (1)(2)(3)	1,211.5	1,276.0	1,278.6	התחייבויות אחרות(4)
	11,563.5	12,908.8	13,505.9	14,270.8	14,582.4	סך כל ההתחייבויות
(3)	701.2	739.0 (3)	816.0	849.0	899.0	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
	0.6	0.7	0.7	0.7	0.8	זכויות שאינן מקנות שליטה
	701.8	739.7	816.7	849.7	899.8	סך כל ההון
	12,265.3	13,648.5	14,322.6	15,120.5	15,482.2	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתונים המסומנים ב-(1) בשנים 2007-2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1.ד.4(4) להלן.

(2) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכתורות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת. ראה ביאור 1.ב.5(5) להלן.
(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.18(18) ובהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (17IAS), ראה ביאור 1.ד.13(13) להלן.

(4) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירים אשראי חוץ מאזניים בסך 6.2 מיליון ש"ח, 1.0 מיליון ש"ח, 2.2 מיליון ש"ח, 14.5 מיליון ש"ח ו-20.1 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2011 וב-31 בדצמבר 2007-2011, בהתאמה.

סקירת ההנהלה תוספת ב'

מידע רב תקופתי

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2007-2011

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2007	2008	2009	2010	2011
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי				
375.9	377.4	370.2	373.9	429.6
אשראי				
19.3 (1)	34.6 (1)	12.6 (1)	24.7	29.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי				
356.6	342.8	357.6	349.2	399.7
אשראי				
הכנסות תפעוליות ואחרות				
199.7	210.0	228.6	215.1	215.1
עמלות תפעוליות				
-	-	-	-	2.0
רווחים מהשקעות במניות, נטו				
1.2	0.6	8.6	2.7	1.0
הכנסות אחרות				
200.9	210.6	237.2	217.8	218.1
סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות				
הוצאות תפעוליות ואחרות				
243.7 (2)	255.4 (2)	258.9 (2)	282	279.9
משכורות והוצאות גלויות				
77.0	84.5	97.1	94.2	86.4
אחזקה ופחת בניינים וציוד				
113.7	127.8	127.9	137.1	134.3
הוצאות אחרות				
434.4	467.7	483.9	513.3	500.6
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות				
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים				
123.1	85.7	110.9	53.7	117.2
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות				
48.8 (2)	34.4 (2)	54.2 (2)	21.1	36.8
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים				
74.3	51.3	56.7	32.6	80.4
רווח נקי מפעולות רגילות:				
74.3	51.3	56.7	32.6	80.4
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
-	(0.1)	-	-	(0.1)
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
74.3	51.2	56.7	32.6	80.3
המיוחס לבעלי מניות הבנק				
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים לפני				
39.4	-	-	-	4.2
ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
רווח נקי:				
113.7	51.3	56.7	32.6	84.6
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
-	(0.1)	-	-	(0.1)
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
113.7	51.2	56.7	32.6	84.5
המיוחס לבעלי מניות הבנק				

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש ולכן הנתונים לשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים המקבילים בתקופות שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2007-2011. להסברים נוספים ראה ביאור 1.ד.4) בנושא האימוץ לראשונה של ההוראה.
(2) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.18) להלן.

סקירת ההנהלה תוספת ב' (המשך)

מידע רב תקופתי

דוחות רווח והפסד מאוחדים לשנים 2007-2011

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

2007	2008	2009	2010	2011	
					רווח למניה בש"ח
					רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
					רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.59	0.40	0.45	0.26	0.63	
					רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
0.31	-	-	-	0.03	
					המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.90	0.40	0.45	0.26	0.66	סך הכל
					רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
					רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
(1) 5.86	(1) 4.04	(1) 4.47	2.58	6.34	
					רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
3.11	-	-	-	0.33	
					המיוחס לבעלי מניות הבנק
8.97	4.04	4.47	2.58	6.67	סך הכל
					רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
					רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
(1) 29.32	(1) 20.20	(1) 22.37	12.88	31.71	
					רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
15.55	-	-	-	1.64	
					המיוחס לבעלי מניות הבנק
44.87	20.20	22.37	12.88	33.35	סך הכל

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש ולכן הנתונים לשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים המקבילים בתקופות שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010. להסברים נוספים ראה ביאור ד.1 (4) בנושא האימוץ לראשונה של ההוראה.

(2) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור ד.1 (18) להלן.

סקירת ההנהלה תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) (הוצאות)	שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) (הוצאות)	
כולל	ללא כולל	הכנסות (הוצאות)	כולל	ללא כולל	הכנסות (הוצאות)	
השפעת השפעת	השפעת השפעת	ממוצעת מימון	השפעת השפעת	השפעת השפעת	ממוצעת מימון	
נגזרים נגזרים	נגזרים נגזרים	ממוצעת מימון	נגזרים נגזרים	נגזרים נגזרים	ממוצעת מימון	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד						
3.65%	409.7	11,211.7	4.72%	562.0	11,910.4	נכסים (4,4)
-	-	-	-	-	-	נגזרים מגזרים (3)
-	7.0	144.9	-	3.8	83.4	השפעת נגזרים (3) ALM
3.67%	416.7	11,356.6	4.72%	565.8	11,993.8	סך כל הנכסים
(0.61%)	(57.0)	9,354.0	(1.30%)	(132.7)	10,202.8	התחייבויות (4)
-	-	-	-	-	-	נגזרים מגזרים (3)
-	(23.7)	1,163.9	-	(26.7)	889.7	השפעת נגזרים (3) ALM
(0.77%)	(80.7)	10,517.9	(1.44%)	(159.4)	11,092.5	סך כל ההתחייבויות
2.90%	3.04%		3.28%	3.42%		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד						
5.67%	129.9	2,292.0	5.65%	131.8	2,334.1	נכסים (4,4)
-	0.9	87.2	-	4.1	164.2	השפעת נגזרים (3) ALM
5.50%	130.8	2,379.2	5.44%	135.9	2,498.3	סך כל הנכסים
(5.98%)	(145.6)	2,433.8	(5.89%)	(144.1)	2,447.1	התחייבויות (4)
-	-	-	-	(0.8)	38.5	השפעת נגזרים (3) ALM
(5.98%)	(145.6)	2,433.8	(5.83%)	(144.9)	2,485.6	סך כל ההתחייבויות
(0.48%)	(0.31%)		(0.39%)	(0.24%)		פער הריבית
מטבע חוץ פעילות מקומית (5)						
(1.25%)	(8.7)	696.0	10.95%	73.8	674.1	נכסים (4,4)
-	(25.1)	400.9	-	(18.1)	382.4	נגזרים מגזרים (3)
-	(84.7)	1,440.0	-	75.8	962.5	השפעת נגזרים (3) ALM
(4.67%)	(118.5)	2,536.9	6.51%	131.5	2,019.0	סך כל הנכסים
7.13%	111.2	1,559.0	(6.27%)	(83.4)	1,329.1	התחייבויות (4)
-	0.6	439.4	-	(9.2)	423.6	נגזרים מגזרים (3)
-	21.0	508.2	-	(21.1)	292.4	השפעת נגזרים (3) ALM
5.30%	132.8	2,506.6	(5.56%)	(113.7)	2,045.1	סך כל ההתחייבויות
0.63%	5.88%		0.95%	4.68%		פער הריבית

הערות לעמודים 120 עד 123 ראה עמוד 123.

סקירת ההנהלה תוספת ג'

(המשך 1)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה (הוצאה)	יתרה (2)	שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה (הוצאה)	יתרה (2)	
כולל	ללא הכנסות	הכנסות (הוצאות)	כולל	ללא הכנסות	הכנסות (הוצאות)	
השפעת השפעת	השפעת (הוצאות)	חדשית	השפעת השפעת	השפעת (הוצאות)	חדשית	
נגזרים נגזרים	מימון	ממוצעת	נגזרים נגזרים	מימון	ממוצעת	
אחוזים	מיליוני ש"ח		אחוזים	מיליוני ש"ח		
סך הכל						
נכסים כספיים שהניבו						
3.74%	530.9	14,199.7	5.15%	767.6	14,918.6	הכנסות מימון (4,4)
(25.1)		400.9	(18.1)		382.4	נגזרים מגדרים (3)
(76.8)		1,672.1	83.7		1,210.1	השפעת נגזרים (3) ALM
2.64%	429.0	16,272.7	5.05%	833.2	16,511.1	סך כל הנכסים
התחייבויות כספיות שגרמו						
(0.68%)	(91.4)	13,346.8	(2.58%)	(360.2)	13,979.0	הוצאות מימון (4)
	0.6	439.4	(9.2)		423.6	נגזרים מגדרים (3)
(2.7)		1,672.1	(48.6)		1,220.6	השפעת נגזרים (3) ALM
(0.60%)	(93.5)	15,458.3	(2.68%)	(418.0)	15,623.2	סך כל ההתחייבויות
2.04%	3.06%		2.37%	2.57%		פער הריבית
הכנסות מאופציות						
הכנסות בגין מכשירים						
נגזרים אחרים						
(לא כולל אופציות,						
נגזרים בגידור, ALM						
(2.4)			(0.6)			ונגזרים משובצים שהופרדו)
עמלה מעסקי מימון						
40.3			14.9			והכנסות מימון אחרות (6)
(2.4)			(4.6)			הוצאות מימון אחרות
רווח מפעילות מימון לפני						
373.9			429.6			הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
24.7			29.9			רווח מפעילות מימון
לאחר הוצאות						
349.2			399.7			בגין הפסדי אשראי

הערות לעמודים 120 עד 123 ראה עמוד 123.

סקירת ההנהלה תוספת ג'
(המשך 2)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
יתרה (2) יתרה (2)		
חדשית חדשית		
ממוצעת ממוצעת		
מיליוני ש"ח		
סך הכל		
		נכסים כספיים שהניבו
14,199.7	14,918.6	הכנסות מימון (א4,4)
		נכסים הנובעים ממכשירים
18.2	20.0	נגזרים (7)
(8) 75.2	64.2	נכסים כספיים אחרים (א4)
(24.4)	(86.5)	הפרשה בגין הפסדי אשראי
14,268.7	14,916.3	סך כל הנכסים הכספיים
.....		
		התחייבויות כספיות שגרמו
13,346.8	13,979.0	הוצאות מימון (א4)
		התחייבויות הנובעות
62.1	57.8	ממכשירים נגזרים
(8) 161.5	164.6	התחייבויות כספיות אחרות (א4)
13,570.4	14,201.4	סך כל ההתחייבויות הכספיות
.....		
		עודף נכסים כספיים על
698.3	714.9	התחייבויות כספיות
(8) 154.3	145.2	נכסים לא כספיים
14.4	5.4	התחייבויות לא כספיות
838.2	854.7	סך כל האמצעים ההוניים

הערות לעמודים 120 עד 123 ראה עמוד 123.

סקירת ההנהלה תוספת ג'

(המשך 3)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) ללא כולל השפעת הוצאות	יתרה (2) ללא כולל השפעת הוצאות	שיעור הכנסה (הוצאה)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) ללא כולל השפעת הוצאות	יתרה (2) ללא כולל השפעת הוצאות
אחוזים	מיליוני דולר ארה"ב	ממוצעת	ממוצעת	אחוזים	מיליוני דולר ארה"ב	ממוצעת	ממוצעת
5.37%	9.9	184.3	188.8	5.14%	9.7	188.8	נכסים (4,4)
(5.8)	106.9	107.5	107.5	(6.0)	107.5	107.5	נגזרים מגדרים
(6.5)	389.1	271.5	271.5	2.1	271.5	271.5	השפעת נגזרים ALM
(0.35%)	(2.4)	680.3	567.8	1.02%	5.8	567.8	סך כל הנכסים
(0.31%)	(1.3)	418.1	372.9	(0.46%)	(1.7)	372.9	התחייבויות (א4)
(1.2)	117.0	119.0	119.0	(0.8)	119.0	119.0	נגזרים מגדרים
10.1	139.2	82.2	82.2	(0.4)	82.2	82.2	השפעת נגזרים ALM
1.13%	7.6	674.3	574.1	(0.51%)	(2.9)	574.1	סך כל ההתחייבויות
0.78%	5.06%			0.51%	4.68%		פער הריבית

הערות לעמודים 120 עד 123:

1. הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
2. על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
3. מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
4. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוספה/ (נוכחה) היתרה הממוצעת של רווחים/ (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וכן של רווחים/ (הפסדים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון עצמי במסגרת רווח כולל מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן"

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
(0.1)	(7.6)	לא צמוד
10.2	(4.7)	צמוד מדד
37.7	39.9	מט"ח וצמוד מט"ח
47.8	27.6	

4. למעט מכשירים נגזרים.
5. למעט מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
6. לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
7. יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
8. הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראב ביאור ד.1.18) ובהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17) ראה ביאור ד.1.13) להלן.

סקירת ההנהלה תוספת ד'

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד חודש 3 חודשים עד שנה עד שנה עד 5 עד 10 מעל 20 מעל 5 מעל 3 מעל 3 מעל 10 מעל 20	עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד חודש 3 חודשים עד שנה עד שנה עד 5 עד 10 מעל 20 מעל 5 מעל 3 מעל 3 מעל 10 מעל 20	עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד חודש 3 חודשים עד שנה עד שנה עד 5 עד 10 מעל 20 מעל 5 מעל 3 מעל 3 מעל 10 מעל 20	עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד חודש 3 חודשים עד שנה עד שנה עד 5 עד 10 מעל 20 מעל 5 מעל 3 מעל 3 מעל 10 מעל 20	עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד חודש 3 חודשים עד שנה עד שנה עד 5 עד 10 מעל 20 מעל 5 מעל 3 מעל 3 מעל 10 מעל 20	עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד חודש 3 חודשים עד שנה עד שנה עד 5 עד 10 מעל 20 מעל 5 מעל 3 מעל 3 מעל 10 מעל 20	עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד חודש 3 חודשים עד שנה עד שנה עד 5 עד 10 מעל 20 מעל 5 מעל 3 מעל 3 מעל 10 מעל 20
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
55.8	235.9	109.6	127.2	496.2	778.4	10,249.4
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	59.4	14.9	161.4	5.5
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	1.5
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
55.8	235.9	109.6	186.6	511.1	939.8	10,256.4
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
3.6	10.0	87.8	193.7	631.4	334.5	9,567.2
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	157.6	117.9	401.1	259.4
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	1.5
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
3.6	10.0	87.8	351.3	749.3	735.6	9,828.1
סך כל השווי ההוגן						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו						
52.2	225.9	21.8	(164.7)	(238.2)	204.2	428.3
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
529.5	477.3	251.4	229.6	394.3	632.5	428.3

הערות לעמודים 124 עד 131 ראה עמוד 130.

31 בדצמבר 2010							
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים		סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	
			ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי		סך הכל שווי הוגן	תקופת פרעון
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים			
0.14	4.05% [†]	12,014.3	0.28	3.85%	12,143.7	88.1	-
0.41		181.7	0.43		241.2	-	-
0.00		7.8	0.00		5.9	-	-
		-	0.00		-	-	-
⁽²⁾ 0.15	4.05%	12,203.8	⁽²⁾ 0.28	3.85%	12,390.8	88.1	-
0.11	3.48%	10,274.7	0.11	3.13%	10,828.1	-	(0.1)
0.36	*	1125.9	0.41		936.0	-	-
0.00		7.8	-		5.9	-	-
		-	-		-	-	-
⁽²⁾ 0.14	3.48%	11,408.4	⁽²⁾ 0.14	3.13%	11,770.0	-	(0.1)
							-
							0.1
							529.6

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך 1)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 שנה עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנה		
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
31.9	48.8	459.1	656.0	447.7	586.8	30.0
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
51.2	51.0	99.0	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
83.1	99.8	558.1	656.0	447.7	586.8	30.0
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
44.4	43.5	413.2	846.4	596.0	381.7	62.9
התחייבויות פיננסיות (1) מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	50.3	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
44.4	43.5	413.2	896.7	596.0	381.7	62.9
סך כל השווי ההוגן						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
38.7	56.3	144.9	(240.7)	(148.3)	205.1	(32.9)
38.7	95.0	239.9	(0.8)	(149.1)	56.0	23.1
החשיפה המצטברת במגזר						

הערות לעמודים 124 עד 131 ראה עמוד 130.

31 בדצמבר 2010						
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		20 מעל שנה
3.23	2.92%	2,436.0	3.24	3.06%	2,276.0	15.7
0.59		101.5	0.43		201.2	-
-		-	-		-	-
(2) 3.12	2.92%	2,537.5	(2) 3.01	3.06%	2,477.2	15.7
3.24	2.06%	2,504.7	3.24	2.14%	2,396.0	-
-		-	1.22		50.3	-
-		-	-		-	-
(2) 3.24	2.06%	2,504.7	(2) 3.20	2.14%	2,446.3	-
-		-	-		-	-
						(7.9)
						15.2

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך 2)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד שנה 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה 3 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 3 חודשים עד שנה 3 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנה	עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד שנה 3 שנים
(3) מטבע חוץ							
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
-	53.5	262.8	64.6	28.6	151.1	191.1	נכסים פיננסיים (1)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט							
-	-	-	9.1	21.5	648.8	443.6	אופציות)
-	-	-	-	-	0.3	0.2	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
-	53.5	262.8	73.7	50.1	800.2	634.9	סך כל השווי ההוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
-	-	0.5	8.2	150.7	91.8	989.1	התחייבויות פיננסיות (1)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט							
-	55.4	264.3	70.5	35.4	24.5	176.8	אופציות)
-	-	-	-	-	0.3	0.2	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
-	55.4	264.8	78.7	186.1	116.6	1,166.1	סך כל השווי ההוגן
מכשירים פיננסיים, נטו							
-	(1.9)	(2.0)	(5.0)	(136.0)	683.6	(531.2)	זיהוי שינויים בשיעורי ריבית
-	(1.9)	(2.0)	(5.0)	(136.0)	683.6	(531.2)	במגזר
7.5	7.5	9.4	11.4	16.4	152.4	(531.2)	החשיפה המצטברת במגזר

הערות לעמודים 124 עד 131 ראה עמוד 130.

2010 בדצמבר 31			*2009 בספטמבר 30					ללא	
משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	תשואה פנימי	משך חיים	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הון	מקפת 20	שנה
ממוצע אפקטיבי	תשואה פנימי	שווי הון	ממוצע	פנימי	ממוצע	פנימי	שווי הון	פרעון	
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים			
3.00	3.58%	631.0	0.16	1.41%	2.40	2.83%	752.2	0.5	-
0.12		1451.0			0.12		1,123.0	-	-
-		0.3			-		0.5	-	-
									-
(2) 0.99	3.58%	2,082.3	0.16	1.41% (2)	1.00	2.83%	1,875.7	0.5	-
0.09	1.52%	1,425.3	0.10	0.44%	0.08	2.30%	1,240.3	-	-
2.85		653.6			2.78		626.9	-	-
-		0.3			-		0.5	-	-
									-
(2) 0.96	1.52%	2,079.2	0.10	0.44% (2)	0.99	2.30%	1,867.7	-	-
									-
									-
									7.5

סקירת ההנהלה תוספת ד'

(המשך 3)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד שנה 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 3 חודשים עד שנה 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה 5 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה 10 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה 20 שנה
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית							
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
10,472.4	978.3	983.9	847.8	820.1	876.2	85.8	
500.3	861.2	135.4	68.5	-	-	-	
1.7	0.3	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	
10,974.4	1,839.8	1,119.3	916.3	820.1	876.2	85.8	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
10,600.7	469.8	1,195.3	1,048.3	684.3	391.7	66.5	
436.2	425.6	153.3	278.4	264.3	55.4	-	
1.7	0.3	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	
11,038.6	895.7	1,348.6	1,326.7	948.6	447.1	66.5	
מכשירים פיננסיים, נטו החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית							
(64.2)	944.1	(229.3)	(410.4)	(128.5)	429.1	19.3	
(64.2)	879.9	650.6	240.2	111.7	540.8	560.1	

הערות לעמודים 124 עד 131:

1. למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
2. ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
3. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

* סווג מחדש

31 בדצמבר 2010					ללא		
משך חיים	שיעור	סך הכל	משך	שיעור	סך הכל שווי	תקופת	מעל 20
ממוצע	תשואה	שווי הוגן	חיים	תשואה	הוגן	פרעון	שנה
אפקטיבי	פנימי		ממוצע	פנימי			
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים			
0.76	3.20%	15,081.3	0.82	3.24%	15,171.9	104.3	-
0.18		1734.2	0.21		1,565.4	-	-
-		8.1	-		6.4	-	-
(2) 0.70	3.20%	16,823.6	(2) 0.76	3.24%	16,743.7	104.3	-
0.66	2.23%	14,204.7	0.63	2.28%	14,464.4	-	7.8
1.27		1779.5	1.36		1,613.2	-	-
0.00		8.1	-		6.4	-	-
(2) 0.73	2.23%	15,992.3	(2) 0.70	2.28%	16,084.0	-	7.8
							(7.8)
							552.3

סקירת ההנהלה תוספת ה'

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

הפסדי אשראי (4)		ליום 31 בדצמבר 2011						
		סיכון אשראי לציבור			סיכון חוץ-אשראי			
יתרת ההפרשה	מחיקות חשבונאיות להפסדי אשראי	הוצאות בגין הפסדי אשראי	אשראי לציבור	סיכון אשראי בעייתי (1)(3) פגום (1)	סיכון אשראי כולל (1)	סיכון חוץ-אשראי מאזני (1)(2)	סיכון אשראי מאזני (1)*	
2.5	(1.5)	(1.3)	6.9	9.5	167.8	16.8	151.0	תקלאות
25.5	(0.3)	7.0	34.6	41.3	1,001.5	127.2	874.3	תעשייה
14.0	(13.7)	1.2	15.4	20.7	778.2	294.6	483.6	בינוי ונדל"ן
0.3	-	-	-	-	135.4	4.4	131.0	חשמל ומים
11.9	0.6	5.8	23.9	43.4	848.4	81.4	767.0	מסחר
2.6	1.4	1.1	8.2	9.8	150.3	24.8	125.5	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
2.0	(0.2)	0.8	13.1	14.9	200.0	27.0	173.0	תחבורה ואחסנה
1.5	0.7	(0.5)	1.8	2.5	161.8	50.7	111.1	תקשורת ושרותי מחשב
0.3	2.9	(2.8)	0.1	0.1	88.7	3.2	85.5	שרותים פיננסיים
6.0	(5.4)	7.8	6.8	13.2	448.0	74.1	373.9	שרותים עסקיים אחרים
1.0	0.5	0.4	3.7	4.4	744.8	74.5	670.3	שרותים ציבוריים וקהילתיים
60.1	27.5	10.4	71.4	106.0	11,083.6	4,088.1	6,995.5	אנשים פרטיים
127.7	12.5	29.9	185.9	265.8	15,808.5	4,866.8	10,941.7	סך הכל
0.3	-	-	-	-	632.6	56.0	576.6	רשויות מקומיות (5)

* אשראי לציבור בסך 10,836.1 מיליון ש"ח, השקעה באגרות חוב של הציבור בסך 104.0 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך 1.6 מיליון ש"ח.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (המוצגים בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) לרבות תאגידים שבשליטתם.

סקירת ההנהלה תוספת ה'

(המשך 1)

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

ליום 31 בדצמבר 2010 *					
ההוצאה המצטברת					
הוצאה	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	
בגין הפרשה	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	
יתרות	אשראי	חוץ-	מאזני	מאזני	
ספציפית	כולל	מאזני	(2)(5)(6)	(1)(5)	
לחובות	לציבור	מאזני	(6)	(1)	
חובות	לציבור	מאזני	(6)	(1)	
בעייתיים (3)(5)	מסופקים	מאזני	(6)	(1)	
9.4	1.2	145.1	14.1	131.0	חקלאות
54.2	4.5	1,039.5	170.1	869.4	תעשייה
19.2	(1.4)	835.8	401.8 *	434.0	בניין ונדל"ן
0.3	-	123.9	5.1	118.8	חשמל ומים
33.9	2.7	772.2	122.5	649.7	מסחר
11.7	0.2	131.8	21.0	110.8	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
8.6	(0.1)	209.9	49.2	160.7	תחבורה ואחסנה
15.8	0.2	143.5	30.3	113.2	תקשורת ושרותי מחשב
0.8	(0.1)	126.7	12.7	114.0	שרותים פיננסיים
13.0	(1.9)	338.6	52.4	286.2	שרותים עסקיים אחרים
6.0	0.7	727.9	88.6	639.3	שרותים ציבוריים וקהילתיים
129.0	18.3	10,806.3	4,071.5 *	6,734.8	אנשים פרטיים (1)
301.9	24.3	15,401.2	5,039.3	10,361.9	סך הכל
-	-	616.2	55.4	560.8	רשויות מקומיות (4)

(1) אשראי לציבור בסך 10,099.3 מיליון ש"ח, השקעה באגרות חוב של הציבור בסך 262.0 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך 0.6 מיליון ש"ח.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים בניכוי לצורך מגבלות של חבות לווה ושל קבוצת לווים, כולל רכיב סיכון חוץ מאזני.

(4) לרבות תאגידים שבשליטתם.

(5) סיכון האשראי ויתרת החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

(6) נתוני סיכון האשראי החוץ מאזני ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתוני ה-31 בדצמבר 2010 המוצגים לעיל, לאור יישום הוראת נוהל בנקאי תקין 313 בעניין מגבלות של חבות לווה ושל קבוצת לווים החל מיום 31 בדצמבר 2011.

* סווג מחדש

** ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתוני ה-31 בדצמבר 2010 המוצגים לעיל. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1.ד. (4) לתמצית הדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה תוספת ו'

חשיפות למדינות זרות¹ – מאוחד (1)

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

חלק א' - מידע בדבר כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון לפי באזל 2, לפי הנמוך, ליום 31 בדצמבר

2011								
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		חשיפה חוץ מאזנית (3),(2)		חשיפה מאזנית (2)		חשיפה מאזנית מעבר לגבול		המדינה
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי מסחרי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מסחרי מאזני בעייתי	לאחרים		
-	4.5	-	-	-	-	4.5	ספרד	
-	1.8	-	-	-	-	1.8	איטליה	
-	0.3	-	-	-	-	0.3	פורטוגל	
-	0.2	-	-	-	-	0.2	אירלנד	
21.5	83.6	-	72.6	-	-	105.1	אחרות	
21.5	90.4	-	72.6	-	-	111.9	סך כל החשיפות למדינות זרות	
0.1	2.4	-	0.3	-	-	2.5	סך החשיפות למדינות LDC	
2010								
-	0.2	-	-	-	-	0.2	יוון	
-	1.7	-	-	-	-	1.7	ספרד	
-	0.4	-	-	-	-	0.4	פורטוגל	
31.4	19.1	-	4.7	-	-	50.5	אחרות	
31.4	21.4	-	4.7	-	-	52.8	סך כל החשיפות למדינות זרות	
-	0.1	-	-	-	-	0.1	סך החשיפות למדינות LDC	

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
 (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ולשל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (4) ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 בדצמבר 2010 ניתן גם מידע בדבר כל החשיפות למדינות ספרד, איטליה, פורטוגל, אירלנד ויוון.

סקירת ההנהלה תוספת ו' (המשך)

חשיפות למדינות זרות¹ – מאוחד (1)

חלק ב' – מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% ובין 20% מההון, לפי הנמוך

בימים 31 בדצמבר 2011 ו-31 בדצמבר 2010 לא קיימת חשיפה למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% ובין 20% מההון, לפי הנמוך.

חלק ג' – מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לשנים 2011 ו-2010

סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות בשנים 2011 ו-2010 זניח.

קצירת ההנהלה תוספת ז'

מאזנים מאוחדים לסוף רבעון בשנים 2010-2011

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

2010				2011				
1 רבעון	2 רבעון	3 רבעון	4 רבעון	1 רבעון	2 רבעון	3 רבעון	4 רבעון	
								נכסים
								מזומנים ופקדונות
2,944.4	2,871.0	2,892.8	2,850.0	2,370.1	2,268.9	2,428.1	2,111.9	בבנקים
1,571.2	1,661.6	1,804.9	1,964.1	2,015.5	2,015.8	1,844.8	2,419.7	ניירות ערך
(1)(2) 9,791.7	(1)(2) 9,869.2	(1)(2) 9,931.3	(1)(2) 10,341.9	10,374.6	10,591.8	10,783.6	10,836.1	אשראי לציבור
(1)(2) (222.7)	(1)(2) (227.9)	(1)(2) (230.6)	(266.7)	(63.7)	(71.4)	(99.8)	(121.5)	הפרשה להפסדי אשראי
9,569.0	9,641.3	9,700.7	10,075.2	10,310.9	10,520.4	10,683.8	10,714.6	אשראי לציבור, נטו
1.4	2.4	2.6	13.0	4.3	9.7	6.4	10.4	אשראי לממשלה
(3) 138.9	(3) 132.6	(3) 129.3	127.0	122.9	118.6	114.3	112.6	בניינים וציוד
								נכסים בגין מכשירים
(2) 12.4	(2) 32.0	(2) 17.0	12.9	15.4	12.5	49.3	15.7	נגזרים
(2)(3) 83.1	(2)(3) 113.5	(2)(3) 79.6	78.3	116.7	93.2	95.8	97.3	נכסים אחרים
14,320.4	14,454.4	14,626.9	15,120.5	14,955.8	15,039.1	15,222.5	15,482.2	סך כל הנכסים
								התחייבויות והון
11,271.5	11,359.5	11,435.9	11,609.3	11,716.7	11,806.8	11,936.4	12,215.6	פקדונות הציבור
167.7	165.7	152.7	522.9	225.7	172.5	60.2	155.9	פקדונות מבנקים
180.8	238.0	239.3	246.8	251.7	242.7	271.9	235.4	פקדונות הממשלה
595.3	598.3	612.5	557.6	652.1	655.8	685.1	633.4	כתיבת התחייבות נדחים
								התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(2) 54.1	(2) 65.7	(2) 83.7	58.2	59.3	52.3	73.3	63.5	התחייבויות אחרות (4)
(1)(2)(3) 1,219.2	(1)(2)(3) 1,186.8	(1)(2)(3) 1,256.2	1,276.0	1,213.4	1,255.0	1,325.8	1,278.6	סך כל ההתחייבויות
13,488.6	13,614.0	13,780.3	14,270.8	14,118.9	14,185.1	14,352.7	14,582.4	הון המיוחס לבעלי
(3) 831.1	(3) 839.7	(3) 845.9	849.0	836.1	853.2	869.0	899.0	מניות הבנק
								זכויות שאינן מקנות שליטה
0.7	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8	
831.8	840.4	846.6	849.7	836.9	854.0	869.8	899.8	סך כל ההון
14,320.4	14,454.4	14,626.9	15,120.5	14,955.8	15,039.1	15,222.5	15,482.2	סך כל ההתחייבויות והון

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לסוף רבעון בשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים המסומנים ב-(1) בסוף רבעון בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1.ד. (4) להלן.

(2) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת. ראה ביאור 1 להלן.

(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד. (18) ובהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ד. (13) להלן.

(4) מזה:

2010				2011			
1 רבעון	2 רבעון	3 רבעון	4 רבעון	1 רבעון	2 רבעון	3 רבעון	4 רבעון
2.3	0.9	2.0	1.0	5.8	4.3	5.4	6.2

הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סקירת ההנהלה תוספת ח'
דוחות רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2010-2011

 סכומים מדווחים
 (במיליוני ש"ח)

שנת 2010				שנת 2011			
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות							
98.0	89.5	89.5	96.9	105.2	101.7	111.8	110.9
4.1	(0.9)	5.4	16.1	3.4	(0.4)	14.8	12.1
בגין הפסדי אשראי							
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
93.9	90.4	84.1	80.8	101.8	102.1	97.0	98.8
רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות							
בגין הפסדי אשראי							
הכנסות תפעוליות ואחרות							
56.3	54.6	52.4	51.8	56.5	53.5	53.2	51.9
-	-	-	-	2.0	-	-	-
עמלות תפעוליות							
רווחים מהשקעות במניות, נטו							
0.9	0.2	0.9	0.7	0.2	0.4	0.1	0.3
הכנסות אחרות							
57.2	54.8	53.3	52.5	58.7	53.9	53.3	52.2
סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות							
הוצאות תפעוליות ואחרות							
(1) 73.5	(1) 71.6	(1) 64.3	(1) 72.6	72.0	69.7	68.1	70.1
24.9	24.8	22.9	21.6	20.9	20.6	22.8	22.1
33.5	32.8	35.2	35.6	33.6	33.7	32.1	34.9
131.9	129.2	122.4	129.8	126.5	124.0	123.0	127.1
19.2	16.0	15.0	3.5	34.0	32.0	27.3	23.9
משכורות והוצאות נלוות							
אחזקה ופחת בנכסים וצידוד							
הוצאות אחרות							
סך כל ההוצאות התפעוליות							
רווח מפעילות רגילות לפני מיסים							
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות							
(1) 7.8	(1) 7.7	(1) 6.1	(0.5)	12.8	11.8	10.3	1.9
11.4	8.3	8.9	4.0	21.2	20.2	17.0	22.0
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים							
רווח נקי מפעולות רגילות לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
11.4	8.3	8.9	4.0	21.2	20.2	17.0	22.0
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
-	-	-	-	(0.1)	-	-	-
11.4	8.3	8.9	4.0	21.1	20.2	17.0	22.0
המיוחס לבעלי מניות הבנק							
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
-	-	-	-	0.2	-	4.0	-
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
11.4	8.3	8.9	4.0	21.4	20.2	21.0	22.0
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
-	-	-	-	(0.1)	-	-	-
11.4	8.3	8.9	4.0	21.3	20.2	21.0	22.0
המיוחס לבעלי מניות הבנק							

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש ולכן הנתונים לשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים בשנת 2010. להסברים נוספים ראה ביאור 1.ד. (4) בנושא האימוץ לראשונה של ההוראה.

(2) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד. (18) להלן.

סקירת ההנהלה תוספת ח' (המשך)

דוחות רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2010-2011

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

שנת 2010				שנת 2011				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
								רווח למניה בש"ח
								רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
0.09	0.07	0.07	0.03	0.17	0.16	0.13	0.17	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	-	-	-	0.03	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.09	0.07	0.07	0.03	0.17	0.16	0.16	0.17	סך הכל
								רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
0.90 (1)	0.66 (1)	0.71 (1)	0.31	1.65	1.60	1.35	1.74	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	-	0.02	-	0.31	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.90	0.66 (1)	0.71 (1)	0.31	1.67	1.60	1.66	1.74	סך הכל
								רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
4.49 (1)	3.31 (1)	3.54 (1)	1.54	8.31	7.98	6.73	8.69	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	-	-	0.09	-	1.55	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי מניות הבנק
4.49 (1)	3.31 (1)	3.54 (1)	1.54	8.40	7.98	8.28	8.69	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד. (18) להלן.

הצהרת מנכ"ל והחשבונאי הראשי הצהרה

אני, ישראל טראו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2011 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:
- א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי;
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.


ישראל טראו - מנכ"ל

26 בפברואר 2012

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

הצהרה

אני, עופר סלפטר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2011 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:

א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.

ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו.

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי;

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר סלפטר - חשבונאי ראשי

26 בפברואר 2012

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אוצר החייל בע"מ אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee Of Sponsoring Organizations of treadway commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2011, הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 143 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011.



סלפטר עופר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי



ישראל טראו
מנהל כללי



סמדר ברבר צדיק
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 26 בפברואר 2012

דוחות כספיים

תוכן העניינים

עמוד

143

דוחות רואי החשבון המבקרים

147

מאזן

148

דוח רווח והפסד

150

דוח על השינויים בהון העצמי

151

דוח על תזרימי המזומנים

153

באורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 והדוח שלנו, מיום 26 בפברואר 2012, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2012

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ואת הדוחות המאוחדים על רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק והחברות הבנות שלו לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק והחברות הבנות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 26 בפברואר 2012 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בפברואר 2012

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

2010	2011	באור	
נכסים			
2,850.0	2,111.9	2	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,964.1	2,419.7	13,3	ניירות ערך(4)
(1),(2) 10,341.9	10,836.1	4	אשראי לציבור
(1),(2) (266.7)	(121.5)		הפרשה להפסדי אשראי
10,075.2	10,714.6		אשראי לציבור, נטו
13.0	10.4		אשראי לממשלה
(3) 127.0	112.6	6	בניינים וציוד
(2) 12.9	15.7	17א, 17ב	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(2)(3) 78.3	97.3	7	נכסים אחרים
15,120.5	15,482.2		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
11,609.3	12,215.6	8	פקדונות הציבור
522.9	155.9	9	פקדונות מבנקים
246.8	235.4		פקדונות הממשלה
557.6	633.4	10	כתבי התחייבות דחים
(2) 58.2	63.5	17א, 17ב	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1)(2)(3) 1,276.0	1,278.6	17, 11	התחייבויות אחרות(5)
14,270.8	14,582.4		סך כל ההתחייבויות
(3) 849.0	899.0	12	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.7	0.8		זכויות שאינן מקנות שליטה
849.7	899.8		סך כל ההון
15,120.5	15,482.2		סך כל ההתחייבויות והון

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתונים המסומנים ב-(1) בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1.ד.4. להלן.

(2) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת. ראה ביאור 1.ב.5. להלן.
(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.18. ובהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ד.13. להלן.

(4) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, ראה ביאור 3, ניירות ערך, להלן.
(5) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 6.2 מיליון ש"ח ו-1.0 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2011 וב-31 בדצמבר 2010, בהתאמה.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תאריך אישור הדוח: 26 בפברואר 2012



עופר סלפטר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי



ישראל טראו
מנהל כללי
147



סמדר ברבר-צדיק
יו"ר הדירקטוריון

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

	2009	2010	2011	באור	
	370.2	373.9	429.6	19	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1)	12.6 (1)	24.7	29.9	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
	357.6	349.2	399.7		רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות תפעוליות ואחרות
	228.6	215.1	215.1	20	עמלות תפעוליות
	-	-	2.0	21	רווחים מהשקעות במניות, נטו
	8.6	2.7	1.0	22	הכנסות אחרות
	237.2	217.8	218.1		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
					הוצאות תפעוליות ואחרות
(2)	258.9 (2)	282.0	279.9	23	משכורות והוצאות נלוות
	97.1	94.2	86.4		אחזקה ופחת בניינים וציוד
	127.9	137.1	134.3	24	הוצאות אחרות
	483.9	513.3	500.6		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
	110.9	53.7	117.2		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(2)	54.2 (2)	21.1	36.8	25	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
	56.7	32.6	80.4		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
					רווח נקי מפעולות רגילות:
(2)	56.7 (2)	32.6	80.4		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	-	-	(0.1)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	56.7	32.6	80.3		המיוחס לבעלי מניות הבנק
			4.2	26	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
					רווח נקי:
(2)	56.7 (2)	32.6	84.6		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
	-	-	(0.1)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2)	56.7 (2)	32.6	84.5		המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש ולכן הנתונים לשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים המקבילים בתקופות שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2010 ו-2009. להסברים נוספים ראה ביאור 1.ד.4) בנושא האימוץ לראשונה של ההוראה.

(2) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.18) להלן.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

	2009	2010	2011	
				באור א26
				רווח בסיסי למניה בש"ח
				רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
(1)	0.45	0.26	0.63	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי
			0.03	מניות הבנק
(1)	0.45	0.26	0.66	סך הכל
				רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
(1)	4.47 (1)	2.58	6.34	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי
			0.33	מניות הבנק
(1)	4.47 (1)	2.58	6.67	סך הכל
				רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
(1)	22.37 (1)	12.88	31.71	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי
			1.64	מניות הבנק
(1)	22.37 (1)	12.88	33.35	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.18) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011
(במיליוני ש"ח)

	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר מהתאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך כל הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרן הון מפרמיה	הון המניות הנפרע	
	0.7	758.5	397.2	(16.5)	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 1 בינואר 2009
(1)	(19.5)	(19.5)	(19.5)	-	-	-	-	השפעת היישום לראשונה של ההנחיות בנושא זכויות עובדים
								יתרה ליום 1 בינואר 2009 לאחר היישום למפרע
(1)(2)	0.7	739.0	377.7	(16.5)	377.8	358.7	19.1	רווח נקי בשנת החשבון
(1)	56.7	56.7	56.7	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
		93.0	-	93.0	-	-	-	התאמות בגין הצגת ני"ע שסווגו מחדש לרווח והפסד
		(60.7)	-	(60.7)	-	-	-	השפעת המס המתייחס
(1)(2)	0.7	816.0	434.4	3.8	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
(1)	32.6	32.6	32.6	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
		19.0	-	19.0	-	-	-	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
		(18.4)	-	(18.4)	-	-	-	התאמות בגין הצגת ני"ע שסווגו מחדש לרווח והפסד
		(0.2)	-	(0.2)	-	-	-	השפעת המס המתייחס
(1)(2)	0.7	849.0	467.0	4.2	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
		(21.4)	(21.4)	-	-	-	-	השפעה מצטברת, נטו ממס, של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי (3)
								יתרה ליום 1 בינואר 2011 לאחר התיאומים מיישום לראשונה של תקנים והוראות חדשים
	0.7	827.6	445.6	4.2	377.8	358.7	19.1	רווח נקי בשנת החשבון
	0.1	84.5	84.5	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
		(16.7)	-	(16.7)	-	-	-	התאמות בגין הצגת ני"ע שסווגו מחדש לרווח והפסד
		(3.5)	-	(3.5)	-	-	-	השפעת המס המתייחס
		7.1	-	7.1	-	-	-	
	0.8	899.0	530.1	(8.9)	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 18.1.
 (2) הוצג מחדש בהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה ביאור 13.1.
 (3) ראה ביאור 4.1. להלן.
 הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 (במיליוני ש"ח) כסומים מדווחים

	2009	2010	2011
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
(1) רווח נקי לשנה	56.7 (1)	32.6	84.5
ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות			
הוצאות בגין הפסדי אשראי (אשתקד - הפרשה לחובות מסופקים)	30.3	31.1	29.9
הפסד (רווח) ממכירה ומשערוך ניירות ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון	(66.9)	19.0	(28.4)
רווח שמומש ושטרם מומש מההתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	(2.2)	(1.4)	(0.4)
רווח ממימוש בניינים וציוד	-	-	(0.2)
שערוך כתבי התחייבות נדחים	48.6	26.1	50.3
פחת על בניינים וציוד	31.3	27.6	18.3
מיסים נדחים, נטו	(1) 3.8 (1)	(3.9)	(19.7)
שינוי בעודף העתודה על היעודה לפיצויי פרישה	(1) (1.1) (1)	2.4	4.1
חלקם של בעלי מניות חיצוניים בחברות שאוחדו	-	-	0.1
מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת	100.5	133.5	138.5
תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים			
פקדונות בבנקים, נטו	14.0	91.3	(129.3)
רכישת אגרות חוב המוחזקות לפדיון	(41.8)	(78.4)	(77.2)
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה	(2,248.3)	(1,898.3)	(934.6)
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	67.9	85.9	36.3
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	3,615.9	1,106.8	530.1
ניירות ערך למסחר, נטו	(13.9)	1.3	13.9
אשראי לציבור, נטו	(381.5)	(717.9)	(712.3)
אשראי לממשלה, נטו	(1.8)	(11.1)	2.6
רכישת בניינים וציוד	(14.1)	(8.7)	(4.2)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	-	-	0.5
נכסים אחרים, נטו	(28.1)	24.8	23.8
מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בנכסים	968.3	(1,404.3)	(1,250.4)
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון			
פקדונות הציבור, נטו	378.2	195.3	606.3
פקדונות מבנקים, נטו	47.8	425.5	(367.0)
פקדונות הממשלה, נטו	58.8	58.6	(11.4)
הנפקת כתבי התחייבות נדחים	127.9	50.0	110.0
פדיון כתבי התחייבות נדחים	(149.9)	(65.2)	(84.5)
התחייבויות אחרות, נטו	(1) 108.7 (1)	58.8	(8.9)
מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון	571.5	723.0	244.5
גידול (קיטון) במזומנים	1,640.3	(547.8)	(867.4)
יתרת מזומנים לתחילת השנה	1,744.1	3,384.4	2,836.6
יתרת מזומנים לסוף השנה	3,384.4	2,836.6	1,969.2
פעולות בנכסים והתחייבויות שלא במזומן			
רכישת רכוש קבוע באשראי ספקים	0.3	-	-

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.18).
 הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011

עמוד	פירוט הביאורים
154	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
191	2. מזומנים ופיקדונות בבנקים
192	3. ניירות ערך
195	4. אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
200	5. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
201	6. בניינים וציוד
202	7. נכסים אחרים
202	8. פיקדונות הציבור
202	9. פיקדונות מבנקים
203	10. כתבי התחייבות נדחים
203	11. התחייבויות אחרות
204	12. הון
205	12א. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
207	13. שעבדים, תנאים מגבילים וביטחונות
207	14. זכויות עובדים
210	15. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
212	16. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון
216	17. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
220	17א. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
221	17ב. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
225	17ג. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
227	17ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
228	17ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי הוגן
229	18. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק
232	19. רווח מפעילות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי)
233	20. פעולות תפעוליות
233	21. רווחים מהשקעות במניות, נטו
233	22. הכנסות אחרות
233	23. משכורות והוצאות נלוות
234	24. הוצאות אחרות
235	25. הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
237	26. רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים
237	26א. רווח למניה רגילה
238	27. מגזרי פעילות
242	27א. תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2011 ממוינים לפי מבנה הבנק

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק אוצר החייל הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות הבנות שלו (להלן: "הבנק"). הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד, זאת לאור העובדה כי לא קיים שוני מהותי בין דוחות הבנק לבין הדוחות המאוחדים. תמצית הדוחות הכספיים סולו של הבנק ניתנת בביאור 27א.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום ע"י דירקטוריון הבנק ביום 26 בפברואר 2012.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים ע"י רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS168 (ASC10-105) הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את תקן חשבונאות אמריקאי FAS 162. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, ולרבות שותפות או מיזם משותף, שההשקעה בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני - לבנק אין השקעות מסוג זה.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפות או מיזם משותף, שההשקעה בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני - לבנק אין השקעות מסוג זה.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של בנק ישראלי מחוץ לישראל - לבנק אין פעילות מסוג זה.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. מטבע הפעילות של הבנק הינו שקל - לבנק אין שלוחות בנקאיות בחו"ל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. כללי (המשך)

(2) הגדרות (המשך)

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בגילוי דעת מספר 29 של לשכת רואי חשבון בישראל, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כהגדרתם בפסקה 1 להגדרה "בעל עניין", "בתאגיד" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילוי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילוי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

(1) במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;

(2) במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;

(3) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(1) עקרונות הדיווח (המשך)

(4) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
(5) במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למאות אלפי ש"ח הקרובים, למעט אם צויין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:
- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח הפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות ובישויות בשליטה משותפת המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(5) שינוי סיווג

בעקבות היישום הראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיפים ג' ו- ד' להלן) סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכתרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

פריטים שנכללו במאזן:

- נכסים בגין מכשירים נגזרים בסך של 12.9 מיליוני ש"ח אשר במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2010 נכללו במסגרת נכסים אחרים, הוצגו במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.

- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסך של 58.2 מיליוני ש"ח, אשר במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2010 נכללו במסגרת התחייבויות אחרות, הוצגו במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.

- נתוני אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2010 סווגו מחדש כדי להתאים להצגה בסכום ברוטו החל מיום 1 בינואר 2011.

ג. יישום הראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

במהלך שנת 2011 החל הבנק ליישם תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים;

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, המפורטים להלן:

- IFRS 2, תשלום מבוסס מניות;
- IFRS 3 (2008), צירופי עסקים;
- IFRS 5, נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו;
- IAS 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות;
- IAS 10, אירועים לאחר תקופת הדיווח;
- IAS 16, רכוש קבוע;
- IAS 17, חכירות;
- IAS 20, הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי;
- IAS 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ;
- IAS 27 (2008), דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים;
- IAS 28, השקעות בחברות כלולות;
- IAS 29, דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציונית;
- IAS 31, זכויות בעסקאות משותפות;
- IAS 33, רווח למניה;
- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים;
- IAS 36, ירידת ערך נכסים;
- IAS 38, נכסים בלתי מוחשיים;
- IAS 40, נדל"ן להשקעה.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים (המשך)

3. תקן חשבונאות אמריקאי ASC 820-10 157), מדידת שווי הוגן (להלן: "FAS 157"), תקן חשבונאות אמריקאי 159 (ASC 825-10), חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן: "FAS 159") ועדכון תקינה חשבונאית ASU2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן;

4. הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים; וכן

5. עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02, קביעה של מלווה בנושא ארגון מחדש של חוב בעיית.

המדיניות החשבונאית של הבנק, כפי שפורטה בסעיף ד' שלהלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עדכוני התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים הנ"ל ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא כספיים המסווגים כזמינים למכירה, אשר מוכרים ברווח כולל אחר.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

31 בדצמבר			31 בדצמבר			שער החליפין של הדולר של ארה"ב
2009	2010	2011	2009	2010	2011	
בש"ח						אירו
(0.7%)	(6.0%)	7.7%	3.775	3.549	3.821	
2.7%	(12.9%)	4.2%	5.442	4.738	4.938	
מדד המחירים לצרכן						לחודש נובמבר
(1.2%)	2.3%	(3.3%)	105.2	107.6	104.0	
(1.1%)	2.7%	(3.7%)	105.2	108.0	104.0	לחודש דצמבר

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(2) בסיס האיחוד

בשל היישום לראשונה של IAS 27 (2008), IAS 28 (2008), IAS 31 ו- IFRS 3 (2008), הבנק שינה את המדיניות החשבונאית המיושמת בטיפול בצירופי עסקים ועסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה ובטיפול בהשקעות בחברות כלולות.

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. בבחינת קיום השליטה נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה.

המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברת בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן.

הקצאת פריטי הרווח והרווח הכולל האחר בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הכל רווח ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון.

הסכום שבו מתואמות הזכויות שאינן מקנות שליטה מחושב כלהלן:

בעלייה בשיעור ההחזקה - לפי החלק היחסי הנרכש מיתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות הכספיים המאוחדים ערב העסקה.

בירידה בשיעור ההחזקה - לפי החלק היחסי שמומש על ידי הבעלים של הבנק הבת בנכסים נטו של החברה הבת, לרבות מוניטין.

כמו כן, בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר בין הבעלים של החברה לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

אובדן שליטה

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים ואת ההתחייבויות של החברה הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברה הבת. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר, אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה לבין

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(2) בסיס האיחוד (המשך)

אובדן שליטה (המשך)

היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד בסעיף רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים. החל מאותו מועד, ההשקעה הנותרת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני או כנכס פיננסי זמין למכירה, בהתאם למידת ההשפעה של הבנק בחברה המתייחסת.

הסכומים שהוכרו בקרנות הון במסגרת רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הבת היתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע, זאת בעקביות לכללים שנקבעו בנושא בתקני חשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

כאשר חלקו של הבנק בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הבנק בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והבנק אינו מכיר בהפסדים נוספים, אלא אם לבנק יש מחויבות לתמיכה בחברה המוחזקת או אם שילם הבנק סכומים בעבורה.

אובדן השפעה מהותית

הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי או כחברה בת, לפי העניין.

במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותר לו בחברה הכלולה ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים" בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה היתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(2) בסיס האיחוד (המשך)

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק מיישם את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי ההחזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק גורע חלק יחסי מהשקעתו ומכיר ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות", לאחר מיסים". עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או הפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתחייבים.

עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בבנק והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הבנק בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראייה לירידת ערך.

צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכש משיג שליטה על הנרכש.

עבור רכישות אשר אירעו לאחר ה- 1 בינואר 2011, הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הבנק מכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

במידה והבנק מבצע רכישה במחיר הזדמנותי (רכישה הכוללת מוניטין שלילי), הוא מכיר ברווח שנוצר כתוצאה מכך בדוח רווח והפסד במועד הרכישה, זאת לאחר שבוצעה בדיקה נוספת של הייחוס לנכסים ולהתחייבויות של הישות הנרכשת.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הוניות שהונפקו על ידי הבנק. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, הפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הבנק לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקק לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות". כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הבנק מכיר בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(2) בסיס האיחוד (המשך)

יישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS 3 (2008), צירופי עסקים, (IAS 27 (2008), דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים, IAS 28, השקעות בחברות כלולות

צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2011

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, הבנק אימץ את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4 ו-C5 ל-IFRS 1, אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים. בהתאם לכך הבנק לא מיישם את (IFRS 3 (2008) למפרע לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות, רכישות של חברות תחת שליטה משותפת ורכישות של זכויות מיעוט שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות אשר אירעו לפני 1 בינואר 2011 המוניטין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל. לאור זאת, לא קיימת השפעה מיישום התקן לראשונה.

השקעות בחברות כלולות

על פי כללי החשבונאות המקובלים בישראל, כפי שאומצו בהוראות המפקח על הבנקים, אין להתחשב בזכויות הצבעה פוטנציאליות בקביעת קיומה של השפעה מהותית. לעומת זאת בהתאם לתקינה הבינלאומית, בעת קביעת קיומה של השפעה מהותית יש להתחשב בזכויות הצבעה פוטנציאליות מסוימות. הבנק יישם את התקינה הבינלאומית באופן של מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות מימון נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם נושאים הכנסה מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כרווח מפעילות מימון (לפני הפרשה להפסדי אשראי) בסעיף הרלוונטי במסגרת "הכנסות מימון בגין נכסים". כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדירור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

- הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.

- עמלות הקצאה למסגרות אשראי, וכן עמלות מעסקי מימון (כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות) מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקאות.

(ב) עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

(ג) ניירות ערך - ראה סעיף ד.(5) להלן.

(ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד.(6) להלן.

(ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מ-1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסינון אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבוביות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח וכן חובות אחרים שהוגדרו קשי גבייה והטיפול בגבייתם הועבר למטה הגבייה. חובות בסכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח הנמדדים על בסיס קבוצתי שהטיפול בגבייתם הועבר ליחידות הגבייה בבנק מוערכים, עם מעברם, על בסיס פרטני וההפרשה להפסדי אשראי בגינם מחושבת על בסיס זה. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שסווג כפגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששוועד להבטחת אותו חוב.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו- 2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ- 1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מ- 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית ובהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור - מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה ביאור 1.ד.3.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

הכרה בהכנסה (המשך)

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמאליטי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סמנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים ללא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן: למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל; לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב; החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, תיקון ההוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים ועדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא קביעה של מלווה בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעת באופן ספציפי, ובנוסף נכללות הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכת בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים גלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתה האמורה מביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק אינן נרשמות מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק. עם גביית הריבית נרשמות הכנסות הריבית בסעיף הכנסות מימון אחרות.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מבוססת על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי השיעורים שנקבעו למאפיינים השונים. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991. השיעור המצטבר של ההפרשה הנוספת והכללית לחובות מסופקים מסך סיכון האשראי הכולל לציבור ליום 31 בדצמבר 2010 ו-2009 הינו 0.16%.

מחיקת חובות אבודים נעשית כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שנקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, תיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים ועדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02, קביעה של מלווה בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים ההוראה לא יושמה למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. במועד היישום לראשונה הבנק, בין היתר:

- מחק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים למחיקה חשבונאית;
- סיווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עמד בתנאים לסיווג כאמור. לעניין זה יובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, הבנק לא סיווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש;
- ביטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים המתייחסים;
- התאים את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2011 לדרישות ההוראה; וכן
- התאים את יתרת המיסים השוטפים והמיסים הנדחים לקבל ולשלם, ליום 1 בינואר 2011.

השפעת יישום ההוראה לראשונה בסך 21.4 מיליוני ש"ח (נטו ממס) נזקפה כהקטנת יתרת העודפים ל- 1 בינואר 2011.

כמו כן, בחודש דצמבר 2010 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. בהתאם לחוזר שונתה ההגדרה של הלוואות לדיור בגין מחויב הבנק להעריך הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. הבנק יישם את התיקון באופן של מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011. היישום לראשונה לא הביא לשינוי מהותי בהיקף ההפרשה.

בנוסף, במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא קביעה של מלווה בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הכללים שנקבעו ב- ASU לצורך זיהוי ההסדרים שיוגדרו כארגון מחדש של חוב בעייתי אומצו על ידי הפיקוח על הבנקים ונכנסו לתוקף החל מ- 1 ביולי 2011. הכללים חלים לצורך קביעה האם הארגון מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי לגבי כל הסדר חוב שבוצע החל מ- 1 בינואר 2011. השינויים באופן המדידה של הפרשה להפסדי אשראי יושמו באופן של מכאן ולהבא, כך שעדכון ההפרשה שנדרש לחשב על בסיס פרטני נרשם ברבעון השלישי 2011. ליישום ה- ASU לראשונה לא היתה השפעה מהותית על תוצאות הבנק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(5) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

- ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואיגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.

- הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".

- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד. (7) להלן.

- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (9) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

(א) הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים. מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

(ב) במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(5) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור (המשך)

(ג) גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

(ד) גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

(ה) נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(ו) נגזרים משובצים

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או להתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

יישום הכללים שנקבעו ב-FAS 157 מחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי הוגן וכן מחליף את ההנחיות של EITF 02-3 (ASC 815-10), סוגיות בטיפול החשבונאי בחוזים נגזרים המוחזקים לצורך מסחר וחוזים בסחר באנרגיה ופעילויות ניהול סיכונים, האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי הוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה.

ניירות ערך

השווי הוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי הוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי הוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב-ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים הוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2011, נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע לנתונים שישמשו בחישוב השווי הוגן של מכשירים נגזרים. כמו כן, נקבע כי בדוחות הכספיים שנתיים ורבעוניים בשנת 2011, תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי הוגן של מכשירים נגזרים. בהתאם להוראות הנ"ל ובתיאום עם המפקח על הבנקים, במדידת השווי הוגן של המכשירים הנגזרים, הבנק ימשיך במדידה במתכונת שהיתה נהוגה בבנק עד ליום 31 בדצמבר 2010 אשר מתחשבת, בין היתר, גם במרכיב סיכון האשראי. הבנק יישם את הכללים שנקבעו ב- FAS 157 במלואם החל מיום 1 בינואר 2012. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 17g להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

דרישות הגילוי

FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע למדידות שווי הוגן. בנוסף, ASU 2010-06 דורש הכללת גילויים נוספים כגון גילוי לסכומים של מעברים משמעותיים ממדידת שווי הוגן לפי רמה 2 למדידה לפי רמה 1 ולהיפך, וכן הכללת הסברים למעברים אלו. כמו כן, נדרש גילוי לגבי סכומים ברוטו של השינויים במדידת שווי הוגן לפי רמה 3 אשר נובעים מפעולות רכישה, מכירה, הנפקה ופירעון. הגילויים החדשים נדרשים על בסיס רבעוני. דרישות הגילוי כאמור נכללו בדוחות כספיים אלה. עם זאת, לא קיימת חובת יישום של דרישות הגילוי הנ"ל על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני יישום התקן לראשונה. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(8) חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

בשלב זה הבנק בחר שלא ליישם את חלופת המדידה בשווי הוגן לגבי מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים לרווח והפסד. לפיכך, ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה.

(9) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

(1) ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים.

- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי איגרות חוב - לעלות המופחתת);
- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(9) ירידת ערך נכסים פיננסיים (המשך)

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

(10) קיצוז נכסים והתחייבויות

(א) הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיצוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.

(ב) הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים שני התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיצוז.

(ג) הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינן לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

(ד) הבנק מקזז בין מכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי הכפופים להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement).

(11) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (ASC 860-10) FAS 140, העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(11) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות (המשך)

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

(12) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף ד. (14) להלן.

פריט רכוש קבוע שנרכש תמורת פריט לא כספי אחר במסגרת עסקה בעלת מהות מסחרית, מוכר לפי שווי הוגן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השיר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השיר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

חכירות (13)

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

קביעה אם הסדר מכיל חכירה

בתחילת ההסדר או בעת בחינתו מחדש, הבנק קובע אם הסדר הוא חכירה או אם הוא מכיל חכירה. הסדר הוא חכירה או מכיל חכירה אם מתקיימים שני התנאים הבאים:
- קיום ההסדר תלוי בשימוש בנכס או בנכסים ספציפיים; וכן
- ההסדר מכיל זכות לשימוש בנכס.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

קביעה אם הסדר מכיל חכירה (המשך)

תשלומים ותמורה אחרת שנדרשים לפי ההסדר מופרדים בתחילת ההסדר או בעת הבחינה מחדש לתשלומים עבור החכירה ולרכיבים אחרים על בסיס השווי ההוגן היחסי שלהם.

לגבי חכירה מימונית, אם אין זה מעשי להפריד את התשלומים באופן מהימן, הבנק מכיר בנכס ובהתחייבות בסכום השווה לשווי ההוגן של נכס הבסיס. בתקופות עוקבות ההתחייבות מופחתת עם ביצוע התשלומים ומוכרת הוצאת מימון גלומה בגין ההתחייבות תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתית של הרוכש.

יישום לראשונה של IAS 17, חכירות

בעקבות היישום לראשונה, הבנק הפחית את הזכויות בקרקע בחכירה מימונית לאורך תקופת החכירה. השפעת היישום לראשונה בבנק באה לידי ביטוי בהפחתת קרקעות בחכירה מימונית אשר הסתכמה בסך של כ- 1.2 מיליוני ש"ח.

(14) נכסים בלתי מוחשיים

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

15) נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על ידי הבנק כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות; או
2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

16) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר השבחה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר השבחה של מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך.

הסכום בר השבחה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות (לפני קיבוץ מגזרים דומים).

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבחה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר השבחה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(16) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים (המשך)

לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבה מזומנים, לאחר גילום המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה.

הפסד מירידת ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או הפסד מוקצה.

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים, בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40):

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - (5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם ויעשה בה שימוש.
- באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים.

השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל- 39 IAS, מכשירים פיננסיים הכנה ומדידה, ובהתאם להחלטת רשות נירות ערך 1-4 קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע.

מוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה הכלולה אינו מוכר כנכס נפרד ולכן אינו נבחן בנפרד לירידת ערך. ירידת הערך נבחנת ביחס להשקעה בכללותה. במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הבנק מבצע הערכה של סכום בר ההשבה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

בקביעת שווי שימוש של השקעה בחברה כלולה הבנק אומד את חלקו בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שיופקו על ידי החברה הכלולה, כולל תזרימי המזומנים מהפעילויות של החברה הכלולה והתמורה ממימושה הסופי של ההשקעה, או את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו ומהמימוש הסופי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(16) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים (המשך)

השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני (המשך)

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על הסכום בר ההשבה, ומוכר בסעיף "חלק התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר מיסים" בדוח רווח והפסד. הפסד מירידת ערך אינו מוקצה לנכס כלשהו, לרבות למוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה כלולה. הפסד מירידת ערך יבוטל אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של ההשקעה מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת ערך. הערך בספרים של ההשקעה, אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים של ההשקעה שהיה נקבע לפי שיטת השווי המאזני אילולא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר בסעיף "חלק התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר מיסים".

(17) נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה או חלוקה. כך גם כאשר הבנק מחויב לתוכנית מכירה אשר כרוכה באיבוד שליטה על חברה בת, ללא קשר אם לבנק ישארו זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה הבת לשעבר לאחר המכירה.

מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצות המיועדות למימוש או לסילוק) על פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או הקבוצה המיועדת למימוש או לסילוק), לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה.

כל הפסד מירידת ערך של קבוצה המיועדת לסילוק, מיוחס לראשונה למוניטין ולאחר מכן, באופן יחסי, לנכסים ולהתחייבויות הנותרים, פרט לכך שלא מיוחס הפסד לנכסים שאינם בתחולת הוראות המדידה של התקן, כגון: נכסים פיננסיים ונכסי מיסים נדחים הממשיכים להימדד לפי המדיניות החשבונאית של הבנק. הפסדים מירידת ערך בעת הסיווג הראשוני של נכס כמוחזק למכירה, וכן רווחים או הפסדים עוקבים כתוצאה מהמדידה מחדש, נזקפים לרווח והפסד. רווחים מוכרים עד לסכום המצטבר של הפסד מירידת ערך שנרשם בעבר.

בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(17) נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו (המשך)

פעילות מופסקת

פעילות מופסקת הינה מרכיב של עסקי הבנק, המייצג קו עסקים משמעותי נפרד או אזור גיאוגרפי משמעותי נפרד של פעילות שמומש, המוחזק למכירה או לחלוקה או שהינו חברה בת שנרכשה במטרה למוכרה. הסיווג כפעילות מופסקת נעשה במועד בו מומשה הפעילות או כאשר היא מקיימת את הקריטריונים לסיווג כמוחזקת למכירה, אם הדבר קרה קודם לכן. בגין כל פעילות מופסקת הוצגו מחדש מספרי ההשוואה בדוח רווח והפסד, כאילו הופסקה הפעילות מתחילת תקופת ההשוואה המוקדמת ביותר.

(18) זכויות עובדים

בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד-מעביד קיימות בבנק עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין פנסיה ומענקי יובל מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על ידי ההנהלה.

התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. בגין סכומי התחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. ראה ביאור 14.

הנחיות והבהרות בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בנושא בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

לפי ההנחיות, על הבנק להכיר בהתחייבויות בגין זכויות עובדים גם אם לא קיימת התחייבות משפטית או חוזית וכן להכיר במחויבות הנובעת מצפייה כי ישלם לקבוצת עובדים שיעזבו הטבות מעבר לתנאים החוזיים, בהתחשב בשיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ובהטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

הבנק מכיר בהתחייבות לפיצויים לפי הסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לבנק בגין מילוי תנאים מועדפים ואת שיעור העובדים הצפויים לעזוב בתנאים המזכים להטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד.מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(18) זכויות עובדים (המשך)

הנחיות והבהרות בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים (המשך)

השפעת היישום לראשונה של הנחיות והבהרות בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ההנחיות הכלולות בחוזר יושרו החל מהדוחות הכספיים לתקופות שלאחר ה-1 באפריל 2011. השפעת היישום לראשונה נכללה בדרך של יישום למפרע. השפעה של 19.5 מיליון ש"ח (נטו ממס) נזקפה כהתאמה ליתרת הפתיחה של העודפים לתקופה המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות כספיים אלה (ליום 1 בינואר 2009). מספרי השוואה הוצגו מחדש.

להלן השפעת היישום למפרע על כל אחת משנות הדיווח הקודמות שנתוניהן נכללים בדוחות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				
כמדוח	השפעת	כמדוח	השפעת	כפי שדווח	כפי שדווח	השפעה על סעיפי רווח והפסד
אלו	היישום	אלו	היישום	אלו	אלו	
258.9	2.2	256.7	282.0	0.5	281.5	הוצאות משכורת והוצאות נלוות
110.9	(2.2)	113.1	53.7	(0.5)	54.2	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
54.2	1.2	53.0	21.1	(0.1)	21.2	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
56.7	(3.4)	60.1	32.6	(0.4)	33.0	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
56.7	(3.4)	60.1	32.6	(0.4)	33.0	רווח (הפסד) נקי

ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 31 בדצמבר 2010			
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
כמדוח	השפעת	כפי	כמדוח	השפעת	כפי	השפעה על סעיפי המאזן
אלו	היישום	שדווח (1)	אלו	היישום	שדווח (1)	
78.3	9.5	68.8	78.3	9.5	68.8	נכסים אחרים
1276.0	32.8	1243.2	1276.0	32.8	1243.2	התחייבויות אחרות
849.7	(23.3)	873.0	849.7	(23.3)	873.0	סך כל ההון
12.67%	(0.25%)	12.92%	12.67%	(0.25%)	12.92%	יחס ההון לנכסי סיכון

(1) כולל הצגה מחדש בגין יישום למפרע של הוראות תקן חשבונאי בינלאומי בנושא חכירות (IAS17), ראה באור ד.ת.1 (13) דלעיל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(19) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיות, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בביאור 17 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על סכום המהווה שיעור של כ- 1% מהון הבנק.

(20) הוצאות מסים על ההכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. ואולם, הבנק לא מכיר במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, בישויות בשליטה משותפת ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקזז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בבנק, אשר בכוננתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים ובגין זכות מועברת לקיזוז מס מוכר בספרים במקרים שמימוש המס האמור בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק. נכס מס נדחה בגין הפרשים זמניים יוכר כאשר קרוב לוודאי (probable) שיווצר לגביהם

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

(20) הוצאות מסים על ההכנסה (המשך)

חיסכון במס בעת ההיפוץ. יצירה של נכסי מיסים נדחים נטו לא תעלה על המיסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים, בהם מימוש המס בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק.

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות מוחזקות. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות החברות המוחזקות שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לבנק, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לבנק, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שהוא עשוי להתחייב בה.

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

(21) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(22) דוח על תזרימי המזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות בנכסים, ומפעילות בהתחייבויות ובהון. תזרימי המזומנים מפעילות בנכסים ובהתחייבויות ובהון מוצגים נטו, למעט תנועה בניירות ערך להשקעה ובנכסים לא כספיים.

סעיף המזומנים ושווה המזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

(23) דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר ע"י ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשיוך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"סכומים שלא הוקצו והתאמות".

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה.תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

ב- 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך:

- קביעת אופן ההצגה של דוח רווח והפסד - ההוראה מתאימה את מתכונת דוח רווח והפסד לאופן ההצגה המקובל בעולם ובארה"ב. המתכונת החדשה משנה את אופן ההצגה של מרכיבי הרווח המימוני בגוף דוח רווח והפסד ובביאורים הנלווים לו; מבטלת אבחנה בין עמלות מעסקי מימון לבין עמלות תפעוליות; משנה סיווג של הפרשי הצמדה על הקרן כחלק מ"ריבית" וכן משנה סיווג ושמות של סעיפים אחרים של דוח רווח והפסד. בנוסף, ההוראה מבטלת את סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות" ומאמצת את הגישה הנהוגה בארה"ב לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר "אינם רגילים" ו"אינם שכיחים" וכן קובעת כי סיווג אירוע כלשהו כפריט מיוחד יתאפשר רק באישור מראש של הפיקוח על הבנקים. כמו כן, ההוראה קובעת שינויים למתכונת ביאורים נוספים בדוחות הכספיים.

יישום ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד יבוצע החל מהדוח לציבור לרבעון הראשון של שנת 2012, באופן של יישום למפרע. מיישום ההוראות לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגת.

- אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות- ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יבאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של הלוואה. בנוסף, ההוראה משנה טיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה.

הכללים שנקבעו בהוראה מהווים שינוי משמעותי לעומת הכללים הקיימים כיום בהוראות הדיווח לציבור. ההיערכות ליישום הכללים שנקבעו בהוראה הינה מורכבת ובכוונת הפיקוח על הבנקים ללוות את תהליך ההיערכות של התאגידים הבנקאיים, במיוחד בכל הקשור לזיהוי העלויות הכשירות. בחוזר נקבע כי הכללים בנושא ייושמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך. ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת "ריבית" בגין חובות פגומים ייושמו לגבי חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר 2012 ואילך בלבד.

הבנק בוחן את ההשלכות הצפויות מיישום לראשונה של ההוראות.

(2) בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור לא חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים.

בנוסף, הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן ישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

1. בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר כוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית. טרם נקבעה החלטה סופית בנושא.

2. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - ביום 1 בינואר 2011. יחד עם זאת, תקני IFRS בנושאים המפורטים להלן טרם נכנסו לתוקף והם יאומצו בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים לכשיפורסמו בנוגע לעיתוי ולאופן יישומם לראשונה:

- IAS 7, דוחות תזרים מזומנים;
- IAS 12, מיסים על ההכנסה;
- IAS 19, הטבות עובד;
- IAS 23, עלויות אשראי;
- IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור.

ביום 30 בנובמבר 2011 הופץ חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. במסגרת החוזר נקבע, בין היתר, כי תקני דיווח כספי בינלאומיים אלו, למעט IAS 19, הטבות עובד, יישמו על ידי תאגידים בנקאיים החל מ-1 בינואר 2012. בעת היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים אלה הבנקים נדרשים לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש.

להלן פרטים נוספים בנושא התקנים שאומצו החל מ-1 בינואר 2012:

- IAS 12, מיסים על ההכנסה

התקן קובע את הטיפול החשבונאי במיסים על ההכנסה. בהתאם לתקן, ההכרה במיסים נדחים תבצע בהתייחס להפרשים הזמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לבין ערכם לצורכי מס, למעט חריגים הקיימים בתקן על פיהם לא יוכרו מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים. המיסים הנדחים יימדדו בהתאם לשיעורי המס החזויים לחול בתקופה שבה ימומשו הפרשים הזמניים, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לסוף תקופת המאזן. התחייבויות או נכסי מיסים שוטפים בגין התקופה השוטפת ובגין תקופות קודמות יימדדו לפי הסכום שחזוי שישולם לרשויות המס/שיושב מרשויות המס, תוך שימוש בשיעורי המס ובחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לסוף תקופת המאזן.

עוד קובע התקן כי נכסי מיסים נדחים יוכרו בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכוי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. בהתאם לכללים שנקבעו בתקן כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, הגדרת המונח "צפוי" (probable) תהיה בעקביות ליישום של המונח "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) וזאת חלף תרגום המונח probable בהוראות הדיווח לציבור המיושמות כיום אשר קובעות רף זה כ"אינו מוטל בספק" (beyond any reasonable doubt).

כמו כן, במצבים שבהם מתקיימים תנאי חוסר ודאות ומיסים על ההכנסה, תאגידים בנקאיים יידרשו ליישם את הכללים שנקבעו בהבהרה FIN 48, חוסר ודאות במיסים על ההכנסה, כל עוד אלה אינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, זאת בדרך של קביעת מדיניות, נהלים ויישום דרישות תיעוד בכל הקשור לפוזיציות מס בדרגות אי וודאות שונות.

מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעת מהותית.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים

התקן קובע כי יש לתת מידע לגבי השינויים שחלו בתקופת הדיווח במזומנים ובשווי מזומנים באמצעות דוח על תזרימי המזומנים. בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים נקבעו שינויים למתכונת הנוכחית של הדוח על תזרימי המזומנים, זאת במטרה להתאימה לדרישות התקן ולדרישות הדיווח שנקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים מסוימים אחרים. בפרט, תזרימי המזומנים יסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון. כמו כן, נקבעו אילו פעילויות יחשבו כעיקריות לייצור הכנסות הבנק וכתוצאה מכך יסווג במסגרת הפעילות השוטפת. בנוסף, נקבעו הנחיות בנוגע להצגת תזרימי מזומנים בברוטו ובנטו. ההשפעה של שינויים בשער החליפין על מזומנים ושווה מזומנים המוחזקים במטבע חוץ או העומדים לפירעון במטבע חוץ תוצג בנפרד מיתר השינוי במזומנים ושווי מזומנים. לתזרימי מזומנים מריבית ומדיבידנדים שנתקבלו או ששולמו וכן לתזרימי מזומנים הנובעים ממיסים על ההכנסה ינתן גילוי בנפרד. כמו כן, הותאם דוח התזרימים לשינויים אחרים שחלו בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לאימוץ של תקני IFRS מסוימים.

מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

IAS 23, עלויות אשראי

התקן קובע כי הישות להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה והקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל, בין היתר, נכסי רכוש קבוע, נכסי תוכנה ונכסים אחרים הדורשים פרק זמן ממושך כדי להביאם למצב אשר יוכלו לשרת בשימוש המיועד או למכירתם. עם זאת, במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שהווננו. לאור זאת, לא צפויה השפעה מיישום התקן לראשונה.

IAS 24, גילויים בהקשר של צד קשור

התקן קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים יחשבו כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

במסגרת האימוץ הצפוי של התקן על ידי הפיקוח על הבנקים תותאם מתכונת הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים על מנת לענות הן על דרישות הגילוי של IAS 24 והן על הגילויים הנוספים הנדרשים מכח תקנות ניירות ערך התש"ע-2010. מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

(3) בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה. התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי הוגן לבין התמורה שנזקפה בעסקה ייזקף להון. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: (1) העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה; (2) נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, וויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו; ו-(3) הלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

ביום 30 בנובמבר 2011 הופץ חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. במסגרת הטיטה נקבע, בין היתר, כי החל מיום 1 בינואר 2012, לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי, יש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, יישמו הכללים שנקבעו בתקן 23, זאת בעקביות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.

לא צפויה השפעה מהותית מיישום התקן לראשונה.

(4) במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).

על פי העדכון, נדרש לשנות את האופן שבו מוערך קיום שליטה אפקטיבית בידי מעביר בעסקאות רכש חוזר. הערכת קיום שליטה אפקטיבית תתמקד בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא יובא בחשבון (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל. קריטריונים נוספים לבחינת קיום השליטה האפקטיבית לא שונו על ידי ה-ASU. קריטריונים אלה מצביעים כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; ו-
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

העדכון יחול לגבי התקופות המתחילות לאחר 15 בדצמבר 2011 (כלומר החל מ- 1 בינואר 2012) ויישם באופן של מכאן ולהבא לגבי עסקאות חדשות ועסקאות קיימות ששונו בתחילת התקופה הרבעונית או השנתית הראשונה שלאחר מועד כניסתו לתוקף. לא יתאפשר יישום מוקדם.

ליישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה מהותית.

(5) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי חדשים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים

בחודש מאי 2011 פורסמה על ידי ה-IASB מערכת התקנים החדשה שהינה חלק מפרויקט האיחוד המשותף של ה-IASB וה-FASB, ומחליפה למעשה את התקינה הקיימת בנושא איחוד דוחות כספיים ועסקאות משותפות וכן כוללת מספר שינויים ביחס לחברות כלולות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור. עדכון כאמור נדרש לפי מועד התחילה ולפי הוראות המעבר שיקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ ולהבהרות של הפיקוח על הבנקים. לאור זאת, היישום של הכללים שנקבעו במערכת החדשה של התקנים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים יבוצע בכפוף להנחיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, בין היתר, בנושא יישום התקן בנושאים בהם נקבעו או אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים השונים מאלה שנקבעו בתקן ו/או ההנחיות המתייחסות אליו.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(5) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי חדשים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים (המשך)

(א) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים

התקן מחליף את הנחיות IAS 27, דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים ואת הנחיות SIC 12, איחוד – ישויות למטרות מיוחדות לעניין איחוד דוחות כספיים, כך שהנחיות IAS 27 ימשיכו להיות תקפות רק לעניין דוחות כספיים נפרדים.

התקן מציג מודל שליטה חדש לצורך קביעה האם משקיע שולט במוחזקת ולכן עליו לאחד אותה. מודל זה נדרש להיות מיושם ביחס לכל הישויות המוחזקות, הן ישויות המצויות כיום בתחולת IAS 27 והן ישויות מוחזקות המצויות כיום בתחולת SIC 12. בהתאם למודל, משקיע שולט במוחזקת כאשר הוא חשוף או זכאי לתשואות משתנות הנובעות ממעורבותו במוחזקת, והוא בעל יכולת להשפיע על תשואות אלו באמצעות הכוח (power) שלו באותה מוחזקת.

נסיבות "דה פקטו" יובאו בחשבון לצורך הערכת שליטה, כך שהתקן כולל למעשה מודל של שליטה אפקטיבית. כלומר, אם מתקיימת שליטה אפקטיבית יידרש איחוד דוחות. בנוסף, בהערכת קיומה של שליטה, יובאו בחשבון כל זכויות הצבעה הפוטנציאליות שהן משמעותיות, גם אם אינן ניתנות למימוש באופן מיידי. בהתייחס לזכויות הצבעה פוטנציאליות, יש לבחון את המבנה שלהן, את הסיבות לקיומן וכן את התנאים של אותן זכויות.

על אף האמור לעיל, יצוין כי נושא הטיפול החשבונאי בישויות בעלות זכויות משתנות מוגדר כנושא שהינו בליבת העסק בנקאי שלגביו נדרשים הבנקים ליישם את הכללים שנקבעו במסגרת (ASC 810-10) FAS 167.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן בדרך של יישום למפרע. יישום מוקדם אפשרי, בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11, הסדרים משותפים ו- IFRS 12, גילויים בנושא זכויות בישויות אחרות.

לאור העובדה שבשלב זה לא נקבעו הנחיות ספציפיות של הפיקוח על הבנקים בנוגע לאופן האימוץ של המערכת החדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים, בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה הצפויה מיישומם.

(ב) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 11, הסדרים משותפים

התקן מחליף את הנחיות IAS 31 זכויות בעסקאות משותפות ומתקן חלק מהנחיות IAS 28, השקעות בחברות כלולות. התקן מגדיר הסדרים משותפים כהסדרים עליהם ישנה שליטה משותפת, ומחלק הסדרים כאמור לשתי קטגוריות: (1) פעילויות משותפות (joint operations) ו- (2) עסקאות משותפות.

שליטה משותפת (joint control) הינה חלוקת שליטה (כהגדרתה ב- IFRS 10) מוסכמת וחוזית על הסדר, והיא מתקיימת רק כאשר נדרשת הסכמה פה אחד של הצדדים החולקים ביניהם את השליטה, בכדי לקבל החלטות לגבי פעילויות ההסדר הרלוונטיות.

(1) פעילויות משותפות (joint operations) – לצדדים בעלי השליטה המשותפת ישנן זכויות בנכסים הקשורים להסדר ומחויבויות לקיום ההתחייבויות הקשורות להסדר. פעילויות משותפות יטופלו בדומה לטיפול החשבונאי לפי IAS 31 בנכסים בשליטה משותפת ובעסקאות בשליטה משותפת, כלומר יוכרו בנכסים ובהתחייבויות ויטופלו לפי התקנים הרלוונטיים. פעילויות משותפות כוללות הסדרים משותפים אשר אינם מאוגדים במבנה נפרד (separate vehicle) (בדומה לנכסים בשליטה משותפת ועסקאות תחת שליטה משותפת, כהגדרתם ב- IAS 31), וכן כוללות הסדרים משותפים אשר מאוגדים כישות נפרדת אך הצורה המשפטית, החוזית או סממנים אחרים מעידים על כך שלצדדים בעלי השליטה המשותפת ישנן זכויות בנכסים הקשורים להסדר ומחויבויות לקיום ההתחייבויות הקשורות להסדר.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(5) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי חדשים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים (המשך)

(ב) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 11, הסדרים משותפים (המשך)

(2) עסקאות משותפות (joint ventures) - לצדדים בעלי השליטה המשותפת ישנן זכויות בנכסים נטו של ההסדר המשותף. עסקאות משותפות יטופלו לפי שיטת השווי המאזני בלבד. עסקאות משותפות הינן כל הסדרים המשותפים אשר מאוגדים כישות נפרדת ואשר אינם מהווים 'פעילות משותפת'. כלומר, עסקאות משותפות הינן הסדרים משותפים המאוגדים כישות נפרדת ואשר הצורה המשפטית, החוזית או סממנים אחרים מעידים על כך שלצדדים בעלי השליטה המשותפת אין זכויות בנכסים הקשורים להסדר ואין להם מחויבויות לקיום ההתחייבויות הקשורות להסדר.

בנוסף, התקן משנה את הטיפול החשבונאי באובדן שליטה משותפת כאשר לאחר אובדן השליטה המשותפת נשארת השפעה מהותית. בפרט, התקן מבטל את ההוראה הקיימת לשערך לשווי הוגן את ההשקעה שנותרת בחברה הכלולה במועד אובדן השליטה המשותפת.

כמו כן, IAS 28 המתוקן קובע כי IFRS 5 חל על השקעה, או חלק ממנה, בחברה כלולה או עסקה משותפת, העונה לקריטריונים לסיווג כמוחזקת למכירה. עד למימוש חלק ההשקעה שסווג כמוחזקת למכירה, שיטת השווי המאזני ממשיכה להיות מיושמת על חלק ההשקעה שלא סווג כמוחזקת למכירה.

התקן יישם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן בדרך של יישום למפרע. עם זאת, קיימות הוראות פרטניות לאופן היישום למפרע במקרים מסוימים. יישום מוקדם אפשרי, בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 10 דוחות כספיים מאוחדים ו- IFRS 12 גילויים בנושא זכויות בישויות אחרות.

(ג) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 12, גילויים בנושא זכויות בישויות אחרות

התקן מכיל דרישות גילוי מקיפות ביחס לזכויות בחברות בנות, בהסדרים משותפים, בחברות כלולות ובישויות מובנות (structured entities).

"ישויות מובנות" הן ישויות שבנויות כך שזכויות הצבעה וזכויות דומות אינן הגורם הדומיננטי בקביעה מי שולט בהן. ההגדרה של זכויות בתקן היא רחבה וכוללת מעורבות חוזית ו/או לא חוזית שחושפת את החברה לשינויים בתשואות כתוצאה מביצועי הישות המוחזקת.

מטרת דרישות הגילוי החדשות היא לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות והסיכונים הנובעים מהזכויות של החברה בישויות אחרות, וכן להבין את ההשפעה של אותן זכויות על המצב הכספי של החברה, תוצאות פעילותה ותזרימי המזומנים שלה. הדבר בא לידי ביטוי בדרישות גילוי נרחבות ומקיפות, בין השאר: שיקול דעת והנחות משמעותיות שבאו לידי ביטוי בקביעת מהותן של זכויות בישויות ובהסדרים, זכויות בחברות בנות, זכויות בהסדרים משותפים ובחברות כלולות וזכויות בישויות מובנות.

התקן יישם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11, הסדרים משותפים ו- IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים. יחד עם זאת, ניתן לכלול את דרישות הגילוי הנוספות הנדרשות תחת IFRS 12 באופן מוקדם מבלי ליישם באימוץ מוקדם את התקנים הנוספים.

ליישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(6) קביעת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים בהתאם ל- FAS 157 (ASC 820-10)

כאמור בסעיף ד. (7) לעיל, בהתאם להוראות המעבר לשנת 2011, נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע לנתונים שימשו בחישוב השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. כמו כן, נקבע כי בדוחות הכספיים שנתיים ורבעוניים בשנת 2011, תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים. בהתאם להוראות הנ"ל ובתיאום עם המפקח על הבנקים, במדידת השווי ההוגן של המכשירים הנגזרים, הבנק ימשיך במדידה במתכונת שהיתה נהוגה בבנק עד ליום 31 בדצמבר 2010 אשר מתחשבת, בין היתר, גם במרכיב סיכון האשראי. הבנק יישם את הכללים שנקבעו ב- FAS 157 במלואם החל מיום 1 בינואר 2012.

ההשפעה הצפויה של היישום לראשונה ביום 1 בינואר 2012 של הכללים שנקבעו ב- FAS 157 (ASC 820-10) בקביעת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים על הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק לרבעון הראשון של שנת 2012 שולית.

(7) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04, מדידת שווי הוגן

עדכון תקינה חשבונאית זה מעדכן את ההנחיות לגבי אופן מדידת שווי הוגן שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 157 (ASU 820-10). העדכונים שנכללו ב- ASU כוללים הבהרות של ה- FASB בנוגע לכוונותיו בנושא אופן היישום של כללי מדידת שווי הוגן ובנושא דרישות הגילוי הקיימות כיום, וכן עדכונים אשר קובעים עקרונות או דרישות ספציפיות בנושא מדידת שווי הוגן ובנושא דרישות הגילוי לגבי מדידות השווי ההוגן.

בין היתר, במסגרת העדכונים נכללו הבהרות נוספות והנחיות ספציפיות בנושא מדידת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים אשר מנוהלים במסגרת פורטפוליו, נקבעו כללים למדידת שווי הוגן של מכשירים המסווגים על ידי הישות המדווחת בהון וכן הבהרות לגבי יישום פרמיות או ניכיונות בחישוב שווי הוגן של יחידה חשבונאית של נכס או התחייבות. בנוסף, דורש התקן דרישות גילוי נוספות המפורטות להלן:

(1) לגבי מדידות שווי הוגן שסווגו בהיררכית השווי ההוגן במסגרת רמה 3 (level 3):

- תהליך הערכה שמושם על ידי הישות המדווחת;
 - ניתוח רגישות של מדידת השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים ויחסים הדדיים בין נתונים לא נצפים אלו, אם קיימים.
- (2) שימוש בנכס לא פיננסי באופן השונה מהשימוש המיטבי (highest and best use), כאשר הנכס נמדד לפי שווי הוגן במאזן או כאשר שווי ההוגן נכלל במסגרת הגילויים בהתאם להנחת השימוש המיטבי.
- (3) סיווג לרמות במסגרת היררכית השווי ההוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך אשר נדרש גילוי לגבי שוויים ההוגן.

התקן יישם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2012. יישום מוקדם אינו אפשרי. העדכונים שנקבעו ב- ASU ייושמו באופן פרוספקטיבי.

ליישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

ביאור 2 – מזומנים ופקדונות בבנקים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
2,551.1	1,711.5	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
246.9	347.1	פקדונות בבנקים מסחריים
52.0	53.3	פקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
2,850.0	2,111.9	סך הכל
2,836.6	1,969.2	מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים, פקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

הערה: בנושא שיעבודים, ראה ביאור 13 "שיעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 3 – ניירות ערך

31 בדצמבר 2011					
רווחים שטרם הוכרו		הפסדים שטרם הוכרו		עלות מופחתת	הערך במאזן
רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו		
לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	(1) שווי הוגן	
4.5	-	171.0	-	166.5	166.5
0.1	-	2.9	-	2.8	2.8
-	(1.4)	27.8	(1.4)	29.2	29.2
4.6	(1.4)	201.7	(1.4)	198.5	198.5

א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר				עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן
שווי הוגן (1)	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניות - עלות)		
2,143.6	(20.0)	6.4	2,157.2	2,143.6	
72.0	(1.0)	1.0	72.0	72.0	
2,215.6	(21.0)	7.4	2,229.2	2,215.6	
(2) 3.0	-	-	3.0	3.0	
(2) 2,218.6	(21.0) (3)	7.4	2,232.2	2,218.6	

ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב - של ממשלת ישראל של אחרים בישראל מניות סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

רווחים שטרם הוכרו		הפסדים שטרם הוכרו		עלות מופחתת	הערך במאזן
רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו		
לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	(1) שווי הוגן	
-	(4)	-	(4)	2.6	2.6
12.0	(22.4)	2,422.9	(22.4)	2,433.3	2,419.7

ג. ניירות ערך למסחר אגרות חוב של ממשלת ישראל

סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ש"ח.
 (3) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

* פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב – ראה ביאור 19.
 ** ביום 15 בנובמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא גילוי על השקעות בניירות ערך, תיאור עסקי התאגיד הבנקאי, אשר קבע דרישות גילוי חדשות לגבי ניירות ערך. לאור זאת, סיווג הבנק את הנתונים ל-31 בדצמבר 2010 כדי להתאימם לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
 *** בנושא שעבודים ראה ביאור 13, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 3 – ניירות ערך (המשך)

ד. מידע לגבי אגרות חוב פגומות ואגרות חוב בפיגור

31 בדצמבר 2011

6.1

יתרת חוב רשומה של אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית

ביאור 3 – ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2010				
הערך במאזן מופחתת	עלות	רווחים שטרם		הפסדים שטרם
		הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾
115.8	115.8	3.0	-	118.8
2.8	2.8	0.1	-	2.9
1.8	1.8	-	-	1.8
120.4	120.4	3.1	-	123.5

א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

הערך במאזן (עלות) - במניות	עלות מופחתת (במניות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾
		רווחים	הפסדים	
1,567.1	1,571.3	1.9	(6.1)	1,567.1
39.2	39.3	0.1	(0.2)	39.2
218.2	207.4	11.7	(0.9)	218.2
1,824.5	1,818.0	13.7	(7.2)	1,824.5
3.0	3.0	-	-	3.0
1,827.5	1,821.0	13.7	(7.2) ⁽³⁾	1,827.5 ⁽²⁾

ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב - של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל מניות סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן מופחתת	עלות	רווחים שטרם מומשו		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾
		הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾
16.2	16.1	0.1	- ⁽⁴⁾	16.2 ⁽⁴⁾
1,964.1	1,957.5	16.9	(7.2)	1,967.2 ⁽²⁾

ג. ניירות ערך למסחר אגרות חוב של ממשלת ישראל

סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ₪.
 (3) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

* פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב – ראה ביאור 19.
 ** ביום 15 בנובמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא גילוי על השקעות בניירות ערך, תיאור עסקי התאגיד הבנקאי, אשר קבע דרישות גילוי חדשות לגבי ניירות ערך. לאור זאת, סיווג הבנק את הנתונים ל-31 בדצמבר 2010 כדי להתאימם לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
 *** בנושא שעבודים ראה ביאור 13, "שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות".

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

כללי

החל מ-1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בדוחות כספיים אלה נכלל גילוי לפי המתכונת החדשה המותאם לדרישות הדיווח בהתאם להוראה כאמור. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, לצורך השוואתיות הגילוי יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ל-31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה), לו ההוראה הייתה מיושמת לראשונה בשנה זו. נתוני הפרופורמה פורסמו לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2010. בעקבות הבהרות שנתקבלו מהפיקוח על הבנקים ובדיקות שערך הבנק במהלך השנה בוצעו מספר שינויים בנתוני הפרופורמה.

ההשפעה מיישום לראשונה של ההוראה החדשה על הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובין מכשירי אשראי חוץ מאזניים והתנועה ביתרה ההפרשה בתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 הינה כדלקמן:

הפרשה להפסדי אשראי			
סך הכל	על בסיס קבוצתי*	על בסיס פרטני	
266.7 (3)	24.1 (2)	242.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2010
(216.3)	-	(216.3)	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011
34.9	34.9	-	מחיקות חשבונאיות שהוכרו ליום 1 בינואר 2011**
29.9	5.2	24.7	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011 (נזקפו להון)**
(61.6)	(2.2)	(59.4)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
74.1	-	74.1	מחיקות חשבונאיות
12.5	(2.2)	14.7	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
-	-	-	מחיקות חשבונאיות נטו
127.7	62.0	65.7	אחר (בגין רכישות/מכירות הלוואות, צירופי עסקים וכו')
			יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

** כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

*** בהתאם להוראות החדשות בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011 תאגידים בנקאיים אינם נדרשים לשמור הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים.

(1) סכום זה הוצג לפני יום 1 בינואר 2011 בסעיף "הפרשה לחובות מסופקים".

(2) סכום זה הוצג לפני יום 1 בינואר 2011 בסעיף "הפרשה ספציפית".

(3) סכום זה הוצג לפני יום 1 בינואר 2011 בסעיף "הפרשה נוספת".

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. האשראי לציבור

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 בדצמבר 2011		
הפרשה			הפרשה		
יתרת חוב	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
2,459.8	38.5	2,498.3	2,695.2	85.6	2,780.8
7,580.8	41.0	7,621.8	8,019.4	35.9	8,055.3
10,040.6	79.5	10,120.1	10,714.6	121.5	10,836.1
1.3	-	1.3	0.5	-	0.5

אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני *
אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי**
סך כל האשראי לציבור
מזה: התחייבויות לקוחות עבור קיבולים

* לרבות אשראי שנבחן על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף לגבי אשראי שנבחן על בסיס פרטני, ראה ביאור 4.
** אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי. ראה פירוט נוסף בביאור 4 ג'.

לפירוט בנושא סוגי האשראי שנבדקים על בסיס פרטני וסוגי האשראי שנבדקים על בסיס קבוצתי, ראה ביאור 1. ד. (4).

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

1. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני כולל:

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 בדצמבר 2011		
הפרשה			הפרשה		
יתרת חוב	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
137.7	26.3	164.0	114.1	65.7	179.8
-	-	-	-	-	-
22.7	1.9	24.6	0.1	-	0.1
2,299.4	10.3	2,309.7	2,581.0	19.9	2,600.9
2,322.1	12.2	2,334.3	2,581.1	19.9	2,601.0
2,459.8	38.5	2,498.3	2,695.2	85.6	2,780.8

אשראי לציבור פגום*
אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר**
אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים**
אשראי לציבור אחר שאינו פגום**
סך כל האשראי לציבור שאינו פגום**
סך כל האשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

* אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסוים בארגון מחדש כמצוין בסעיף קטן 4 להלן.
** אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

מידע נוסף על אשראי לציבור פגום שנבדק על בסיס פרטני

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)		31 בדצמבר 2011		
יתרת חוב רשומה		יתרת חוב רשומה		
				2.
				אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
30.8		77.7		
				אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
133.2		102.1		
164.0		179.8		סך כל האשראי לציבור פגום
				3.
				אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
106.3		123.3		
57.7		56.5		אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי הבטחון
164.0		179.8		סך כל האשראי לציבור פגום

4. אשראי בעייתי בארגון מחדש במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי:

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 בדצמבר 2011			
הפרשה			הפרשה			
יתרת חוב	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
42.1	6.2	48.3	37.2	8.6	45.8	שאינו צובר הכנסות ריבית
-	-	-	-	-	-	צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר
-	-	-	-	-	-	צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
-	-	-	-	-	-	צובר הכנסות ריבית
42.1	6.2	48.3	37.2	8.6	45.8	סך הכל (נכלל באשראי לציבור פגום)

5.

31 בדצמבר 2011	
163.9	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
10.0	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום (*)
79.2	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
10.0	*מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל

אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי:

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			31 בדצמבר 2011			
הפרשה			הפרשה			יתרת
יתרת חוב	להפסדי	יתרת חוב	יתרת	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	חוב נטו	אשראי	רשומה	
0.5	0.1	0.6	-	-	-	אשראי לציבור פגום
1.1	0.2	1.3	0.6	0.1	0.7	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר
15.2	0.4	15.6	15.8	2.7	18.5	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
7,564.0	40.3	7,604.3	8,003.0	33.1	8,036.1	אשראי לציבור אחר שאינו פגום
7,580.8	41.0	7,621.8	8,019.4	35.9	8,055.3	סך הכל

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2011

הפרשה להפסדי אשראי			
על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי*	סך הכל	
65.7	55.8	121.5	בגין אשראי לציבור
-	6.2	6.2	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
65.7	62.0	127.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011

הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה):

הפרשה להפסדי אשראי			
על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי*	סך הכל	
26.3	53.2	79.5	בגין אשראי לציבור
-	5.8	5.8	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
26.3	59.0	85.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2010

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ביאור 4 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. אשראי לציבור¹ וסיכון אשראי חוץ מאזני^{1,3} לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2010			31 בדצמבר 2011			תקרת האשראי - אלפי ש"ח
סיכון אשראי חוץ מאזני	מספר ליוויים (2)	מספר ליוויים (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1,3)	מספר ליוויים (2)	מספר ליוויים (1)	
125.0	39,523	92.4	78.8	46,988	73.6	עד 10
187.0	19,618	176.4	140.5	19,731	160.2	מעל 10 עד 20
466.7	28,870	490.5	385.1	27,548	438.3	מעל 20 עד 40
846.5	34,163	1,178.2	822.4	33,495	1,133.1	מעל 40 עד 80
1,199.1	27,365	1,844.9	1,221.9	27,537	1,835.6	מעל 80 עד 150
1,079.1	16,201	2,255.8	1,180.2	17,521	2,432.7	מעל 150 עד 300
286.2	4,049	1,321.3	375.1	4,767	1,547.8	מעל 300 עד 600
81.7	785	524.7	108.3	1,009	686.9	מעל 600 עד 1,200
35.1	156	207.7	35.0	172	225.2	מעל 1,200 עד 2,000
44.0	91	223.2	51.0	131	328.8	מעל 2,000 עד 4,000
95.4	83	373.8	99.5	85	360.2	מעל 4,000 עד 8,000
221.9	64	583.2	118.8	61	635.6	מעל 8,000 עד 20,000
228.0	25	450.8	124.0	20	447.0	מעל 20,000 עד 40,000
143.6	13	639.0	126.2	12	636.7	מעל 40,000 עד 180,000
5,039.3	171,006	10,361.9	4,866.8	179,077	10,941.7	

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) מספר הליוויים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.

(4) נתוני סיכון האשראי החוץ מאזני ליום 31 בדצמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתוני ה-31 בדצמבר 2010 המוצגים לעיל, לאור יישום הוראת נוהל בנקאי תקין 313 בעניין מגבלות של חבות לווה ושל קבוצת לווים החל מיום 31 בדצמבר 2011.

ביאור 5 – השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות כאלה

פרטים על חברות מוחזקות

חברות בת מאוחדות

תרומה לרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		השקעה במניות לפי שווי מאזני		החלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים		עיסוק
2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	
						%		%		
(1) חברות בת שאוחדו										
חברה להשקעות של בנק אוצר החייל בע"מ										
-	0.2	-	-	0.8	0.9	88	88	53	53	חברה פיננסית
אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ(1)										
-	4.0	0.4	-	14.6	18.6	100	100	100	100	ניהול השקעות
(2) חברה בת שאוחדה										
דוח הכספי של הבנק										
חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ										
-	-	2.5	2.8	46.1	44.4	100	100	100	100	השקעות בנכסים והשכרתם לבנק
-	4.2	2.9	2.8	61.5	63.9					סך הכל

(1) בחודש אוגוסט 2011 נחתם הסכם בין מיטב ניהול השקעות בע"מ ובין אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ והבנק על פיו נמכרה פעילות ניהול התיקים בחברה למיטב ניהול השקעות בע"מ. בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות ובאישור בית המשפט העבירה החברה בחודש דצמבר 2011 את פעילות ניהול התיקים למיטב. לפרטים בדבר המכירה ראה ביאור 25 להלן. במקביל וכפועל יוצא ממכירת הפעילות כאמור בוטל רשיון החברה לעסוק בניהול תיקי השקעות, הופסקה עבודתם של עובדי החברה בהתאם לחוזים שנחתמו עימם, הוחלפו דירקטוריון החברה ומנהלה וננקטו מספר צעדים בנושאי תפעול וביטוח המכוונים לצמצום פעילותה.

ביאור 6 – בניינים וציוד

בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)			עלות נכסים
סך הכל	צידוד, ריהוט וכלי רכב	ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
406.1	149.7 (1)	256.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
8.7	3.3	5.4	תוספות
(2.5)	(2.5)	-	גריעות
412.3	150.5 (1)	261.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
4.2	1.7	2.5	תוספות
(1.2)	(0.3)	(0.9)	גריעות
415.3	151.9	263.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
			פחת
260.2	118.1 (1)	142.1	יתרה ליום 31 דצמבר 2009
27.6	14.5	13.1	פחת לשנה
(2.5)	(2.5)	-	גריעות
285.3	130.1 (1)	155.2	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
18.3	6.4	11.9	פחת לשנה
(0.9)	(0.3)	(0.6)	גריעות
302.7	136.2	166.5	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
			הערך בספרים
145.9	31.6	114.3	ליום 31 בדצמבר 2009
127.0	20.4	106.6	ליום 31 בדצמבר 2010
112.6	15.7	96.9	ליום 31 בדצמבר 2011
	13.65%	7.29%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2011
	19.16%	7.91%	שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2010

(1) הוצג בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור ד.1 (13) לעיל.

פרטים בנושא זכויות מקרקעין בבנק

חלק מזכויות במקרקעין בבעלות בישראל, סך של 52.0 מיליוני ש"ח (שנת 2010: 53.9 מיליוני ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין.

ביאור 7 – נכסים אחרים

ההרכב:

31 בדצמבר		
(1)2010	2011	
29.8	56.6	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 25 ה')
7.9	1.9	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
0.9	0.8	הוצאות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים
* 39.7	38.0	חייבים אחרים ויתרות חובה
78.3	97.3	סך כל הנכסים האחרים

(1) הוצג מחדש בעקבות יישום הוראות הפיקוח על הבנקים ראה באור 1.ב.5) ו-1.ד.18).

* סווג מחדש

ביאור 8 – פקדונות הציבור

ההרכב:

31 בדצמבר		
2010	2011	
3,013.3	2,926.0	פקדונות לפי דרישה
7,526.5	8,413.8	פקדונות לזמן קצוב
1,069.5	875.8	פקדונות בתוכניות חסכון
11,609.3	12,215.6	סך כל פקדונות הציבור

ביאור 9 – פקדונות מבנקים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2010	2011	
245.2	155.4	בנקים מסחריים: פקדונות לפי דרישה
276.4	-	פקדונות לזמן קצוב
1.3	0.5	קיבולים
522.9	155.9	סך כל הפקדונות מבנקים

ביאור 10 – כתבי התחייבות נדחים

א. הרכב:

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי**	משך חיים ממוצע*	
2010	2011			
84.3	85.0	8.08%	4.24	כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות: במטבע ישראלי לא צמוד
473.3	548.4	4.32%	4.37	במטבע ישראלי צמוד למדד
557.6	633.4			סך כל כתבי ההתחייבות הנדחים

* שיעור תשואה פנימי הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
** משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.

ב. פרטים נוספים לגבי כתבי התחייבות נדחים

כתבי ההתחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות. בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב- 236.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 229.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010. מרבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2011 ל- 397.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 328.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

ביאור 11 – התחייבויות אחרות

הרכב:

31 בדצמבר		
(1) 2010	2011	
69.6	71.5	הפרשה למשכורות ולהוצאות נלוות
30.2	34.3	עודף העתודה לפיצויי פרישה על היעודה (ראה באור 14 ד)
8.2	4.8	הכנסות מראש
1,101.2	1,097.2	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
66.8	70.8	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,276.0	1,278.6	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) הוצג מחדש בעקבות יישום הוראות הפיקוח על הבנקים ראה באור 1.ב.5) ו- 1.ד.18)

ביאור 12 – הון

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2011 וליום 31 בדצמבר 2010 (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע	רשום		
0.0002	0.0002	בת 0.0002 ש"ח	מניית הכרעה
0.0002	0.0002	בנות 0.0001 ש"ח	מניות נדחות
1.5000	1.5000	בנות 0.0050 ש"ח	מניות מיסדים
4,629.7066	4,641.7398	בנות 0.0001 ש"ח	מניות רגילות
			מניות בכורה 30%
8,040.0000	8,040.0000	בנות 0.001 ש"ח	צוברות ומשתתפות
12,671.2070	12,683.2402		סך כל הון המניות

כל המניות שהונפקו רשומות על שם.

ב. הזכויות הנלוות למניות

מניית הכרעה

מוחזקת בידי שר הבטחון, אינה ניתנה להעברה, מקנה זכות ל- 240 קולות באסיפת בעלי מניות (מיסדים). בנושאים מהותיים השנויים במחלוקת וכן זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק.

מניה נדחית

מקנה זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק וללא כל זכות נלוית אחרת.

מניות מיסדים

מקנה זכות להצביע באסיפות בעלי מניות, למנות את חברי הדיקטוריון, לקבל דיבדנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניה רגילה

מקנה זכות לקבל דיבדנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניות בכורה, 30% צוברות ומשתתפות

אינה ניתנת לפידיון ומקנה זכות לקבל דיבדנד בכורה ומצטבר בשיעור של 30% לשנה מערכה הנקוב (לפני חלוקת כל דיבדנד אחר), מעבר לדיבדנד הבכורה האמור, כמוה כמניה רגילה לכל ענין.

ג. הנפקת הון וחלוקת דיבדנד

מגבלות בחלוקת הדיבדנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבדנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידי בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבדנד:

(א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית.

(ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד.

(ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון היא הפסד.

(ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו.

(ה) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי או;

(ו) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידי ריאליים.

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבדנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

כמו כן, בחוזר המפקח מחודש יוני 2010, נקבע כי לא יחלק תאגיד בנקאי דיבדנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5% או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל.

בשנת 2011 לא חלו שינויים בהון המונפק והנפרע ולא הוכרז או חולק דיבדנד.

ביאור 12א – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

הון רגולטורי והלימות הון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא "מדידה והלימות הון".

1. הון לצורך חישוב יחס ההון בהתאם להוראות "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון"

		31 בדצמבר	
		2010	2011
1. הון לצורך חישוב יחס ההון			
(1)	הון רובד 1, לאחר ניכויים	843.0	897.3
	הון רובד 2, לאחר ניכויים	428.4	467.5
(1)	סך כל ההון הכולל	1,271.4	1,364.8
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
(1)	סיכון אשראי	8,973.9	9,249.6
	סיכונים שוק	8.6	10.2
	סיכון תפעולי	1,051.0	1,087.5
	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון	10,033.5	10,347.3
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
(1)	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	8.40%	8.67%
(1)	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	12.67%	13.19%
	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.18) ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS 17), ראה ביאור 1.ד.13).

2. נתוני הלימות הון כפי שדווחו טרם התיקון:

		31 בדצמבר 2010	
	הון רובד 1	867.2	
	הון כולל	1,295.6	
	יחס הון רובד 1	8.65%	
	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	12.92%	

ביאור 12א – הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

	31 בדצמבר 2010	2011
1. הון רובד 1		
הון	849.7	899.8
בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה	(4.2)	-
בניכוי: ניכויים אחרים מהון רובד 1	(2.5)	(2.5)
סך כל ההון רובד 1	843.0	897.3
2. הון רובד 2		
א. הון רובד 2 עליון		
45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה	2.9	-
הפרשה כללית לחובות מסופקים	16.3	16.3
רכיבי הון רובד 2 עליון אחרים	2.5	2.5
ב. הון רובד 2 תחתון		
כתבי התחייבות נדחים	406.7	448.7
סך כל ההון רובד 2	428.4	467.5
סך כל ההון הכולל	1,271.4	1,364.8

(1) סווג מחדש.
(2) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.18). ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS 17), ראה ביאור 1.ד.13).

ג. יעד הלימות ההון

במהלך חודש פברואר 2012 אישרו ההנהלה והדירקטוריון של הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2011. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק. במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו על מנת להלום את פרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם. תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגיל והן תחת תרחישי קיצון. דירקטוריון הבנק החליט כי עד להשלמת תהליך בדיקת הנאותות על ידי הפיקוח על הבנקים לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ-13%.

ברבעון הראשון של שנת 2011 ביצע הבנק תיקונים והתאמות בהפרשה להפסדי אשראי, הנובעים מיישום הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים. כמו כן, יושומו למפרע ברבעון השני של 2011 הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, בעקבותיהם נרשמה הפחתה בהון רובד 1 והפחתה ביחס ההון בפועל אל מתחת ליעד שנקבע לשנת 2011. דירקטוריון הבנק עדכן את דרישת ההון המזערי, קבע כי יחס ההון המזערי לא יפחת מ-12.5% ואימץ מתווה לעלייה ביחס ההון המזערי עד לחודש מרס 2012. ביום 31 בדצמבר 2011 מסתכם יחס ההון לנכסי סיכון ב 13.19%, גבוה מיעד ההון שקבע הדירקטוריון למועד זה.

ביאור 13 – שעבודים, תנאים מגבילים ובטחונות

להבטחת אשראי שהבנק מקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות בסליקה במערכת זה"ב, שעבד הבנק בחודש יולי 2007 לטובת בנק ישראל בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה מדינה התשל"ט – 1979 או אגרות חוב שהוצאו או יוצאו על פי חוק מלווה קצר מועד התשמ"ד – 1984, הנסחרות בבורסה לניירות ערך בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתם, אשר תרשמה או תופקדנה מעת לעת בחשבון בטוחות המנוהל במסלקת הבורסה על שם בנק ישראל ועבורו. שיעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק. להלן פירוט יתרות פקדונות ואגרות חוב משועבדות כבטוחה (במיליוני ש"ח):

2010		2011		
אגרות חוב פקדונות משועבדות בבנק ישראל	אגרות חוב פקדונות משועבדות בבנק ישראל	אגרות חוב פקדונות משועבדות בבנק ישראל	אגרות חוב פקדונות משועבדות בבנק ישראל	
2,420.9	406.7	1,580.0	435.8	יתרה ליום 31 בדצמבר
2,507.0	353.0	1,934.1	439.1	יתרה שנתית ממוצעת
3,460.5	653.0	2,780.0	447.3	היתרה המירבית במשך השנה

ביאור 14 – זכויות עובדים

א. אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

עובדים קבועים זמניים – עובדים קבועים זמניים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.
עובדים בחוזה אישי – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
עובדים בכירים בחוזה אישי – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

ב. תנאי העבודה של עובדים קבועים זמניים

מעבר לשכר השוטף זכאים עובדי הבנק להטבות הבאות:

1. מענק שנתי

לפי הסכם קיבוצי שנחתם בשנת 2010 זכאים עובדי הבנק למענק שנתי הנקבע על פי תשואת הרווח הנקי להון. המדרגה הבסיסית לחלוקת המענק הינה החל משיעור תשואה של 7.5%.
המענק מחולק בהתאם לביצועי העובדים ובהתאם למודל הצטיינות.

2. הסכמים עם ארגון העובדים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב 1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה, ומתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. לבנק "ספר תפקוד" הקובע את רשימת התפקידים בטווחי השכר שלהם ונלווי השכר הצמודים אליהם. הסכם שכר אחרון נחתם בנובמבר 2010.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזים אישיים

במרבית ההסכמים נקבע שכר העבודה הבסיסי, הפרשות לפנסיה ולקרן השתלמות, הטבות שונות, מענקים ותנאי פרישה. פרטים על תנאי הפרישה בחוזים לעובדים בכירים ראה להלן.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

ד. הטבות אחרות

בעקבות יישום חוזר המפקח על הבנקים הודן בהנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים בדרך של יישום למפרע, ראה גם ביאור 1.ד.18) לדוחות הכספיים, הוצגו מחדש יתרות נכסים והתחייבויות מסוימים וכן סעיפי רווח והפסד רלוונטיים. בהתאם לכך, הנתונים המתייחסים לתקופות קודמות וההסברים לשינויים הינם לאחר ביצוע ההתאמות הנדרשות מיישום החוזר.

1. הפרשה לחופשה

עובדי הבנק זכאים על פי החוק לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון ועל בסיס ימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות. בסעיף התחייבות אחרות - הפרשה למשכורות והוצאות נלוות (ראה ביאור 11) כלולה הפרשה בגין חופשה שטרם נוצלה, בסך 8.3 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010 – 8.4 מיליוני ש"ח).

2. מענקי ותק

עובדים קבועים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, מצורפים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות אלו. יתרת ההפרשה בגין המענק ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב- 3.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 3.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק ובמימונו המלא. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו. יתרת ההפרשה בגין השתתפות בתשלום כאמור ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב- 9.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 7.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

3. פיצויים והטבות אחרות בתום תקופת ההעסקה ולאחריה

עובדי הבנק זכאים לפיצויי פיטורין על פי חוק. בנוסף זכאים העובדים לתשלום חד פעמי בגין פדיון ימי מחלה על פי מפתח מוסכם וכן להטבות כספיות בכל שנה הכוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון. ההפרשה למענק בגין פדיון ימי מחלה וההטבות הכספיות הנוספות חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. יתרת ההפרשה בגין זכויות עובדים עם סיום תקופת ההעסקה ולאחריה ביום 31 בדצמבר 2011 מסתכמת ב- 26.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 27.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו.

ה. פיצויי פרישה ופנסיה

1. פנסיה

זכויות הפנסיה של העובדים מובטחות מאז 1994 בתוכניות פנסיה מקיפה בשיתוף עם קרנות פנסיה מוכרות באמצעות הפקדות שוטפות על שם העובד. זכויות הפנסיה תלויות בגילו של העובד בעת הצטרפות לתוכנית. לגבי התקופה עד הצטרפות הבנק ועובדיו להסדר הפנסיה ולגבי עובדים שאינם זכאים לפנסיה, חייב הבנק בפיצויי פרישה בהתאם לחוק פיצויי פיטורין (ראה סעיף 1.א.2) להלן). העתודות האקטואריות של הבנק אינן משקפות את זכויות הפנסיה של העובדים ולשינוי האמור אין השפעה עליהן.

2. פיצויים

א. פיצויי פרישה

(1) התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסה על ידי הפקדות חודשיות סדירות על שם העובדים בקופות גמל לקצבה ולפיצויים, על ידי הפקדות על שם הבנק בקופות גמל למקרים בהם נדרש הבנק לשאת בתשלומים נוספים, ועל ידי יתרת ההפרשה לפיצויי פרישה הכלולה במאזן. הסכומים שהופקדו על שם העובדים אינם כלולים במאזן מאחר שאינם בשליטת הבנק.

ביאור 14 – זכויות עובדים (המשך)

- (2) יחסי עבודה של מספר עובדים וביניהם חברי הנהלת הבנק מעוגנים בחוזים אישיים. התנאים העיקריים הכלולים בחוזים האישיים של חמשת העובדים הבכירים בעלי השכר הגבוה מפורטים בדוח הדירקטוריון בפרק "שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים". התנאים הכלליים המפורטים להלן משותפים לחוזים של חברי ההנהלה:
- עם סיום העסקתם בבנק, זכאים עובדים אלה לפיצויי פיטורין רגילים בגובה 200% משכרם האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים.
 - במקרה של התפטרות יהיה זכאי המנהל לשחרור כספי הפיצויים שנצברו לזכותו. הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים.
 - בעת פיטורין זכאים עובדים אלה לשכר בגין 6 חודשי הסתגלות.
 - דין פרישת עובדים אלה, עקב שינוי במעמד, הנובע משינוי המבנה הארגוני של הבנק או פרישה עקב סיבות בריאות מהותיות או עקב פטירה, יהיה כדין פיטורין.
- (3) תנאי העסקתו של מנכ"ל הבנק אושרו בחודש ספטמבר 2006 על ידי הדירקטוריון. התנאים אשר אושרו כוללים את השכר השוטף והנלווה וכן במקרה של פיטורין, פיצויים בגובה של שישה חודשי משכורת בנוסף לפיצויי פיטורין בגובה 100% מן השכר או 200% משכר אחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, נגבוה מבין החלופות.
- (4) הסכום הנדרש עפ"י החוזים האמורים להשלמת פיצויים לעובדים הבכירים ולמנכ"ל מעבר לנצבר להם בקופת בגמל והקצבה, במקרה של פיטורין, כלול במלואו בעתודה לפיצויי פרישה.

ב. פיצויים מוגדלים

העתודה לפיצויי פיטורין חושבה לגבי פיצויים מוגדלים שישולמו לעובדים קבועים שיפוטרו, מעבר להתחייבות הבסיסית של הבנק המכוסה בהפקדות בקופות פיצויים אישיות על שמם. שיעור מקבלי הפיצויים המוגדלים הוערך על ידי ההנהלה בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. ההפרשה חושבה על בסיס חישוב אקטוארי. פרטים נוספים בדבר האוכלוסייה הזכאית, המשתנים אשר שימשו לחישוב ורגישות התוצאה המחושבת לשינויים בפרמטרים, כלולים בחוות דעת האקטואר המצורפת לדוחות כספיים אלו. יתרת ההפרשה בגין פיצויים מוגדלים כאמור ביום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב- 8.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 7.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

ו. סכומי העתודה והיעודה לפיצויי פיטורין, פיצויי פרישה כמוצג במאזן הבנק, הם כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר			
	2010	2011	
(1)	39.8	43.4	סכום העתודה
	(9.6)	(9.1)	סכום היעודה (2)
(1)	30.2	34.3	עודף העתודה על היעודה
(1)	30.2	34.3	עודף העתודה שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"

(1) הוצג מחדש בעקבות יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 18.ד.1.

(2) הבנק וחברות הבת שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

ביאור 15 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2011						
פריטים שאינם כספיים (2) סך הכל	מטבע חוץ(1)			מטבע ישראלי		נכסים
	דולר	ארה"ב	אחר	צמוד למדד	לא צמוד	
2,111.9	-	38.6	66.5	141.8	1,865.0	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,419.7	3.0	105.7	300.8	900.2	1,110.0	ניירות ערך
10,714.6	-	91.1	151.2	1,245.5	9,226.8	אשראי לציבור, נטו
10.4	-	-	-	-	10.4	אשראי לממשלה
112.6	112.6	-	-	-	-	בניינים וציוד
15.7	4.4	0.2	7.9	-	3.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
97.3	18.0	-	-	1.3	78.0	נכסים אחרים
15,482.2	138.0	235.6	526.4	2,288.8	12,293.4	סך כל הנכסים
התחייבויות						
12,215.6	-	342.1	841.4	1,773.9	9,258.2	פקדונות הציבור
155.9	-	0.7	44.6	-	110.6	פקדונות מבנקים
235.4	-	0.9	8.6	-	225.9	פקדונות הממשלה
633.4	-	-	-	548.4	85.0	כתבי התחייבות נדחים
63.5	4.4	12.6	38.1	-	8.4	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,278.6	6.7	-	4.3	10.9	1,256.7	התחייבויות אחרות
14,582.4	11.1	356.3	937.0	2,333.2	10,944.8	סך כל ההתחייבויות
899.8	126.9	(120.7)	(410.6)	(44.4)	1,348.6	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים						
-	-	124.5	414.1	151.0	(689.6)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
899.8	126.9	3.8	3.5	106.6	659.0	סך הכל

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שבסיסם מתייחס לפריטים לא כספיים.

ביאור 15 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2010						
פריטים שאינם כספיים (2) סך הכל	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		לא צמוד	צמוד למדד המחירים
	דולר	ארה"ב	דולר	ארה"ב		
נכסים						
2,850.0	-	42.1	25.8	141.0	2,641.1	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,964.1	3.0	101.0	283.2	933.9	643.0	ניירות ערך
10,075.2	-	62.8	124.2	1,324.6	8,563.6	אשראי לציבור, נטו
13.0	-	-	-	-	13.0	אשראי לממשלה
127.0	127.0	-	-	-	-	בניינים וציוד ³
12.9	4.3	3.6	0.4	0.4	4.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁴
78.3	3.0	-	-	7.9	67.4	נכסים אחרים ⁴
15,120.5	137.3	209.5	433.6	2,407.8	11,932.3	סך כל הנכסים
התחייבויות						
11,609.3	-	325.6	971.9	1,919.9	8,391.9	פקדונות הציבור
522.9	-	12.7	66.0	-	444.2	פקדונות מבנקים
246.8	-	10.4	35.2	-	201.2	פקדונות הממשלה
557.6	-	-	-	473.3	84.3	כתבי התחייבות נדחים
58.2	4.3	9.3	25.5	-	19.1	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁴
1,276.0	-	-	4.2	5.1	1,266.7	התחייבויות אחרות ^{4,3}
14,270.8	4.3	358.0	1,102.8	2,398.3	10,407.4	סך כל ההתחייבויות
849.7	133.0	(148.5)	(669.2)	9.5	1,524.9	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים						
-	-	151.9	676.4	101.1	(929.4)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
849.7	133.0	3.4	7.2	110.6	595.5	סך הכל

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שבסיסם מתייחס לפריטים לא כספיים.
 (3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ד.18) ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ד.13).
 (4) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון(1)

31 בדצמבר 2011							
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל חודש מעל שלושה			מעל חודש מעל שלושה				
ועד חמש שנים	ועד ארבע שנים	ועד שלוש שנים	ועד שנתיים	ועד שנה	ועד חודשים	ועד חודש	עם דרישה שלוש ועד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד							
753.8	932.0	1,349.6	1,697.2	2,145.0	1,256.4	3,076.4	נכסים (1)(7)
78.9	33.2	55.6	185.7	843.9	437.3	9,313.7	התחייבויות
674.9	898.8	1,294.0	1,511.5	1,301.1	819.1	(6,237.3)	הפרש
-	-	-	(0.6)	(48.6)	(393.9)	(254.0)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות) אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מטבע ישראלי צמוד למדד							
162.5	339.3	236.1	457.0	467.1	48.6	36.1	נכסים
182.8	217.9	149.2	217.3	823.2	298.9	238.0	התחייבויות
(20.3)	121.4	86.9	239.7	(356.1)	(250.3)	(201.9)	הפרש
-	-	-	-	48.4	51.1	51.3	מכשירים נגזרים (למעט אופציות) אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מטבע חוץ - פעילות מקומית (3)							
215.4	87.1	36.5	60.6	67.7	136.0	177.9	נכסים
28.5	7.1	2.4	15.0	162.2	87.5	985.8	התחייבויות
186.9	80.0	34.1	45.6	(94.5)	48.5	(807.9)	הפרש
-	-	-	0.6	0.2	342.8	202.7	מכשירים נגזרים (למעט אופציות) אופציות (במונחי נכס הבסיס)

הערות לעמודים 212 עד 215 ראה עמוד 214.

יתרה מאזנית						
שיעור תשואה (חוזי) (5)	סך הכל (4)	ללא תקופת פרעון (2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשר		
				מעל עשרים שנה	מעל עשרים שנה	מעל עשרים שנה
באחוזים						
4.42%	12,293.4	124.4	13,386.3	3.9	378.6	1,793.4
3.78%	10,944.8	26.0	10,976.9	-	10.1	18.5
	1,348.6	98.4	2,409.4	3.9	368.5	1,774.9
	(689.6)	-	(697.1)	-	-	-
3.05%	2,288.8	15.4	2,522.1	-	60.1	715.3
2.92%	2,333.2	-	2,481.0	-	91.4	262.3
	(44.4)	15.4	41.1	-	(31.3)	453.0
	151.0	-	150.8	-	-	-
4.93%	762.0	1.0	853.5	-	-	72.3
0.48%	1,293.3	-	1,293.6	-	-	5.1
	(531.3)	1.0	(440.1)	-	-	67.2
	538.6	-	546.3	-	-	-
	-	-	-	-	-	-

ביאור 16 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון(1) (המשך)

31 בדצמבר 2011							
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל חודש מעל שלושה				מעל שלוש מעל ארבע			
ועד	חודשים	מעל שנה	מעל שנתיים	ועד	ארבע	ועד	ועד
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד
ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש
פריטים לא כספיים							
נכסים							
התחייבויות							
הפרש							
סך הכל							
1,131.7	1,358.4	1,622.2	2,214.8	2,679.8	1,441.0	3,290.4	נכסים
290.2	258.2	207.2	418.0	1,829.3	823.7	10,537.5	התחייבויות
841.5	1,100.2	1,415.0	1,796.8	850.5	617.3	(7,247.1)	הפרש
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
31 בדצמבר 2010							
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							
מעל חודש מעל שלושה				מעל שלוש מעל ארבע			
ועד	חודשים	מעל שנה	מעל שנתיים	ועד	ארבע	ועד	ועד
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד
ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש	ועד חודש
סך כל הנכסים במאזן(*) (7)							
786.6	1,099.8	1,738.4	2,070.9	2,137.4	756.3	4,857.3	סך כל ההתחייבויות במאזן
162.2	193.5	275.5	388.7	1,712.7	1,003.1	10,237.3	הפרש
624.4	906.3	1,462.9	1,682.2	424.7	(246.8)	(5,380.0)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)

הערות לעמודים 212 עד 215 :

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החזוי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
 - (2) נכסים ללא תקופת פרעון כולל נכסים בסך 83.8 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (בשנת 2010 – 56.8 מיליון ש"ח).
 - (3) כולל הצמדה למטבע חוץ.
 - (4) כפי שנכללה בביאור מס' 15 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
 - (5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
 - (6) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור ד.1 (18) ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור ד.1 (13).
- (*) סווג מחדש.

יתרה מאזנית						
שיעור תשואה (חוזי) (5)	סך הכל (4)	ללא תקופת פרעון (2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשר ועד עשרים שנה		מעל חמש ועד עשר שנים
				מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	
באחוזים						
	138.0	138.0				
	11.1	11.1				
	126.9	126.9				
4.14%	15,482.2	278.8	16,761.9	3.9	438.7	2,581.0
3.07%	14,582.4	37.1	14,751.5	-	101.5	285.9
	899.8	241.7	2,010.4	3.9	337.2	2,295.1
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-

יתרה מאזנית						
שיעור תשואה (חוזי) (5)	סך הכל (4)	ללא תקופת פרעון (2)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשר ועד עשרים שנה		מעל חמש ועד עשר שנים
				מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	
באחוזים						
4.08%	15,120.5 (6)	344.3	16,092.1	12.2	303.5	2,329.7
2.78%	14,270.8 (6)	37.1	14,402.1	4.5	44.8	379.8
	849.7 (6)	307.2	1,690.0	7.7	258.7	1,949.9
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-

(7) סכומי אשראי בתנאי חח"ד וסכומי החריגה ממסגרת חח"ד שנכללו הם 943.9 מיליוני ש"ח ו- 39.8 מיליוני ש"ח בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2010 – 921.4 מיליוני ש"ח ו- 52.1 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2010	2011	2010	2011	
(נתוני פרופורמה)				
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים**		
0.1	0.1	5.3	7.3	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי :
0.3	0.7	58.3	55.6	אשראי תעודות
1.1	0.3	80.8	25.5	ערבויות להבטחת אשראי
1.6	1.1	121.8	135.7	ערבויות לרוכשי דירות
0.7	0.8	2,953.9	2,973.0	ערבויות והתחייבויות אחרות
				מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
				מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי
0.7	0.8	1,171.5	1,153.1	דרישה שלא נוצלו
0.9	0.9 *	1,127.4	732.3	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
0.4	1.5	163.2	130.4	התחייבויות להוצאת ערבויות

* הוצג מחדש.

** יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

לבנק קיימות התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, לסוף תקופת הדיווח כדלהלן:

(1) חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות של בניינים

31 בדצמבר		
2010	2011	
16.2	17.6	בשנה הראשונה
16.3	17.5	בשנה השניה
16.3	16.0	בשנה השלישית
14.5	14.1	בשנה הרביעית
12.2	12.5	בשנה החמישית
55.4	62.2	מעל 5 שנים
130.9	139.9	סך הכל

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(2) תביעות משפטיות

(א) הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים רגילי. עילות התביעות שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

(ב) להלן פרוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

(1) ביום 3 ביולי 2006 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית כנגד מספר בנקים, חברות ביטוח וקופות גמל (להלן – המשיבים) סכום התובענה הייצוגית הינו כ- 233 מיליון ש"ח. הבקשה הוגשה ע"י זוכים בתיקי הוצאה לפועל אשר במסגרת נקיטת הליכי הוצאה לפועל כנגד חייבים הטילו עיקולים על זכויות החייבים אצל צדדים שלישיים- המשיבים, וזאת במערכת של מדיה אלקטרונית. בבקשה זו טוענים המבקשים כי התשובות שניתנו ע"י המשיבים לצויל עיקול במדיה האלקטרונית היו תשובות מטעות/ לא מלאות, וזאת תוך גביית תשלום בעבור השירות באמצעות מדיה אלקטרונית כשלטענת התובעים / המבקשים אין המשיבים מורשים לגבות תשלום זה. להערכת הבנק המתבססת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, סיכוייה של התובענה להתקבל קלושים.

(2) ביום 12 באוקטובר 2008 התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה גם נגד בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, הבנק ואפקטיב ניהול תיקי השקעות כמשיבה פורמלית. לטענת התובעים, גובים הבנקים עמלה בלתי חוקית מלקוחות העוסקים באמצעות מנהלי תיקים עצמאיים, במסחר בשוק האופציות למדד ת"א 25. לטענתם גובים הבנקים עמלת מימוש אופציות ללא גילוי נאות ובניגוד להסכם עם לקוחותיהם. סכום התביעה הכולל הינו 672 מיליון ש"ח. סכום העמלה שנגבתה בבנק מפעילות כאמור בארבע השנים האחרונות זניח. להערכת הבנק המתבססת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, סיכוייה של התובענה להתקבל קלושים.

(3) ביום 30 ביוני 2010 קיבל הבנק הודעה על בקשה לאישור תביעה ייצוגית, שהוגשה לבית המשפט על סך 15.9 מיליון ש"ח, בעילה של אי שערך סכומים שנגבו בטעות ואשר מוחזרים ללקוחות הבנק. ביום 28 בנובמבר 2011 ניתן תוקף של פסק-דין להסדר פשרה לפיו התובע הסתלק מהתובענה. הבנק התחייב לרענן נהלים בנושא הוראת ניהול בנקאי תקין 443 ולשלם לתובעים סך כולל של 17 אלפי ש"ח.

(4) ביום 4 בנובמבר 2010 נתקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק על סך 85 מיליון ש"ח אשר עניינה הפסקת פעילות המחשב המרכזי של בנק הפועלים אשר שרת את הבנק במועד שארעה, ביום 23 בנובמבר 2008. הבנק, כך נטען, המשיך באותה עת לגבות מלקוחותיו שלא כדין עמלות שונות על אף שלא יכלו לעשות שימוש בחשבונותיהם. הבנק בוחן את החשיפה לתביעה ואת פיסקי הדין שכבר ניתנו בעניין זה. הבנק ביצע הפרשה נאותה בגין הסכומים שסיכויי התממשותם אינם קלושים.

(5) ביום 6 באוקטובר 2011 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של 28.3 מיליון ש"ח. טענת התובע היא כי הבנק מפר הוראת כללי הבנקאות שעניינה גביית עמלות מינימום בניירות ערך בתום רבעון וזאת מבלי להתחשב בעמלות המינימום שנגבו במהלך הרבעון. הבנק בוחן את החשיפה לתביעה ואת פיסקי הדין שכבר ניתנו בעניין זה. בשלב מוקדם זה לא ניתן לאמוד באופן מדויק את היקף החשיפה וסיכויי התובענה.

(6) ביום 11 בדצמבר 2011 הוגשה נגד הבנק בקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית בסך של 4.3 מיליון ש"ח שעניינה עמלת טיפול בשטרות מזומנים. לטענת המבקש הבנק רשאי לגבות עמלת טיפול בשטרות מזומנים רק פעולה בסכום העולה על 10 א' ש"ח, ולפיכך הבנק נוהג שלא כדין כאשר מחייב בעמלה גם על פעולה בסכום של עד 10 א' ש"ח הראשונים כאשר הפעולה עולה על 10 א' ש"ח.

ביאור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

יצוין כי תובענה זו הוגשה כנגד כל הבנקים. בשלב מוקדם זה לא ניתן לאמוד באופן מדויק את היקף החשיפה וסיכוי התובענה.

3 קיימת התחייבות תלויה מכח הסכם בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, הדן במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה כנגד כל הפסד, שעלול להיגרם לה, אם חבר כלשהו לא ישלם או לא ימסור למסלקת הבורסה את חובו, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הניסלקים, כולם או מקצתם, שהוא חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את החוב, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הניסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד שהם מגיעים לו. החל מחודש יוני 2010 חדל הבנק מלשמש כחבר במסלקת הבורסה וכחבר במסלקת מעו"ף.

הואיל והבנק חדל מלשמש כחבר מסלקת הבורסה, נחתם בינו לבין הבנק הבינלאומי הסכם, לפיו הבנק הבינלאומי יתן לבנק את השירותים הקשורים בני"ע וסליקתם עבורו יעביר לקוחותיו. במסגרת זו הבנק הבינלאומי אחראי כלפי הבורסה לסליקת ני"ע של הבנק ולקוחותיו ולהתחייבויות הכספיות הנובעות מהן. הבנק התחייב כלפי הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק הבינלאומי לבורסה, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו, התחייבות זו תעמוד בתוקפה בכל עת שתהיה התחייבות כאמור כלפי מסלקת הבורסה.

4 מסלקת מעו"ף הקימה קרן סיכונים (להלן - "הקרן"), שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן, לרבות הבנק נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת). כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק וחברות מאוחדות שלו בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים אחרים והתחייבויות אחרות בסכום זהה על פי השווי ההוגן.

הואיל והבנק חדל להיות חבר במסלקת מעו"ף, מבוצעת פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי על פי הסכם שנחתם בין הצדדים.

להבטחת הסיכונים שתוארו לעיל בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי התחייב הבנק במסגרת ההסכם שרותי סליקה במעו"ף לבנק הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת בסכום להשלים כל סכום הנובע מהתחייבות הבנק הבינלאומי למסלקת מעו"ף, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו. ההתחייבות תעמוד בתוקף בכל עת שתעמוד התחייבות הבנק הבינלאומי בגין הסיכונים לעיל.

5 בחודש יולי 2007 נחתם בין בנק ישראל ובין הבנק חוזה להשתתפות בסליקה במערכת זה"ב בישראל (RTGS), להבטחת אשראי שהבנק יקבל מבנק ישראל לצורך השתתפות במערכת זה"ב, שעבד הבנק בשעבוד שוטף בדרגה ראשונה אגרות חוב הנסחרות בבורסה לני"ע בתל אביב בע"מ, וכל הזכויות הנובעות ו/או הקשורות אליהן, לרבות התמורה הכספית ממכירתן. יתרתן ביום 31 בדצמבר 2011 כ- 435.8 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2010 כ- 406.7 מיליון ש"ח). שעבוד זה הינו בלתי תלוי בבטוחות או ערובות אחרות שבנק ישראל קיבל או יקבל מהבנק.

הואיל והבנק חדל לשמש כחבר מסלקת בורסה הוסכם כי הבנק יקבל מהבנק הבינלאומי את כל השירותים בקשר עם העמדת בטוחות מחבר סולק, כנדרש בחוזה מערכת הבטוחות בין בנק ישראל ומסלקת הבורסה.

6 הבנק התחייב לשפות נושאי משרה בבנק כמשמעו בחוק החברות התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק מכח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי לא יעלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפי מועד השיפוי בפועל.

באור 17 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

7) הסכמים מהותיים

שירותי מיחשוב

מת"ף מיחשוב ותפעול פיננסי הינה חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. מת"ף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד, קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה, דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי.

מת"ף תספק במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות יכלול את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודוחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים. בחודש מאי 2011 אושרו בדירקטוריון העקרונות על פיהם ישלם הבנק את עלות שירותי המיחשוב ואבטחת המידע שהוא מקבל מחברת מת"ף.

דוחות הכספיים לשנים 2011 ו-2010 נכללו הפרשות נאותות בגין האמור לעיל.

הסכם "חבר"

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. בשנת 2007 נחתם הסכם עם חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ. ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק. בחודש אוגוסט 2011 הוארכו תנאי ההסכם בשינויים מסוימים.

מרכז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש דצמבר 2008 זכה הבנק פעם נוספת במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון שקיים משרד הביטחון. במכרז נקבע, בין היתר, התנאים למתן אשראי לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

ללא התמחרות אך כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי בנק במחנות צה"ל ודמי השכירות שישולמו בגין השימוש במתקנים אלו. תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל-7 שנים החל מחודש יוני 2009.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון ובתנאי ריבית שיקבעו על ידו. על פי תנאי המכרז, משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות. מרווח הבנק בגין הלוואות שיינתנו במסגרת המכרז נמוך מהמרווח בגין הלוואות רגילות.

הזכייה במכרז תאפשר לבנק הזדמנויות עסקיות נוספות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

ביאור 17א – מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

1) הבנק חשוף לשינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ולסיכונים נזילות הנובעים משינויים בשערי הריבית ומשינויים בשערי מטבע.

כחלק מן האסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים יש לבנק מכשיר פיננסי מיועד וכשיר לגידור וכן מכשירים נגזרים שונים שאינם מיועדים ליחס גידור כשיר.

2) נגזר שאינו מיועד ליחס גידור כשיר, נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. בין המכשירים נכללות עסקות מטבע FORWARD, אופציות על מטבע ועסקות החלפת ריבית.

3) ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע אם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.

4) הבנק ייעד נגזר מסויים כגידור שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של הנגזר, המגדר חשיפה לשינוי בשווי הוגן של הנכס שגודר, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר שניתן ליחס אותו לסיכון המגודר.

הבנק מתעד בכתב את יחס הגידור בין המכשיר המגדר לבין הפריט המגודר, את מטרת ניהול הסיכונים באמצעות יצירת יחס הגידור. התיעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות והעיסקה אשר יועדו כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר מגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק העריך את האפקטיביות של יחסי הגידור בתחילת הגידור והוא עושה כן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

5) הבנק יפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

- א. יקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר.
- ב. הנגזר יפקע, ימכר, יבוטל או ימומש.
- ג. ההנהלה תבטל את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן.

חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, מתבססים על שיעורי הריבית, הנקבעים על ידי מנהל הסיכונים של הבנק, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי (ריבית סיטונאית), וכן על מחירים בשוק העולמי כפי שהם משתקפים במערכי המסחר והבקרה. במרבית המכשירים הפיננסיים הנגזרים (מכשירים כגון עסקות FORWARD, עסקות IRS) מחושב השווי ההוגן על פי מודל של הון תזרים המזומנים הצפוי מהם. החישוב מתבצע במערכות ממוכנות.

כעיקרון אין לבנק חשיפה מהותית בגין אופציות ואולם, השווי ההוגן של אופציות ובכללן אלו שנעשו זז מול זז, מתבסס ברובו הגדול על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלוונטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח- שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח- מט"ח נקבעים על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים הבינלאומיים. חישוב השווי ההוגן מתבצע במערכות ממוכנות. יתרת מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, כולם מכשירים מסוג אופציות גלומות בפקדונות, אינה מהותית.

ביאור 17ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

א. היקף הפעילות

31 בדצמבר 2011				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל מדד	אחר
1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים¹				
-	-	-	349.6	-
-	-	-	349.6	-
Swaps				
סך הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	349.6	-
ב. נגזרים ALM^{1,2}				
-	-	813.7	-	256.0
-	-	-	150.0	-
חוזי Forward				
Swaps				
-	-	813.7	150.0	256.0
סך הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	150.0	-
ג. נגזרים אחרים¹				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	324.4	6.0	-	-
-	324.4	6.0	-	-
אופציות שנכתבו				
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
16.5	50.7	11.9	-	-
16.5	50.7	11.9	-	-
אופציות שנכתבו				
אופציות שנקנו				
33.0	750.2	35.8	-	-
סך הכל				
-	-	1.7	-	-
33.0	750.2	851.2	499.6	256.0
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
סך הכל				
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל מדד	אחר
א. נגזרים מגדרים³				
-	-	-	-	-
-	-	-	49.4	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ב. נגזרים ALM^{3,2}				
-	-	8.8	-	1.5
-	-	2.0	5.2	1.5
שווי הוגן ברוטו חיובי				
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ג. נגזרים אחרים³				
2.1	6.4	0.4	-	-
2.1	6.4	0.4	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
שווי הוגן ברוטו שלילי				
2.1	6.4	9.2	-	1.5
2.1	6.4	2.4	54.6	1.5
סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי				
סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי				

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) למעט נגזרי אשראי.

ביאור 17ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף הפעילות (המשך)

31 בדצמבר 2010			
חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
		שקל מדד	אחר
א. נגזרים מגדרים¹			
-	-	327.8	-
Swaps			
-	-	327.8	-
סך הכל			
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע			
-	-	327.8	-
ב. נגזרים ALM^{1,2}			
-	1,157.9	100.0	101.6
חוזי Forward			
-	-	50.0	-
Swaps			
-	1,157.9	150.0	101.6
סך הכל			
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע			
-	-	50.0	-
ג. נגזרים אחרים¹			
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה			
783.5	11.1	-	-
אופציות שנכתבו			
783.5	11.1	-	-
אופציות שנקנו			
חוזי אופציה אחרים			
45.3	10.5	-	-
אופציות שנכתבו			
45.3	10.5	-	-
אופציות שנקנו			
1,657.6	43.2	-	-
סך הכל			
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט			
-	0.1	-	-
1,657.6	1,201.2	477.8	101.6
סך הכל			

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
		שקל מדד	אחר
א. נגזרים מגדרים³			
-	-	0.1	-
שווי הוגן ברוטו חיובי			
-	-	33.8	-
שווי הוגן ברוטו שלילי			
ב. נגזרים ALM^{3,2}			
-	4.2	0.2	0.4
שווי הוגן ברוטו חיובי			
-	12.3	3.9	0.2
שווי הוגן ברוטו שלילי			
ג. נגזרים אחרים³			
7.7	0.3	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי			
7.7	0.3	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי			
7.7	4.5	0.3	0.4
סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי			
7.7	12.6	37.7	0.2
סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי			

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

ביאור 17ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2011			
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסה
19.2	3.1	16.1	-
3.5	1.5	2.0	-
15.7	1.6	14.1	-
161.0	2.7	158.3	-
176.7	4.3	172.4	-

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים¹
 בניכוי הסכמי קיזוז²
 יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים³
 סיכון אשראי חוץ מאזני בגין נגזרים⁴
 סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2010			
סך הכל	אחרים	בנקים	בורסה
12.9	0.6 *	12.3 *	-
12.9	0.6 *	12.3 *	-
179.3	6.9	172.4	-
192.2	7.5	184.7	-

שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים¹
 יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים³
 סיכון אשראי חוץ מאזני בגין נגזרים⁴
 סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים

* סווג מחדש.

(1) מזה שווי הוגן של מכשירים נגזרים משובצים בסך 4.8 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2010 – 4.3 מיליון ש"ח).

(2) ללא הסדרי התחשבות נטו.

(3) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים העומדים בפני עצמם בסך של 10.8 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים (ביום 31 בדצמבר 2010 - 8.6 מיליון ש"ח).

(4) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

ביאור 17ב – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ג. פרוט מועדי פירעון – סכומים נקובים, יתרות לסוף השנה

2011				
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	
			עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים
				חוזי ריבית
256.0	-	53.5	100.1	-שקל מדד
499.6	56.1	443.5	-	-אחר
851.2	-	17.2	59.4	חוזי מטבע חוץ
750.2	-	94.5	41.3	חוזים בגין מניות
33.0	-	16.1	16.9	חוזי סחורות ואחרים
2,390.0	56.1	624.8	217.7	סך הכל
2010				
3,438.2	237.8	234.9	192.5	סך הכל

ביאור 17ג – יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2011				
שווי הוגן	יתרה במאזן			
	סה"כ	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
2,124.0	2,111.9	1,984.4	127.5	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,422.9	2,419.7	201.5	2,218.2	ניירות ערך
10,594.6	10,714.6	9,747.8	966.8	אשראי לציבור, נטו
10.4	10.4	2.4	8.0	אשראי לממשלה
15.7	15.7	-	15.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
20.0	20.0	-	20.0	נכסים פיננסיים אחרים
15,187.6	15,292.3	11,936.1	3,356.2	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
12,222.1	12,215.6	9,289.6	2,926.0	פקדונות הציבור
155.9	155.9	-	155.9	פקדונות מבנקים
235.4	235.4	235.4	-	פקדונות הממשלה
686.7	633.4	633.4	-	כתבי התחייבות נדחים
63.5	63.5	-	63.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,164.3	1,168.0	1,097.2	70.8	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,527.9	14,471.8	11,255.6	3,216.2	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

31 בדצמבר 2010				
שווי הוגן	יתרה במאזן			
	סה"כ	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
2,863.6	2,850.0 (*)	2,723.4 (**)	126.6	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,967.2	1,964.1	123.4	1,840.7	ניירות ערך
10,227.2	10,075.2	9,138.4	936.8	אשראי לציבור, נטו
13.0	13.0 (**)	5.0 (**)	8.0	אשראי לממשלה
(*) 12.9	12.9	-	(*) 12.9	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(*) 10.3	10.3	-	(*) 10.3	נכסים פיננסיים אחרים
15,094.2	14,925.5	11,990.2	2,935.3	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
11,664.2	11,609.3	8,596.0	3,013.3	פקדונות הציבור
522.9	522.9 (**)	-	522.9 (**)	פקדונות מבנקים
246.8	246.8	246.8	-	פקדונות הממשלה
617.8	557.6	557.6	-	כתבי התחייבות נדחים
(*) 58.2	58.2	-	(*) 58.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(*) 1,153.0	1,152.3 (*)	1,101.2 (*)	(*) 51.1	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,262.9	14,147.1	10,501.6	3,645.5	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(*) הנתונים סווגו כדי להתאים לכתורות ולשיטת ההצגה לתקופה השוטפת.

(**) סווג מחדש.

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן)

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

ביאור 17ג- יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעור נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

פקדונות וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי כתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

ביאור 17ד – פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2011					
מידודות שווי הוגן המשתמשות ב-					
	השפעת הסכמי קיזוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3) במיליוני ש"ח	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
יתרה מאזנית					
2,143.6	-	-	349.8	1,793.8	נכסים
72.0	-	-	58.0	14.0	ניירות ערך זמינים למכירה:
2,215.6	-	-	407.8	1,807.8	אגרות חוב של ממשלת ישראל
					אגרות חוב של אחרים בישראל
2.6	-	-	-	2.6	סך כל ניירות ערך זמינים למכירה
					אגרות חוב של ממשלת ישראל למסחר
1.5	-	-	1.5	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים :
-	-	-	-	-	חוזי ריבית שקל מדד
8.2	(1.0)	-	9.1	0.1	חוזי ריבית אחרים
3.9	(2.5)	-	2.3	4.1	חוזי מטבע חוץ
2.1	-	-	2.1	-	חוזי מניות
15.7	(3.5)	-	15.0	4.2	חוזי סחורות ואחרים
					סך כל הנכסים בגין נגזרים
2,233.9	(3.5)	-	422.8	1,814.6	סך כל הנכסים
					התחייבויות
1.5	-	-	1.5	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :
54.6	-	-	54.6	-	חוזי ריבית שקל מדד
1.4	(1.0)	-	2.3	0.1	חוזי ריבית אחרים
3.9	(2.5)	-	2.3	4.1	חוזי מטבע חוץ
2.1	-	-	2.1	-	חוזי מניות
63.5	(3.5)	-	62.8	4.2	חוזי סחורות ואחרים
					סך כל ההתחייבויות בגין נגזרים
63.5	(3.5)	-	62.8	4.2	סך כל התחייבויות

ביאור 17ד – פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2010					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
	השפעת יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3) במיליוני ש"ח	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
	1,567.1	-	325.3	1,241.8	נכסים
	257.4	-	143.4	114.0	ניירות ערך זמינים למכירה:
	1,824.5	-	468.7	1,355.8	אגרות חוב של ממשלת ישראל
					אגרות חוב של אחרים בישראל
					סך כל ניירות ערך זמינים למכירה
	16.2	-	-	16.2	אגרות חוב של ממשלת ישראל למסחר
					נכסים בגין מכשירים נגזרים :
	0.4	-	0.4	-	חוזי ריבית שקל מדד
	0.3	-	0.3	-	חוזי ריבית אחרים
	4.5	-	4.3	0.2	חוזי מטבע חוץ
	7.7	-	4.2	3.5	חוזי מניות
	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
	12.9	-	9.2	3.7	סך כל הנכסים בגין נגזרים
	1,853.6	-	477.9	1,375.7	סך כל הנכסים
					התחייבויות
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :
	0.2	-	0.2	-	חוזי ריבית שקל מדד
	37.7	-	37.7	-	חוזי ריבית אחרים
	12.6	-	12.4	0.2	חוזי מטבע חוץ
	7.7	-	4.2	3.5	חוזי מניות
	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
	58.2	-	54.5	3.7	סך כל ההתחייבויות בגין נגזרים
	58.2	-	54.5	3.7	סך כל התחייבויות

ביאור 17ה- העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך שנת 2011 לא נרשמו מעברים בין רמות הדווח.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק

א. יתרות

31 בדצמבר 2011

מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	בעלי עניין (1)								נכסים	
	דירקטורים				מחזיקי מניות					
	אחרים (6)		אחרים (5)		ומנהל כללי (4)		אחרים (3)			בעלי שליטה (2)
(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	
40.5	40.5	252.4	50.8	-	-	-	-	450.0	212.6	פקדונות בבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך
0.3	0.3	14.8	14.0	0.9	0.8	-	-	-	-	אשראי לציבור
-	-	(0.2)	(0.2)	-	-	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
0.3	0.3	14.6	13.8	0.9	0.8	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים - חייבים
-	-	2.6	1.3	-	-	-	-	47.7	14.4	אחרים ויתרות חובה
-	-	120.8	36.0	5.8	3.3	-	-	13.2	5.4	התחייבויות
-	-	288.8	14.7	-	-	-	-	450.0	58.3	פקדונות הציבור
-	-	236.3	236.3	-	-	-	-	-	-	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	כתבי התחייבות נדחים
-	-	0.5	-	-	-	-	-	90.7	81.9	התחייבויות אחרות - זכאים
-	-	-	-	-	-	-	-	377.8	377.8	אחרים ויתרות זכות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות (כלול בהון) (9)
-	-	26.2	7.6	0.8	0.8	-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פיננסיים חוץ מאזניים (10)

31 בדצמבר 2010

מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה	בעלי עניין (1)								נכסים	
	דירקטורים				מחזיקי מניות					
	אחרים (6)		אחרים (5)		ומנהל כללי (4)		אחרים (3)			בעלי שליטה (2)
(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	
38.1	38.1	432.8	49.6	-	-	-	-	544.7	88.7	פקדונות בבנקים
-	-	2.4	2.4	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך
-	-	73.8	1.4	0.8	0.7	-	-	-	-	אשראי לציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	2.5	2.5	-	-	-	-	27.3	10.5	נכסים אחרים - חייבים
-	-	259.8	53.8	6.0	4.1	-	-	33.4	3.3	אחרים ויתרות חובה
-	-	276.0	80.3	-	-	-	-	474.7	135.8	התחייבויות
-	-	234.4	234.4	-	-	-	-	-	-	פקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות מבנקים
-	-	0.7	0.7	-	-	-	-	91.8	78.2	כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	-	-	-	377.8	377.8	התחייבויות אחרות - זכאים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחרים ויתרות זכות
-	-	40.8	33.6	0.6	0.6	-	-	-	-	מניות (כלול בהון) (9)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סיכון אשראי במכשירים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פיננסיים חוץ מאזניים (10)

הערות לעמודים 229 עד 231 ראה עמוד 231.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
בעלי עניין (1)				
בעלי מניות				
אחרים (5)	דירקטורים ומנהל כללי (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(18.2)	-	-	(3.6)	תוצאות פעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי (ד')
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4.8	-	-	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
-	(3.9)	-	(76.9)	הוצאות תפעוליות ואחרות (ג')
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010				
בעלי עניין (1)				
בעלי מניות				
אחרים (5)	דירקטורים ומנהל כללי (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(12.2)	-	-	6.4	תוצאות פעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי (ד')
4.1	-	-	-	הכנסות תפעוליות ואחרות
- *	(4.1)	- *	(47.5)	הוצאות תפעוליות ואחרות (ג')

* סווג מחדש.
ג. הטבות לבעלי עניין מהבנק

בעלי עניין (1)		דירקטורים ומנהל כללי (4)		
2010	2011	2010	2011	
				בעל עניין המועסק בבנק
1.8	1.6			סך ההטבות
1	1			מספר מקבלי ההטבות
				דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
2.3	2.3			סך ההטבות
19	17			מספר מקבלי ההטבות

הערות לעמודים 229 עד 231 ראה עמוד 231.

ביאור 18 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ד. תוצאות פעולות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי) בעסקאות של הבנק עם בעלי עניין וצדדים קשורים*

2009	2010	2011	
			א. בגין נכסים
(0.1)	0.4	0.3	מאשראי לציבור
1.8	4.5	1.2	מפקדונות בבנקים
			ב. בגין התחייבויות
(0.6)	(0.5)	(1.3)	על פקדונות הציבור
(4.3)	(1.5)	(5.4)	על פיקדונות מבנקים
(18.7)	(14.9)	(16.8)	על כתבי התחייבות נדחים
			ג. אחר
6.7	6.2	0.2	הכנסות מימון אחרות
(15.2)	(5.8)	(21.8)	סך כל התוצאות מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

*בגין עסקאות שנעשו באותם תנאים אשר היו מתקיימים גם לו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל עניין או צד קשור.

הערות לביאור 18:

- (1) בעל עניין – כהגדרתו בתקנות ניירות ערך. צד קשור – כהגדרתו בג"ד 29 של הלשכה שאינו בעל עניין.
- (2) מחזיק שליטה - כהגדרתו בחוק ניירות ערך.
- (3) מי שמחזיק ב- 5% או יותר מהון המניות המונפק של הבנק או מכוח ההצבעה בו, מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד או את מנהלו הכללי.
- (4) לרבות בני זוגם וקטיניהם (ג"ד 29 של הלשכה).
- (5) תאגיד שבעל עניין מחזיק בו 10% או יותר מהון המניות המונפק או מכוח ההצבעה בו, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלו.
- (6) א. תאגיד, שהבנק מחזיק בו 10% או יותר מהון המניות המונפק שלו או מכוח ההצבעה בו, או רשאי למנות 10% או יותר מהדירקטורים שלו או רשאי למנות את המנהל הכללי.
ב. תאגיד אחר שצד קשור מחזיק בו 25% או יותר מהון המניות המונפק שלו או מכוח ההצבעה בו או מהסמכות למנות דירקטורים.
- (7) יתרה לתאריך המאזן.
- (8) היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה – וזאת על בסיס יתרות שהיו בכל סופי החודשים.
- (9) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק.
- (10) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

ביאור 19 – רווח מפעילות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2010	2011
א. בגין נכסים(1)		
415.5	446.5	595.3
31.7	33.5	48.9
37.3	6.4	7.7
64.6	20.0	88.4
549.1	506.4	740.3
ב. בגין התחייבויות		
(186.1)	(54.9)	(302.4)
(0.4)	0.1	(7.9)
(1.6)	7.7	(2.6)
(47.7)	(44.3)	(47.3)
(235.8)	(91.4)	(360.2)
ג. בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור		
(30.6)	(79.5)	35.1
3.4	0.5	4.1
(27.2)	(79.0)	39.2
ד. אחר		
5.6	5.3	4.4
81.9	35.0	10.5
(3.4)	(2.4)	(4.6)
84.1	37.9	10.3
370.2	373.9	429.6
סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי		
(0.9)	(4.8)	5.0
מזה: הפרשי שער, נטו		
ה. פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב		
הכנסות מימון על בסיס צבירה מאגרות חוב:		
0.1	4.3	8.1
62.5	14.7	79.9
2.0	1.0	0.4
64.6	20.0	88.4
60.7	18.4	3.5
0.2	0.4	-
60.9	18.8	3.5
125.5	38.8	91.9
ו. פרוט השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעילות מימון		
3.8	(24.5)	(27.3)

- (1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
 (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) לרבות הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

ביאור 20 – עמלות תפעוליות

לשנה שנסתיימה ביום 31			
2009	2010	2011	
61.4	57.6	55.7	ניהול חשבון
28.7	28.3	34.3	כרטיסי אשראי
84.8	77.8	69.6	פעילות בניירות ערך
5.8	8.9	10.0	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
1.9	0.8	-	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
25.7	23.5	26.4	טיפול באשראי
11.5	9.8	10.3	הפרשי המרה
2.6	2.7	2.8	פעילות סחר חוץ
6.2	5.7	6.0	עמלות אחרות
228.6	215.1	215.1	סך כל העמלות התפעוליות

ביאור 21 – רווחים מהשקעות במניות, נטו

דיבידנד מהשקעות בקרן השקעות בשנת 2011 הסתכם בכ-2.0 מיליון ש"ח (לא נרשמה הכנסה דומה בשנים 2010 ו-2009).

ביאור 22 – הכנסות אחרות

לשנה שנסתיימה ביום 31			
2009	2010	2011	
8.0	1.9	-	רווחים מקופות פיצויים
0.6	0.8	1.0	אחרות
8.6	2.7	1.0	סך כל הכנסות האחרות

ביאור 23 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שנסתיימה ביום 31			
2009	2010	2011	
171.8	190.3	188.2	משכורות
40.8	47.2	49.7	ביטוח לאומי ומס שכר
(1) 32.4	(1) 30.2	30.4	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
7.5	7.7	4.0	הוצאות פרישה מרצון
6.4	6.6	7.6	הוצאות נלוות אחרות
258.9	282.0	279.9	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.18 לעיל.

ביאור 24 – הוצאות אחרות

בדצמבר			
2009	2010	2011	
77.0	79.9	77.3	מחשב (למעט משכורות, פחת והפחתות)
15.4	15.2	11.6	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכו')
13.1	18.9	19.2	שיווק ופרסום
2.7	2.9	2.7	משרדיות
4.6	3.8	5.3	שירותים מקצועיים (ייעוץ משפטי ואחר, ביקורת, שמאות וכו')
1.7	1.3	1.9	הדרכה, השתלמויות וכו'
0.4	1.3	1.3	ביטוח
3.3	4.5	4.4	עמלות
2.4	2.4	2.4	שכר חבר הדירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
7.3	6.9	8.2	אחרות
127.9	137.1	134.3	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

א. הרכב:

לשנה שנתיימה ביום 31			
2009	2010	2011	
61.6	26.8	38.1	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
0.7	(1.9)	(0.4)	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
62.3	24.9	37.7	סך כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
(12.4)	(3.8)	(0.9)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
4.3	-	-	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
(8.1)	(3.8)	(0.9)	סך כל המיסים הנדחים
54.2	21.1	36.8	הפרשה למיסים על ההכנסה

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי ובין ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנדקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009		2010		2011	
שיעור	סכום המס	שיעור	סכום המס	שיעור	סכום המס
36.21%	-	35.34%	-	34.48%	-
(1)	40.2	(1)	19.0		40.4
שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי					
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי					
מס (חסכון במס) בגין:					
3.61%	4.0	0.56%	0.3	(6.31%)	(7.4)
0.63%	0.7	(3.54%)	(1.9)	(0.34%)	(0.4)
8.39%	9.3	7.26%	3.9	3.75%	4.4
-	-	(0.19%)	(0.1)	-	-
-	(1)	(0.19%)	(0.1)	(0.17%)	(0.2)
48.87%	54.2	39.29%	21.1	31.40%	36.8
הפרשה למיסים על ההכנסה					

* כולל השפעת המס בגין גביית חובות מסופקים שהופרשו בשנים קודמות.
(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.1 (18) לעיל.

ביאור 25 – הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ג. שומות סופיות שהוצאו או נחשבות סופיות:

- לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2008.

- לחברות מאוחדות שומות הנחשבות כסופיות עד וכולל שנת המס 2007.

ד. (1) מימוש המיסים הנדחים מותנה בקיום הכנסה חייבת במס בשנים הבאות בסכום מתאים. המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעור המס הסטטוטורי הצפוי במועד מימושם.

(2) השינויים בשנת הדיווח ביתרת מיסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד בגין שינויים ביתרת המיסים על קרנות הון בגין ניירות ערך זמינים למכירה הסתכמו ב- 7.1 מיליון ש"ח (בשנת 2010 - 0.2) מיליון ש"ח, בשנת 2009 (12.0) מיליון ש"ח)

ה. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים:
הרכב:

שיעור מס ממוצע באחוזים		31 בדצמבר		
2010	2011	2010	2011	
30.8%	35.1%	14.5	17.8	הפרשה לחופשה ומענקים
31.7%	35.2% (1)	9.5	9.2	מעודף עתודה לפיצויים על היעודה
19.5%	22.5%	1.1	1.1	מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת
34.1%	35.2%	4.7	4.9	אחר - מפריטים כספיים
-	35.1%	-	23.6	הפרשה להפסדי אשראי
32.3%	35.7%	29.8	56.6	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור ד.1 (18) להלן.

ו. תיקונים לפקודת מס הכנסה

ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך. בהתאם לתיקונים האמורים, שיעורי מס החברות החלים בשנת המס 2009 ואילך הינם כדלקמן: בשנת המס 2009 - 26%, בשנת המס 2010 - 25%, בשנת המס 2011 - 24%, בשנת המס 2012 - 23%, בשנת המס 2013 - 22%, בשנת המס 2014 - 21%, בשנת המס 2015 - 20% ובשנת המס 2016 ואילך יחול שיעור מס חברות של 18%.

ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב - 2011. בהתאם לחוק תבטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית, כאמור לעיל, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.

בעקבות התיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי החל על תאגידים בנקאיים עומד על 34.48% בשנת 2011. שיעורי המס הסטטוטורי אשר יחולו על תאגידים בנקאיים בשנת המס 2012 - 35.34% ובשנת המס 2013 ואילך - 35.06%.

המיסים השוטפים לתקופות המדווחות בדוחות כספיים אלו מחושבים בהתאם לשיעורי המס כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית.

יתרות המיסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2011 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש כפי שנקבע בחוק לתיקון נטל המס, בהתאם לשיעור המס הצפוי במועד ההיפוך. השפעת השינוי בשיעור המס על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 מתבטאת בגידול ביתרת המיסים הנדחים בסך 8.5 מיליוני ש"ח.

ביאור 26 - רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2010	2011
-	-	6.0
-	-	0.2
-	-	2.0
-	-	4.2
-	-	-
-	-	4.2

(1) מכירת פעילות ניהול התיקים של חברת אוצרות ניהול תיקי השקעות בע"מ.

בחודש אוגוסט 2011 נחתם הסכם בין מיטב ניהול השקעות בע"מ ומיטב בית השקעות בע"מ לבין החברה ובנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") על פיו נמכרה פעילות ניהול התיקים בחברה למיטב ניהול השקעות בע"מ (להלן - "מיטב"). בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות ובאישור בית המשפט העבירה החברה בחודש דצמבר 2011 את פעילות ניהול התיקים למיטב.

הרווח הנקי ממכירת פעילות ניהול התיקים מסתכם בכ- 4.0 מיליון ש"ח. חלק מהכנסות החברה ממכירת הפעילות התקבלו במזומן וחלקן יתקבלו לשיעורין בתקופה של 36 חודשים שהחלה ביום 1 באוקטובר 2011 על פי מפתח תשלומים שהוסכם בין החברה ובין מיטב. חלק זה מן התמורה מותנה בפעילות לקוחות החברה במיטב ועשוי להתברר כגבוה מן הסכום המינימאלי שהוסכם.

ביאור 26א - רווח למניה רגילה

רווח בסיסי למניה

(1) רווח (הפסד) המיוחס לבעלי המניות של הבנק

חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר 2011 התבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות, באופן הבא:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
(1) 2009	(1) 2010	2011
56.7	32.6	80.3
-	-	4.2
56.7	32.6	84.5

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.18 (18) לעיל.

(2) ממוצע משוקלל של מספר המניות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2010	2011
12,671.2	12,671.2	12,671.2

ביאור 27 – מגזרי פעילות

להלן פירוט מיגזרי הפעילות של הבנק

הפעילות העיסוקית מנהלת באמצעות חמישה מיגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המיגזרים. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העיסוקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות. נתוני תוצאות המיגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מיגזרי פעילות עיקריים". להלן מאפייני הלקוחות והפעילות המרוכזים במסגרת מגזרי הפעילות:

מיגזר בנקאות אישית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר בנקאות פרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות וייעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר ופוטנציאל פיננסי מוערך בינוני עד גבוה.

מיגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ- 5 מיליוני ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי - מרכז את ניהול החשיפות של הבנק ותומך בפיתוח ותמחור מוצרים פיננסיים וכן מרכז את פעילות הנוסטרו והביטוח של הבנק. יש לציין כי השיוך למגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו לצוינו לעיל כגון: אופי הפעילות העיסוקית, מחזור העסקות ומורכבות הפעילות כאשר מדובר מדובר בלקוח עיסקי, והיקף ופוטנציאל הפעילות בשוק ההון כאשר מדובר בלקוחות פרטיים. מדיניות הבנק הינה לשייך את הלקוחות למגזרי הפעילות להם הם מתאימים על פי אופיים ופעילותם. עם זאת, התוצאות הכספיות בגין הלקוח נרשמות במגזר בו מתנהל חשבונם בפועל אף אם הוא אמור על פי הקריטריונים לקבל שירות במגזר אחר.

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות

סך הכל מאוחד	2011 בדצמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		בנקאות אישית
	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי					
429.6	115.5	125.3	96.8	(85.2)	177.2
0.0	(99.3)	(67.1)	(14.2)	151.4	29.2
הכנסות תפעוליות ואחרות					
218.1	2.3	15.9	27.3	79.5	93.1
-	-	-	-	-	-
647.7	18.5	74.1	109.9	145.7	299.5
29.9	-	7.5	5.2	0.7	16.5
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת)					
500.6	8.3	31.3	75.7	119.3	266.0
-	-	7.2	(7.2)	-	-
117.2	10.2	28.1	36.2	25.7	17.0
36.8	3.1	8.9	11.4	8.1	5.3
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים					
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות					
80.4	7.1	19.2	24.8	17.6	11.7
(0.1)	(0.1)	-	-	-	-
80.5	7.2	19.2	24.8	17.6	11.7
רווח נקי מפעולות רגילות:					
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
המיוחס לבעלי מניות הבנק					
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים					
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
4.2	0.2	0.6	-	2.9	0.5
רווח נקי:					
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
84.6	7.3	19.8	24.8	20.5	12.2
(0.1)	(0.1)	-	-	-	-
84.5	7.2	19.8	24.8	20.5	12.2
תשואה להון עצמי (אחוז רווח נקי מההון המשוקלל ברוטו)					
9.83%	9.50%	6.54%	16.76%	12.71%	1.98%
יתרה ממוצעת של נכסים					
14,916.3	4,376.1	2,338.8	1,467.4	1,201.6	5,532.4
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
14,201.4	1,372.8	955.8	1,023.5	5,166.8	5,682.5
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
10,192.5	591.9	2,363.7	1,156.0	1,259.6	4,821.3
יתרה ממוצעת של נירות ערך					
12,429.6	0.0	3,150.3	270.7	7,609.5	1,399.1
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
-	-	-	-	-	-
מרכיב רווח מפעילות מימון לפני הוצאות					
בגין הפסדי אשראי:					
מרווח מפעילות מתן אשראי					
מרווח מפעילות קבלת פקדונות					
אחר					
סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי מחיצוניים ובינמיגזרי					
58.2					
82.6					
66.2					
206.4					

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201).

ביאור 27 – מגדרי פעילות (המשך)
מידע על מגדרי פעילות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010						
סך הכל	ניהול	בנקאות	עסקים	בנקאות	בנקאות	
מאוחד	פיננסי	עסקית	קטנים	פרטית	אישית	
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי						
373.9	20.9	94.4	80.9	3.5	174.2	מחיצוניים
0.0	4.2	(44.8)	(11.0)	48.4	3.2	בינמיגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות						
217.8	0.2	15.5	27.0	82.6	92.5	מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	בינמיגזרי
591.7	25.3	65.1	96.9	134.5	269.9	סך ההכנסות
24.7	-	2.4	6.7	0.3	15.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת)						
(1) 513.3	10.5	(1) 37.8	(1) 76.9	(1) 124.4	(1) 263.7	לחיצוניים
-	-	7.5	(7.5)	-	-	בינמיגזרי
(1) 53.7	14.8	17.4	(1) 20.8	(1) 9.8	(1) (9.1)	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(1) 21.1	5.8	(1) 6.8	8.1	3.9	(1) (3.5)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
רווח נקי :						
(1) 32.6	9.0	10.6	(1) 12.7	(1) 5.9	(1) (5.6)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1) 32.6	9.0	10.6	(1) 12.7	(1) 5.9	(1) (5.6)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
(1) 32.6	9.0	10.6	(1) 12.7	(1) 5.9	(1) (5.6)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1) 32.6	9.0	10.6	(1) 12.7	(1) 5.9	(1) (5.6)	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון עצמי (אחוז רווח נקי מההון המשוקלל ברוטו)						
(1) 3.85%	12.73%	3.97%	(1) 8.17%	(1) 3.74%	(1) (0.90%)	יתרה ממוצעת של נכסים
14,258.9	4,604.6	1,921.6	1,315.6	1,139.2	5,277.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות
13,537.9	1,323.6	1,212.5	900.0	4,944.7	5,157.1	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ²
9,876.8	548.1	2,071.3	1,205.6	1,223.6	4,828.2	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
12,861.7	0.0	3,722.4	280.6	7,513.1	1,345.6	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מרכיב רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
		40.4	59.1	13.6	123.1	מרווח מפעילות מתן אשראי
		3.8	7.8	36.1	48.4	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
		5.4	3.0	2.2	5.9	אחר
		49.6	69.9	51.9	177.4	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי מחיצוניים ובינמיגזרי

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.1 (18) לעיל.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות (המשך)

מידע על מגזרי פעילות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009					
סך הכל	ניהול	בנקאות	עסקים	בנקאות	בנקאות
מאוחד	פיננסי	עסקית	קטנים	פרטית	אישית
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי					
370.2	115.8	107.5	62.8	(44.6)	128.7
0.0	(35.9)	(58.5)	(4.3)	83.0	15.7
הכנסות תפעוליות ואחרות					
237.2	0.2	18.7	30.3	90.4	97.6
-	-	-	-	-	-
607.4	80.1	67.7	88.8	128.8	242.0
12.6	0.0	(11.5)	7.7	1.4	15.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות (לרבות פחת)					
(1) 483.9	11.5	(1) 37.7	(1) 70.6	(1) 119.2	(1) 244.9
-	-	6.3	(6.3)	-	-
110.9	68.6	35.2	16.8	8.2	(17.9)
(1) 54.2	29.1	(1) 15.1	(1) 10.9	(1) 4.7	(1) (5.6)
רווח נקי:					
(1) 56.7	39.5	(1) 20.1	(1) 5.9	(1) 3.5	(1) (12.3)
-	-	-	-	-	-
(1) 56.7	39.5	(1) 20.1	(1) 5.9	(1) 3.5	(1) (12.3)
תשואה להון עצמי (אחוז רווח נקי מההון המשוקלל ברוטו)					
(1) 7.17%	46.33%	(1) 7.90%	(1) 4.57%	(1) 3.31%	(1) (2.54%)
13,640.3	4,478.7	2,065.9	1,251.3	1,033.2	4,811.2
13,012.2	1,170.2	965.6	825.0	5,254.6	4,796.8
9,628.5	775.1	2,313.6	1,172.7	961.8	4,405.3
11,198.3	-	3,420.2	223.8	6,463.3	1,091.0
12.1	-	-	-	-	12.1
מרכיב רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:					
		40.8	50.4	13.1	112.0
		1.7	4.3	23.5	26.8
		6.5	3.8	1.8	5.6
סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה להפסדי אשראי מחיצוניים ובינמיגזרי					
		49.0	58.5	38.4	144.4

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ד.18 (18) לעיל.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201).

ביאור 27א – תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ממוינים לפי מבנה הבנק – פעילות בישראל

מאזן

ליום 31 בדצמבר 2010			ליום 31 בדצמבר 2011			
בנקאות רגילה			בנקאות רגילה			
סך הכל	חברות בת	הבנק ¹	סך הכל	חברות בת	הבנק ¹	
מאוחד			מאוחד			
2,850.0	0.1	2,849.9	2,111.9	-	2,111.9	נכסים:
1,964.1	-	1,964.1	2,419.7	-	2,419.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
10,075.2	-	10,075.2	10,714.6	-	10,714.6	ניירות ערך
13.0	-	13.0	10.4	-	10.4	אשראי לציבור
-	(15.4)	15.4	-	(19.5)	19.5	אשראי לממשלה
(3) 127.0	0.2	126.8	112.6	-	112.6	השקעות בחברות כלולות
(3) 91.2	0.7	90.5	113.0	2.3	110.7	בניינים וציוד
15,120.5	(14.4)	15,134.9	15,482.2	(17.2)	15,499.4	נכסים אחרים
-	-	-	-	(0.3)	0.3	סך כל הנכסים במאוחד
						נכסים מפעילות בינחברתית ²
						התחייבויות:
11,609.3	(16.1)	11,625.4	12,215.6	(18.7)	12,234.3	פקדונות הציבור
522.9	-	522.9	155.9	-	155.9	פקדונות מבנקים
246.8	-	246.8	235.4	-	235.4	פקדונות הממשלה
557.6	-	557.6	633.4	-	633.4	כתבי התחייבות נדחים
(3) 1,334.2	1.1	1,333.1	1,342.1	0.6	1,341.5	התחייבויות אחרות
14,270.8	(15.0)	14,285.8	14,582.4	(18.1)	14,600.5	סך כל ההתחייבויות במאוחד
-	(16.1)	16.1	-	(18.7)	18.7	התחייבויות מפעילות בינחברתית ²
(3) 849.7	0.6	849.1	899.8	0.9	898.9	הפרש במאוחד

(1) כולל חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ.

(2) סעיפים המבטאים פעילות בינחברתית מתבטלים בנתונים על בסיס מאוחד.

(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראב ביאור 1.ד.18) ובהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (17IAS), ראה ביאור 1.ד.13) להלן.

ביאור 27א – תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ממוינים לפי מבנה הבנק – פעילות בישראל (המשך)

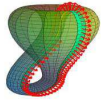
דוח רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
בנקאות רגילה			בנקאות רגילה			
סך הכל	חברות בת	הבנק ¹	סך הכל	חברות בת	הבנק ¹	
מאוחד			מאוחד			
373.9	0.2	373.7	429.6	-	429.6	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	-	-	0	0.5	(0.5)	רווח מפעילות מימון בינחברתית ²
373.9	0.2	373.7	429.6	0.5	429.1	סך הכל
24.7	-	24.7	29.9	-	29.9	הוצאות בגין הפסדי אשראי
349.2	0.2	349.0	399.7	0.5	399.2	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
217.8	4.0	213.8	218.1	3.5	214.6	הכנסות תפעוליות ואחרות
(3) 513.3	3.3	510.0	500.6	3.7	496.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	(0.3)	0.3	-	(0.3)	0.3	הכנסות והוצאות תפעוליות מפעילות בינחברתית ²
53.7	0.6	53.1	117.2	-	117.2	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(3) 21.1	0.2	20.9	36.8	-	36.8	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
32.6	0.4	32.2	80.4	-	80.4	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	(0.4)	0.4	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
-	-	-	(0.1)	(0.1)	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות רגילות לאחר מיסים של חברות מאוחדות
32.6	-	32.6	80.3	(0.1)	80.4	רווח נקי מפעולות רגילות
-	-	-	4.2	0.1	4.1	חלקו של הבנק ברווחים מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
(3) 32.6	-	32.6	84.5	-	84.5	רווח נקי

(1) כולל חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ.

(2) סעיפים המבטאים פעילות בין חברתית מתבטלים בנתונים על בסיס מאוחד.

(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור ד.1 (18) לעיל.



26 בפברואר 2012

הצהרת אקטואר – מר אליאור וייסברג

נתבקשתי על ידי בנק אוצר החייל בע"מ להעריך את התחייבויותיו בגין מענקי ותק, פדיון ימי מחלה, פיצויים מוגדלים, נופש והטבות לפנסיונרים ליום 31 בדצמבר 2011 (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה אקטוארית זאת אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, עם בעל עניין בבנק או עם בן משפחה של בעל עניין, עם חברה בת של הבנק או עם חברה קשורה לבנק. עבודתי לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהיה בהן כדי להשפיע עליה או להטותה.

אני משמש כאקטואר חיצוני של הבנק החל משנת 2001. אני בעל תואר במתמטיקה וסטטיסטיקה, חבר באגודה האקטוארית האנגלית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 34 שנות ניסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק ובכללן משטרת ישראל, חברת החשמל, רשות שדות התעופה, נמל אשדוד, בנק המזרחי וחברות רבות אחרות.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויית את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
7. ההתחייבות המופרטת בדיון וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011.

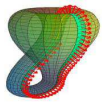
חתימה

אליאור וייסברג

שם האקטואר

26/02/2012

תאריך



לכבוד

בנק אוצר החייל בע"מ
רחוב מנחם בגין 11
רמת – גן 52521

הנדון: הערכה אקטוארית לפי הנחיית בנק ישראל הס – 11851557/243

בנושא זכויות עובדים בבנק אוצר החייל – לתאריך 31 בדצמבר 2011

כללי

1. הערכה אקטוארית זו הוכנה לבקשתו של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק") לצורך יישום הנחיות בנק ישראל בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההערכה כוללת חישובים אקטואריים של התחייבויות שונות לעובדים, למסיימים עבודתם ולגמלאים, לצורך הכללתם בדוחות הכספיים, ל-31 בדצמבר 2011.
2. ההנחות האקטואריות בבסיס החישובים הן בגישת best estimate ולא שמרניות, כלומר – מטרת ההערכה להציג תחזיות מדויקות ככל האפשר. תוצאות דומות (אך לא זהות) היו יכולות להתקבל ע"י בחירת הנחות אחרות בטווח סביר.
3. דוח זה מפרט את הנתונים, ההנחות ושיטות העבודה בהם עשינו שימוש. הדוח כולל טבלאות מסכמות של הנתונים הרלוונטים השונים ופירוט המחויבויות השונות.

4. פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 31 בדצמבר 2011:

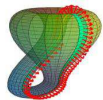
- 4.1 **עובדים פעילים** – קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים על ידי הבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת ל-4 תתי קבוצות:
 - 4.1.1 **עובדים זמניים** – עובדים חדשים בבנק אשר תקופת העסקתם המרבית הינה עד 4 שנים (לאחר תקופה זו עובדים אלו מסיימים את עבודתם או הופכים לעובדים קבועים).
 - 4.1.2 **עובדים קבועים** – עובדים קבועים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.
 - 4.1.3 **עובדים בחוזה אישי** – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
 - 4.1.4 **עובדים בכירים בחוזה אישי** – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- 4.2 **פנסיונרים** – עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת ל-3 תתי קבוצות:
 - 4.2.1 **פנסיונרים לפי חוק** – עובדים שפרשו בגיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.2.2 **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** – עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.2.3 **שארים** – בן/בת זוג של הפנסיונר/רית.
5. קבלתי מהבנק מסמך מתאריך 28/7/2011 ובו מיפוי של ההסכמים והנוהגים בבנק. בנוסף קיימתי עם אנשי החטיבה לחשבונאות פגישות ושיחות נוספות להבהרת מהות ההטבות השונות.

להלן פירוט ההטבות עבורן בוצעה ההערכה האקטוארית:

6. פדיון ימי מחלה צבורים

- ההסכם הקיבוצי ונהלי הבנק, מגדירים כללי זכאות לקבלת פדיון בכסף של ימי מחלה שלא נוצלו במועד פרישה לגמלאות בגיל הפרישה לפי החוק. עובדים זכאים ל-25 ימי מחלה בשנה. אין תקרה לימי המחלה הצבורים. בעת הפרישה ניתן על פי ההסכמים בבנק לקבל מענק בגין יתרת ימי המחלה שלא נוצלה. המענק הינו פונקציה של אחוז הניצול.

245



7. מענק ותק

- 7.1. עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה.
- 7.2. עבור כל עובד מחושבת המחויבות בהתחשב בהסתברות להשלים 20 שנות עבודה בבנק (תוך התחשבות בלוחות תמותה ונכות ובשיעורי עזיבה חזויים).
- 7.3. המחויבות נצברת באופן לינארי לאורך 20 שנות העבודה הנדרשות לקבלת המענק.
- 7.4. זכאים למענק רק עובדים פעילים שמגיעים לוותק הרלוונטי לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
- 7.5. גובה המענק כולל מרכיב קבוע ומרכיב הנגזר משכרו של העובד וכולל צפי לעליית השכר הריאלית השנתית.

8. הטבות לפנסיונרים

- 8.1. עובדים המסיימים עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה. הטבות אלה כוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון.
- 8.2. החישוב האקטוארי מבוצע הן עבור הפנסיונרים של הבנק, והן עבור עובדי הבנק, בגין האפשרות שיהנו מהטבות אלו בעתיד.
- 8.3. המחויבות עבור עובדים נצברת באופן לינארי לאורך שנות העבודה.
- 8.4. ההטבות משולמות לפנסיונרים או לשארים עד יום מותם.
- 8.5. ההנחה היא ששווי ההטבות יוצמד למדד ללא עלייה ריאלית בשוויין.

9. פיצויים מוגדלים

- 9.1. העתודה לפיצויי פיטורין חושבה לגבי פיצויים מוגדלים שישולמו לעובדים קבועים שיפוטרו, מעבר להתחייבות הבסיסית של הבנק המכוסה בהפקדות בקופות פיצויים אישיות על שמם. שיעור מקבלי הפיצויים המוגדלים הוערך על ידי ההנהלה בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון וביניהן:
 - 9.1.1. גיל פרישה מינימלי – 50 שנה.
 - 9.1.2. ותק מינימלי של 6 שנות עבודה.
 - 9.1.3. תוספת לפיצויים בשיעור מקסימלי של 100% ב-5 השנים ממועד עריכת הדוחות הכספיים ו של-150% לאחר מכן. במקרה שנותרו פחות מ-5 שנים עד למועד הפרישה תשולם תוספת לפיצויים בשיעור של 70% משכר העובד עד למועד הפרישה או 150% מחבות הפיצויים – כנמוך שביניהם.
- שיעורי הפיצויים המוגדלים נקבעו על פי החלטות הדירקטוריון ובהתבסס על ניסיון העבר.
- 9.1.4. תקופת החזר ההוצאה בגין פרישה מוקדמת לא תעלה על 2.25 שנים.

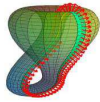
10. מענק נופש

10. במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק במימון מלא של הבנק.

הנחות, שיטות עבודה ומתודולוגיה אקטוארית

11. הנחות החישוב:

- 11.1. שיעור ההיוון – 4% ריאלי, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
- 11.2. שיעור תמותה – ההערכה מבוססת על לוחות תמותה פ' עדכניים לקרנות הפנסיה
- 11.3. שיעור נכות – בסיס הנכות נקבע בהתאם ללוחות התמותה פ' של קרנות הפנסיה
- 11.4. שיעורי עזיבה – שיעורי העזיבה חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי העזיבה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים ומבוססים על מידע שנאסף בבנק וכולל נתוני עזיבה החל משנת 2001.
- 11.5. גיל פרישה הקבוע בחוק – גברים 67, נשים 64.
- 11.6. שיעורי הגידול בשכר – שיעורי הגידול בשכר חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק ורמות השכר. שיעורי גידול השכר מבוססים על מידע שנאגר בבנק וכולל נתוני גידול בשכר עובדים קבועים וזמניים משנת 2002.



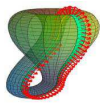
12. שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שצפוי כל עובד לקבל, נצברות על בסיס הקו הישר יחסית לזכות שנצבר בהשוואה לתקופת השירות הצפויה.

13. תוצאות ההערכה האקטוארית
להלן ריכוז ההתחייבויות האקטואריות:

ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
17.6	18.4	הטבות לפנסיונרים
9.4	8.3	מענק מחלה
3.1	3.9	מענק ותק
7.7	8.1	פיצויים מוגדלים
7.2	9.7	נופש 25 שנה
45.0	48.4	סך הכל

14. הערכה אקטוארית זו מסכמת פרטים חשבונאיים ואקטואריים הקשורים בהתחייבות של הבנק לעובדים במהלך שנות עבודתם ולאחר שיימו עבודתם בבנק בעתיד. הביאורים האקטואריים המצורפים לתאריכים השונים מצורפים לדוח זה. העבודה הוכנה על פי הנחיות וסטנדרטים חשבונאיים ואקטואריים מקצועיים מקובלים לעבודות מסוג זה. בכבוד רב,

אליאור וייסברג
אקטואר



נספח א' – ניתוחי רגישות

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% בריבית להיוון, גידול של 1.5% בשיעור עליית השכר השנתי וכן שינוי של 50% בשיעור העזיבה הצפויים של העובדים בגילאי פרישה מוקדמת:

רגישות לשינוי בשיעור העזיבה				בשיעור עליית השכר		רגישות לשינוי בשיעור הריבית להיוון				התחייבות אקטוארית ליום 31.12.2011	
הקטנת שיעורי עזיבה ב-50%	אחוז השינוי	הגדלת שיעורי עזיבה ב-50%	אחוז השינוי	אחוז השינוי	עליית שכר 1.5%	ריבית אחוז השינוי 3%	ריבית אחוז השינוי 5%	ריבית אחוז השינוי 5%			
7.1%	19.7	(5.4%)	17.4	-	18.4	19.6%	22.0	(14.7%)	15.7	18.4	הטבות לפנסיונרים
16.9%	9.7	(13.3%)	7.2	24.1%	10.3	15.7%	9.6	(12.0%)	7.3	8.3	מענק מחלה פיצויים מוגדלים
(45.7%)	4.4	38.3%	11.2	13.6%	9.2	8.6%	8.8	(7.4%)	7.5	8.1	
7.2%	10.4	(6.2%)	9.1	-	9.7	7.2%	10.4	(6.2%)	9.1	9.7	נופש 25 שנה
5.1%	4.1	(5.1%)	3.7	7.7%	4.2	5.1%	4.1	(2.6%)	3.8	3.9	מענק ותק
(0.2%)	48.3	0.4%	48.6	7.0%	51.8	13.4%	54.9	(10.3%)	43.4	48.4	סך הכל
(0.1)		0.2		3.4		6.5		(5.0)			הפרש